

НОВИЙ
ШЛЯХ

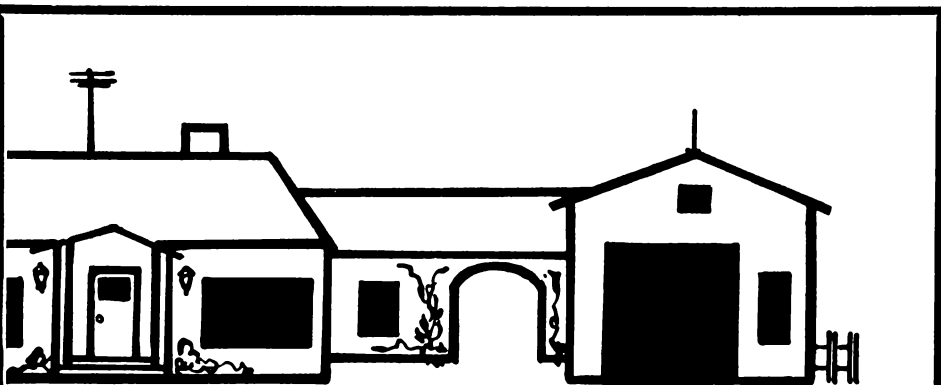
NEW
PATHWAY

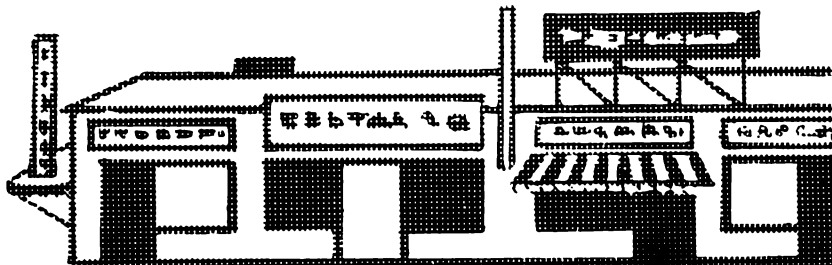
1930 - 1955

**ЮВІЛЕЙНА
КНИГА**

J. BOYKO REAL ESTATE LTD.

ВІДОМА УКРАЇНЬСЬКА ФІРМА З ВЕЛИКИМ
ВИБОРОМ ДОМІВ, КРАМНИЦЬ, ФАРМ І Т. П.
60 СПІВРОБІТНИКІВ ДЛЯ ОБСЛУГИ КЛІЄНТІВ.

J. BOYKO REAL ESTATE LTD.

TORONTO 3, ONT.
383 Roncesvalles Ave.
Tel. LE. 4-8821

HAMILTON, ONT.
1052 Barton St. E.
Tel. LI. 9-3527

НАША ДЕВІЗА — ВДОВОЛЕННЯ КЛІЄНТА

**NEW PATHWAY
JUBILEE BOOK
1930-1955**

AND

A L M A N A C

1956 - 1957

**ЮВІЛЕЙНА КНИГА
“НОВОГО ШЛЯХУ”
1930-1955**

I

**КАЛЕНДАР
АЛЬМАНАХ
на 1956-57 р.**

Обкладинка роботи Р. Коваля

**Накладом
Української Національної Видавничої Спілки
у Вінніпегу, Манітоба, Канада**

**Published by
Ukrainian National Publishing Co. Ltd.
Publishers of the New Pathway Semiweekly
Winnipeg, Manitoba, Canada
diasporiana.org.ua**

Printed in Canada

КОРОЛЕВА ЄЛИСАВЕТА II.

НЕВТОМНОМУ ОРАЧЕВІ Й ДУХОВОМУ ВЧИТЕЛЕВІ

У ДВАДЦЯТЬП'ЯТИЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ

Уже чверть століття пройшов Ти, Юначе,
Серед турбот, трудів і важких змагань...
А що був Ти, Друже, козачої вдачі,
Прямував все сміло вперед, без вагань.

І немов той лицар відважний у бою,
Змагав Ти до цілі, пробивав свій шлях,
Орав дике поле й лишав за собою
Засіяне зерно на рідних ланах.

І це зерно-слово прийнялось на диво,
Золотистим збіжжям покрились лани...
І жінці численні з'явилися на жниво,
Раді та веселі трудяться вони.

А Ти поміж ними, неначе князь пишний,
Як батько досвідний, господар і пан, —
Дасш всім поради, щоб якслід все вийшло,
Щоб під новий засів очистити лан.

Уже чверть століття ореш, засіваєш
Безмежні простори справлених ланів,
Бо перед собою мету ясну маєш:
З'єднати до труду України Синів.

Діб щирої праці за волю й свободу,
Що лиш одинока вирве нас з оков, —
Сповнені любов'ю до свого народу,
Всі сини України стають на Твій зов.

Уже чверть століття голосиш науку,
Свідомо сповняєш своє завдання...
Як загостиш в хату, розганяєш скуку,
Приносиш нам вісті, розвагу, знання.

**Взиваєш до згоди й братньої любови
Розбитих гризнею незрячих братів...
Зовеш їх до злуки, до спільної мови,
Матері одної незгідних синів.**

**Неначе той воїн стоїш на сторожі
Ідеї святої, що нас всіх єднає;
Відбиваєш сміло атаки ворожі,
Сповнені брехнею, що вже меж немає.**

**Своїм палким словом, наче мечем гострим,
Колеш в саме серце злобних ворогів...
В обороні правди Ти все по лицарськи,
Та гідно і чесно постояти вмів.**

**Високо несеш Ти рідний прапор волі,
Що на ньому напис: "Нація над все!"
Й кажеш, що він доведе нас до кращої долі,
Як служити вірно будем йому все.**

**І ми прирікаєм з шляху не схибити,
Все дороговказом Твоїм будем йти...
Рідній Україні й Народу служити,
Доки не дійдемо разом до мети.**

**А мета в нас ясна: Злотоверхий Київ
Й вільна, Незалежна Українська Держава!..
Щоб лише сповнилися наші злоті мрії,
А тоді гукнемо могутнєє "СЛАВА!!!"**

**Слава й Тобі, Друже, милий Ювіляте,
За Твої невтомні довголітні труди!
Жий нам літа довгі, наш єдиний Брате,
Щоб втішалися Тобою всі свідомі люди.**

**Щоб справляв Ти дальше їх на шляхи Волі,
Й пишався між нами наче рожі цвіт!..
Прийми ж побажання найкращої долі,
Й жий нам, Ювіляте, много-много літ!!!**

"НОВИЙ ШЛЯХ" У СВОЙОМУ ДОМІ В ВІННІПЕГУ

Будинок, закуплений Українською Національною Видавничою Спілкою в 1950 році у Вінніпегу. В ньому приміщується редакція, адміністрація і друкарня "Нового Шляху" і редакція "Жіночого Світу". До минулого року мали тут приміщення Крайова Екзекутива УНО Канади і Центральна Управа Організації Українок Канади ім. Ольги Басараб, а до половини цього року Головна Управа Української Стрілецької Громади і Центральна Управа МУН Канади. Будинок, п'ять-поверховий, з чого майже чотири поверхи Видавництво винаймає суспільній Установі Опіки над Дітьми.

ВСТУПНЕ СЛОВО

Преса є важливим гиніником у житті народу. Вона є найкращим засобом інформації, виміни думок, розповсюдження і пояснювання ідей, акцій і подій. Вона є виразником публічної opinio — загальної і свого середовища. Часто паде на неї обов'язок освідомлювати широкі кола суспільства в даних справах або ситуаціях.

Особливо важливе завдання преси виходців із своєї батьківської землі на гужину, де вони стають громадянами прибраної батьківщини, присвоюють собі її звичаї, гасто її мову, і в'яжуться в житті її діяльності з місцевою національною більшістю. Лише виродки з таких виходців без скрупулів занехують усе те, що винесли зо своєї старої батьківщини — звичаї, культуру, мову, релігію, позуття свого національного походження. Навіть діти, що вродились вже в новій країні поселення, з природи дорожать цими національними духовими цінностями своїх предків, не забувають народу, з якого походять, радіють його радощами, болять його болями й погувають обов'язок помагати йому в потребі.

Для українців поза межами України, особливо на постійному поселенні в країнах Нового Світу, українська преса має першорядне значення. Без неї український поселенець і його діти, як говен без весел на широким водах: вони тонуть у глибоких водах — винародовлюються, або вітер заганяє їх на багна й викидає як суспільний непотріб.

Головне завдання української преси поза Україною, зокрема в країнах по цьому боці океану — рятувати українство перед національною смертю. Отже завдання життєве, необхідне для того, щоб українська людина в цій частині світу гулась повновартісною і рівною зо своїми співжителями і співгромадянами інших національних походжень і культур. Що більше, завданням цієї преси теж є нав'язувати дружні взаємини між українськими і неукраїнськими етнічними групами у країні, недопускати до наростання відокремлених етнічних середовищ — гетто, заохогувати до втримування й розвитку українських національних культурних цінностей і вкладання їх до загальної крайової культури, брати найживішу угасть у всіх ділянках життя країни, підноситись щораз вище духово й матеріально.

Вже понад півстоліття ці завдання виконує українська преса в Канаді. Виконує по всіх своїх спромогах, а самий факт, що ще існує і живе повним життям українська етнічна група в Канаді, є доказом, що ця наша преса виконує свої завдання доцільно й успішно.

Самий “Новий Шлях” виконує ці завдання та обов'язки неперерійно вже повних двадцять п'ять років. На домагання піонерів та інших друзів гасотису Видавництво постановило відзнагити цей Сріб-

ний Ювілей “Нового Шляху” виданням цієї Ювілейної Книги. В ній пишуть свої спогади й статті з оцінкою праці гасопису люди з різних українських груп, українці різних станів і з різних країн, куди “Новий Шлях” доходить, або доходить. Це голос народу про “Новий Шлях”. Голос щирий і правдивий. Доцінення його 25-літньої діяльності, що зазначене на сторінках цієї Книги, є найціннішою нагородою для всіх колишніх і теперішніх працівників у “Новому Шляху” і для Видавництва. Воно теж буде заохотою для працівників “Нового Шляху” в будущині.

Хоч Книга вийшла об’ємиста, в ній немає всього того, навіть важливого, що складалось на 25-ліття життя і діяльність “Нового Шляху”. Надто великі кошти видання унеможливили це зусилля Видавництва. Зона й так досить коштовна і коли б не солідна фінансова підтримка дарами і платними оголошеннями та побажаннями, ми не могли б бути її видати. Тому на цьому місці складаємо найщирішу подяку цим добродіям і фірмам, що допомогли нам у нашому ділі. Та кож відгуваємо глибоку вдячність і дякуємо всім тим Дружям, що своїми дарами відзначили Ювілей гасопису, зокрема Ювілейним Комітетом “Нового Шляху”, що виконали або ще виконують Ювілейну Кампанію у своїх місцевостях в користь дальшої розбудови гасопису.

Вступаємо в друге звертьстоліття “Нового Шляху” з новим запалом до народньої праці і з непохитною вірою в дальшу підтримку “Нового Шляху” якнайширшими колами українського суспільства в Канаді і всюди, де доходить його голос.

ПОЧАТКИ “НОВОГО ШЛЯХУ”

Історик, що шукав би за матеріялами до історії “Нового Шляху” в річниках цього часопису — а їх є досі понад 25 — не був би зовсім вдоволений вислідом своєї праці. Вони докладно ознайомили б його з засадами, напрямними, методами, зусиллями, успіхами й невдачами цього часопису. З поживклих сторінок цих річників він дістав би багато причинків до історії українських канадійців від 1930 року й багато матеріялів про народина, розвиток, або підупадок організованого українського національного життя й діяння в цій країні. Він дістав би багато інших важливих матеріялів для історії, але найменше про самий “Новий Шлях”, як видавництво, про колектив його працівників і громаду його однодумців-друзів, що розсипані не лише по всій Канаді, але й по обох американських та прочих континентах. Будучи на службі українського суспільства, “Новий Шлях”, як організація-видавництво, завжди ставив справи, вимоги та інтереси цього суспільства на перше місце, а про своє власне життя-буття і долю хіба лише деколи натякав. Тому й мало можна довідатись із самого часопису “Новий Шлях” про його власний життєвий шлях.

За історією “Нового Шляху” треба йти до людей, що самі її творили. Багатьох їх вже немає між живими. А живі творці і свідки цієї історії ледве чи багато пригадали б собі про період народження і перших років розвитку цього часопису. Зуб часу притуплює навіть найважчі і найкращі колишні переживання й оставляє в пам’яті лише деякі моменти з пережитого минулого. Це фрагменти-спогади, що ніколи не затираються. Вони вартісні для історії, але не зовсім достаточні.

Щасливим випадком є, що піонерський період історії “Нового Шляху” таки був записаний докладніше, ніж могли б про нього розказати тепер навіть його “батьки” — творці. В Альманахові “Нового Шляху” на 1936 рік була надрукована п’ятилітня історія цього часопису на підставі інтерв’ю автора з його основником-редактором. Від цього й розпочнемо цей історичний начерк 25-літнього існування “Нового Шляху”. Автор писав:

П’ять літ, всього п’ять літ... А скільки зусиль, скільки енергії, скільки самопосвяти одиниць вимагало за цей час утримання цього одинокого українського націоналістичного часопису в Канаді, “Нового Шляху”?! Для старих працівників у “Новому Шляху” цих п’ять літ видаються століттями, для їхніх найближчих співпрацівників десятиліттями... А для всіх других і вдійсності це тільки п’ять літ. Для працівників “Нового Шляху” цих п’ять літ — це період виснаженої, безупинної й жорстокої боротьби з гнітучими обставинами, з різними ворожими затіями та атаками, з бездіяльністю, фальшем, національною та моральною гнилизною — а для світу це тільки п’ять літ існування часопису.

Так, п'ять літ існування часопису... І про це п'ятилітнє існування його треба сказати дещо більше, ніж досі говорилось чи писалось на його сторінках.

За цією історією вдаюся до редактора часопису, Михайла Погорецького, що був фактичним його основником і безустанно працює при ньому як редактор.

Застаю його в "офісі", маленькій кімнаті, 6 стій довжини й 4 стопи ширини, при столі закиданому часописами, книжками й листами. В цьому "офісі" примістився зо своїм столом і книжками й адміністратор часопису, Василь Рурик, та молода панна, помічниця адміністратора.

— "Чи можете уділити мені дещо часу, редакторе?" — питаю його.

— "В якій справі?" — питає заклопотано.

— "В справі "Нового Шляху".

— "На це час мусить бути".

— "Як почуваетесь після п'ятилітньої праці біля часопису?"

— "Краще ніколи не почувавсь".

— "Чим бажали б ви відзначити це п'ятиліття існування "Нового Шляху"?"

— "В першій мірі збільшенням його до 12 сторінок".

— "Чи це можливе в теперішніх фінансових умовах видавництва?"

— "Скажу вам, що під цим оглядом таки не бачу межі між можливим і неможливим. Бувало, що ми нераз і не двічі виконували таке, що зразу видавалось абсолютно неможливим до виконання. Сама ідея видавання "Нового Шляху" виглядала неможливою до переведення в життя. Дійсно! А бачите його таки почали видавати й він виходить досі. А по цих п'ятьох літах існування, свято вірю, виходитиме й розвиватиме для ідеї українського націоналізму з щораз більшою силою та щораз скорішими темпами й кращими методами. Тому я чуюсь щасливим, що дочекався його п'ятиліття".

— "Чи можете подати мені дещо з історії "Нового Шляху"?"

— "Що бажаєте знати?"

— "Саме головне, чому п'ять літ тому ви взялись до видавання нового часопису, коли в тому часі було кілька старих українських часописів, що обслуговували нашу читаючу публіку в Канаді?"

— "Це питання ставили мені вже нераз прихильники й противники українського націоналізму, а ясніше — прихильники й противники Організації Українських Націоналістів. На це питання не можна відповісти одним реченням. Я скажу вам: Коли б не було "Нового Шляху" чи будьякого іншого нового часопису в Канаді, що пропагував би ідеї українського максимального націоналізму, якого виразником є Організація Українських Націоналістів, українські поселенці в Канаді не представляли б жадної вартості для української нації, а тим більше для її визвольних змагань.

— "Ви хочете сказати, що "Новий Шлях" врятував українських поселенців в Канаді для української нації?"

— "Ні, цього ще не можу сказати. Але заявляю, що він зумів у слушний час створити підложжя для створення української націоналістичної організації, "Українського Національного Об'єднання", що безперечно є під цю пору тим головним чинником, який рятусь мі-

сцевих українців від національної й духової оспалости, партійницького й сектанського багна, від винародовлення — коли вже можна говорити про таке явище українців у Канаді — а, далі, робить їх діяльними українцями, себешануючими людьми й корисним та помічним чинником в українській визвольній акції, яку на Українських Землях провадить ОУН.

Ви згадали про старі українські часописи в Канаді. Я ціню їх за їхню працю до 1928-9 року. Ціню їх, як кожний розумний господар, що оце тепер машинним плугом, цинить соху — дерев'яний, старий плуг; бо не будь сохи колись, не бути паровому плугові тепер. Та чи візьметься хтось сьогодні, в періоді пари й електрики та машини, орати старою, заслуженою сохою, коли перед ним сотні чи тисячі акрів землі до орання. Ні, він бере машинний плуг, що зробить цю роботу скоро й добре. Це саме й з нашою старою пресою. Ця преса — це справді стара, дерев'яна соха, національна соха, що літами з меншим чи більшим успіхом, з меншою чи більшою користю для української нації орала загумінки на широких народніх просторах. Робота нашої старої преси в Канаді і всіх старих національних угруповань, без огляду на їхню релігійну закраску, була особливо культурницька, просвітнянська. І преса й організації, що гуртувались біля неї, не мали широкої всеобіймаючої національної програми. В них не було жадних яєних національних принципів, а під українським політичним оглядом вони завжди були мінімалістами, чи — як кажемо — опортуністами (“куди вітер віє”). Працювали собі на своїх загумінках, сварились із сусідами, як їм межу нарушили своєю сохою, вчили своїх людей не цуратись свого, пам'ятати, що вони українці, але не вириватись із тим там, “де не треба”, бо “чужі не дуже таке люблять” і т. д. Таке було приблизно до закінчення світової війни. Опісля заіснувала Українська Держава по обох боках Збруча. Цей факт зрушив в українському суспільстві в Канаді національні почування в найдальших закутих душах, і воно почало думати глибоко по українськи. Та ось наступила трагедія: розвал Української Держави — “встоятись не було сили”! Ця трагедія душевно прибила не тільки українське суспільство на Українських Землях, але й українців поза межами України, отже і в Канаді. Почуття безсилля й мертвечина оволоділи українськими масами, без огляду, де вони знаходились. А потім, як ви вже знаєте, настав період, який я можу назвати добою “ходження від Ани до Каяфи”, від “великих держав” до “всесильного Союзу Народів”. Ходження й прохання, жебання, стогнання. Канадійські українці теж переживали цю добу. А тим часом ті, що “встоятись не мали сили”, українське вояцтво, ті з його, що уникнули смерті на полі боротьби, чи в чотирикутнику смерті від тифу, чи в ляцьких і московських полонах, почали вертатись домів, з пекучим болем у серці, з болем переможених, понижених героїв. Та духа бойового, того духа, що провадив їх нужденно озброєних, босих, нагих і голодних та виморених у бій з ляхами в чортківській офензиві й довів до світлої перемоги над модерно й сильно озброєними військами ворожими — вони не втратили. Вони змагались із ворогами на полях битви, знали, в чому їхня сила й слабкість і рішили далі змагатись із грабіжниками Українських Земель, змагатись революційним шляхом, платити міркою: зуб за зуб,

око за око! Постала Українська Військова Організація, славна УВО, що почала гуртувати в собі найкращих синів Української Нації.

Кажу вам, тільки зо страху перед нею, ляхи на Західніх, а черво-ні москалі на Східніх Українських Землях почали говорити про “співжиття” та йти на маленькі уступки зо збанкrotованими українськими так зв. політиками чи “офіційним” українським проводом. Доки українська національна революційна сила, якої огнивом була УВО, не представляла небезпеки для ворогів, вони говорили тільки з українськими відступниками, як Яцків, Твердохліб, Затонський і др., а коли ця сила стала загрозою, вони почали, і то дуже підхлібно й хитро, “дружньо” переговорювати з “батьками українського народу”, як Дмитро Левицький, Антін Крушельницький і їм подібні, кликали до “наукової” та “освітньої” роботи українських учених і культурних робітників в “українські інститути” у Кракові чи Варшаві та в “академії наук” і в різні “українські університети” в Києві, Харкові та ін.

Впрягаючи “українських батьків” до свого воза, думали вороги, що “діти” побіжать за ними. Одначе так не склалось. В українському політичному світі постали два противні собі табори, опортуністичний і націоналістично-революційний, табір угодовців-мінімалістів і табір революціонерів-максималістів. Один повели “батьки”, другий “дурні діти”, — колишні члени Української Армії й ідейна молодь.

Частина українського вояцтва, колишні стрільці й козаки Української Армії, опинились поза межами України зараз після розвалу Української Держави або й пізніше емігрували в чужі країни, змушені політичними чи матеріяльними умовинами. Немало їх виемігрували до Канади. І ось із них постала “Українська Стрілецька Громада”. Вона почала добувати той вплив серед українського суспільства в Канаді, що УВО між старокрайовим. Старі національні групи в Канаді, вгл. їхні проводи, що духово найбільше зближені до “батьків” у старому краю, завважили цей великий вплив стрілецтва серед суспільства й затривожились за свої загумінки. “Сейфті фирст” і “бізнес фирст”, розумієте? І ось почали грати дволичну ролю: наверх ніби годились з УСГ, але нишком намагались усіми способами підривати її авторитет серед суспільства, а тим самим і симпатію до українського національно-революційного табору та його акції в старому краю. Хитро вони це робили, як звичайно опортуністи. Не кожний міг це завважувати. Та вилізло шило з мішка, як тільки Провід ОУН став переговорювати з ними в справі допомоги визвольній акції в старому краю і декларації за нац. рев. рухом. Не вдалось місцевим опортуністичним вожакам далі дурити УСГ й робити її своїм пахолком, не вдалось лявірувати між опортунізмом і націоналізмом. Вони мусіли показати своє опортуністичне лице, прите зморшками сектанства й загумінковости.

Це сталось перед відомою ляцькою паціфікацією в 1930 р.

Ви тямите, що до того часу УСГ чи її поодинокі члени мали змогу в ряди-годи відзиватись на сторінках місцевої національної преси до українського суспільства в Канаді, представляти йому ідеї та акцію українського рев. націоналізму в Батьківщині, кликати його на допомогу визвольній акції. Одначе після згаданих подій українське націоналістичне слово вже не могло знайти місця на сторінках цієї преси.

З того часу місцева стара преса й проводи старих організацій почали питоме опортуністам політиканство, що в нашій мові зветься по-

Друкар Ів. Солянич набирає на ліно-
типі перше число "Нового Шляху"
в Едмонтоні, біля нього: ред. М. По-
горецький і П. Кузик.

Власний дім Вид. "Нового Шляху", де
містилась друкарня, редакція й адмі-
ністрація в Саскатуні.

Перший управитель Видавничої Спіл-
ки "Нового Шляху" Василь Гультай
із ред. М. Погорецьким.

літичним обманством. Моляться до образу, а чорта за шкурою носять. Перед суспільством вдають українських патріотів, а навіть "теж націоналістів", а в дійсності є дрібненькими бизнесменами-самолюбями, що дбають про свої черевні інтереси на своїх загумінках.

Я не обвинувачую ні їхньої преси ні їх. Стара соха — заслужена, але непридатна під цю пору до жадної роботи на широких, розлогих ланах, де машинні плуги орять перелоги.

Ви розумієте, це була головна причина появи "Нового Шляху". Треба було нам уст, що заговорили б до українського суспільства в Канаді, що заговорили б по щирому, по націоналістичному, що ясно, явно й славно представляли б йому нашу Національну Правду, наш Новий Національний Шлях до Волі — треба було преси. Без неї неможлива плянова й на ширшу скалю закросна та тривка національна робота. А нам треба було духово перероджувати наше місцеве суспільство, яке в глибині душі має зародні здорового українського націоналізму, що тільки пригнічені різним загумінковим та сектанським сміттям. І ось почав виходити "Новий Шлях"..."

— “Чи ви почали видавати часопис у порозумінні зо Стрілецькою Громадою?”

— “Ні, хоч я був членом Стрілецької Громади. Я чув, що УСГ думає видавати свій часопис, зглядно журнал, присвячений передусім своїм — так би сказати — становим, військовим, справам. Я розумів, що такого журналу треба. Одначе працюючи в деяких місцевих українських часописах, я ясно розумів, що найвища пора для українських націоналістів мати свій часопис, нічим і ніким не зв'язаний із жадним старим угрупованням, коли вони хочуть виконувати свою роботу. І напередодні 1 листопаду, 1930 року, ми видали перше число “Нового Шляху”.

— “Хто — ми?”

— “Нас було двох. Я та Іван Солянич, власник української друкарні в Едмонтоні. В жадного з нас не було покладних грошей на видавання часопису. До УСГ я не звертався за фінансовою поміччю, щоб не ангажувати її в діло, що може провалитись. А втім, я й не був певний, чи УСГ була б згодилась у тому часі (це був початок господарської кризи в Канаді) на видавання тижневика, ще й такого, як я представляв собі, себто такого, що міг би цікавити кожного українця в Канаді й порушував би всякі справи, навіть місцевого характеру. Я перемовив справу з Соляничем, що вже бачив у своїй друкарні народини й скоропостигну смерть не одної української газети. Він зрозумів мою ціль і хоч мав у тому часі фінансові труднощі з виплатою друкарських машин, згодивсь... піти зо мною на спілку. Я мав давати свою працю, як редактор, а він працю, як друкар. П. Кузик мав йому помагати в роботі. Був клопіт із папером та з іншими матеріялами на часопис, оплачування пошти, тощо. В мене не було грошей, ні кредиту. Отже хоч-не-хоч мій “спільник” Солянич згодивсь у початках покривати всі кошти, зв'язані з часописом. Мушу підкреслити, що не вірив він у матеріяльний прибуток з часопису, в якому, як він казав, “муситься писати правду й тільки правду, без огляду про кого й про що”. Як пізніше показалося, він мав повну рацію. Та всі ми свято вірили, що часопис принесе велику моральну користь для всеукраїнської справи, а зосібна для українського суспільства в Канаді. Чи під цим оглядом ми мали рацію, самі тепер осудить.

Почалась важка праця, важча, ніж я очікував. 30-го жовтня, 1930 р. ми випустили перше число “Нового Шляху”. Це було великою несподіванкою для всіх українців в Едмонтоні. Вороги й приятелі були заскочені появою нового часопису. Почались запити: хто? що? А коли довідались, хто видає і в який спосіб, перші легковажно махнули рукою, а другі, яким ідея часопису промовляла до душі, посумніли: не могли вірити, щоб кілька осіб, що самі без достаточних засобів до життя, могли видавати довший час часопис, якого націоналістичний напрям напевно поборюватимуть усі старі українські часописи й угруповання в Канаді. А треба згадати, що своє політичне становище й завдання докладно представляв часопис у своїому першому числі”.

— “Чи після того, як стало відомим, хто і як видає часопис, націоналістично-думаючі українці в Канаді прийшли вам з поміччю?”

— “Ми вірили, що всі вони вийдуть нашому часописові назустріч і приймуть його за свій та будуть підтримувати його. Видно ж було,

що націоналістичного часопису треба неминуче й негайно! Одначе наші сподівання сповнилися тільки в дуже малій мірі. Тільки кілька-надцять людей, і от тільки в Алберті, відразу заявили за часописом і на місцях почали пропагувати його між нашими людьми. Були це переважно фермери-українці, люди не з “провідних”, не високо образовані, матеріально небагаті, одначе щирі й охочі допомогти добрій справі. Між ними найзавзятіше пропагував наш часопис молодий фермер, Петро Хаба з Егримонт. В самому Едмонтоні — Степан Васкан, Н. Шпачинський, п-ні А. Глинка, п-ні К. Солянич, В. Литавський і кілька других “старих канадійців”. Вони збирали передплату й захочували нас до дальшої праці. Їхня моральна піддержка кріпила нас на душі й додавала енергії поборювати прямо непереможні труднощі, передусім фінансового характеру”.

— “Як віднеслась до появи “Нового Шляху” ваша організація, Українська Стрілецька Громада?”

— “Як я вже згадав, ми видали часопис без порозуміння зо Стрілецькою Громадою. Майже рівночасно з виходом першого числа “Нового Шляху” появилось перше число “Стрілецьких Вістей”. Цей журнал почала видавати Головна Управа УСГ у Вінніпегу. Поява “Стрілецьких Вістей” фактично перекреслила одну мою надію. В тому часі здекларовані українські націоналісти — це були переважно члени УСГ. Я сподівався, що по їхніх заходах Гуртки УСГ організовано помагатимуть “Новому Шляхові” — кольпортажем часопису, з’єднуванням нових передплатників, зібранням пресового фонду, тощо. Коли ж тепер у них свій орган “Стрілецькі Вісті”, то було ясным, що ці Гуртки в найбільшій мірі намагатимуть підтримувати й поширювати його. Так і сталось. Гол. Управа УСГ досить прихильно віднеслась до “Нового Шляху”, одначе жадної організованої акції в цілі піддержки “Нового Шляху” не підприйняла. Цим пояснюється факт, що між першими пропагаторами “Нового Шляху” на місцях майже не було членів УСГ. Здисципліноване членство, ні одинцем, ні організовано, не могло ангажуватись у роботу, на яку не мало закликати ні поручення свогого проводу.

Ми були здані виключно на свої власні сили. Не було жадного збірного тіла, що в критичному моменті прийшло б із допомогою. А в початках, впродовж кількох місяців виходу часопису, такі моменти приходилось нам переживати майже кожного тижня, як треба було купувати папір на газету, мати поштові значки на висилку і др., а в нас не було на це гроша. Прибутки з газети були тоді постійно менші від актуального кошту видавання. Крім нас і наших найревніших прихильників, ніхто не вірив, що часопис зможе виходити бодай рік, отже й тільки найбільш ризиковні платили цілорічну передплату, мало піврічну, а звичайно чвертьрічну (50 цт.).

Зосібна годиться згадати про велику працю першого ділового управителя й адміністратора (в одній особі) нашого часопису, Володимира Гривнака. Я вперше стрінувся із ним при видаванні місячного журналу “Відродження”, органу прихильників тверезости, який більш року, а саме до виходу “Нового Шляху”, друкувався у друкарні Солянича. Малось на цілі перетворити цей журнал в літературний, одначе видання “Нового Шляху” перешкодило тому. Не було фізичної й фінансової змоги видавати часопис і журнал, тому цей останній злікві-

довано. Гривнака ми заангажували відразу до праці як ділового управителя (бізнесового менеджера) та адміністратора “Нового Шляху”. Цей старший вже інтелігент, але з молодечою енергією й запалом, дуже здібний бізнесмен і феноменальний пропагатор — дуже багато причинився до того, що “Новий Шлях” міг сяк-так пробиватись надто важким шляхом і перемогати фінансові труднощі. Він збирав платні оголошення до часопису, передплати в місті й на колонії, аранжував різні підприємства, щоб розповсюдити часопис і поставити його в краще матеріальне становище. А це вимагало неабиякого бізнесового й пропагандивного хисту, щоб узяти два долари передплати за “Новий Шлях”, що виходив всього на чотири сторінки, коли майже за ту саму ціну кожний міг дістати будькотрий із двох старих українських часописів-тижневиків, що мали по 12 сторінок друку. Пересічний читач, як відомо, в першій мірі звертає увагу на величину часопису, а аж після довгого уважного читання цінить часопис по змісту.

Мене особисто запал, завзятість і впертість нашого управителя сильно підтримували на душі й підбадьорували.

Не можна не згадати й ще одного піонера-працівника біля “Нового Шляху” — Петра Кузика. Він віддавна працював у друкарні Соляничка, як друкар-помічник, при газеті виконував роботу пресмена, а пізніше складача — майже зовсім безплатно; в ради-годи тільки, як була спромога, діставав дещо “на маслянку”. Подібне винагородження за працю діставав цілий наш персонал, включно з управителем і редактором. Ми, сімейні мусіли в різний спосіб промишляти і не допустити до того, аби наші родини погинули з голоду й холоду в багатій та соняшній Алберті. А втім це інша справа. Коли я глядів на працю й самопосвяту своїх співробітників, мені завжди приходили на думку Франкові “Каменярі”... і нишком, у душі я не раз повторяв слова тогс Великого Каменяра.

Господарська криза, а ніщо інше, від’ємно впливала на фінансове положення часопису. Тим часом моральний успіх часопису ріс із дня на день. Нездегенеровані, незаскорузлі, здорові й ідейні елементи українського суспільства в Алберті, а далі й в цілій Канаді, приймали “Новий Шлях” за виразник своїх національних бажань. В нашому архіві є листи від наших прихильників із різних закутин Канади; писані спрацьованими руками українських фермерів і робітників і зграбною рукою нечисленних, що правда, інтелігентів. Ці листи в тому часі значили для нас більше, як сотні доларів. Вони доказували, що наша робота слушна, гідна, доцільна і що в ніякому випадку не сміє перериватись. Підпілля та явна кампанія проти часопису зо сторони наших противників показалаь безсильною, а в очах національно здорової частини нашого суспільства — нікчемною. А треба вам знати, що ті наші противники, що зразу легковажили наш часопис й кожного дня чекали на його наглу смерть, завівшись на цьому, докладали всіх заходів, щоб самим убити його. Наша тактика супроти них була — легковаження. Ми поступали так, якби вони для нас не існували. Ми не дались втягати в жабо-мишодраківку, в яку хотіли вони нас втягнути і в той спосіб знизити авторитет нашого часопису в очах його прихильників. Зрозуміло, бували випадки, що ми були змушені давати відсіч противникам, як вони надто гидко виступали проти нас.

За часів останньої української визвольної збройної боротьби були випадки, що стрілецьтво, розпалене бажанням перемоги або роз'ярене, кидалось у бій із ворогом, ще заки прийшов наказ від команди. Таке сталося і в історії "Нового Шляху". Членство УСГ, передусім в Едмонтоні та других більших містах, по кількамісячному існуванні "Нового Шляху" — ще заки прийшло поручення Головної Управи, кинулось на фронт пропагування "Нового Шляху". Воно не змогло байдуже дивитись на надсильні змагання бойовика, що тисячам українського суспільства в Канаді голосив святі українські ідеї, за які сотні тисяч українського стрілецьтва й козацтва віддали своє життя. Члени УСГ, а саме енергічніші та завзятіші з них, попередили наказ своєї команди й пішли на поміч "Новому Шляхові". І так 17 листопада, 1931, отже по одному році існування часопису, створилась Видавнича Спілка "Нового Шляху", оперта на уділах і тимчасова дирекція перебрала дальше видавання часопису. Членами цієї дирекції були: Степан Васкан, Василь Гавриш, А. Г. Глинка і я. Вони управляли часописом до кінця лютого 1932 р., себто до того часу, коли Вид. Спілка оформилась легально. За той час прихильники часопису з різних місцевостей Канади закупили уділів Спілки на суму пару тисяч доларів. Уділ становив 10 дол. В тому часі тимчасовим діловим управителем часопису був молодий та енергійний студент Антін Г. Глинка, що ще й давніше час-до-часу помагав часописові й завзято пропагував його в Едмонтоні й поза ним. Він виконав своє завдання солідно і йому багато завдячусь "Новий Шлях" в тому часі формування Видавничої Спілки.

На тимчасового адміністратора часопису покликано Антона Шевчука, молодого інтелігента-друкаря, що тілом і душею був відданий справі "Нового Шляху". Працюючи в англійських друкарських підприємствах, він від першої появи "Нового Шляху" вечорами й нача-

Перша зустріч представника ПУН, полк. Романа Сушка-Мельничука, з "новошляківцями" і провідниками УСГ у Канаді в 1932 році. Сидять напереді: Антін Глинка, Василь Гультай і Павло Штепа; в другому ряді: Петро Кузик, д-р Іван Гуляй, полк. Роман Сушко-Мельничук, адв. Микита Романюк із Едмонтону і ред. М. Погорецький.

ми зовсім безінтересовно помагав в адміністраційній та друкарській роботі коло часопису. Коли пізніше дістав пропозицію зайняти становище адміністратора часопису, він — хоч сімейний і матеріально незабезпечений — зрезигнував із усіх поплатних робіт у чужих підприємствах і зайняв “позицію” тимчасового адміністратора, фактично тільки почесну позицію, бо за надзвичайно маленьке винагородження, питома для всіх працівників “Нового Шляху”, щоб — мовляв — не вмерти з голоду і не дати ділу пропасти. Правним дорадником Спілки став едмонтонський адвокат-українець, відомий націоналіст, Никита Романюк. Часопис далі набираю і друковано в друкарні Солянича.

В лютні, 1932, Головна Управа Української Стрілецької Громади у Вінніпегу перестала видавати свій місячник “Стрілецькі Вісті” а натомість взяла одну сторінку в “Новому Шляху”, де під рубрикою “Стрілецькі Вісті” поміщуються матеріали, важні передусім для членства УСГ. Як знаєте, зараз після створення Вид. Спілки збільшено часопис до 8 сторінок”.

— “Чи після перебрання Спілкою видавництва “Нового Шляху” його матеріальне положення покращало?”

— “Зразу так справді було, але пізніше вся відповідальність і весь тягар праці знову впали на плечі передусім його робітників, починаючи від управителя, а кінчаючи на друкарському помічника. Господарська криза й безробіття в Канаді унеможливають прихильникам часопису, що складаються з фермерів і робітників, дати часописові належне фінансове забезпечення. Є багато таких, що недивлячись на найліпшу волю не можуть на час зложити передплат, а саме передплати є головною опорою матеріального існування нашого часопису. За п'ять літ “Новому Шляхові” приходилось переживати багато критичних моментів, “фінансових криз”, які одначе передусім завдяки членам персоналу вдалось ліквідувати”.

— “Як це, персонал давав фінансову поміч часописові?”

— “Бувало й таке. Кожний новоприбулий працівник “Нового Шляху”, як мав заощаджений гріш, звичайно віддавав його на підтримку часопису й приступав до праці без цента в кишені. Один із них дав останніх пару сот доларів, всі ощадності, які мав; другий відбрав гроші з несплаченої ще своєї асекураційної поліси на життя і віддав їх на часопис, ще інший нераз віддавав на підтримання часопису весь заробіток зо своєї роботи поза “Новим Шляхом” — коротко, кожний із них ще доплачував до своєї праці при часописі. Людина, що не вірить свято в ідею, яку голосить “Новий Шлях”, не всилі працювати при ньому. Ще досі Видавництво знаходиться в такій фінансовій ситуації, що “посада” при “Новому Шляху” означає — добровільне засудження себе на щоденну кільканадцять-годинну тяжку працю і на матеріальне життя, що межує з нуждою. Цілий наш персонал складається з дійсних і відданих ідеї націоналістів, що вважають самопосяту для розвитку часопису своїм головним національним обов'язком. Відомо, не йде тут про часопис як такий, а про ідеї українського націоналізму, яких він є виразником і пропагатором. Відколи “Новий Шлях”, відтоді є в нас така система, що насамперед мусить бути відповідна сума гроша на заплачення паперу, пересилку часопису і на всі другі біжучі витрати, зв'язані з часопи-

сом, а аж після того думається про те, щоб дати можливість бодай нужденного прожиття членам персоналу. Тому я зазначив, що завдяки членам персоналу вдалось нам ліквідувати різні “фінансові кризи”, які приходилося передавати видавництву. Націоналістичну засаду “Нація понад усе!” наш персонал намагається переводити в життя в першій мірі між собою.

— “Що було головною причиною перенесення “Нового Шляху” з Едмонтону до Саскатуну?”

— “Матеріальні труднощі, які переживав часопис в Едмонтоні й вигляди на кращі матеріальні умовини в Саскатуні. Справа малась так: До червня 1932 — себто вісім місяців після створення Видавничої Спілки “Нового Шляху” — часопис далі друкувався у друкарні Солянича. Після збільшення часопису до 8 сторінок вдвоє збільшилась праця біля нього, особливо для складача-друкаря, себто для Солянича. Зразу Видавництво мало змогу платити йому бодай частинно за працю, але відтак цієї змоги вже не було. Тодішній управитель “Нового Шляху”, Василь Гультай, якого ще в лютому того року заангажувала Спілка до ведення ділових справ Видавництва, розглянув справу з дирекцією та з найбільш заінтересованими одиницями й рішечно, що не можна далі виснажувати Солянича й доводити до банкрутства його друкарню. Треба спуститись на себе самих і власними силами видавати часопис. На це треба мати відповідну друкарську машинерію, черенки, тощо. Видавництво не мало грошей. Отже двох нас, Гультай та я, виїхали на провінцію, до знайомих нам людей, щоб дістати від них уділи або позичку на закупно найкращої машинерії. Майже місяць тривала наша мандрівка по Алберті. На цей час видавання “Нового Шляху” було припинене, бо не було кому редагувати. Наша місія не увінчалась повним успіхом, а була б скінчилась зле якби не поміч одного українця. Деякі, до яких ми звертались за уділами або позичками, були, так притиснені господарською кризою, що при найкращім хотінні не могли виконати нашого прохання, а були й такі, що не хотіли вкладати свого гроша в таке непевне підприємство, як “Новий Шлях”. Прийшов нам із поміччю молодий українець-учитель, свідомий націоналіст Корніло Магера, що вчителював тоді в фермерській колонії Ред Вотер. Він — не маючи в тому часі готівки — затагнув позичку для себе в свого товариша-вчителя з другій колонії і передав нам. Діставши в той спосіб кілька сотень доларів, ми набули на ратальні сплати старий лінотип, найкращіші черенки і другі необхідні друкарські речі. Друкарської преси не було за що купити. На складача заангажували Петра Кузика, що свого часу працював у друкарні Солянича. Найняли дешевий льокаль, де примістили друкарню, редакцію та адміністрацію, а набір до часопису, уложений у сторінки, возили на прасу до друкарні Солянича.

Так було цілий рік. Під матеріальним оглядом, це був надзвичайно тяжкий рік для часопису. В цьому критичному часі прийшли часописові з поміччю едмонтонська Філія УНО, перша й одинока ще тоді в цілій Канаді, і місцевий Гурток УСГ, що був тоді під проводом енергійного націоналіста Михайла Пащина. Ці організації впродовж трьох місяців фактично фінансували часопис. Збирали для нього гро-

Привіт

“НОВОМУ ШЛЯХОВІ”!

ДВАДЦЯТЬП'ЯТИЛІТНІЙ ВКЛАД ПРАЦІ І ЗДОБУТКИ, А ГОЛОВНО ВПЛИВ НА СУСПІЛЬНО-ГРОМАДСЬКІ Й ПОЛІТИЧНО-ВИЗВОЛЬНІ СПРАВИ МІЖ УКРАЇНЦЯМИ КАНАДИ — А НАВІТЬ ПОЗА НЕЮ, Є НЕ ЛИШЕ ПРИЗНАННЯМ ПРАВИЛЬНОГО ПІДХОДУ Й СТАНОВИЩА ДО ВСІХ ВИЩЕ ЗГАДАНИХ СПРАВ, АЛЕ ТАКОЖ ЗАХОТОЮ СТОЯТИ ТВЕРДО І НЕПОХИТНО НА ТИХ ЖЕ САМИХ ПРИНЦИПАХ АЖ ДО ЗДІСНЕННЯ ТИХ ШЛЯХЕТНИХ ІДЕАЛІВ, ДЛЯ ЯКИХ “НОВИЙ ШЛЯХ” ПОКЛИКАНИЙ БУВ ДО ЖИТТЯ Й ЯКІ ПОСТАВИВ ПЕРЕД СОБОЮ ЯК ЦІЛЬ ДО ОСЯГНЕННЯ.

В. ГУЛЬТАЙ

ПРЕЗИДЕНТ

УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ВИДАВНИЧОЇ СПІЛКИ

В КАНАДІ

ші, влаштували різні підприємства. Справді з героїчною завзятістю працював актив цих організацій, щоб не допустити до упадку одного українського націоналістичного часопису в Канаді. І врятував. Коштувало це його надзвичайно великого труду, тим більше що ці організації не мали свої домівки, а другі місцеві українські товариства не хотіли винаймати їм своїх залів. Вони були змушені дорого платити за винайм залів в домівці місцевого німецького клубу.

В міжчасі ми довідались, що в Саскатуні виставлено на продаж друкарню, якої власниками були українці. Оця сама друкарня. Ми не мали фінансової змоги купувати друкарню. Однак нам конечно треба було друкарської праси, бо возити сторінки до друкування в другу друкарню показувалося дуже непрактичним. Дирекція вислала до Саскатуну управителя Гультає, щоб він розвідався від продавців друкарні, чи не могло б наше Видавництво дістати на догідні сплати їхню прасу. Незабаром ми дістали вістку з Саскатуну, що самої праси не можна купити, бо продається ціла друкарня, разом з будинком і всіма машинами. Також повідомляв нас управитель, що друкарню можна набути на дуже вигідних умовах та що в Саскатуні є більші можливості для кращого матеріального забезпечення "Нового Шляху", ніж в Едмонтоні. Це саме писали нам й деякі саскатунські прихильники часопису. Ми рішуче спротивились пропозиціям брати друкарню в Саскатуні. Ми тримались погляду, що можемо думати про друкарню тоді, як видавництво матиме відповідну суму грошей. А друге: більшість нас вірила, що перебрання "Нового Шляху" з Едмонтону в Саскатун, тоді як часопис ще не закріпив належно націоналістичної ідеї серед нашого суспільства в Алберті, зле відоб'ється на націоналістичному русі в тій провінції, а принайменше значно зменшиться темп націоналістичної роботи албертійських українців. Тепер можу сказати, що це друге до певної міри справдилося. Однак з часом в наслідок переконувань, що "Новий Шлях" має багато ясніші вигляди на кращий розвиток у Саскатуні, ніж в Едмонтоні, всі погодились на перенесення, отже й я, що в дійсності найзавзятіше протиставивсь плянові закупки друкарні й переносин часопису. Пущено в рух кампанію за збиранням фондів на задаткування друкарні. Завдяки кільком нашим організаціям, деяким поодиноким особам, зосібна з Саскатуну, як Петро Божок, інж. Т. К. Павличенко, Володимир Коссар, Степан Бабій, Лазар Кулеба і др., вдалось нам зібрати дещо грошей в уділах і позичках й перебрати друкарню в Саскатуні.

8 червня, 1933, "Новий Шлях" почав виходити в цій друкарні в Саскатуні. Зразу наша Видавнича Спілка провадила відділ різних друкарських робіт, навіть видавала в англійській мові часопис крамарських та інших реклям. Однак пізніше цей бізнес показавсь нерентабельним і непрактичним для Видавництва. Для свого розвитку таке бізнесове підприємство вимагає нераз великого вкладу грошей, багато бізнесових і друкарських спеціалістів і т. і. А матеріальні обставини нашої Видавничої Спілки не були такі, щоб можна було це виконувати. Правда, завдяки здібному веденню того відділу управителем Гультаєм, Спілка не втратила на підприємстві, однак й не зискала. Витрачувалось надто багато енергії на друкарське підприємство, а ми вірили, що якнайбільше енергії треба витрачувати на ніщо

інше, а тільки на ведення “Нового Шляху”. Тому на поручення дирекції та зборів уділовців Спілки збуто лишню частину друкарських машин і речей, себто тих, що їх не потрібно до друкування часопису. Цього довершив теперішній управитель “Нового Шляху”, д-р Іван Гуляй. Користь для “Нового Шляху” з цього двояка: зменшилися ратальні сплати за друкарню і енергія управи часопису звернена тепер тільки на справу фінансування й розвитку “Нового Шляху”. З закупки друкарні в Саскатуні Видавництво скористало те, що має своє приміщення — будинок, найкращі друкарські машини, а саме головне — тепер ми не маємо потреби побоюватись за дальше існування нашого часопису. Коли клопочемось, то клопочемось його дальшим розвитком, побільшенням, поліпшенням, але не дальшим існуванням, яке вже запевнене. Позички, зятягнені на набуття друкарні, майже всі сплачені, лінотип сплачений, рат на сплату других друкарських машин і будинку небагато й вони невеликі. Персонал такий, що в критичний час не покине, а намагатимься всіма силами і способами підтримувати часопис; а на це він дає багато доказів. Ми йдемо вперед, хоч із трудом, хоч ще тернистим шляхом”...

— “З кількох осіб складається персонал “Нового Шляху”?

— “Редакційний персонал перед вами: одна особа. Адміністраційний та друкарський складається з чотирьох осіб: управитель д-р Іван Гуляй; адміністратор Василь Рурик; складач-зецер, що оперує лінотипом, Іван Байрак; метранпаж (укладач сторінок) і друкар Никандер Буковський. Під час відсутности управителя, адміністратор мусить його заступати, а тоді бере до праці в адміністрації помічну силу з-поміж нашої місцевої націоналістичної студентської молоді. Під час навали роботи складачеві помагає Семен Великач, що привчивсь штуки складання, а також молодий студент Богдан Цимбалістий, що щойно почав студіювати друкарську штуку.

— “Як довго працюють ці люди в “Новому Шляху”?

— “Д-р Гуляй від серпня, 1934. Рурик є першим нашим адміністратором у повному того слова значенні. Він обняв це становище в червні, 1932 р., коли то “Новий Шлях” перенесено з друкарні Солянича до власного винайнятого приміщення. Він — як я вже згадав — не тільки адміністратор-книговодчик. Велику частину кожного року, від часу прибуття до “Нового Шляху”, він мусить заступати управителя часопису, як цей знаходиться в об’їзді в організаційній справі або перешкоджений якоюсь іншою організаційною роботою. Напр., теперішній управитель часопису є рівночасно головою Головної Управи УСГ та секретарем Крайової Екзекутиви УНО, а також має ще декілька організаційних “портфелів” і мусить виконувати дотичні обов’язки.

Наш теперішній складач, Байрак, вийшов зо школи складача Петра Кузика. Цей навчив його ще в Едмонтоні штуки складання, а від грудня 1932, він постійно працює при часописі. До минулого року помагав йому в роботі молодий українець із недалекої колонії Гефорд, Федір Токарик, що пару років працював при часописі, помагаючи в друкарській та іншій технічній роботі. Метранпаж-друкар Буковський почав працювати у Видавництві зараз після перенесення “Нового Шляху” з Едмонтону до Саскатуну. Навчивсь друкарської штуки таки в цій друкарні. Оба вони, хоч тяжко й багато мусять працю-

Трійця "новошляхівців": адміністратор Василь Рурик, ред. Погорецький і друкар Іван Байрак, в Саскатуні, 1937 р.

Ред. М. Погорецький у товаристві друкарських працівників "Нового Шляху" в Саскатуні 1938 року: зліва доправа — Дмитро Ріпак, Антін Леськів, Іван Байрак, ред. Погорецький, Василь Бакун і Степан Бабій (немає світліни Н. Буювського і С. Великача).

вати в друкарні, належать до найактивніших молодих працівників у місцевих наших націоналістичних організаціях".

— "Ви сказали, що бажали б відзначити п'яту річницю існування "Нового Шляху" збільшенням його до 12 сторінок. Чи це з огляду на те, що є другі українські часописи в Канаді, що мають по 12 сторінок?"

— "Не зовсім задля того, а передусім тому, що наші організації вимагають більше місця для себе в часописі. "Організація Українок Канади" хоче мати постійну сторінку в часописі для своїх справ. "Молоді Українські Націоналісти" і "Українська Націоналістична Студентська Організація" теж. Для дітвори треба одної сторінки. Ось уже маємо чотири сторінки. Нам ще треба мати постійну господарську сторінку для наших фермерів та й взагалі треба більше місця на обговорення та вивчення різних важливіших справ. Я вірю, що коли наші прихильники й передплатники допоможуть Видавництву, воно в скорому часі зможе збільшити часопис. Наша ціль — як найкраще обслуговувати наших передплатників і якнайуспішніше причинюватись до поширення й закріплення українського націоналізму серед нашого місцевого суспільства та працювати для добра цілого українського суспільства в Канаді.

Від часу перенесення "Нового Шляху" до Саскатуну число наших передплатників зросло втричі. Це велике досягнення. Одначе я вірю, що — як збільшимо об'єм часопису, це число в скорому часі принаймеште подвоїться. Тоді буде забезпечений і матеріальний бік нашого Видавництва й дальший безперервний розвиток часопису під кожним оглядом. Як уже знаєте, фінансові умовини нашого Видавництва під цю пору не світлі, ледве стягаємо кінці до купи. Одначе ми почали видавати великий ілюстрований календар-альманах на 1936 рік, що його розсилатимемо як нагороду читачам нашого часопису. Кошти видання цієї премії великі, дуже великі в порівнянні з матеріальним станом нашого Видавництва. Але це не спинило нас від підприємства. Відоб'ється це на всіх нас, працівниках при часописі. Але для нас важне те, що такий календар-альманах може принести користь для наших читачів і українського організованого націоналізму в Канаді взагалі. Ми були, є й будемо готові робити все, що тільки в наших силах, для добра Нації, бо Нація в нас дійсно понад усе!... Ще що бажаєте знати про "Новий Шлях"?"

— "Думаю, що знаю все, що потрібно..."

Ми розпрощались. Я вийшов повний віри, що найближче п'ятиліття нашого націоналістичного часопису вже не буде п'ятиліттям важких зусиль і саможертви одиниць для національної справи, але п'ятиліттям гуртової праці й жертвенности всіх цих українців та українок Канади, які вважаються українськими націоналістами. Нація понад усе! Цю засаду підтвердимо чинами всі ми, українські націоналісти, у відношенні до нашого одинокого часопису в Канаді!"

ПРИЗНАННЯ ЗА 25-ЛІТНЮ ПРАЦЮ
І ГРАТУЛЯЦІЇ В ЦІМ ЮВІЛЕЙНІМ РОЦІ
ДЛЯ "НОВОГО ШЛЯХУ", А ЗАРАЗОМ
ПОБАЖАННЯ УСПІХІВ І ВИТРИВАЛО-
СТИ В НАСТУПНОМУ ЧВЕРТЬСТОЛІТТІ
СКЛАДАЄ ВСЬОГО НАЙКРАЦЬОГО

ГНАТ ПОВОРОЗНИК з родиною

“Українське Національне Об’єднання в Канаді” і “Новий Шлях” можуть з гордістю глядіти на пройдений шлях та радіти вислідами своєї праці для української нації. Щойно історик виявить в усій повноті не тільки жертвенну підтримку українського народу в його затяжній боротьбі з займанцями на всіх землях України, але і не менше додатній вплив і велетенський вклад у розбудову збірного життя українців у Канаді.

Перші українські піонери поклали тривкі основи під розбудову українського збірного життя, зокрема їхній вклад у розбудову церковно-релігійного життя справді велетенський. Без глибокої віри в поміч Божу та власні сили не могли б вони подолати тих велетенських труднощів, що їх довелось їм зустрічати та їх перемагати на кожному кроці; аджеж їм довелось пускати міцне коріння і вrostати в землю без знання мови, людей, суспільно-правного ладу та відносин. Виявом цієї

їхньої сильної віри — це будова церков і журба за релігійно-національне виховання молодого покоління, новоприбулого з батьками-піонерами чи тут уже народженого, яке не мало змоги втягнути ні запаху українського чорнозему чи зв’язатись незримими нитками рідної традиції, що залишала нестертий вплив у душах їхніх батьків і промінювала з сільської церковці, на горбочку окруженій столітніми липами, з рідної школи та родинної хати.

По визвольних змаганнях опинилась нова хвиля виходців з Рідної Землі, здебільша тих учасників визвольних змагань, які переміряли широкі простори України вздовж і впоперек, скроплюючи її лани рясно своєю кров’ю в боротьбі з наїздниками-сусідами за право бути господарем на своїй Рідній Землі. І ось поява “Нового Шляху” та оснування Українського Національного Об’єднання в Канаді були логічними наслідками того історичного закономірного процесу, що проходив в Україні, де відбувалося перекоування народу в українську націю, свідому своїх прав, яка в роках 1917 - 20 почала будувати своє життя по своїй волі. І тому “Новий Шлях”, що став речником цієї нової хвилі виходців з Рідного Краю, підкреслював увесь час свого існування першентство загально-національних інтересів над обласними чи груповими. “Новий Шлях” пригадував увесь час необхідність усіх українців у розсіянні суцких підпорядкувати дрібні інтереси вимогам національної єд-

ности во ім'я всебічної підтримки української нації в її затяжній боротьбі за своє політичне й соціальне визволення з-під повного поневолення України її сусідами. І якщо нині значення української спільноти в Канаді зростає ввесь час, то чимала заслуга в тому учасників визвольних змагань і “Нового Шляху” як послідовних і невтомних речників повної національної єдності.

Відзначивши 25-літні роковини, “Новий Шлях” продовжуватиме і далі свою підтримку українській нації та допомагатиме українцям у Канаді всебічно розвивати Богом дані їй природні таланти.

Які ж невідкладні завдання стоять тепер перед нами, зокрема перед найновішою еміграцією і по всіх усюдах у розсіянні суцях? Передусім поглиблювати органічний ріст української спільноти в ширину і глибину, на засадах християнської моралі і національного світогляду, як основи здорового розвитку кожної нації та її духової культури. З цією метою треба приспішити розв'язку незвичайно пекучої і невідкладної проблеми виховання української молоді при допомозі навчання української мови, літератури, історії та географії та самозрозуміле навчання релігії в українській мові. Дотеперішнє доривочне навчання української мови в Рідних Школах при церквах, УНО, Народних Домах чи інших організаціях, здебільша з обсягу найнижчого курсу, бо ледве читати і писати, загальні відомості з історії і географії — ніяк не розв'язує цієї складної справи, якщо взяти на увагу тільки розсіяння українців по велетенських просторах Канади від побережжя до побережжя. Але і можливості розв'язки цієї справи куди більші, ніж були ще кілька років тому. На домагання українського громадянства, у двох наших більших скупченнях, в Торонті і Вінніпегу, зорганізовано при УНО повний курс із українознавства в обсязі курсу для середніх шкіл. — Знання з українознавства дістають українські діти і в колегії в Йорктоні та Анкастері, але цього рішуче замало для всебічного розвитку української спільноти в Канаді. Залишати ж вивчення української мови та літератури в університетах з такою підготовою, що її мають українські студенти тепер, це майже безвиглядна справа.

Єдина розв'язка — навчання української мови, від першої до 12-ої класи, в обсягу повного курсу як кредитованого предмету для нашої молоді, в нижчих і середніх, сепаратних і публічних школах, як це вже досягнуто в деяких місцевостях у Саскачевані. Тепер йдуть заходи завести навчання української мови в Едмонтоні і в цілій Алберті, де живуть українці, бодай у більших скупченнях. Перед таким самим завданням очевидно, стоять українці в Манітобі. Зате справа навчання української мови напр. в Бритійській Колюмбії і східних провінціях, за винятком Торонта, залишатиметься і далі як найважливіше завдання українських поселенців в їх більших чи менших скупченнях, себто при церквах, УНО, Народних Домах та інших національних організаціях, самозрозуміле під одним проводом Шкільної Ради при КУК, з одним і тих же самих підручників для публічних і приватних шкіл, та одним правописом.

Можна радше дивуватись цій незрозумілій повільності, якщо йде про розв'язку такої важливої справи, хоча з припливом третьої хвилі виходців з України по другій світовій війні прибуло і до Канади розмірно багато кваліфікованих учителів із народних і середніх шкіл. І якщо вони витрачають свою енергію працюючи, здебільша як чорнороби чи некваліфіковані робітники, з очевидною школою для української моло-

ді і посередньо для всієї української спільноти, то не їхня в тому вина. Їхній обов'язок супроти своїх найближчих наказує їм приймати кожну працю, яка їм нагодиться. Однак тим не менше є тут марнування тих кваліфікованих сил, і велика провина супроти молодого покоління, обмеженого до початкового навчання української мови і релігії в рідній мові та й то для дуже обмеженої кількості наших дітей. Нині замало тільки працювати доривочно, до того принагідними силами, які добровільно або за найменшою винагородою посвячують свій вільний від щоденної праці час на навчання української мови і виховання українського молодого покоління чи теж на культурно-освітню працю, здебільша на підготовку концертів, аматорських вистав тощо. Тим часом у добі буйного розвитку радіо і телевізійних програм, кінофільмів і масового збуту літератури, дуже сумнівної, якщо вповні не шкідливої вартості треба нам користуватись новими методами праці та охопити всю українську молодь вихованням на здорових засадах, якщо хочемо мати з них корисних членів нашої спільноти. З цією метою треба нам використувати радіо і телевізію для ознайомлення молоді з українською духовою культурою, з творами наших письменників, поетів та мистців, зокрема треба звернути увагу на дитячу літературу. Якщо б з радіовислелень гомоніла бодай одну годину денно не тільки українська пісня у мистецькому виконанні українських хорів, але й радіопередачами познайомили б наших найменших із казочками, дітей у шкільному віці з українською літературою та історією, тоді батьки і суспільність відчули б швидко додатній вплив на молоде покоління. Аджеж є в нас, бодай по більших містах у Канаді і в Злучених Державах, репрезентативні хори, як ось напр. відомий мішаний хор при УНО в Монтреалі під управою такого знаменитого диригента і знавця української народної пісні яким є проф. Н. Городовенко, або відома Капеля бандуристів під мистецьким проводом Гр. Китастого і В. Божика. Їхнє мистецьке виконання, збережене на пластинках, так само можна вже придбати, як і пластинки з легкою музикою для розваги, і прегарні переповідання казок гарною мовою, аж душа радується, коли їх слухаєте. Отже в нас, на щастя, вже є доволі мистецьких сил, щоб обслужити радіопередачі чи телевізійну програму. Тоді ми не тривожились би так дуже за долю молодого покоління і протидіяли б негативному впливові на зиск обчисленої літератури, що заливає й наше молоде покоління.

Тому нам, членам української спільноти в Канаді треба виконати наш обов'язок: допомагати і визволенню України, і подбати про всебічний розвиток нашої спільноти. І ось перед "Новим Шляхом" і проводом УНО велитенське поле до праці. Треба повести широкозакресну акцію з метою приєднувати активних громадян і людей доброї волі, зокрема ж жіноцтво, з метою здійснити програму росту української спільноти в Канаді. З цією метою треба зібрати всенародній фонд при КУК у такій висоті, що давав би змогу здійснити широконамічену програму всестороннього розвитку української спільноти в Канаді і виконання наших обов'язків щодо політичних та наукових представників України. З другого боку КУК повинен зробити все можливе, при допомозі наших послів до федерального парламенту в Оттаві та до провінціальних парламентів Канади, щоб здійснити програму навчання української мови як кредитованого предмету, бодай по школах у степових провінціях. Одночасно по всіх більших і менших містах і там,

де зорганізовано вже повнотою наші парафії, треба заповнити українській дітворі не тільки основне релігійне виховання в українській мові, але і подбати про навчання повного курсу з українознавства. Якщо ж напр. Церква приступає до будови шкільних будинків по великих містах, як це сталось в Шікаго чи Нью-Йорку, чи теж УНО або інша національна організація приступає до будови домів, слід би включити і будову репрезентативних заль на всі наші репрезентативні імпрези, як ось роковини державности 22 січня, 1 листопада, Свято Зброї чи культурні роковини: Шевченківські, Франківські Академії тощо. Крім того в таких домах треба обов'язково подбати про приміщення для Рідних Шкіл і про спортове життя для молоді, з спортовими площами поруч включно. Одночасно треба б у таких нових будівлях побудувати і пливальні, з яких могли б користати і молодь, і старші. Користь була б велетенська, бо молодь під опікою старших виховувалась би всесторонньо. З другого боку можна б при будові таких домів із репрезентативними залами і спортовими приміщеннями користати із спільних фондів т. зв. Комюніті Чест, до призбирання яких допомагають і члени української спільноти. Тоді деякий дохід приходив би теж із піднайму репрезентативних заль та купалень, що його треба б використати на підсилення фондів на виховання молодого покоління.

Запевнивши нашій молоді навчання з обсягу повного курсу українознавства від 1 до 12 класи в сепаратних і публічних школах, як кредитований предмет, ми допомогли б нашій молоді розвивати всесторонньо її таланти. Тоді прийшло б пожвавлення цілого нашого культурно-освітнього життя, як послідовний наслідок природної селекції і добору нових талантів з поміж молоді. І хори, оркестри, аматорські гуртки і спортові товариства мали б не тільки доплив свіжих, молодих сил, але давали б змогу вибиватись здібнішим з поміж них.

Всестороннє вивчення повного курсу українознавства давало б нашій молоді широкі можливості під час їх дальших студій в університетах. Адже ж українська мова є ключем до зрозуміння і вивчення всіх слов'янських мов, зокрема російської мови, що уможливило б українським студентам, які присвячуються студіям політично-дипломатичним, господарсько-економічним, журналістичним чи суспільним відносин основно вивчити проблеми середущої і східної Європи з Си-

УНО, УСГ, ОУК І МУН У САСКАТУНІ

бажають

"Новому Шляхові" з нагоди 25-річного ювілею

дальших моральних та матеріальних успіхів на полі української народної служби.

біром включно і стати дійсними знавцями цих проблем та принести користь українській науці і націям країн нового поселення. Як би українські студенти тут роджені мали таку підготовку вже тепер, їхня активність у житті студентських організацій була б безумовно куди більшою, так само як і їх питоме значення, як громадянства. Вони теж допомагали б безпосередньо чи посередньо визвольним змаганням України, яка стоїть нині на передових позиціях у боротьбі з імперіалізмом Москви. Висвітлюючи суть загрози Москви для всіх народів вільного світу, допомагали б українським ученим в розсіянні в їх важкій праці, без ніякої майже з боку української спільноти матеріальної підтримки. Адже ж від сорому паленіє лице, коли читаємо, що заслужена українсько-американська суспільно-допомогова установа, могла виплачувати нашим науковцям у Сарселі, у Франції, ледве по сім доларів допомоги місячно із-за нестачі фондів, себто стільки, щоб вони могли прожити тільки один тиждень. А проте наші науковці і мистецькі сили працюють далі в найважчих умовах, щоб сповнити свій обов'язок супроти української нації та поширити правду про Україну побороючи концепції наших сусідів, які і далі допомагають Москві. Таксамо політичні представники української нації, які намагаються переконати провідників націй вільного світу в необхідності розподілу російської імперії на складові частини та допомогти Україні стати вільною й незалежною державою, працюють майже в таких самих умовах як наші науковці, бо українське громадянство не подбало про відповідні матеріальні засоби на визвольну акцію. Тим часом витрачаючи розмірно великі матеріальні засоби на десятирядні цілі, ми діємо в дійсності на шкоду українських спільнот в розсіянні суцільних, бо не даємо засобів нашим політичним представникам та науковцям і мистцям розвинути всесторонню акцію за визволення України. Тим часом придбати відповідні до потреб нашого росту грошові фонди, з яких можна б було допомагати визвольній боротьбі України в різновидній її формі і заповнити здійснення програми виховання нашої молоді, не так то вже дуже важко. Адже ж нині вже смішно заслонюватись нам аргументом, що нема звідкілля жертвувати. Правда, винятки все є і будуть: хворі, безробітні чи батьки багатодітних родин, але не про них тут мова. Якщо б була зорганізована в нас суспільна опіка, то саме і тим членам спільноти в потребі ми могли б прийти дійсно з видатною допомогою, і тут і там по таборах, санаторіях, старечих домах тощо.

В основному треба всім людям доброї волі між українцями стати однак до діла. В кожній місцевості є активні одиниці і патріоти до глибини кишені. Загально-національні проблеми нашої спільноти і проблема визволення України — це завдання, що їх можемо розв'язати або бодай приспішити їх розв'язку скоординувавши всі наші зусилля спільно, коли громадою будемо обух сталить. Кожний із нас повинен жертвувати відповідно до своєї матеріальної спроможності на Народний Фонд, що уможливив би нам здійснювати наші невідкладні обов'язки і супроти нашої національної спільноти, і самозрозуміло в першу чергу супроти поневоленої України.

ФІЛІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ОБ'ЄДНАННЯ В МОНТРЕАЛІ
і БРАТНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

**УКРАЇНСЬКА СТРЕЛЕЦЬКА ГРОМАДА,
ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНОК КАНАДИ І
МОЛОДІ УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ**

в річницю 25-літньої праці

складають

“НОВОМУ ШЛЯХОВІ”

ДРУЖНИЙ ПРИВІТ ТА ГАРЯЧІ ПОБАЖАННЯ ЯК НАЙ-
КРАЩИХ УСПІХІВ ДЛЯ ВИЗВОЛЬНОЇ СПРАВИ І МО-
ВІЛІЗАЦІЇ ВСІХ СИЛ В КАНАДІ І ПО ВСЬОМУ СВІТІ
ДО ОСЯГНЕННЯ ВОЛІ УКРАЇНИ, — КРАЩОГО ЗАВ-
ТРА ДЛЯ ВСІХ УКРАЇНЦІВ В КАНАДІ І ПОЗА ЇЇ
МЕЖАМИ.

УНО, УСГ, ОУК і МУН
в Монреалі.

Революційно визвольна боротьба в Україні і “Новий Шлях”

В кутку одної з кімнат “Нового Шляху” у Вінніпегу поскладані рівною коліумною двадцять і п’ять річників “Нового Шляху” у твердих палітурках — з року на рік росте цей стовпець і підноситься щораз вище до стелі. Багато людей відвідує “Новий Шлях” кожного року, оглядають його гарний великий будинок, модерні друкарські машини, та навряд чи приходить комусь на думку, що ось тут у цих двадцятьп’яти грубезних книгах замкнулася історія цілого одного українського покоління в Канаді. На цих пожовклих листках газетного паперу писалася вона не тільки пером редакторів і ближчих співробітників часопису. Там скоплений, неначе на фільмовій стрічці, пульс життя молодого ще тоді українського націоналістичного руху, що приніс із собою віру в себе і в свій нарід, окрилив нею змагання тисячів і тисячів своїх земляків і ставив духові фундаменти під величаві здобутки українського життя в Канаді.

Та чи тільки в одній Канаді? Правда, “Новий Шлях” зродився з потреб українців у Канаді, що вибрали собі цю країну на поселення і з нею зв’язали долю свою і своїх дітей. П’ять тисяч миль віддали від України і тодішній стан комунікаційної техніки заставив їх подбати про власну пресу на місці. Та разом із цим, як з-під друкарської праси виплигнуло перше число “Нового Шляху” — теорія органічної будови нації знайшла ще раз своє підтвердження у взаємозалежності і взаємопов’язаності виявів національного життя в Україні і поза Україною. Від того моменту аж по сьогодні, недивлячись на те, що мільйони українців не мають змоги не то що почитати, але й побачити “Нового Шляху”, а може і про існування його не знають, самий факт існування вільної і незалежної трибуни націоналістичної української думки промінює силою свого посереднього впливу на все українське життя, з одного боку абсорбуючи його болі й радощі, а з другого немов короткохвильним етерострєсанням шле в світ своє могутнє слово в обороні національної правди.

Скаже хтось: це добре і це правда, що “Новий Шлях” чесно й вірно служив тим ідеям, що їх виписав на своїх прапорах український націоналізм; він безперечно мав великий вплив на українську збірноту в Канаді; без його видатної моральної допомоги та інформаційної акції ледве чи дійшли б українці в Канаді до теперішніх своїх організаційних досягнень. Одначе, говорити про його вплив чи навіть лише пов’язаність із безпосередньою революційно-визвольною боротьбою на українських землях — чи не надто сміливі це висновки?

* * *

Перенесімся думкою двадцять п’ять літ назад. Велика частина розшматованого національного українського материка, а саме ті його частини, що знайшлися під польською й румунською окупаціями та в ме-

жах чехословацької республіки — разом майже десять мільйонів українців — не були так відрізані від вільного світа і від подиху його вільнолюбних ідей, як сьогодні, поза “залізною куртиною”. Чобіт чужої окупації придавав національне українське життя, все ж таки не в силі був стиснути його кліщами терору до тої міри, як під советською владою. Жива українська стихія виявляла себе в щоденній культурній, економічній і подекуди в політичній роботі. Наростає нова політична сила, що вивела своє коріння з визвольної збройної боротьби 1917—1920 років — український націоналізм. Своїми ідеями полонює він широкі маси українського народу, позначає свій вплив найперше в духово-ідеологічній ділянці. З пасивного сприймання долі переводить свій нарід на плятформу чинної боротьби, активного підметного змагання у формуванні своєї майбутности, не оглядаючись на витворений сучасний політичний стан. Це неминуче мусіло довести наперед до заперечення затвердженого переможцями в світовій війні стану і в слід за цим до революційних прямивань силою його змінити відповідно до росту і потреб української нації. В авангарді націоналістичного українського руху стають найперше Українська Військова Організація, як продовження збройної сили українського народу в змінених умовах боротьби, і далі Організація Українських Націоналістів, як вивершена ідеологічно-політична і разом з цим бойово-революційна сила. В міру того, як націоналістичний рух вростає в нову українську дійсність, ширшає площина конфлікту з окупантськими державно-політичними чинниками. Цей конфлікт переходить у нещадну боротьбу на всіх ділянках національного життя, а вона зо свого боку викликає реакцію ворога в його національно-екстермінаційній політиці. В українській громадськості переводиться поляризація сил: з одного боку елементи спокійніші, націлені на легальну політичну роботу в рамках існуючих законів ворожих держав, проповідуючи тактику малих і поступневих успіхів у закріпленні т. зв. національного стану посідання, і з другого — проповідники безкомпромислової боротьби за повне визволення, можливе тільки в мобілізації найширших мас українського народу через заперечення чужої державности на українських землях і революційними методами цієї боротьби в оперті на власні сили нації. Бо вільне життя можливе тільки на вільній від ворога землі. Посередині — маса українського народу. В змаганні за її душу перемога вийшла за революційним націоналістичним рухом. Не прийшла вона легко, вимагала великих зусиль і потягнула за собою тяжкі жертви.

Під знаком цього змагання проходили два десятиліття між першою і другою світовими війнами. Український націоналізм станув до бою на два фронти: революційному — проти окупантів, та ідейному — в боротьбі за внутрішнє переродження власної суспільности.

* * *

Не можна уявити собі модерних політичних рухів без власної преси. Навіть тепер, коли радіо й телевізія щораз більше втискаються в інформативно-пропагандивну акцію, преса, як постійний сполучник поміж суспільністю й її рушійними політичними центрами, все ще незаступна, що й казати про тридцять років і весь довоснний період часу. Природно, що як тільки почав проявляти себе український націоналістичний рух, негайно почав робити заходи для закріплення за собою інформаційно-пропагандивного апарату, в першу чергу своєї преси.

Завдання нелегке, коли усвідомити собі, що рух цей мусів діяти в контрольованій чужими силовими засобами дійсності: проти себе мав він цілий ворожий державно-поліційний апарат із його нищівним засобом пресової цензури. Недивлячись на те, націоналістична преса жила, бо мусіла жити, бо за нею стояли і її прагнули революційно настроєні маси українського народу.

В границях польської держави доля легальної націоналістичної преси була пересуджена відразу, тільки вийшло в світ перше число якоїнебудь націоналістичної газети. Це показав досвід із такими органами націоналістичної думки, як “Український Голос” у Перемишлі, а потім різні часописи, що в кількох випадках стали просто одноднівками, їх зацькувала цензура і поліційна репресія супроти самого часопису та супроти його редакційного складу, як ось “Голос Нації” і “Голос”. Конфіскації газет і арешти редакторів не давали змоги ані закріпити матеріально-фінансову базу націоналістичного видавництва, ані розгорнути широкої пресової кампанії за поширенням свого органу.

В таких умовах годі було й думати про можливість конкуренції з легальними українськими пресовими органами, партійно-політичними, як “Діло”, “Свобода”, “Громадський Голос” та інші, або чисто інформативними, як “Новий Час”, “Наш Прапор”, “Неділя” та інші. Вони теж стояли під тиском польської цензури, їхні сторінки нераз світили білими плямами після креслення цензорського олівця, а на заголовній сторінці часто з’являвся злочасний напис: “другий наклад по конфіскації”, все ж легше їм було пробиватися крізь цензуру, вони просто могли не заторкувати деяких справ або насвітлювати їх обережно, так мовити б, оглядаючись на задні колеса, чого ніколи ані не міг, ані не хотів робити націоналістичний рух, сила якого лежала саме в безпосередності боротьби з ворогом і в безкомпромісовім до нього становищі.

Місце легальної преси мусіла зайняти підпільна. Можливості її друку й поширення далеко менші і ніколи не може вона огорнути своїм досягом таких широких мас читачів, як це робить легальна преса. Та вже передвісник підпільної націоналістичної “літератури” в Галичині, орган Української Військової Організації “Сурма”, засвідчив, що браки широкого розповсюдження поштовими доставами і мережею книгарень та розподільних пунктів вирівнюються кольпортажем “з хати до хати — з рук до рук”, а надівсе — вплив підпільної преси, до кого вона потрапить дійти, незрівняно могутніший. Кожне її слово сприймається, як об’явлення святої правди, за якою стоять мученики. Вона гримить голосом архангельських труб до людської душі, стисненої національним гнетом і спрагненої помсти на ворогах. За нею стоїть престиж невидної, але сильної організації, нескопної й невловимої, апостола національної правди й месника за український нарід.

В контактах із власними революційними кадрами і з власною суспільністю націоналістичний визвольний рух давав собі раду підпільною “літературою”. Його летючки, принагідні відозви, інформативні одноднівки й періодичні бюлетені, хоч недосконало, але все ж до певної міри заспокоювали потребу інформації суспільності, змушуючи водночас до посилення пропаганди живим словом, що мало свій добрий наслідок у виробленості кадрів агітаторів і пропагандистів, у вдосконалюванні форм і засобів усного впливання на маси народу.

Не те, коли йшлося про потребу інформації для зовнішнього світу і для тих українців, що до них трудно було дістатися підпільникові з його нелегальною “літературою” і живим словом пропаганди. Що й казати, хоч величезний був вплив підпільної літератури на революціонізацію мас, він далеко не вистачав для потреб великого і масового політичного руху з аспіраціями на моральний провід і політичне керівництво української нації.

Підпільна преса, поминаючи труднощі періодичної появи й точного доходження до рук читачів, має свої браки, що їм нічим не зарадити. Вона мусить обмежуватися до короткої інформації — нема місця на широкі дискусії чи політичну полеміку — вона не може розробляти ідеологічної проблематики в конфронтації з повсякчасною політичною дійсністю, вона мусить розраховувати на пересічного читача, з пересічною інтелігенцією та пересічною освітою, її спосіб редагування й доступу до людських сердець мусить вдаряти більше по емоційних, менше по розумових струнах. Вибухова її сила — колосальна, ідеологічно-політична і світоглядowo-виховна — мала.

Висуваючи претенсії на політичний провід української нації, націоналістичний рух не міг бовтатися безконечно в мілкоті нелегальних видань. Він мусів створити органи для вияву своїх теоретично-світоглядowych цінностей, хочби в популярній і сприйнятливій для ширших кол суспільности формі, для політичного формування власної суспільности з одного та як базу для міжнародньо-інформативної акції з другого боку. І своє завдання він виконав, перенісши видавничу базу поза межі засягу окупаційної ворожої влади.

І ось одним із сильніших виявів націоналістичного українського світосприймання був і є “Новий Шлях”, що хоч далеко від України й обрахований на українців у Канаді, засягом своєї діяльности далеко переступив межі американського континенту і мав неабиякий вплив у націоналістичнім русі та зробив неабиякий вклад у нашу визвольну боротьбу довоєнної доби.

* * *

“Новий Шлях” не розходився широко в Україні. Поперше, не було це його завдання. Його мета — заспокоювати потребу суспільно-політичної інформації української громадськости в Канаді, йдучи пліч-о-пліч зо своїми побратимами в інших країнах. А далі — доступ до Центральної та Східньої України, як і всій іншій українській пресі, був для нього закритий. Його могли читати лише українці в Польщі, Румунії й Чехословаччині. Він доходив туди шляхом обміну з редакціями інших українських періодиків, його прислали своїм рідним українці з Канади, тут і там привозили його при нагоді відвідин, прислали його теж до різних бібліотек і наукових установ. Вистане переглянути перших-лілших кілька чисел “Нового Шляху” з початку тридцятих років і кожному стане ясно, що не витримав би він і місяця польської цензури, йому негайно відібрали б поштовий дебіт і втягнули б на поліційну лісту забороненої преси. Читкістю своєї національно-визвольної проблематики, безкомпромісовістю в поставі до окупаційних держав на українській землі, темпераментністю своїх виступів в окремих справах він у нічо-

ПЕРША ПОВНА КРАЙОВА ЕКЗЕКУТИВА УНО КАНАДИ

Члени КЕ УНО Канади з Провірною Комісією з 1935 року. В середині у верхньому ряді Олекса Григорович, був першим головою Екзекутиви.

**З ВІЗИТИ ПОЛК. ЄВГЕНА КОНОВАЛЬЦЯ
В КАНАДІ**

Полк. Є. Коновалець на відвідинях проводу Української Стрілецької Громади Канади у Вінніпегу 1928 року.

З НЕДАВНЬОГО МИНУЛОГО

Останнє побачення полк. Євгена Коновальця з ген. В. Курмановичем.

му не поступався перед “Сурмою” чи яким іншим підпільним органом націоналістичного руху на рідних землях.

Проте, його допомога революційно-визвольній боротьбі українського народу під проводом Української Військової Організації та Організації Українських Націоналістів виправдала всі сподівання і його роля в цій боротьбі, щойно сьогодні, з перспективи чвертьстоліття належно може оцінитися. Не було в тому дива. Бо хто ж заснував “Новий Шлях”, хто був його першими уділовцями, директорами, редакторами, друкарями й кольпортерами? Чи не рідні батьки й брати тих, що станули тепер у першій лінії фронту нової боротьби? Чи не разом із ними в цій же воєнній шинелі і з таким же крісом у руках пройшли вони тернистий шлях від Сяну до Кубані, слухали дзвонів св. Софії, проломили “чотирокутник смерті” і ніколи не скапітулювали перед ворогами своєї Батьківщини? Легенду вічної живучости і невміручого духа України принесли вони з собою за море і зацепили своїм братам, що їм доля не дала щастя оглядати державного відродження України. Чи ж можна дивуватися, що їхні серця билися одним ритмом із націоналістами в рідному краю і що вони так само радісно переживали підйоми і так же гірко сприймали болі своєї Батьківщини, як і ті, що залишилися під ударами Г. П. У. та польської поліції? Вони вважали святим своїм обов'язком доповнювати на новій землі те, за що їхні брати по крові та ідеї станули на прю з ворогом в Україні. І, далєбі, цей свій обов'язок вони чесно й сумлінно впродовж цілого людського покоління виконали, незважаючи на всі політичні переміни, що за цей час заіснували у світі.

З трьох сторін пішов “Новий Шлях” на підмогу революційно-визвольній боротьбі українського народу.

Найперше: він дав моральну підпору націоналістичному рухові. Українська легальна преса на Західно-Українських Землях, або не могла, або й не хотіла дати підтримки тим організаціям, що їх видвигнув на авансцену український націоналізм. Не завжди погоджуючися з його цілями й осуджуючи здебільшого засоби його політичної діяльності та революційні методи боротьби, вона або мовчала там, де потрібно було громадської опори, або подавала неприхильні коментарі до його акцій. Інформації її були куценькі, більше “з журналістичного обов'язку”, ніж із бажання інформувати свою суспільність у прихильному до націоналізму дусі. І те, чого не дістав український націоналіст-незалежник, бо-йовик і революціонер, від української преси в краю, це повними пригорщами давав йому “Новий Шлях”. Він може й ніколи не бачив ні одного примірника “Нового Шляху” в короткому своєму житті підпільника, але він знав, о, добре знав, що там десь у далекій Канаді живуть українці, що видають вони свій часопис “Новий Шлях”, що цей “Новий Шлях” пильно слідкує за розвитком революційної боротьби в краю, симпатизує з нею і накликає своїх земляків до підтримки її.

Автор цих рядків з власних споминів у польській тюрмі пригадує, як жадібно ловили націоналісти кожне прихильне слово від заокеанських земляків і який теплий відгук викликала коротка згадка в одному підпільному виданні про голоси преси в зв'язку з судовими процесами за ОУН. “Як повідомляє Новий Шлях з Канади...” так починалася ця нотатка і для кожного з нас цей далекий і незнаний нам “Новий Шлях” ставав рідним братом, другом сердечним, що в противенстві до холодної постави крайової преси розливав тепло віри в душі. Він сла-

вив завзяття підпільника-революціонера, організував йому допомогу, моральну — у світовій opinio, і матеріальну — закликами до збірок на політичних в'язнів і на бойовий фонд, і тим виривав націоналіста з кощавих обнять самотності, трагічної самотньої опущеності революціонера в ворожій тюрмі. Хто міг передати світові тремтіння душі простого воїна революції, що йшов на ворога з любови до Батьківщини і з наказу Проводу? Хто розумів його, хто міг висказати те, чим горіла його істота й чого не все передати вміли його власні уста? Даремне було б сподіватися того від крайової преси — вона щонайвище могла його жаліти, як людину, що звихнула свої особисте життя, не маючи зрозуміння для ідеї, що поставила його на шлях боротьби. Але в Канаді виходив "Новий Шлях". І ось цей "Новий Шлях" закликав організувати віча, схвалював революційну боротьбу, слав у світ протести, осуджував ворогів-окупантів. Націоналіст у краю не міг читати "Нового Шляху", та він читав в іншій пресі замітки про його діяння, йому відома ставала його прихильна постава до націоналістичної боротьби і це йому піддавало віри в слушність своєї справи, підтримувало на душі і тим самим скріпляло саму боротьбу.

Подруге: рішуча постава "Нового Шляху" по стороні концепції чинної й безкомпромислової боротьби з окупантом, відкидаючи всякі домовлення і пактування з ним, була фактом, що з ним мусіли рахуватися кола, що підтримували легальні українські політичні партії. Українці в краю конечно потребували моральної підтримки своїх братів за морем і то не лише, якщо йдеться про фінансову сторінку цієї допомоги. Голос вільного українця на вільній американській чи канадській землі немало важив у всіх політичних акціях в обороні української справи за кордоном. Годі подумати про якусь на ширшу скалю закрочену інформаційну чи протестаційну акцію в світі без участі українців за морем. Так було тоді, так є тепер, і так буде доти, доки на світовій карті не зарисується незалежна Україна. А цей заморський український світ цинив відвагу і жертву в чинній боротьбі, хто ж цю боротьбу осуджував — ризкував поставити проти себе переважну частину українства заокеаном. Без ніякого сумніву це дуже мусіло темперувати протинаціоналістичні кола на З. У. З. і заставляло їх до обережнішої критики, нераз мусіли вони прикусити язика на думку, яким відгомном відбився б їхній виступ серед української громадськості напр. в Канаді під впливом "Нового Шляху". Вони знали, що вдаряючи по націоналістичному рухові не в площині світоглядкової критики — кожному вільно змагатися за вищість своєї ідеї! — тільки за вияви його визвольного-революційної боротьби, вони тим самим наражали себе на відплатні удари "Нового Шляху" і байдужість свідомої і патріотично настроєної заокеанської еміграції.

Таким робом "Новий Шлях" самим своїм існуванням заощадив націоналістичному рухові в краю не одної прикрої хвилини, дозволив йому розгортати більше сил на протиокупантських позиціях, відтягуючи резерви з внутрішньо-політичного фронту.

І потрете, з фактом існування у світі незалежної української преси, а в першу чергу "Нового Шляху", мусіла рахуватися теж і ворожа окупаційна влада. Своїх власних громадян могла вона замкнути в арешті, не дати їм пашпортів за кордон, застрашити цензурою українську пресу в краю, та за короткі в неї руки, щоб наложити "наморд-

ник” на “Новий Шлях”. На кожен вияв протиукраїнської політики, на кожну вістку про польські звірства і знущання над українським населенням у Польщі, “Новий Шлях” реагував швидко і гостро. Польські пресові аташе в Оттаві пильно нотували всі його виступи і сліdkували за його діяльністю та звітували про це своєму урядові у Варшаві. А “Новий Шлях”, чуйний, як найчутливіший сейсмограф, ловив кожну вістку з краю і передавав її далі. І не важне те, що “Нового Шляху” не читали ані Чемберлен, ані Рузвелт. Зате його читали тисячі й тисячі українців у Канаді, З. Д. А. й у цілому світі. Кожен з них жив у якомусь колі знайомих людей із чужинного оточення і передавав свої враження далі, що в сумі давало подвійний небажаний наслідок для польського уряду: посилення допомоги збройній революційній боротьбі і клеїмування Польщі в світовій opinii широких мас. Сторожко стояв на варті “Новий Шлях” в обороні свого народу, добре про це знали ті польські урядові кола, що мали за завдання сліdkувати за прилюдною opinією в світі.

Багато дечого змінилося в світі за останніх двадцять п’ять літ. Та не змінилося для нас одне: Україна далі в боротьбі. Її засоби й методи міняються відповідно до вимог часу й обставин, та її основна мета незмінна — вибороти волю й державну незалежність українському народові. Разом з цим не скінчилася ще роля “Нового Шляху” в підтримці для цієї боротьби. І в цій свідомості вступає “Новий Шлях” у друге своє чвертьсторіччя.

**З НЕПОХИТНОЮ ВІРОЮ В ПЕРЕМОГУ ВЕЛИКОЇ
СПРАВИ, ЯКІЙ ПРИСВЯТИВ ВСЮ СВОЮ ЧВЕРТЬ-
СТОЛІТНЮ ПРАЦЮ “Н О В И Й Ш Л Я Х”,**

б а ж а ю

**НАЙПОПУЛЯРНІШОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ЧАСО-
ПИСОВІ В КАНАДІ ВИТРИВАЛОСТИ Й УСПІ-
ХІВ НА МАЙБУТНІ ВИРІШАЛЬНІ РОКИ ЗМА-
ГАНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ЗА ПРИЗНАЧЕ-
НЕ ЙОМУ БОГОМ МІСЦЕ НА НАШІЙ ПЛАНЕТІ**

ВАСИЛЬ МУЗИКА з родиною

Гемилтон, Канада

25 РОКІВ НА НОВОМУ ШЛЯХУ

Після 1920 року, коли Українська Народня Республіка була окупована, а її територія розшматована, перед українським народом постала небувала ситуація: він знайшовся під чотирма різними займанщинами, хоча у своїй визвольній боротьбі він був з'єднаний, хоча прагнув тільки одного — здійснення для всіх українців єдиного ідеалу. Війна на різних фронтах, проти різних ворогів Української Народньої Республіки найбільш переконливо довела, що український нарід, здійснюючи свій ідеал, не жалів ні крові, ні життя, ні майна. І хоч створилась небувало важка ситуація, ідея самостійної соборної Української Держави залишилась і надалі такою могутньою й життєводіючою, що вороги України

не могли її підмінити ніякими поступками, не могли примусити український нарід виректись своєї ідеї під небувалом до того часу терором. Весь наш нарід під різними займанщинами продовжував ставити безупинний спротив наїзникам.

В цій новій ситуації, як і в часах нашої визвольної війни, довелось головну роль перейняти на себе українським військовикам, вчорашнім бойовикам-воjakам Українських Армій. Вони бо майже на всіх просторах України продовжували відмінними методами змагатись із ворогами. Постільки на Східніх Землях України не вгасали безупинні повстання, немов вулканічні зриви то тут-то-там вони вибухали, то на Західніх Землях України, як на значно меншому просторі, всі бажаючи боротись з'єднались в Українській Військовій Організації, під умілим керівництвом таких визначних старшин, як полк. Є. Ковналець, Андрій Мельник, Роман Сушко, сот. Юліян Головінський та багато інших.

Поскільки Україна продовжувала бути полем бою між українськими й ворожими силами, постільки майже вся Європа в тодішньому часі стала для цих українських бойових сил передпіллям, яке треба було вміло для піддержки нашої боротьби використовувати, органі-

зувати там наші нечисленні сили і напрямляти їх на фронт боротьби. Водночас із цим, по різних країнах Європи знайшлися були десятки тисяч колишніх членів Українських Армій, бажаних якнайшвидше повернутися на фронт. В швидкому часі, після тривалих організаційних основ, що їх покладено було під нашу визвольну боротьбу на Рідних Землях, в передпіллі поля бою знайшлась була деяка частина бойовиків, а між ними також і сл. п. полк. Є. Коновалець. Ця тактика була надзвичайно мудрою, бо завжди в боротьбі треба дбати того, щоб ворог не міг досягнути й в такий чи інший спосіб знищити командний склад.

В цих роках важкої національної і соціальної неволі певна кількість наших колишніх старшин та вояків не змогла довше перебувати на Рідних Землях і рішилась емігрувати ген далеко, аж до заокеанських країн. Але, емігруючи туди, всі вони ані на мент не виключались із нашого фронту боротьби. Завдяки цьому наставленніс в дуже швидкому часі постають Українські Стрілецькі Громади в Канаді, ЗДА та Аргентині. З'єднані в свої Стрілецькі Громади в нових країнах та при змінних життєвих обставинах члени колишніх наших Армій почали дійово виявляти свою активність. Першусього і це найважливіше, бо саме завдяки цьому й могли вони успішно діяти, це їхній нерозривний зв'язок із фронтом боротьби. Вони, будучи в заокеанських країнах, відчували, миттю схоплювати кожну зміну ситуації й своєю невгнутою стійкістю, впливали національно формуючо на всю українську еміграцію. Вони відчували й уміли збагнути, що наростає нова національна сила, яка й вилонить новий рух, що створить із нашої заокеанської еміграції своє глибоке запілля.

Знову ж тут треба підкреслити велику бойово організаційну далековидючість сл. п. полковника Євгена Коновальця, який безпосередньо після “Першого Конгресу Українських Націоналістів” в січнілютому 1929 року виїхав до ЗДА та Канади, щоб встановити тісніший зв'язок із українською еміграцією і включити Українські Стрілецькі Громади в нашу визвольну боротьбу. І ця поїздка мала повний успіх, бо ж між Полковником й членами Українських Стрілецьких Громад, зокрема в Канаді, була однозгідність думок, було те саме наставлення до наших національних ворогів.

Завдання, які стояли тоді перед всією українською еміграцією в заокеанських країнах, це створити глибоке запілля для нашої визвольної боротьби, дати нашій визвольній боротьбі потрібну національно-моральну й матеріальну поміч, а водночас обороняти перед зовнішнім світом, в першу чергу у своїх нових країнах, право українського народу на свою державну суверенність та успішно відбивати наклепи, що ними представлювано наших бойовиків то як бандитів, то знову, як чужу, німецьку агентуру. Ось так, прагнувши здійснення нашої національно-державної ідеї, всі ми, хоч і знаходились у різних країнах, чи на Рідних Землях, мали свої чітко визначені завдання й докладали всіх зусиль, щоб ці завдання якнайліпше й якнайшвидше виконати. І саме для виконання одного з цих важливих завдань, малий гурт українців у Канаді приступив в 1930 році до видавання тижневика “Новий Шлях”.

Сама назва — “Новий Шлях” вже визначувала напрямок газети й накликала чисельну українську еміграцію в Канаді вступати на той

Генерал М. Капустянський і генерал Канадійської Армії Свифт, тодішній голова Канадійського Легіону в півн. Онтаріо, під час візиту ген. Капустянського в Кірленд Лейк, Онт. в 1936 р.

новий шлях — безкомпромісової боротьби з всіми окупантами, опертя на власні сили та розбудови випадових становищ в Європі, а глибокого запілля за океаном. Більше цього, голос "Нового Шляху" був чутний і по різних країнах Європи, де перебувала також чисельна наша вояцька та політична еміграція. Голос його долітав також і до Рідних Земель і хай лише обмежена кількість читала його, він допомагав у великому національному ділі. Першусього доходив він до редакцій українських національних часописів, де формувалась і відзеркалювалась українська національна думка, а далі переходив "Новий

Шлях” від рук до рук, бо його читали молоді активні українці та бойовики. Безперечно, що “Новий Шлях” не приймав безпосередньої участі в діях українських бойовиків, але не одному з них він своїм палким націоналістичним змістом додавав моральної сили при виконанні даного йому наказу. Хто ж бо ліпше, краще може знати всі потреби бойовика, як не той, який самий ще вчора приймав безпосередню участь у визвольній війні.

Коли нині, по 25-ти роках ідея державної суверенності українського народу не знаходить собі визнання у вільному світі, то далеко гірше стояла наша справа 30-тих роках. Ввесь світ тоді прагнув єдиного — миру, за всяку ціну миру й вважав, що стан, який на той час існував, є єдиноможливий й що всякі “непорозуміння” з часом ущухнуть, новостворені держави устabilізуються і тим самим дана буде гарантія тривалого миру. Водночас увесь вільний світ надіявся, що московський большевицький режим буде еволюціонувати й з ним можна буде налагодити добру мирну співпрацю. Де ж тут було місце на українську проблему, бажання збагнути її міжнародню, а може й світову вагу? Той же самий світ, який у 1918-19 роках перешкодив нам напостійно утривалити нашу державну суверенність, той самий світ, який у тодішніх часах допомагав ворогам України, мав би тепер у мирному часі зревідувати свій погляд і визнати свою помилку? А проте, як сказав би наш Іван Франко — “ми били безустанно в його кам’яне чоло”. Це не був голос нашої розпуки, а голос нашої віри в свою ідею й ця віра додавала нам усім сили й завзяття, на які врешті хоч-не-хоч мусіли звернути свою увагу державні мужі різних країн. І тільки такими методами й засобами поневолені народи здобували й здобуватимуть собі волю.

Мені надзвичайно приємно було ствердити в часі могого побуту в Канаді в 1936 році, якою великою пошаною серед канадійців англійського та французького походження користувалася наша еміграція, а зокрема Українська Стрілецька Громада і Українське Національне Об’єднання і яку високу оцінку давали “Новому Шляхові” канадійські чужинні журналісти. А все це здобули власними силами, творчою працею та широкими інформаціями “Нового Шляху” про характер визвольної боротьби, її цілі та осяги. Одною з наймаркантиших оцінок цієї великої праці “Нового Шляху” та його здобутків була відповідь одного інтелігента-достойника канадійця на зажалення до нього українського комуніста на автора цих рядків: мовляв, я у своїх виступах заогнюю ситуацію і покликаю Канаду до війни з Польщею і ССРСР. А відповідь йому була така: “Якщо вам іде про ген. Капустянского, то він без нашої помочі в своїх виступах зробив велику користну роботу, вказуючи на небезпеку інвазії, що зрештою визначає і українська преса, зокрема “Новий Шлях”. А вам, містер, скорше місце в Росії, аніж у Канаді”.

Поскільки Українська Стрілецька Громада бажала розгорнути свою національну роботу серед чисельної української еміграції в Канаді, бажала активно боротись проти поширення серед нашої еміграції комунізму і бажала поширювати свої кличі, то вона мусіла мати свій орган, свою газету. Тому й осяги “Нового Шляху” в ділянці національно-виховній невимірні. Хто ж бо ліпше й більш успішно міг поширювати і закріплювати в широких еміграційних масах ідею нашої визвольної боротьби й домагатися моральної та матеріальної допомоги, як не

ті, які самі збройно за здійснення цієї ідеї боролись? Хто бо ліпше міг протиставитись поширюванню комунізму серед української еміграції в Канаді, як не ті, що вчора ще на Рідних Землях проти нападу московського комунізму на суверенну Українську Народню Республіку боролись і своїми грудьми свою Батьківщину прислоняли?

Канадійський нарід ніколи не ставився ворожо до нашого народу та до його змагань, а представники Канади не один раз ставали в обороні українського народу на міжнародньому форумі. Але, коли вони це робили, то тільки завдяки добрій праці і всім тим чеснотам та українській народній культурі, себто завдяки всім тим добрим якостям, що їх завіз аж до Канади наш емігрант. Канадійська адміністрація, канадійська преса мали постійно на очах численні докази корисної праці нашої еміграції, вони постійно приглядалися нашим емігрантам і так формувався в них добрий погляд на весь український нарід. Коли "Новий Шлях" і наші Братні Організації в Канаді виконували безупинно добру роботу серед української еміграції, то не міг канадійський уряд і державна адміністрація платити злою монетою за добру працю, наслідки якої можна було найбільш оцінити в часі другої світової війни, коли наша молодь в Канаді хлинула масово в ряди канадійської армії. Це є те, що не передбачають закони держави, а саме не законом встановлена рівність громадян у державі, а якісна вартість цих громадян. І до отих якісно-вартісних громадян канадійська державна адміністрація зачислила також і членів Української Стрілецької Громади і членів Українського Національного Об'єднання в Канаді і Видавництво "Новий Шлях".

Очевидна річ, що здобувши такі сильні позиції, як "Новий Шлях", так і Братні Організації намагались усіми силами використати ці пози-

З ПОВУТУ ГЕН. М. КАПУСТЯНСЬКОГО В КАНАДІ В 1935 - 36 РР.

Генерал М. Капустянський (другий з-права) в гірничому одінні серед українських націоналістів-гірників у Кіркланд, Онт., де є копальні золота.

ції для дальшої піддержки визвольної боротьби українського народу для оборони його прав на державну суверенність. Тим то й в часі другої світової війни ніхто з канадійських міністрів не виявив до визвольних змагань нашого народу якого б то не було лихого ставлення. Хоча український нарід знайшовся був у часі другої світової війни у винятково важкому положенні й змагаючи до своєї суверенности брав зброю до рук, то все ж канадійський уряд був об'єктивно інформований і ті інформації, що їх він діставав від українців, своїх громадян, приймав як правдиві, що й виказалось зокрема по війні, коли треба було рятувати рештки Першої Української Дивізії.

Великі заслуги також “Нового Шляху” та Братніх Організацій безпосередньо по закінченні другої світової війни, коли то треба було рятувати сотні тисяч наших нових емігрантів, що їх насильно хотіли забрати т. зв. “репатріаційні комісії”. Скільки протестів, інформацій, демаршів треба було тоді виконати. А скільки матеріальної допомоги треба було подати тим, що успіли вирватися з ворожого пекла. І ми з приємністю та вдячністю повітали приїзд визначного члена Української Стрілецької Громади п. Василюшина до Європи, щоб допомагати тут на місці українським скитальцям.

25 років національної праці “Нового Шляху”, його безупинної національно-патріотичної мобілізації української етнічної спільноти в Канаді на несення постійної помочі визвольним змаганням нашого народу, це те найбільш цінне, що дав за весь той час “Новий Шлях”, будучи на тисячі й тисячі кілометрів віддаленим від Рідних Земель, від свого народу. Віддалений, але ж бо як тісно з ним поєднаний. Це в історії визвольної боротьби українського народу займає перше місце, а щойно на дальше відходять усі ті матеріальні здобутки, що їх за той довгий час набув “Новий Шлях” та наші Братні Організації. Бувають бо ситуації, коли людина, чи спільнота все втрачає, але не втративши віри в саму себе, не втративши свого життєвого ідеалу, не заламавшись душевно, вони знову творять великі духові й матеріальні цінності. Хіба не одним із найкращих, найбільш переконливих доказів є “Новий Шлях” і його Братні Організації? Гурт людей, які щойно прибули були на канадійську землю, які самі мусіли важко працювати і змагатись за своє особисте влаштування, з'єднані великою вірою та національною ідеєю, зайняли впродовж 25 років одне з перших місць серед організованої української еміграції в Канаді. А який великий вклад духовий, моральний, політичний, матеріальний вони дали у нашу визвольну боротьбу. Тому оглядаючись на виповнених безупинною творчою працею й важким змагом 25 років, “Новий Шлях” і наші Братні Організації в Канаді можуть без вагань сказати: — ми чесно пройшли цей шлях. За нами немає ні одного зерна неправди. Ми ні байдужими, ні пасивними у визвольних змаганнях нашого народу і в житті нашої етнічної спільноти в Канаді не були, а дали за той час усе те, що в наших силах було дати на добро нашої первісної Батьківщини.

Це є найкращим доказом, що й далеко від Рідних Земель можна дуже добре виконувати свої національні обов'язки без найменшої шкоди для своєї прибраної нової Батьківщини. Нові українські емігранти мають дуже гарні приклади й докази як можна в далекій Канаді послужити своїй рідній Батьківщині, допомагати у визвольній боротьбі нашому народові і творити на місцях цінний зміст свого національного

життя. Бо визвольна боротьба нашого народу не припиняється й так довго не припиниться, поки не буде повернена суверенність самостійної соборної Української Держави. Наші завдання, як на внутрішньому, так і на зовнішньому фронтах ще не увінчались повними успіхами. Західній вільний світ і далі ще вагається в остаточному і справедливому вирішенні проблем Східної Європи, але тим не менше, наш нарід є нині тим передовим бійцем проти світової небезпеки. 40 років він змагається в нерівному важкому бою, свідомий того, що виконує першорядної ваги історичну місію, яка все ж таки буде цілим вільним світом визнаною. Прискорити оце визнання — завдання нашої всієї еміграції.

“Новий Шлях” у цьому великому змагу має численні осяги, а водночас із цим набув потрібний досвід, збудував і здобув собі на канадійському терені і поза ним великі і сильні позиції. З цих позицій треба безупинно розгортати дальшу працю в світле майбутнє. “Новий Шлях” впродовж 25 років мостив новий шлях, хай же так успішно продовжує його торувати аж до остаточної перемоги.

Назагал визнаючи Срібний Ювілей “Нового Шляху” треба зазначити, що найбільше спричинилася до його великих успіхів Редакція очолена її основоположником та незмінним її редактором, так би сказали, редактором з ласки Божої, М. Погорецьким та творчої “жменьки” провідників еліти Стрелецької Громади. До їх жертвенної різнобарвної корисної визвольної праці можна застосувати знаменні слова В. Чорчила в 1940 році в парламенті після розгрому повітряної ескадри Герінга в обороні Англії повітряною фльотою Англії:

“Ми подивляємо... в який спосіб така мала кількість людей так багато спромоглася зробити корисного для її величезної більшості”.

НАШОМУ ВИДАВНИЦТВУ

“Н О В И Й Ш Л Я Х”

у 25-ліття його праці
найщиріші побажання багато успіхів
пересипають

ФІЛІЯ УНО І ВІДДІЛИ УСГ, ОУК І МУН
В СОДБУРИ

В наших часах немислимий є ривток якоїнебудь справи без могутньої сили, що нею є преса — печатане слово. Розумів це провід нового українського жіночого руху в Канаді, що започаткувався при гуртках Української Стрілецької Громади, а розвинувся й спотужнів як оформлена крайова “Організація Українок Канади ім. Ольги Басараб”.

У “Стрілецьких вістях”, що появилися перед “Новим Шляхом”, є вже спроби жінок розказати про свої організаційні почини. З появою “Нового Шляху” великі його сторінки стали до розпорядимости новоорганізованому жіноцтву. Заки самі жінки здобулися на власну рубрику є наглядні заходи самої редакції інформувати жінок, зацікавити їх і заохотити до громадської роботи.

Вже в 1-ому числі “Нового Шляху” з 30 жовтня 1930 р. знаходиться на першій сторінці вістка про польський терор над українськими жінками й дівчатами в Західній Україні. Одне з наступних чисел на першому місці приносить обширну відомість про смерть Олени Пчілки. На першій стороні 8-го числа (з дня 18. XII. 1930) подано до відома, що “Міжнародня Жіноча Ліга Мира й Свободи в Шікаго протестує проти ляхських погромів”. Актуальні звідомлення й події з життя різних тогочасних українських жіночих організацій знайдуться в майже кожному числі “Нового Шляху”...

Перші статті з-під жіночого пера в цьому часописі належать Галі Гультай, що вказувала на можливість й потреби культурної й громадської праці українок у Канаді: “...Ніхто не в силі спинити тієї могутньої, стихійної течії жіночого руху... Українська жінка не сміє оставатися позаду загального жіночого руху...” (“Деякі спостереження й завваги” — 20. XII. 1931, “До вас, жінки!” — 17. V. 1932). В парі з цим появляються й дописи жінок із різних місцевостей: Надія Марцінів (Виндсор), Анна Сташко (Бюфорд), Ірина Михайлович (Вінніпег), Анна Бельмас (Мус Джо), Марія Брездень (Саскатун), Марія Грицька (Торонто), Анна Крамар (Едмонтон), Катря Шах (Саскатун) і др. Треба теж відмітити вірші на патріотичні теми Катрі Подольської (Мус Джо): “Україно” (травень, 1932), “Наші Герої” (липень, 1932) та Софії Вацко (Істгейт, Алта): “До сестер-українок” (травень, 1933)...

Першою, що започаткувала постійну рубрику для організованого жіноцтва в “Новому Шляху” була — Анна Басараба, ідейна організаторка жіночих Відділів і пластових жіночих гуртків у Саскачевані. З її статею “Робім дальші кроки на шляху організування українського націоналістичного жіноцтва” відкрито вперше окремих — Відділ українських націоналістичних жіночих товариств, у числі з дня 27 червня 1933 р. У своїй програмовій статті Анна Басараба звивала українське жіноцтво організуватися та працювати в ім'я засади “Нація понад усе”:

“Чи годиться називати дійсною, активною, нац. організацією громаду жінок, яких громадська робота обмежується до влаштування забав, до приготування смачних перекусок, миття начиння і т. п.? Вс це добрі й потрібні речі, а ми, жінки “спеціалісти” в цьому ділі та це все ще далеке від фактичної національної роботи, яку повинна виконувати жіноча нац. організація...

Нам треба конечно присвоїти собі громадський змісл, зрозуміти суть та ціль організації, переродитися духово, визбутися почуття нижчоти чи вищости від мужеського світу, — коротко стати свідомими людьми, тоді й організації наші виконуватимуть свої завдання...

Ми, українське жіноцтво, не можемо далі бути байдужими до теперішнього положення нашої Нації й не сміємо обмежуватися лише до виконання спомагаючої, якби надобов'язкової ролі у визвольній боротьбі українського нац. активу, але мусимо з почуттям національного обов'язку брати в ній участь на рівні з мужчинами. Тепер ми маємо нагоду доказати, що можемо однаково і з таким же хистом, як і українські мужчины, виконувати свої національні обов'язки, а тим задалегідь поладнаємо й нашу загальножіночу справу, що в майбутній Українській Державі рівноправність жіноцтва не буде проблемою, як тепер у деяких інших державах, але доконаним фактом.

Українське жіноцтво вже свідоме, що йому треба організовано працювати на нац. полі, тому й зробило перший організаційний крок, який проявився створенням ряду жіночих гуртків та організацій. Та тепер треба зробити дальші кроки. На черзі: поширити нац. організації українського жіноцтва, поставити їх на здорових національних основах, зробити їх активнішими й корисними для української визвольної справи. Злочинно було б дальше відкладання цієї справи. Нація чекає на наш дальший крок!”

В наступному числі статтею “Спорт і наше жіноцтво” Анна Басараба заохочувала: “...Творить спортові дружини, українські дівчата й жінки! Життя й наша нація хочуть, щоб ми були здорові духово й фізично!” Крім цього появлялися тут дописи про життя організацій, поради раціонального харчування, вістки про досягнення жінок у різних ділянках і в жіночому руху...”

Цей уміло започаткований і ведений “Відділ” у серпні нагло припинено.

Аж 11 грудня 1934 р. появился він під назвою “Відділ ОУК ім. Ольги Басараб” з основно опрацьованою ідеологічною статтею Анастасії Павличенко, першої голови Центральної Управи “Організації Українок Канади ім. О. Басараб”. З'ясовуючи завдання своєї організації авторка статті підкреслювала:

“...Патріотизм українок не сміє обмежуватися вишитою сорочкою чи корсеткою, не сміє він вичерпуватися у любові до української пісні, танку, та патріотичних балачок. Він мусить проявлятися в першій мірі у вихованні у високонаціональному дусі власної родини й суспільства, далі в доцільній праці на піддержання чинної визвольної боротьби”.

Від того часу Організація Українок Канади ім. О. Басараб із малими перервами вела цю сторінку впродовж 15-ти років, виховуючи своє членство й загал читачок у високо патріотичному дусі. Часто появлялися тут статті, в яких порушувано проблеми ідеологічно-програмові, історично-літературні, організаційні, суспільно-громадські, господарські... Сумлінно й ретельно опрацьовували їх у першу чергу провід-

ні діячки ОУК: Анастасія Павличенко, Теофіля Іванців, Марія Джумага-Гуляй, Рожа Древняк (Ковальська), Степанія Бубнюк, Марія Рурик, Емілія Погорецька, Анастасія Українець, Іванна Пуцентело, Параня Калин, Розалія Турус, Ольга Заяць, Марія Дунець, Марія Золотуха й др. Від 13. X. 1936 р. вміщувано "Біографії славних жінок". Ол. Лугового, що згодом вийшли книжкою п. н. Визначне жіноцтво України.

На особливо високий рівень поставила цю сторінку — **Рожа Древняк (Ковальська)**, перебравши її редакцію при кінці липня 1937 р. Тоді кожного тижня появлялася сторінка з багатим і різnorodним матеріалом, з актуальною передовицею на вступі, з окремими рубриками світових подій, добірними зразками з обсягу нашої й чужої літератури і незвичайно виховними порадами. Ці останні відносилися не тільки до практики господарських питань, але до всяких життєвих проблем, на які звернені в формі запитів від читачок, редакторка давала будуючі відповіді (нпр. про мішані подружжя, про фемінізм і націоналізм, можливість організаційної праці для матерів численних родин і т. п.). Тоді впроваджено рубрику "З жіночого світу", якої назва згодом прийнялася для цілої сторінки. Не тільки в "Новому Шляху" сторінки редактовані Рожею Древняк належать до найкращих, але ледве чи в інших виданнях знайдеться багато таких, щоб їм дорівняли.

Редакційна Колегія сторінки намагалася втримати й надалі цей високий рівень, спорадично появлялися оригінальні й цінні статті, виступили нові ймена авторок: Євгенії Ситник, Степанії Савчук, Е. Бабяк, Анни Бідошки, Марії Василенко, Анни Зеленої, Анни Курилів, а між ними свіжі вірші Марусі Кондзеля (Вінніпег). Не переставали трудитися для сторінки: А. Павличенко, М. Рурик, О. Заяць... Згодом сторінка вкривається самими дописами з праці Відділів і переписки з ними Центральної Управи. Від кінця 1939 р. прийнято заяву "З жіночого світу" замість "З життя організацій". Це була нагода для загалу членства заправитись у виготовленні дописів для преси. Тут найбільше виявили себе секретарки Відділів.

Все таки потреба краще поставити сторінку була жива. І "**Жіночий Світ**" 5 вересня 1942 р. заповідає в статті "Потрібно жіночої сторінки" постійну її появу кожного тижня з різnorodним змістом. Редакцію новооформленого "Жіночого Світу" перебрала **Марія Джумага-Гуляй**, голова Центральної Управи ОУК. Від наступного числа впроваджено новість: "**Діточий куток**", що його вміло й дотепно редагувала **Євгенія Ситник**. Цей етап розвитку жіночої сторінки ОУК в "Новому Шляху" позначає живий контакт із усіма проявами українського загальногромадського життя, не тільки в Канаді, але й поза нею. "Жіночий світ" стає трибуною для всього українського жіноцтва, веде акцію Канадійського Червоного Хреста, "допомоги воякам за морем", видатно заступає ідею об'єднання в громадському житті, гаряче пропагує творення "Комітету Українок Канади", а згодом всю увагу спрямовує на допомогу рідним землякам на скитальщині. Тоді й в "Діточому Кутику" ведеться гаряча кампанія під кличками: "Діти - дітям на ялинку", "Діти - дітям на писанку"...

З приходом нових поселенців після другої світової війни впроваджено й свіжі сили для редакції "Жіночого світу", де стали працюва-

ти: **Калиня Кандиба-Лазор** і **д-р Ніна Синявська**, до кінця 1949 р. Від початку 1950-го року “Жіночий світ” “Нового Шляху” перейшов на журнал — місячник, що й досі виходить як орган “Організації Українок Канади ім. Ольги Басараб” — перший і одинокий український жіночий журнал у Канаді.

А втім 15 років жіночої сторінки “Нового Шляху” — це поважний вклад у історію розвитку української жіночої преси, що її початки після почину **Наталії Кобринської** (1893, 1895, 1896) — не такі вже давні: (львівська “**Мета**” 1908, “**Рання зоря**” Шікаго, 1919). Зокрема визначне місце займають вони в розробленні ідеології українського жіночого руху та в цьому відношенні тривким надбанням нашої жіночої публіцистики є такі статті як: **Анни Басараби** (1933 р.), **Анастасії Павличенко** “**Націоналістичний рух серед українського жіноцтва**”, 1934, (“**Боротьба національних ідей і українське жіноцтво Канади**, 1935), **Теоділі Іванців** (“**Жіноцтво й український націоналізм**, 1935), **Емілії Погорецької** (“**Визволення жінки чи визволення нації**”, 1937), **Рожі Древняк-Ковальської** (“**Чим прискоримо визволення**, 1937), **Марії Джумаги-Гуляй** (“**Ідім назустріч подіям**”, 1939) і ін.

Левину частину успіхів “Організації Українок Канади ім. О. Басараб” завдячується жіночій сторінці “Нового Шляху”. Без помочі своєї преси — “Нового Шляху” новий український жіночий рух у Канаді був би позбавлений наймогутнішого засобу для своїх змагань і росту. І в тому “Новий Шлях” сповнив належно свою місію.

ЩИРІ ПОБАЖАННЯ

для

“НОВОГО ШЛЯХУ”

у 25-ліття існування

від

Філії УНО в Реджайні

Щирий привіт Видавництву

“НОВИЙ ШЛЯХ”

у 25-ліття його праці

засилають Філія УНО та від-

діли УСГ, ОУК і МУН

в Едмонтоні

Найщиріші побажання

з приводу

25-літнього ЮВІЛЕЮ

“НОВОГО ШЛЯХУ”

пересилають Управа і членки

Відділу ОУК у Виндсор, Онт.

Ювілятові

“Новому Шляхові”

найщиріші побажання

багато успіхів

засилає

Відділ МУН у Виндсорі

I.

Друковане слово грає видатну роль в організованому суспільно - політичному житті. Без преси, без друкованих видань, сьогодні годі уявити собі умасовлення цієї чи іншої ідеї, засвоєння ширшими колами думок і починів, що зродилися в тісному гурті ідейних основоположників організації. Преса зв'язує розкинені у просторі й часі людські одиниці в єдине ідейне та інтимне ціле, її сторінки відкривають можливості для широкого обміну думками й досвідом.

Буття й розвиток української спільноти в Канаді тісно пов'язані з рідною пресою. Вона один із небагатьох чинників, що гуртують розсіяне між океанами українство в національно-культурну спільноту, відзеркалюючи її проблеми й прямивання. Українська преса — духовний міст між українцями Канади й Україною, а водночас і зв'язковий із все-канадською спільнотою, який інтерпретує її нам і нас — широким колам канадського громадянства. Особливо важливе завдання сповняє преса на відтинку молоді, сприяючи в закріпленні в неї національної свідомості, у формуванні характеру, у гармонійному поєднанні особистого з громадським, і українського з канадським життям. Як українська родина, церква, школа й організація, так і українська преса сприяє в розв'язці складних психологічних процесів, що характеризують друге покоління імміграції, допомагаючи молоді в синтезі українських і канадських культурно-соціальних вартостей, злагіднюючи неминучі противоріччя між генераціями та протидіючи їх взаємній ізоляції. Молодеча преса, промовляючи до юних читачів зрозумілими їм символами, скріплює їхнє почуття приналежності до української спільноти, до української культури й традиції, що змістовлюють життя та заповняють порожнечу створену духовно-моральною ізоляцією мешканця модерного міста.

У ювілейнім році "Нового Шляху" годиться кинути зором у минуле, питаючи, як і до якої міри "Новий Шлях", а зокрема преса МУН, що народилась на сторінках "Н. Ш.", сповнили їхнє завдання на відтинку молоді. Із досвіду минулого треба нам витягнути висновки та з ними креслити шляхи нашої преси в майбутнє.

II.

Від свого народження в 1931 р., “Новий Шлях” присвячував чимало уваги питанням молоді й студентства. І так після створення в 1933 р. Української Студентської Націоналістичної Організації, “Новий Шлях” відводить окрему сторінку для “Студентського Відділу — УСНО”, де друкуються дописи на студентські й молодечі теми, порушується ідеологічна, суспільно-політична й виховна тематика, містяться звідомлення з діяльності ЦеСУС-а та студентських організацій на рідних землях та інформації про працю відділів УСНО у Саскатуні, Едмонтоні, Торонті, Реджайні, Геффордї, Муз Джо. Між авторами статей на сторінці УСНО найчасніше зустрічаються імена П. Юзика, К. Магери, П. Савчука й І. Кішинського. Занепад УСНО, після 1935 р. приводить до припинення появи сторінки УСНО в “Новому Шляху” з очевидною втратою як для українського студентства, так і загально-українського життя в Канаді.

В 1934 р. при Українському Національному Об'єднанні в Канаді твориться масова виховна організація молоді — “Молоді Українські Націоналісти” (початково названа “Націоналістична Українська Молодь”). “Новий Шлях” знову виходить назустріч потребам молоді й у 1935. відводить новоствореній організації сторінку для “Відділу МУН”, що появляється більш-менш регулярно до 1941 р. під редакцією П. Юзика, Р. Ковальської, Г. Ожоган та ін. У рр. 1937-8 — час найбільшого росту МУН, “Відділ МУН” появляється щотижнево з багатим виховним і інформативним матеріалом. Одночасно поширюються по відділах МУН у Канаді такі видання як американські “Тризуб” та “Націоналіст” та крайові “Юнак”, “Світ Дитини”, “Самоосвітник”, “Сурма”.

Весні роки 1939-45 позначаються деяким послабленням пресової діяльності МУН, зокрема в наслідок відходу старшого членства до канадійських збройних сил та міграцію до індустриальних центрів. У 1941 р. припиняється сторінка МУН у “Новому Шляху” і цю прогалину тимчасово заповнюють льокальні газетки окремих відділів МУН, як “Журнал” (Вінніпег, 1940), “Смолоскип” (Торонто, 1942-5), “Голос Півночі” (Содбури, 1944) та ін. Та вже восени 1943 р. відновляється у “Новому Шляху” сторінка МУН під новою назвою — “Голос Молоді”, який редагує В. Гладун, потім Г. Ожоган, Р. Погорецький та В. Романів. Нова сторінка МУН в “Новому Шляху” появляється що два або три тижні й її двомовність, рівень та підхід відбивають процеси, що проходять у лоні МУН, куди поступає щораз більше молодших віком уродженців Канади, з меншим знанням української мови та з дещо іншими поглядами й зацікавленнями як у першої генерації мунівців.

Дякуючи національно виховній праці Вищих Освітніх Курсів Осередку Української Культури й Освіти, як теж поворотові старшого членства з армії і, від 1947 р., допливові еміграційної молоді з Європи, МУН знову розгортає широку діяльність, що створює базу для ширшої пресової діяльності. Літом 1947 р. “Голос Молоді” залишає гостинні сторінки “Нового Шляху” та усамостійнюється як окремий місячник, розміром у 4 ст. великого формату, із англійською й українською секціями, які редагують до 1949 р. В. Романів, П. Юзик і Т. Цірка, (англ. секція) та М. Наконечний, Б. Боцюрків та М. Мицик

(українська секція). Від вересня 1949 р. до січня 1954 р. "Голос Молоді" редагують Л. Коссар (англ. секція) та Б. Боцюрків (українська секція), за співробітництвом П. Юзика, Т. Цірки, В. Климкова, М. Копичанської-Климків, М. Наконечного, П. Данилюка, Р. Шраменка, М. Данилюка та ін. У цім періоді шукань і експериментації, "Голос Молоді" кількакратно міняє формат, об'єм, плян й частоту появи (місячник 1949-50 та 1953-4, кварталник 1951-2), шукаючи такого змісту, підходу й форми, які поєднали б високоякісність із доступом до найширших кол української молоді в Канаді й ЗДА (у 1953 р. МУН Америки приймає "Г. М." за свій офіційний орган). У рр. 1949-58 "Голос Молоді" наголошує виховну радше як інформативну ділянку, відводячи чимало місця для літератури, мистецтва та статей на культурні, історичні, суспільно-політичні теми. Рядом із "Г. М." появляється інформативна місячна сторінка МУН у "Новому Шляху" (1950 р.) та місцеві видання відділів МУН, як стін-газета "Мунівець" у Едмонтоні та англомовний "Блю енд Голд" у Зах. Торонті.

Недостача фондів, виїзд редакційних сил із Вінніпегу та низка інших проблем приводять в 1954 р. до припинення появи "Голосу Молоді". Цю прогалину тимчасово заступає Сторінка Молоді в "Новому Шляху" під редакцією В. Климкова (1954-5), а від 1955 р. англомовний бюлетень КУ МУН п. н. "МУН-Бімс", який редагують В. Климків і Б. Климаш. Меншого формату як "Г. М.", бюлетень МУН наголошує організаційну й товариську хроніку, відводячи теж місце для статей на культурно-виховні теми.

III.

Аналізуючи пресову діяльність МУН за останніх 20 років, ми стверджуємо велику вагу в ній "Нового Шляху", що завжди присвячував свою увагу цьому важливому відтинку праці МУН. З "Новим Шляхом" тісно пов'язана історія мунівської преси: він був школою для юних редакторів видань МУН; на його сторінках мунівська преса ставила свої перші кроки і під його крилами шукала самостійних форм свого вияву, повертаючись на сторінки "Нового Шляху", коли не доставало фондів чи сил на окреме видання; в редакції "Нового Шляху", зокрема в його довголітнього гол. редактора М. Погорецького, мунівські редактори завжди знаходили моральну заохоту, фахову пораду, дружню критику й безкорисну допомогу.

Основними проблемами, які зустрічала преса МУН, були недостача фондів, мінливість та перевантаження редакційного складу та врешті недостатнє зацікавлення як молоді так і батьків молодечою пресою. Це й пояснює до певної міри як недомагання так і часті зміни у формі, пляні й появі "Голосу Молоді", за якими видно невпинне шукання за таким характером видання, який запевнив би журналові МУН тривку матеріальну базу й широке коло зацікавлених читачів.

Навіть при зразковому поставленні адміністрації й кольпортажу ледве чи можливо було фінансувати орган МУН самими передплатами і приходами з продажу журналу. Ні вони, ні жертвенність членства МУН на пресовий фонд не вистачали, щоб вдержати "Голос Молоді", незважаючи на безкоштовну редакційну й адміністративну працю.

При наявності дешевих, розкішно виданих і звичайно непогано редактованих американських і канадійських молодечих видань, при вимогах, які ставиться читачам до молодечої газети, а врешті при сучасних видавничих коштах — необхідною є постійна й щедра фінансова допомога батьків, у нашому випадку — допомога братніх організацій УНО, УСГ й ОУК. Незважаючи на загальну турботу про молоде покоління і на високі вимоги до молодих людей, ширші кола членства УНО, УСГ й ОУК не піддержували належно фінансово мунівської преси, спрямовуючи їхню жертвенність на інші похвальні, але не завжди однаково пекучі потреби нашого організованого життя. Без кращого розуміння батьків, без постійної й щедрої матеріальної піддержки УНО, УСГ й ОУК, годі сподіватися дальшої розбудови молодечої преси, преси яка є переважливим чинником у існуванні й розвитку МУН та національно-громадському вихованні української молоді в Канаді.

Проблеми мунівської преси не вичерпувалися фінансовими труднощами. Зв'язаними з ними, але далеко складнішими, були питання мови, підходу й змісту журналу МУН. Двомовність видань МУН диктувалася не тільки принциповістю, але й складом членства МУН і читачів, які включали як і представників 2-го й 3-го покоління українців Канади, чимало з яких ледве володіли українською мовою, так і новоприбулої молоді, що слабше володіла англійською мовою. Така різничкованість читачів проявлялась і в різних вимогах до журналу, у неоднаковим інтересі до тих чи інших питань порушуваних в органі МУН, ускладнюючи питання підходу, рівня й форми. Організація, що намагається перемогти мовні, психологічні й культурні різниці між двома поколіннями молоді, що виростили по двох боках океану, яка прагне об'єднати у своїх рядах як уродженців Канади так і нових імігрантів, — не може втекти у своєму органі від цих складних проблем, хіба що перетвориться вона в “старо-канадійське” чи “новоприбуле” гетто. Які форми не прийняла б пресова діяльність МУН у майбутньому, збереження принципу двомовності, багатогранність і еластичність у підході й змісті та шукання того, що наближує й еднає різні сітки української молоді в Канаді, — залишаються основними завданнями молодечої преси.

Минають роки і молоді люди стають дозрілими громадянами. Другому поколінню українців Канади скоро прийде на зміну третє. Серед українства Канади зростає відсоток людей, що недосконало а іноді й зовсім не володіють українською мовою, хоч не цураються вони свого роду й не поривають з українським життям. Про них не сміють забувати ні українська преса, ні українські організації. Проблема двомовності, що досі актуалізувалась здебільша на відтинку молоді, поволі виникає й перед “Новим Шляхом”. Ця проблема ще більш актуальна в ЗДА, де окремі українські газети (здавати б тільки “Свободу” й “Америку”) ввели щотижневі англійські додатки. Здається нам, що чи не найкращою розв'язкою цієї проблеми для “Нового Шляху” був би щотижневий двомовний додаток для молоді, якого англійська секція могла б одночасно обслуговувати й тих громадян, яким недоступна україномовна преса. Таким робом “Новий Шлях” не тільки проламав би наростаючий мовний бар'єр серед нашої спільноти в Канаді, але й допоміг би у виховно-організаційній праці МУН, в якого рядах знайшов би такий додаток до “Нового Шляху” чимало читачів і співробітників.

До роковин “Нового Шляху”

В 1930 році був я редактором українського тижневика в Шікаґо “Україна”. Газета щойно заснована, ледве животіла. Не було кореспондентів льокальних, ні позамісцевих, а як в ряди-годи трапився якийсь, то треба було всю статтю щодо мови, а навіть і думок переробляти. Навіть наші інтелігенти затратили в Америці зв’язки з українською мовою і правописом, який, до речі, і тепер міняється.

Працював я фізично на хліб для себе, а умово даром для газети, яка мала згідно з першою редакційною статтею орати шікаґовський переліг. Важка це була орка і вона до нині нескінчена, хоч перелогу вже нема завдяки саме тижневику “Україна”. Переліг проломано і зорано, але при цій орці знемоглася й “Україна”, і по 3-ох роках праці перестала існувати. Зовсім так як при народженні дитини вмирає мати, а за нею і дитина.

В тому часі, не пригадую дня, одержав я листа з Канади з редакції, що там постав новий робітник для орання канадійського перелогу — “Новий Шлях”. Вістка ця була дуже для мене приємною і підбадьоруючою, бо потвердила, що для нормалізації українського життя для побудови українських організацій, для співжиття розсварених українських груп треба преси. Самі віча, збори не принесуть нормалізації! На зборах схрещуються нерви і злі язики, а в газеті на це не позовольть редактор.

Про Канаду тоді ми в Америці знали дуже мало. Знали, що там виходить “Український Голос”, що його видає Союз Українських Самостійників; що п. Доячек видає газету “Канадійський Фармер”. Знали теж, що на кожному кораблі, який поров хвилі Атлантійського океану в десятилітті (1920-30) приїжджало з Європи на цей континент багато молодих українських людей шукаючи вільного життя. До Америки їхало їх мало, бо лише люди, що мали свояків, могли їхати до ЗДА. Зате до Канади їхали тисячі наших селян, переважно тих, що служили в Українській Армії, а для яких життя в поневоленій Україні не було. За ними кінчали студії інтелігенти і теж їхали до Канади. Останніми за моєї пам’яті виїхали з Праги інж. В. Коссар, інж. Печенюк, інж. Топольницький. Їхали ті українські вояки до Канади і там в тому морю пропадали. Доходили вістки, що там дуже бідують. Корчують ліси, будують землянки, жнуть за десятий сніп в Алберті, копають мідяну руду в Онтарію, тяжко пробиваються життям, але не піддаються.

Нараз вістка про те, що створено Українську Стрілецьку Громаду. Відтак друга вістка, що вийшов тижневик “Новий Шлях”.

Признаюся, що в самих початках я мав страх, чи “Новий Шлях” витримає, чи по першому підйомі духа його основників не заломиться

цей дух і “Новий Шлях” піде слідом “тих, що впали”. Бо вдержатися новонародженій газеті, як і всім новонародженим творам тяжко, а ще в часі загальної економічної кризи. Врешті існуючі газети не хочуть бачити в новій газеті помічника, лише конкурента.

Минулого кілька літ, заки “сильні” українського канадійського пера, прийшли до переконання, що “Новий Шлях”, як кажеться в Америці, “из гір ту стей”! “Новий Шлях”, так як ми його бачимо з віддалі 1,000 миль, став народнім часописом. Його треба було створити, бо тодішні відносини між двома українськими церквами і між двома політичними скрайними угрупованнями — монархістами і соціялістами, заганяли багато добрих українських людей до комуністичних рядів. “Новий Шлях” здержав цей нездоровий перехід невдоволених українців в ряди комуністів і підняв боротьбу проти фальшивих кличів комунізму. Українська комуністична група в Канаді ніколи не була б дійшла до такої сили, якби в слушний час найбільшого розвитку українських Турф-Домів існував в Канаді “Новий Шлях”. Все таки краще пізно, ніж ніколи. “Новий Шлях” припинив процес большевизації українських мас. Він став посередині двох крайностей. При тому не став він часописом безхребетним і його гасло “Наша сила в нас самих” — с й до нині важними і як помагає йому встоятися.

Другий раз мав я побоювання за “Новий Шлях” під час другої світової війни. Звичайно в кожній незалежній газеті є все недостача грошей. І могло б таке статися, що стається зо звичайними компаніями, які з браку консументів звивають свій бізнес і чесно сходять із сцени. Є відома британська пословиця: “фейлур из но дизгрейс” (невдача не є соромом). Відомо що “Новий Шлях”, що мав хребет, мусів прийняти всі атаки “хрестоносного походу” проти нього, походу, що його організували комуністи і фальшиво прогресивні групи. Ішло не так про фінансову сторону видавництва, яка звичайно є дуже важною і яка в часі цієї війни комуністів із “Новим Шляхом” відійшла на задній плян. Ішло про те, чи витримає “Новий Шлях” морально, під такою сильною пресією тодішніх союзників Канади. Ішло чи нерви “Нового Шляху” не заломляться!

Але й тим разом “Новий Шлях” вийшов переможно. Гідно оборонив українське ім’я на доноси і паплюження міжнародньої зграї полентачів комунізму.

“Новий Шлях” за час свого 25-літнього життя не доробився майна. Як кожний український часопис, що працює для народу і його справи, він ледве зв’язує кінці з кінцями. Та моральний дорібок його видно по всій Канаді. Українське Національне Об’єднання і Братні Організації — ОУК, УСГ та МУН — це той моральний капітал, яким може “Новий Шлях” чванитися. Згадані організації, на основі засади, “не для слави, а для справи” дали почин до організаційної сітки КУК і УНСоюзу по всій Канаді, бо дбали не лише про себе, але й про добро всієї української спільноти в Канаді.

З нагоди ювілею “Нового Шляху” бажаю йому, щоб він і надалі непохитно й віддано служив українській групі в Канаді та визвольній ідеї українського народу.

“НОВИЙ ШЛЯХ” У ФРАНЦІЇ

Коли появилось перше число “Нового Шляху”, я був секретарем сл. п. полковника Євгена Коновальця, який напевно був тим першим, що одержав найшвидше це число “Нового Шляху”, в Європі. В тім дні, коли прийшло це перше число “Нового Шляху” була в нас з Полковником і сл. п. Макарем Богушем у Женеві неабияка радість, бо про підготовку видання “Нового Шляху” були ми поінформовані з тих листів, що їх одержував сл. п. полковник Євген Коновалець. Від свого побуту в Канаді сл. п. полковник Євген Коновалець утримував з тамошніми українця-

ми не тільки постійні, але й вельми численні зв'язки. Ми сприйняли появу першого числа “Нового Шляху”, як неабияке досягнення, але й водночас воно було запевненням нашої праці серед українців у Канаді. Бо сл. п. полковник Євген Коновалець хотів бачити всю українську еміграцію, яка в тому часі стояла за здійснення ідеї самостійної соборної Української Держави, об'єднаною довкола тої визвольної боротьби, що її провадила УВО - ОУН. Полковник вважав, що в тому величезному й нерівному змагу для кожного українського патріота є місце й хоч важливі, але не більші, а куди менші за визвольну боротьбу, різні питання, чи справи, мусять бути відведені на дальше місце, мусять бути належно класифіковані й не можна дрібненької локальної справи роздмухувати до великого внутрішнього пожару.

В цьому ж приблизно часі почав появлятися в Парижі двотижневик “Незалежність”, редактором якого був сл. п. інж. Микола Сціборський. Хоч одному і другому часописові ми присвячували однакову увагу, але чомусь більше симпатій у нас було до “Нового Шляху”. Кожне число “Нового Шляху” ми пильно перечитували, а ще й треба було швидко читати, щоб дати якнайшвидше до рук другого, неменш зацікавленого. Крім цього, у тому часі в Женеві перебувало коло десятка українських студентів, яким треба було також дати до рук “Новий Шлях”. Тому й на бажання полк. Коновальця адміністрація “Нового Шляху” стала надсилати на його адресу по два примірники кожного числа. Це вже розв'язувало проблему нашого запотребування, бо один примірник затримував полковник у себе для трьох читачів — полковник, Богуш і я, — другий примірник віддавали ми негайно до рук наших студентів.

Зразу встановилась була тісна співпраця між Редакцією “Нового Шляху” і осередком полковника, якщо можна так назвати тих кіль-

кох людей, що тісно співпрацювали з полковником в його осідку. Полковник негайно поручив сл. п. Макареві Богушеві та мені заготовлювати матеріали до “Нового Шляху” і хоч як ми були перевантажені щоденною працею та постачанням матеріалів до різних українських часописів, ми з приємністю взяли за виконання нового обов'язку. Цю приємність створила сама Редакція “Нового Шляху”, бо матеріали, що їх вона від нас одержувала, приймала за правдиві й не сумнівалась у нашій об'єктивності, ані не потребувала щобудь “применшати”, чи скресляти, мовляв, хто знає, чи це правда!

Такий зв'язок і співпраця тривали аж до мого переїзду в 1931 році до Парижу. За пів року часу виробились такі зв'язки з “Новим Шляхом”, що переїхавши до Парижу, я негайно став поручати цю газету нашим емігрантам, з якими нав'язував відносини.

Стан нашої еміграції в тому часі у Франції можна було хіба порівняти зо станом нашої еміграції в Югославії, цій найбільш русофільській країні. Зокрема важкий стан був заробітчанської еміграції, придушеної в десять разів більш чисельною польською еміграцією, деморалізованою у великій кількості большевицькою пропагандою й загальною французькими робітниками - комуністами. Друга частина української еміграції, так звана — “політична еміграція”, перебувала в неменш важкому національно-моральному стані. Адже ще в свіжій пам'яті кожного українського патріота було злочинне вбивство сл. п. Головного Отамана Симона Петлюри на одній із вулиць Парижа та судове звільнення вбивника Шварцбарда. Тим самим, поки розгортати нашу національну працю серед численної української еміграції, треба було шукати помочі — духової, моральної, а коли знайде потреба, то й правної. Все це ми могли знайти тільки в українській заокеанській еміграції, а в першу чергу серед членів вже тоді існуючої Української Стрілецької Громади в Канаді.

Вміти й мати відвагу піднести голос протесту хочби й перед французом, коли він за підшептами та намовами поляків, москалів, чи своїх провокаторів посягає своєю рукою на невинного українця тільки тому, що цей бажає дрібку волі для свого національного “я”, що прагне того самого, що й весь його нарід — самостійної соборної Української Держави, це було в тодішніх часах найбільш цінним і потрібним для нас. Першусього Редакція “Нового Шляху” забезпечила мене легітимацією її постійного кореспондента на Францію й завжди готова була подати мені потрібну моральну поміч. До якогось часу це було вистачальним, але напередодні другої світової війни (про це буде мова далі), французька адміністрація цю охорону злегковажила.

Постійну присутність і безупинну дійову акцію “Нового Шляху” в рядах української еміграції у Франції можна б поділити на три періоди, а саме — початковий, до другої світової війни, і по війні. Першим, хто одержав “Новий Шлях” у Франції, на моє замовлення, був український робітник п. Курок Іван. Був це в тодішньому часі майже винятковий юнак між нашою еміграцією у Франції, який горів українським патріотизмом, який складав завжди пожертви на визвольний фонд, сам роздобував наші підпільні видання, дбайливо їх перечитував та поширював між знайомими й певними українцями, агітував, змагався з різними опортуністичними чи інтернаціональними виявами.

Український двотижневик “Незалежність” довго не вдержався. Інж. Микола Сціборський невідповідно заплянував акцію нашої праці у Франції, надіючись, що коли знайдеться гурт людей до праці, то зразу можна буде вколо цього гурта з’єднати всю українську еміграцію. Прзвда, від самого початку появи “Незалежності”, він із повною самопосвятою безупинно працював, роз’їжджав по провінційних скупченнях нашої еміграції у Франції, одначе це була праця, яка вимагала років часу та зусиль гурту людей, а не тижнів, чи місяців. Тим самим при кінці 1931 року нам довелось із жалем розпрощатись із нашою “Незалежністю”. Розуміється, організаційної праці ніхто не збирався припиняти. У таких обставинах, тепер “Новий Шлях” став єдиною нашою газетою, яку ми поширювали серед української еміграції у Франції. Бо “Український Голос”, який виходив у Перемишлі, був важко редагований й тим самим “замучував” наших робітників, між якими багато було таких, що взагалі перший раз у своїому житті брали українську газету до своїх рук. Зате “Новий Шлях” не тільки був об’ємистий своїм розміром, але й водночас писав справді по новому, саме так, як цього ми всі бажали. Тим самим, можна сказати, що “Новий Шлях” почав свою появу у відповіднім менті й допомагав започаткувати та успішно розгорнути й закріплювати новий період у національно-державному дозріванні нашої еміграції, зокрема на французькому терені.

Працю, як духову, так і національно-моральну, що її виконував “Новий Шлях” серед нашої еміграції у Франції, можна було дуже легко помічати в розмовах із нашими робітниками. Дуже часто вони висловлювали ті ж думки, що їх вичитали на сторінках “Нового Шляху” й висловлюючи були певні, що це їхні власні думки! Для нас це була така невимовна радість, як тої матері, коли вона від свого немовляти почує перше слово — “Мамо”, або, коли бачить, як її дитина робить перші кроки. Позвільна, так би мовити, на наших очах, люди мінялися, не ці самі ставали. Ставали — ліпші, свідоміші, запалювалися національно-патріотичним вогнем.

Нічого дивного, що так виховувана й вихована еміграція ставилася до “Нового Шляху” з великим п’єтетом й непохитно вірила, що все те, що подає “Новий Шлях”, є незаперечена правда. Крім цього, завдяки “Новому Шляхові” в українського сільського та фабричного робітника вступила певність себе. Він не тільки не вагався виїняти з кишені “Новий Шлях” і читати в присутності чужинців, чи хоч би поляків та москалів, але він навіть свідомо це робив, щоб могли погордитися серед тими, які ставилися ще недавно до нього з прізирством. Бо позиції, які він хотів мати тут, у Франції, треба було самому виборювати й самому закріплювати, а “Новий Шлях” для цього саме дуже надавався.

Хай буде дозволено тут навести таку аналогію, яка до певної міри характеризує тодішній стан нашої еміграції:

Кажуть із кпинами, що, мовляв, чехи в боротьбі проти колишньої Австрії та Німеччини, завжди відповідали, коли їх хтось питав: — “А скільки ж вас, чехів є?” — “Нас і русів є 160 мільйонів!” Правда, в постійних роз’їздах та при всяких нагодах ми завжди подавали трохи прибільшене число українців у заокеанських країнах, а в першу чергу в ЗДА та Канаді. Наш тодішній робітник у Франції не був здібний до індивідуальної боротьби, до особистого відстоювання свого націо-

нального “я”, але, коли йому всугерували про велику організовану силу української еміграції в заокеанських країнах, він цим безмежно радів і воно негайно змінювало його наставлення. В людину немов би інший дух вступив і вона з менту готова була прийняти боротьбу.

Такий стан підготовки, якщо можна так сказати, початковий період, коли “Новий Шлях” виконав велетенську працю серед української заробітчанської еміграції у Франції, тривав повні два роки, себто від весни 1931 до весни 1933 року. Щойно з весною 1933 року ми вважали, що “назбиралось” вже стільки наших прихильників, що можна пробувати ставати на власні ноги. Перше число літографованого “Українського Слова” появилось 1 травня 1933 року. Воно вже стало багатьом заступати “Новий Шлях”, але й поважна кількість читачів залишилась і надалі вірними “Новому Шляхові”.

Як тільки ми перейшли до друкованого “Українського Слова” влітку 1934 року, зараз же я почав клопотати перед Видавництвом “Нового Шляху”, щоб випозичило “Українському Словові” свої чисельні кліші, як членів Української Стрілецької Громади, так і Українського Національного Об’єднання в Канаді. Цих кліш було нам потрібно для дальшої нашої праці, бо друкуючи їх в “Українському Слові”, ми показували нашим емігрантам у Франції ті багаточисельні Філії чи то Української Стрілецької Громади, чи Українського Національного Об’єднання в Канаді. Значить, коли ми говорили, чи писали про велику організовану силу української еміграції в заокеанських країнах, то тепер, вміщуючи ці кліші, ми доказували наглядно й переконливо, що наші твердження були правдиві. Було чимало наших робітників, які навіть чужинним та французьким робітникам показували ці відбитки кліш, бажаючи їх залякати, мовляв, бачиш, яка велика сила за нами стоїть.

Скільки таких кліш ми дістали від Видавництва “Нового Шляху” і скільки їх вмістили, важко сказати, але, на всякий випадок, Видавництво “Нового Шляху” понесло втрату. Справа в тому, що місцева друкарня, в якій ми друкували “Українське Слово”, збанкрутувала, її судово опечатано й так вона стояла опечатаною до війни, а в часі німецької окупації весь друкарський матеріал зник. Тим самим кліші випозичені нами в “Новому Шляху”, безповоротно пропали й не було від кого вимагати відшкодування. А кліші напевно придалися б тепер “Новому Шляхові” в його 25-ліття.

Це тільки завдяки “Новому Шляхові”, а зокрема завдяки отим клішам, ми змогли в першій важкій періоді вдержати під нашим керівництвом чисельну вже зорганізовану українську еміграцію в “Просвітах” та Українському Народному Союзі у Франції, коли в 1936 році прийшов до влади “фронт популер” у Франції. Натиск на наше робітництво з боку французьких та чужинних комуністів-робітників був так сильний, що коли б не було отої кількарічної попередньої нашої праці та праці “Нового Шляху”, все це було б зникло, як миляна банька. А в тому ж часі, як відомо, розпочалась була громадянська війна в Іспанії й французькі комуністи та соціалісти явно-славно проводили прилюдні збірки грошей по вулицях міст, включно з Парижем, а по фабриках та заводах після кожної виплати вимагали від робітників, без огляду на національну приналежність, датку на червону Іспанію.

І в хвалу нашому робітництву, треба сказати, що воно рішуче відмовлялось давати допомогу червоним еспанцям, і за винятком двох-трьох хлопців, що не мали з нами ніякого зв'язку, нікого з українців не могли завербувати до легіону для червоної Іспанії. Як жеж ліпшою у своїй стійкості виявилась наша еміграція у Франції, коли порівнювати її в тому періоді з українцями, що перебували в інших, хоч би заокеанських країнах!

Але ситуація від 1936 року погіршувалася для нас. Ми були свідомі, що наближається нова війна, хоч і ніяк не могли уявити собі, як вона розпочнеться, як оформляться союзи держав, що стануть проти себе. Сяк-чи-так, для нас ситуація в найліпшому випадку могла кінчатися концентраційними таборами, бо не було сумніву, що Франція не покине Польщі на німецьку поталу, отже для нас місця по цей бік фронту немає. А якщо Франції та Англії пощастило б якось включити в свій фронт ще й Росію, тоді ситуація, — так здавалось нам, — ставала б безнадійною. Правда, більшість нашого робітництва, яке було вже на той час зорганізоване в більш як 100 “Просвітах”, ані на мент про цю ситуацію не думало й було певне, що ми зуміємо цю ситуацію “змайструвати” так, щоб українській еміграції не грозила ніяка небезпека.

В 1938 році вбито сл. п. полковника Євгена Коновальця. Це немов повторено вбивство з 1914 року в Сараєві. Треба мати на увазі, що, коли наближається війна, Москва завжди намагається обезголовити того із своїх ворогів, якого найбільше боїться. Але вбивство сл. п. полковника Євгена Коновальця було водночас сигналом для паризької поліції, яка негайно видалила поза межі Франції сл. п. інж. М. Сціборського; за ним прийшла черга на ген. Миколу Капустянського, за ним на секретаря УНСоюзу сл. п. Леся Киселицю, а далі й на мене. Бажаючи викинути поза межі Франції Управу УНСоюзу у Франції, поліція припустила, що всі наші “Просвіти” тим самим припинять свою працю. Ці потягнення нас усіх вельми затривожили й треба було звернутися по поміч до нашої еміграції заокеаном. І справді при кінці червня 1939 року прибули представники двох наших організацій, а саме — проф. Олександр Грановський, голова ОДВУ, та інж. Володимир Коссар, тодішній голова УНО. Їхня інтервенція в французькому міністерстві закордонних справ у нашу користь дала нам бажані наслідки й загарантувала нам свободу дій на найближче майбутнє, а війна вже була віддалена від нас тільки на два місяці.

Від започаткування війни аж до окупації німецькими військами Франції “Новий Шлях” подавав нам визначну поміч, допомагаючи нам оборонити нашу еміграцію від обов'язкової військової служби в польській армії, що її організував у Франції ген. Вл. Сікорскі.

Повоєнний період був чи ненайважчий для нашої праці. В часі звільнення альянтськими військами Парижа, українські більшовики при допомозі французьких комуністів напали на друкарню “Українського Слова”, розбили замки й там всадовилися та ще й примусили управителя дому переписати акти випайму на їхні прізвища. Здавалось їм та й багатьох лихим українцям, що справа наша у Франції погребана й вони так і явно заявляли, що не може й бути повороту до минулого!

В тому ж часі не бракувало в Парижі українців, що служили, чи то в канадійській чи в американській армії, і наші члени зверталися до

них із проханням допомогти викинути комуністів із друкарні “Українського Слова”. І ось тут виказалася різниця виховання наших і інших українських організацій. Наші люди були виховані, що українського добра треба боронити без огляду на те, хто по наше добро посягає. Так і розуміли представники ОДВУ та УНО, коли приїздили з-за океану, щоб подати нам потрібну тут поміч. Українські більшовики, не вагалися звернутися до французьких комуністів про поміч і французькі комуністи не завагалися подати ту поміч, ще й замкнути до в'язниці наших членів. Натомість наші люди, які проливали свою кров, чи віддавали своє життя в канадійській, чи американській арміях, вагалися стати на допомогу, щоб врятувати українське національне майно.

І в той вельми важкий час нам треба було знову звертатися за допомогою до Видавництва “Нового Шляху”. Правда, воно так щиро відгукнулося, надсилаючи на всі адреси свою газету, що в швидкому часі її читали націоналісти, соціалісти, гетьманці, католики, бандерівці, а навіть полоніфіли. Ніхто не в силі сказати, звідки Видавництво “Нового Шляху” діставало адреси українців у Франції, але воно не щадило засобів, щоб морально піддержати українську еміграцію, бо ж яким було, що більша кількість тих читачів ніколи нічого не заплатить за одержані числа “Нового Шляху”.

У нас уже так прийнято не признаватись до страху, коли небезпечний мент промине, тому й з певністю можна сказати, що нині не можна знайти у Франції тих українців, які призналися б, що вони лякалися в 1945 році московської репатріаційної комісії, французьких в'язниць, чи концентраційних таборів. Але правдою є, що коли в 1945 році більшовики влаштували свято перемоги “червоної армії”, зала була заповнена українцями; коли в 1946 році прибув до Франції московський агент, що видавав себе за українця та влаштував віче в Парижі, зала була заповнена українцями. Подавляюча більшість тих людей, що були присутні на святі “червоної армії”, чи на вічу, ніколи комуністами не були й ледве чи коли будуть. Примушував їх туди йти тільки страх. І цей страх був більший, ніж у 1939 - 40 роках, коли примушувано наших людей йти до військової служби в польській армії, коли сотні їх за відмову служити опинилися були у в'язницях і в концентраційних тоборах. Коли ми це наводимо, то тільки тому, щоб вказати на ту велику поміч, яку тоді подав “Новий Шлях”, знову з матеріальною втратою для себе, українській еміграції у Франції. Це він, який прогнав страх із українських емігрантів у Франції, це він, який знову випрямив їхні хребти, це “Новий Шлях”, який привернув віру в нашу національно-державну ідею.

Тому “Новий Шлях”, це перша наша газета, яка започаткувала нашу національно-виховну працю української еміграції у Франції. Національно-духовий ріст української еміграції не дасться ніколи виміряти чи визначити якимись матеріальними величинами. Але, коли мати на увазі, що наша так звана заробітчанська еміграція, яка прибула в 1930 роках на заробітки до Франції, це був найнижчий соціальний прошарок нашого народу, який і мало коли в церкві бував, і до “Просвіти” не належав, і ні газети, ні книжки української не читав, отже, коли це все прийняти на увагу, то виконано величезну працю, а великий пайок тої національної роботи виконав “Новий Шлях”.

Перспективи УНО Канади на майбутнє

I.

Зближається чверть століття від заснування Українського Національного Об'єднання Канади, а в парі з тим повстає потреба провести основну аналізу завдань і можливостей УНО на майбутнє.

Аналізуючи згадане питання виходимо з założення, що основні цілі й завдання УНО Канади остаються незмінними, однак обставини, в яких ці цілі і завдання доведеться нам реалізувати, улягли цілковито зміни, а тому форми й методи нашої дії мусять узгляднити ці зміни.

Які елементи, що лягли в основу УНО Канади, вважаємо незмінними? Ось які:

1. Світогляд українського націоналізму.
2. Організаційна незалежність УНО Канади, оперта на обов'язуючому законодавстві Канади.
3. Синтеза в програмі діяльності, що полягає на гармонійному поєднанні праці спрямованої на привернення самостійності України в рамках її території та на всесторонню розбудову Канади, зокрема у висліді стимулювання вкладу української спільноти замешкуючої Канаду в цю розбудову.
4. Збереження традиційних форм Братніх Організацій, що в дружній співпраці витворили організаційну систему в українському житті популярно називану "УНО і Братні Організації", а в згоді з інкорпорацією з 1950 р. офіційно названу УНО Канади.

Які елементи викликають потреби зміни в нашій організації? Ось які:

1. Зміна членського складу нашої організації.
2. Зміна в розумінні української визвольної справи.
3. Роля УНО і БО на внутрішньо-українському відтинку з Канаді.
4. Процес державного росту Канади.
5. Взаємовідносини між Братніми Організаціями в системі УНО.

Пригляньмось докладніше вчисленням вгорі елементам у такому порядку, як ми їх назвали.

Світогляд українського націоналізму, став тою духовою вартістю який несхибно був дороговказом нашої організаційної системи як цілості та кожного з її членів зокрема. Завдяки ньому ми змогли знайти своє визначення в питаннях українського життя (позитивне відношення до питання самостійності та соборності, розуміння нації як органічної цілості а не терену для змагання різнородних клас, прийняття концепції народовладного способу побудови нашого державного життя, що відповідає нашій національній питоменності та історичним традиціям та врешті прийняття засади, що найуспішнішою й найправильнішою дорогою реалізації наших політичних прагнень є політично-революційна визвольна політика, що її ініціює і веде національне свідоме українство на Батьківщині під керівництвом Організації і Проводу У-

ПРЕЗИДІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ КАНАДИ

ВИБРАНА НА НАДЗВИЧАЙНІЙ КРАЙОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

В ТРАВНІ, 1956, В МІСТІ ТОРОНТО

ИНЖ. ВОЛ. КОССАР
почесний президент
Вінніпег

МІР. В. ГУЛЬТАЙ
президент
Торонто

МИКОЛА ПЛАВЮК
віцепрезидент
Гемилтон

ЯРОСЛАВ ВІЛАК
секретар
Торонто

Д-Р С. СУХОВЕРСЬКИЙ
член Президії
Едмонтон

Д-Р СТ. ДЕРШКО
член Президії
Саскатун

БОГДАН ЗЕЛЕНИЙ
заст. члена Президії
Виндзор

ПЕТРО БОЖОК
голова КЕ УНО
Бронте, Онт.

ІВАН НОСИК
голова ГУ УСГ
Торонто

СТЕПАНІЯ САВЧУК
голова ЦУ ОУК

•
На світлині немає **ЮРІЯ**
КАРМАНІНА з Торонто,
заступника члена Президії
УНО Канади.
•

М. ОРИХІВСЬКИЙ
голова КУ МУН

* * *

Президія Українського Національного Об'єднання Канади, що вперше була створена на згаданій Надзвичайній Конференції УНО, накрестює лінію і координує діяльність всіх організацій у системі УНО. Її членів вибирає Конференція УНО Канади, але голови поодиноких організацій — УНО, УСГ, ОУК і МУН — автоматично входять у склад Президії як повноправні члени.

країнських Націоналістів). В згоді з цим світоглядом розвивались громадянські позитивні прикмети нашого членства, що знайшли свій вияв у конструктивному вкладі нашого членства в розбудову економічного політичного, культурно-наукового та державно-адміністративного відтинків життя Канади.

Організаційна незалежність УНО Канади — це факт, який мусить бути виразно з'ясований всьому нашому членству. Недивлячись на ідейну спорідненість та всесторонню піддержку для визвольної боротьби веденої Українським Націоналістичним Рухом на Рідних Землях — УНО Канади завжди діяло як організаційно самостійна одиниця, оперта на своєму статуті, затвердженому канадійською владою, а її найвищим керівним чинником була й осталася Крайова Екзекутива УНО як провід, вибраний свобідною волею членства, висловленою на Крайових Конференціях. Всі закиди в тому напрямку ширені між нашим членством є свідомим намаганням наших ворогів або противників посіяти недовір'я й розбрат між широким членством УНО та його власним проводом КЕ УНО.

Синтеза в програмі діяльності УНО — це найбільша сила нашої організації признана не лише українством, але й нашими співгромадянами та урядом Канади. Ми зберігши вірність Україні, поставили себе на рівні синів і дочок культурних націй, які не є політичними й національними безбатченками чи "Іванами без роду й долі", але є повновартісними синами і дочками народу з довговічною державною традицією й культурними цінностями, і як такі вміють оцінити вагу свободи та громадянських прав, що нам забезпечені в Канаді. Наші члени доказали, що вони не є безхосенними паразитами на організмі Канади, лише своїм позитивним вкладом у розбудову Канади здобувають собі право називати Канаду прибраною Батьківщиною. Наше членство в обороні громадянських вольностей і державних свобод Канади віддало свої зусилля чи то в боротьбі проти зовнішніх ворогів Канади (II світова війна), чи то проти внутрішніх затій законспірованої п'ятої колони міжнародного комунізму, що з середини мав на меті розложити Канаду. Те, що боротьба в інтересі Канади як на зовні, так і внутрі була рівночасно й боротьбою хосенною й для України, вказує що наша діяльність є обосторонньо хосенна та як така заслуговує на піддержку та зрозуміння цілої позитивно наставленої української спільноти в Канаді.

Збереження традиційних форм Братніх Організацій виказує, що ріст і форми вияву нашого організаційного життя йшли органічними шляхами та що вияв наш у чотирьох різних організаціях був життєвою необхідністю. Але в парі з тим ми пам'ятаємо, що ми є ідейно поєднані в одну цілість якщо йде про зміст нашої діяльності та що внаслідок цього нам легко було в 1955 р. оформити себе в доміняльному масштабі і формально в одну організацію. Отже збереження одности перед зовнішнім світом та плекання атмосфери свобідного розвитку Братніх Організацій, що розвивають свою дію чи то на жіночому чи ветеранському чи молодечому відтинках, є вже нашою традицією і вона як така за кожних обставин повинна як у централі, так і в терені бути збереженою.

В черзі пригляньмося елементам, що зумовляють зміни в нашій організації. Перший і чи не найголовніший із них це: —

зміна членського складу нашої організації. Від комбатантської УСГ до загально-національного УНО - ОУК і МУН це шлях, який вказує на ті зміни. Але не лише по цій лінії вони пішли. У висліді життєвих обставин у нас були різні нашаровання членства. З одної сторони це були представники трьох різних фаз еміграції до Канади, з другої сторони це поповнення народженим чи вихованим тут поколінням, чи врешті це поєднання в спільні ряди консервативного українства з нашого резервуару трьох західних фармерських провінцій із елементом робітничо заробітчанським із Сходу Канади. Це врешті поєднання наших часто з невисокою формальною освітою членів із висококваліфікованими професіоналістами і підприємцями. Всі ці формальні різниці стирались і загублювались у процесі росту нашої організації і у висліді в ній могли по дружньому співпрацювати всі ці середовища та покоління. Однак останні роки приносять явище масового вимирання з рядів членів — основоположників нашої організації, а в парі з цим постає питання: хто приходить їм на зміну. Правда, поповнення рядів УНО і БО свіжими членськими рядами по другій світовій війні дещо злагіднило цю проблему, але не надовго. Ми повинні використати цей позитивний збір обставин на те, щоб приготувати нашу організацію і її членство до того етапу, в якому основний масив нашої організації складатиметься з уродженого або вихованого покоління в Канаді. Так як стоїть справа сьогодні в наших рядах, зокрема УНО, УСГ і ОУК, відсоток уродженого чи вихованого тут елемента рішучо замалий. Та не лише в цих формаціях. Якщо ми маємо розглядати МУН як базу, що з неї має прийти зміна до УНО, УСГ і ОУК — то при найбільш оптимістичній оцінці МУН не можна сказати, що його ряди сьогодні готові прийти на цю життєву подиктовану зміну стійки в лавах нашої організації. Ще прикріше є явище, що навіть в тих членах і членках МУН, що з ними ми стрічаємося, не бачимо великого бажання приходити на зміну теперішніх поколінь членства в старших організаціях. Те що повстає МУН-сеньйори, наочно вказує, що назрілу проблему треба негайно розв'язувати. Вже прямо наявно на всіх відтинках нашого життя відчуваємо, що в системі УНО розв'язано невластиво питання молоді і залишено щоб "молодь виховувала молодь". І вислідом саме цього стану є факт, що ми сьогодні не маємо нової зміни, готової перебрати відповідальність за долю УНО від своїх попередників. Якщо ми в слідуючих 4 - 8 роках не переборемо того загрозливого стану, то доля нашої організації буде смертельно загрожена в основах. Ми мусимо довести до стану, в якому ми не будемо насилу скидати з себе організаційні обов'язки на плечі молодшого покоління, але до стану, в якому це молодше покоління буде мати амбіцію прийти на зміну своїм попередникам, коли воно буде змагатись за місце і провід у нашій організації. Щоб це сталось, наша організація мусить відшукати ту велику атракційність і мобілізуючу силу, що характеризували її в початках, вона мусить стати організацією, що стимулюватиме розвиток і життя цілого українства в Канаді.

Це безсумнівно впливає з змісту і завдань УНО і про це ми висловимо свої погляди в дальшому.

Черговим моментом, що уляг зміні — це розуміння української визвольної справи. Незаперечним фактом є, що найбільшу популярність в українському житті Канади здобуло УНО саме завдяки боротьбі

ПРЕЗИДІЯЛЬНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ КАНАДИ

ГНАТ ПОВОРОЗНИК
голова
(Гемилтон)

Д-Р Т. К. ПАВЛИЧЕНКО
член
(Саскатун)

ІВАН ГЕВРИК
член
(Вінніпег)

О. ШЕСТОВСЬКИЙ
член
(Ошава)

Пані К. ЯВОРСЬКА
член
(Віндзор)

ВОЛ. НЕСТОРОВСЬКИЙ
член
(Торонто)

На світлині немає СТ. ШАХА з Торонта, що є заступником члена Контрольної Комісії Президії УНО Канади.

за популяризацію ідей та гасел цієї боротьби. УНО просвічувало шлях піонерів в темряві, а в парі з тим викрешувало з свого членства віру та жертвенність неофітів чи апостолів цієї ідеї. Впродож довгих років тяжкої праці УНО і БО здобули колосальний моральний і політичний капітал українство Канади роз'єднане на конфесійному тлі, розложене довголітньою дією комуністичних заговірників віднайшло себе і здобуло виразні національні позиції! Це безсумнівно велика перемога УНО і БО. Коли ми дали доказ нашої громадської виробленості і в парі з іншою діяльністю довели до створення КУК як нашої найвищої громадської централі — то це був той сам успіх, призначений в першу чергу на те, щоб наші співгромадяни й уряд Канади побачили українську зрілість. Все це було впливом нашого світогляду і дії, що впливала з вимог і рації визвольної боротьби. Але наші вороги і противники не подарували нам того тріумфу. Одні шляхом підступу і клевети в часі війни, другі неоправданим поборюванням УНО по війні повели широку кампанію спрямовану на те, щоб УНО-ві викрасти ті найбільші цінності і збаламутити суспільну опінію, мовляв, УНО нічого нового не дало й не дає. Все те, що УНО проповідує, ми “також” визнаємо і ісповідуємо! І у висліді довголітньої кампанії вдалось нашим противникам притупити атракційність діяльності УНО. Перемінивши наші ідеї у фрази, вони баламутли навіть і наше членство, мовляв, нема потреби змагатись за них, бо їх і так загаль прийняв. Ніде правди діти, що на тому відтинку і постава КУК мала великий вплив. КУК замість координаційного центру складових його організацій присвоїв собі ряд тих функцій, що їх вело УНО, а це відбилось для нас дуже від'ємно. Не було б в тому великого лиха, якби ці справи були краще ведені. Одначе прикрод нам ствердити, що ці справи сьогодні стоять багато гірше, ніж це було в минулому. Пригадаймо собі як колись завдяки ініціятиві УСГ чи УНО в Канаді виглядали збіркові акції чи то на інвалідів чи “Просвіту” “Рідні Школи” і т. д. Сьогодні ці справи перебрав на себе КУК, чим ogranicив вияв діяльності УНО. А що сталось у висліді того? Чи зросли висліди тої акції, чи включились у них так інші організації як це колись робило УНО?

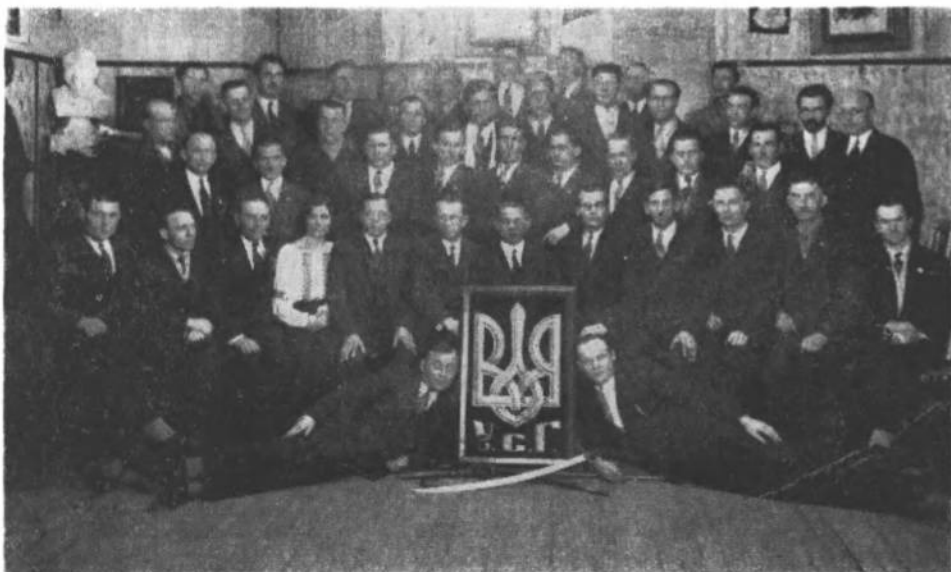
II.

Аналізуючи все це ми мусимо перевести доосновну переоцінку поділу функцій, щоб знати що лежить в обсягу дії КУК, а що в обсягу дії нашої організації. На всякий випадок ми не можемо підтримувати акції, яка у висліді має нести застій не лише в цілість українського життя Канади, але навіть ускладнює нашу власну дію. Не менш поважним ускладненням були і висліди II світової війни, що з неї вийшов переможцем наш окупант. Слабші духом навіть з наших рядів втратили віру в успішне завершення цих визвольних змагань, а це мало дуже від'ємний вплив на дію УНО. Все це разом видвигає перед нами проблему переоцінки нашого поступовання на тому відтинку. Збільшення нашої активності, ініціятиви і всесторонньої ефективності дії стане напевно чинником, що скріпить тугість наших рядів та збільшить їх дію.

Подібний психологічний ефект мали осяги УНО у внутрішньо-українському житті Канади. Ми і тут вийшли до певної міри розброєни-

ми на рахунок КУК. Але, на жаль, так як і на українському відтинку так і тут нема жадної позитивної програми дії.

Перед нами не може бути нерозв'язаним питання нашої дальшої долі на цьому терені. Ми мусимо усвідомити собі, що наша спільнота може бути вартісною тільки тоді, коли всі ділянки її життя будуть паралельно розвиватись. Однобічність чи то на тлі професійно-становому, чи суспільно-громадському чи навіть церковно-релігійному несуть поважні загрози для цілої української спільноти. Ми не можемо легковажити намагань певних кол поділити нашу суспільність по лінії конфесійної сегрегації, мовляв, немає місця для інших. Маймо відвагу заявити, що така політика не є в інтересі нікого, навіть найбільших конфесійних фанатиків. Бо наша сила лежить у співдії і співпраці національного і релігійного секторів життя, а не в їх поборюванні. Ми знаємо, що в минулому доводилось торувати дуже часто шлях для українських церков у дуже складних обставинах, в обставинах тяжко здобутої перемоги над безбожним комуністичним рухом. Цього ми не видвигаємо задля самсхвальби, бо це вже історична заслуга УНО! Ми мусимо своєю громадською виробленістю, коректною поставою й вияснювальною діяльністю не допускати до того, щоб такі вістки баламутили наше членство чи суспільство. Ми мусимо нашою позитивною програмою доказати, що УНО не лише потрібне, але й конечне. Ми мусимо відограти другу історичної ваги ролю в житті нашої спільноти в Канаді. Так як у 1920 і 30 роках ми розбивши п'яту колону допомогли поставити буйні вияви нашого національного й релігійного життя, так у майбутньому ми мусимо відограти ролю збереження молодого покоління для українських національних домівок чи навіть церков, бо втрата молодого молодого покоління спаралізує не лише один, але всі відтинки нашого життя. Взору-

Перші ширші наради і конференція представників УНО і УСГ Канади в Саскатуні, 1934 року

ючись на прикладі наших співгромадян французів намагаємось, щоб і ми могли похвалитись такою синтезою співдії їхнього церковного й національного життя.

І тому доводиться нам ствердити, що недивлячись на успіхи досягнені на тому відтинку (українське життя в Канаді) в минулому, наша майбутня дія мусить зводиться так, щоб усі відчули і признали, що наша дія й існування не лише не є зайвими, але є к о н е ч н и м и !

На основі двох попередніх елементів робимо свої висновки відносно чергового етапу нашої діяльності на відтинку розбудови державного життя Канади. Сьогодні вже ніхто навіть не ставить у площині дискусії наш вклад у канадійське життя. Це незаперечні факти, які в майбутньому лише треба розбудувати. Але їхня розбудова не така проста справа як на перший погляд виглядає. Сьогодні ще далі покутують дві скрайності в думанні на цьому відтинку. Одна з них це свосвідний ізоляціонізм від канадійського суспільного життя, з другої сторони — це утеча від українства. Одне і друге шкідливе. Одне й друге впливає з комплексу меншевартості. Одну і другу недугу можна перемогти лише добре продуманою програмою дії. Ми мусимо усвідомити собі, що так як інші нації, так і ми в Канаді маємо права і обов'язки. Ми мусимо зрозуміти, що наша дія в Канаді не є ніким ані вимушена, ані інспірована. Вона є лише така як ми собі її намітимо і зреалізуємо. Тверда праця наших піонерів для колонізації і загосподарення трьох західних провінцій Канади зв'язала на постійно наш елемент із Канадою. Тверді мозолі, піт і злидні наших перших поселенців були життєвою пробою, яка мала перерішити чи ми здібні пробиватись крізь ці життєві перепони чи ні. І з гордістю мусимо признаги, що наші діди і батьки цей іспит здали блискучо. Вони не лише вдержались у степових провінціях, але видали зо своїх рядів широкі кола визначних фахівців і професіоналістів у всіх ділянках українського й канадійського життя. Але чи треба було нашим поселенцям, щоб це здобути, відрікатись своєї віри, звичаїв, мови, власного імени? Ні! Це було непотрібне! Цього від них ніхто не вимагав. І саме ті, які якнайтвердше зберігали наші культурні й національні питоменності, ті зуміли внести найкращий вклад у канадійське життя.

Не є таємницею, що сьогодні в Канаді перемагає думка про методу взаємного співжиття між різними національними спільнотами на базі їхнього позитивного вкладу в життя Канади. На основі цього погляду Канаду змальовується як мозаїку різних культурних і національних елементів. Ця концепція дає і для нас великі можливості і зобов'язання. Бо коли б нас змушували забувати свою мову, звичаї, культуру, побут — то тоді ми могли б цим примусом пояснювати свої недомагання. Але коли сьогодні такого примусу немає, коли сьогодні ми спокійно можемо плекати наші традиції, культуру, наше національне й релігійне життя — чому так багато з нас губить своє обличчя, культуру чи соромиться навіть свого імени? Хто за це винен — ніхто крім нас самих. Між деким із українців покутує власне помилковий погляд, що саме втрата цих наших питоменностей дасть нам кращу змогу вибитись у канадійському житті. Немає нічого дальшого від правди як така теза. Канада не потребує звихнених одиниць і спільнот. Бо коли хтось не вмє шанувати й цінити свого націо-

нального кореня, то яка запорука, що він буде цінити вартості, що їх він знаходить у Канаді.

І як забороло для того нівеляційного впливу, що нищить наші духові вартості і на їх місце не ставить нічого нового рівновартісного, має стати наша організаційна система. Від нас повинна піти ініціатива на розбудову форумів контакту і зустрічі різнонаціональних елементів Канади, які в повній пошані до своїх традицій і духових вартостей будуть гармонійно співдіяти для добра Канади. Нашим завданням зацікавити молоде покоління адміністративним, політичним і державним життям Канади. Нашим обов'язком є щоб не лише по канадійських університетах, але по середніх і публічних елементарних школах, де живуть згущено українці, українська мова була предметом навчання. Знаємо, щоб це досягнути, ми мусимо брати активну участь у міських радах, шкільних комісіях, провінціальних і федеральних парламентах. Замало мати по одному послові з кожної партії в федеральному парламенті, треба бути активним на всіх щаблях канадійського суспільного життя, бо досягти в цій країні стоять у пропорції до вкладу енергії і знання прикладених для їх реалізації.

Окремою вдячною ділянкою канадійського життя це наш вклад у формування концепцій канадійських провідних кол по відношенні до проблем європейського континенту, а зокрема Сходу Європи. Кожном з нас видно яке глибоке зацікавлення виказують канадійські урядові кола проблемами європейської політики. Зрозуміло — бо це вимога їхньої політики спрямованої на участь у всіх ділянках, які мають вплив на канадійське життя. В ряді цих проблем переважну роль відіграватиме проблема Сходу Європи. Для Канади, зокрема в господарському відношенні, це дуже важливий терен. Хто краще чим ми українці повинні основно знати проблеми тих теренів і в переконливий спосіб з'ясувати їх нашому канадійському урядові. Але чи це ми робимо? Чи можемо похвалитись досягками на тому відтинку? Якщо ні, то знов тільки наша вина в тому, а зокрема тих, які вели політику забути чим скоріше про наш матірний корінь. Ясно, що як ми самі про це не знаємо, то і інші нічого від нас не можуть довідатись. Таке саме примінення наші сили можуть мати у військовій царині життя як також у загально науковій і культурних царинах.

Намічення, координування та реалізація програми на цьому відтинку — вдячне поле для попису УНО і БО Канади.

Щирі Побажання
для "НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття існування

з а с и л а ю т ь

ФІЛІЯ УНО І ВІДДІЛИ УСГ ТА ОУК
У ВАНКУВЕРІ

І врешті останнім моментом, що підлягає зміні це взаємовідношення БО в системі УНО Канади. Через УСГ — УНО — ОУК — МУН формувалась наша мережа. Впродовж довгих років УНО і його КЕ УНО були тими ключовими чинниками, що унапрямували цілу діяльність нашої системи. В повосенних роках система УНО і БО зазнала деяких змін. Треба відзначити зокрема розріст УСГ і МУН. В парі з цим УНО і КЕ були так заабсорбовані різними проблемами, що відносно мало часу було посвячено розбудові мережі УНО. У висліді витвореної ситуації наступила потреба оформити відносини між БО так, щоб вони були якнайбільш ділові і органічні. З цією ціллю на цю Надзвичайну Крайову Конференцію пропонується проєкт змін і доповнень статуту, які повинні затвердити існуючий стан повної діяльностевої свободи Братніх Організацій та їхньої незалежності від КЕ. З метою збереження координації й репрезентації цілої нашої системи постановлено на місце широкого тіла, яким була ШКЕ УНО, вибрати Президію УНО, що в її склад мали б ввійти представники всіх Братніх Організацій і вона як така повинна мати всесторонню піддержку всіх наших організацій. Цей крок повинен допомогти з внутрішньої організації діяльності нашої організації і створити з неї працездібний та постійний організм.

В цей спосіб ми з'ясували константні і змінні моменти в нашій організаційній системі. Віримо, що докладний аналіз цих моментів допоможе нам базувати нашу працю на реальних основах та досягнути в цій праці якнайбільш ефектних успіхів.

Останню частину хочу присвятити начерковій справі, що стоїть перед нашою системою до поладнання в найближчій часі. Зрозуміло, що не зможу вдаватись в подробиці їх аналізу, але хоч загально з'ясування цих справ повинно допомогти нам унапрямувати нашу працю. Видвинені проблеми відносяться до всіх наших складових Братніх Організацій і кожна з них по своєму може в своїх рамках знаходити шляхи і способи реалізації цих проблем.

Справи, що їх наша організаційна система має до поладнання, можна представити в такій черговості:

1. Створення сильного центрального осередку нашої організаційної системи, де концентрувалась би дія Президії та Централь Братніх Організацій.

2. Планова акція спрямована на розбудову нашої організації в терені, зокрема боротьба за збереження мережі УНО і БО на Заході Канади, з угляданням питомостей того терену.

3. Санация фінансового стану УНО і БО по лінії розбудови, а) сітки жертводавців на організаційний фонд, б) приходових підприємств створених із інвестицій наших членів.

4. Розгорнення популяризаційної акції позицій і програми дії УНО з нагоди 25-тиліття УНО Канади. З цієї нагоди відбутися Ювілейні З'їзди на Заході і Сході Канади; вони були б виявами нашої організованості, ідейної вартості та впливу в суспільному житті.

5. Зорганізування силами всіх Братніх Організацій пресо-інформативного центру, який мав би завданням: а) популяризувати нашу

організацію, зокрема використовуючи в тій цілі сторінки "Нового Шляху", б) започаткувати видання про українські проблеми в англійській мові. Початково це може бути скромне видання в роді Української Пресової Агенції, але з часом воно мало б розростись і на інші ділянки.

6. Намітити виразно політику нашого поступування на терені Канади з метою відзискання тих позицій, що їх нам вирвано в останньому десятилітті.

7. Започаткування систематичних курсів провідного активу для нашого молодшого покоління з метою: а) активізації нашого молодечого відтинку діяльності, б) підготовки молодого покоління до органічного включення цих сил на провідні місця нашої організаційної системи, в) підсилення молодими силами жіночого відтинку, г) дальша розбудова молодими силами комбатантського відтинку.

8. Започаткування практичних заходів нашої активізації в канадійському політичному житті з метою: а) здобуття піддержки канадійських політичних кол для української визвольної політики, б) здобуття піддержки цих кол для нашої діяльності на терені Канади, зокрема в шкільному питанні.

9. Розбудова діяльності Українського Визвольного Фонду — як шляху нашої систематичної фінансової допомоги українській визвольній боротьбі.

10. Включення цілої системи УНО і БО для розбудови Осередку Української Культури й Освіти, який хоч не є в системі УНО і БО, але завдяки ініціативі і засобам нашого членства постав та як такий має колосальні можливості росту при помочі нашої організації.

ОЛЕКСА ГРИГОРОВИЧ

довголітній педагог — учитель і принципал публічних шкіл в Алберті, тепер урядник фед. міністерства громадянства, був вибраний головою УНО на основуючих зборах організації в Едмонтоні. Він був на пості голови КЕ УНО майже п'ять років, а також був короткий час управителем і членом редакції "Нового Шляху".

К Р А Й О В А Е К З Е К У Т И В А

Українського Національного Об'єднання

в і т а є

“НОВИЙ ШЛЯХ” З НАГОДИ ЙОГО 25-ЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ ІСНУВАННЯ І НЕПЕРЕРИВНОЇ ПРАЦІ НА СЛУЖБІ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В КАНАДІ І НАШОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УНО.

ВІД ЧАСУ СВОЙОГО ОСНУВАННЯ **“НОВИЙ ШЛЯХ”** СТАВ РЕЧНИКОМ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ ІДЕЇ І ВСЕСТОРОННОЇ ДОПОМОГИ ВИЗВОЛЬНИМ ЗМАГАННЯМ. **“НОВИЙ ШЛЯХ”** ВИСТУПИВ НА ПУБЛІЧНУ АРЕНУ САМЕ У НАЙБІЛЬШ ГРІЗНИЙ ЧАС 1930 РОКІВ, ЗАТЯЖНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ПРОТИ ОКУПАНТІВ І ПРОГОЛОШУВАВ ГАСЛО, ЩО УКРАЇНА У НЕБЕЗПЕЦІ І ТРЕБА МОБІЛІЗУВАТИ ВСІХ УКРАЇНЦІВ ДО ОБОРОНИ ЇЇ.

УПРОДОВЖ СВОЙОГО 25-ЛІТТЯ ВИКОНУВАВ ВІН ВАЖЛИВУ МІСІЮ, ПРОПАГУВАВ ІДЕЮ ОБ'ЄДНАННЯ ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ ТВОРЧИХ СИЛ ДОВКОЛА СПІЛЬНОЇ ВСІМ ІДЕЇ ІСТОРИЧНОГО ПОСЛАННИЦТВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

СВОЄЮ ПРАЦЕЮ **“НОВИЙ ШЛЯХ”** ЗДОБУВ ШИРОКІ КРУГИ ЧИТАЧІВ І ПРИХИЛЬНИКІВ, ЯКІ З ВДЯЧНІСТЮ ВІДЗНАЧАЮТЬ ЙОГО 25-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ.

К Р А Й О В А Е К З Е К У Т И В А

УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ

б а ж а є

ЯКНАЙКРАЩИХ УСПІХІВ В ПРАЦІ “Н О В О Г О Ш Л Я Х У” НА МАЙБУТНЄ. ХАЙ НАШІ СПІЛЬНІ ЗУСИЛЛЯ ПРИЧИНЯТЬСЯ ДО ПЕРЕМОГИ ІДЕЙ, ЯКІ ВИЗНАЄ І РЕПРЕЗЕНТУЄ НАШ РУХ ЗА 25 РОКІВ, А ЦЕ — ПІДГОТОВЛЕННЯ ЦІЛОЇ УКРАЇНСЬКОЇ СУСПІЛЬНОСТІ ДО ОСЯГНЕННЯ СПІЛЬНОЇ І НАЙВИЩОЇ ДЛЯ НАС ВСІХ ВЕЛИКОЇ МЕТИ — ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

ЗА КРАЙОВУ ЕКЗЕКУТИВУ

УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ КАНАДИ:

ПЕТРО БОЖОК — Голова

ЄВГЕН МАСТИКАШ — Секретар

Двадцять і п'ять років видавничої праці не були легкими. Були матеріальні недомагання. Також були хвилини, коли треба було вирішити становище до справ, що час та обставини вимагали. Завдання, які повставали, розв'язувано, постанови вирішувано і остаточно переведжено в життя. А напрям, що його “Новий Шлях” вибрав у початках, веде до успішного досягнення цілі.

Після першої світової війни громадське життя українців у Канаді зазнало поважних змін. Перед війною багато українців жило в Канаді немов би тимчасово. Багато з них мріяли доробитись майна і вернутися до Рідного Краю. Війна і повоєнні події знищили такі мрії. Український провід прийняв на себе завдання будувати життя в Канаді. Звернули увагу на народне життя, релігійне, освітнє і економічне. Справи Старого Краю порушували, але вони займали другорядне місце. Пекучі справи були канадійські.

При будові будуччини в Канаді українці звернули поважну увагу на церковні справи. Церковні громади організувались. Декуди громади ділились або переходили до іншого віроісповідання. Були випадки, де поділ робив суд. А були, на жаль, випадки, де поділ старенькою церковцею і церковними святощами відбувався силою. Виробились завзяті релігійні угруповання. Кожна група намагалась приєднати як найбільше прихильників. Були й кличі: — “Хто не з нами — той проти нас”. А пізніше виробилось нездорове поняття, що як котрий громадянин-українець не належить до одного з угруповань, він не є українцем.

Прийшла депресія. Розбудова почалась, а жертви на народні цілі стали дрібнішими, бо зарібки зменшились. Старий Край відчув брак

ОДНА З ПЕРШИХ УКРАЇНСЬКИХ ХАТ У КАНАДІ

В степових провінціях Канади, де при кінці минулого століття осіли на фармах перші українські поселенці, вже не осталося багато таких хат-ліпнянок, що їх будували і в них довгі роки жили ці наші фермери. Як бачимо на світлині, ця хата-ліпнянка збудована в стилі стародавньої селянської хати в Україні. 1940 року, коли вона сфотографована, її вік обчислювали на понад 45 років. Кілька років вона вже була опущена. Вона була недалеко шляху, що веде з Вонди до Алвени, в Саскачевані.

посилки з Канади. Були й нарікання зо Старого Краю, що канадійські українці забувають про потреби Старого Краю, а справам канадійського життя дають першенство. І тогочасні українські часописи були обтяжені місцевими справами.

В таких обставинах почав друкуватись "Новий Шлях" в Канаді. На його сторінках справа української державности мала першенство. Справи Старого Краю займали визначне місце. Крім того широке завдання об'єднати різні угруповання релігійні і політичні полишило свої сліди на українськiм громадянстві. Статті та відомості про культурне, мистецьке, політичне, економічне і інше життя українців по цілому світі дорівнюють, мабуть, лише чужомовним часописам. І ідею здобуття вільної соборної Української Держави прийняла більшість українців. Це є заслуги "Нового Шляху". Ці заслуги українське громадянство оцінило і цінить, бо дало змогу часописові виходити два рази тижнево.

Хочу тільки при цій нагоді звернути увагу, що "Новий Шлях" сполгаючи на промисловців і робітників, так би сказати ставить на друге місце фармерські справи. Належне обговорювання фармерських справ є обмежене браком відповідного місця. Таке недомагання напевно буде усунене.

На закінчення щиро бажаю "Новому Шляхові" далі успішно продовжати свою працю як найдовше та як найширше. Хай шириться свідомість українського громадянства, хай часопис зайде всюди, де живуть українці.

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА
ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНОК КАНАДИ

в і т а с

"НОВИЙ ШЛЯХ"
із срібним ювілеєм,

бажаючи в другому чвертьстолітті ще більших досягнень у важкій, відповідальній праці! З належним розумінням великої ролі, яку сповняв "НОВИЙ ШЛЯХ" досі та із сподіваннями, що в майбутньому теж гідно виправдає своє призначення, як пресовий орган всього українства, дружнім привітом зустрічаємо двадцять'ятьліття "НОВОГО ШЛЯХУ".

За Центральну Управу:

С. Савчук, голова.

Я. Зорич, секретар.

Найвидатніший український часопис у Канаді, “Новий Шлях”, відзначає двадцятип’ятиріччя своєї муравлиної праці над формуванням світогляду української спільноти в Канаді. Важкий, тернистий та довгий цей шлях, що його обрав цей часопис. Основники й редактор “Нового Шляху”, що чверть сторіччя тому випустили на Божий світ цей цінний часопис, взяли на себе свідомо цей важкий та відповідальний обов’язок, здаючи собі вповні справу, що чим більша і вища мета, то важчий та довший шлях до неї. “Новий Шлях”, це єдиний український часопис в Канаді, що витичив собі мету — об’єднання всіх національно думуючих українців та, в першу чергу, скермування їх на шлях визволення нашої батьківщини — України з чужинецького ярма. І хоч мав, впродовж свого двадцятип’ятиріччя, важкі перешкоди на своєму шляху, хоч доводилося часто усувати колоди національної інертності, нетерпимости, конфесійних упереджень та пересудів і боротися з всякими деструктивними проявами, що покутували в нашій спільноті, “Новий Шлях” не зневірився, не зійшов ані на п’ядь зо свого, раз витиченого шляху, і остався вірним своїм ідеалам по сьогоднішній день.

Впродовж 25 років він був тим великим мулярем, що залатував діри в будівлі нашої спільноти, та ковалем, що клепає їхні серця і сумління — кажучи словами Великого Каменяра. І праця його невисипує не пішла надаремне. З перспективи чверть сторіччя ми бачимо наглядно пройдений шлях та пророблену велику роботу — наче в мітичній “Авгієвій стайні”. Кермуючись виключно добром нації та стоючи на принципах свободи думки й сумління та повної толеранції віровизнань, “Новий Шлях” змагався й досі змагається за найвищий щабель української духовости “Діла добрих обновляться — діла злих загинуть” — казав наш геніяльний Кобзар і з цією девізою редактори й співробітники “Нового Шляху” працюють віддано для великої справи, не бажаючи для себе надмірних матеріальних благ та особливого визнання. Впродовж 25-річчя безупинного змагання “Новий Шлях” видав обильні плоди, а його непохитна вірність ідеї є запорукою світлого майбутнього того часопису, що крок за кроком веде українську спільноту до великої мети — визволення нашої поневоленої Батьківщини.

З “Новим Шляхом” я знайомий давно, бо вже двадцятьп’ять років тому, себто майже від появи перших його чисел. В грудні 1930 р. коли я був ще студентом Академії Мистецтва, одержав я листа з Канади від одного мого країяна, що тоді перебував в Едмонтоні, а в цьому листі були вирізки з “Нового Шляху” — статті та замітки про ославлену польську паціфікацію на західніх українських землях. З цих вирізків я довідався багато речей; про жажливі злочини розгуканого польського шовінізму. З крайової української преси годі було про все довідатися, бо її польська цензура немилосердно конфіскувала. З того часу я дуже часто діставав вирізки з “Нового Шляху” й зачитувався в них

з захопленням. І вже тоді я знайшов співзвучність з цим часописом. Ще й сьогодні не затерлися ці враження, що викликали на нас, молодих студентах ці високопатріотичні статті. Ми відчували велике моральне опортя, що нам давали заокеанські брати, коли ми зводили боротьбу з окупантами.

Воєнна хуртовина, що шаліла на наших землях у 1939—1945 р. р., московсько-большевицька а потім німецька окупації перервали всякий контакт з канадійськими українцями. Ми не знали, що пише “Новий Шлях” та інші українські часописи в Канаді. Аж коли я перебував із родиною на скитальщині в Німеччині (Міттенвальд), влітку 1946 р. завітала до нас перша ластівка — “Новий Шлях”, що його ми читали з захопленням. Часопис присвячував багато статей на теми скитальної проблеми, яку намагався розв’язати переселенням нас за океан.

В 1948 р. я вже знав, що переїду до Канади, мріяв про співпрацю з “Новим Шляхом”. В грудні 1949 р. я станув ногою на канадійську землю і їдучи поїздом з Галифаксу до Едмонтону, зустрівся зо старим своїм приятелем — “Новим Шляхом”. Це був мій перший знайомий на канадійській землі. Тому не дивно, що коли я замешкав напостійно в Едмонтоні, став передплатником та співробітником “Нового Шляху”. Свою співпрацю я почав більшою статтею — спогадом про найбільшого українського новеліста Василя Стефаника, могого близького краяна й родича.

Як велика більшість наших мистців, так і я приїхав до Канади не з метою нагромадження матеріяльних благ до чого, ледве чи якийсь мистець схильний, а з великим бажанням включитися в культурний процес української спільноти і давати, в міру своїх спроможностей, мистецькі здобутки, та збагачуючи скарбницю української культури, дати поважний вклад у скарбницю канадійського мистецтва. Але скоро довелося збагнути, що нива українського мистецтва в Канаді це майже переліг. Щоб наша публіка зацікавилася мистецтвом і належно його цінила, треба перше її підготувати для цього. Треба публікувати статті на теми українського й світового мистецтва, щоб воно стало необхідним кормом для духа, як необхідний є хліб для фізичного існування. І я почав писати, а “Новий Шлях” пішов мені вповні назустріч, розуміючи, що культура це наймогутніший і найбільш вирішальний чинник у формуванні духового обличчя нації. Статті на мистецькі теми й малі монографії, історичні та критичні нариси: “Олекса Новаківський”, “Дмитро Левицький”, “Шевченко - маляр”, “Альбрехт Дюрер”, “Три велетні Ренесансу”, “Наш мистецький тріюмф”, “Українська книга”, “Мистецьке оформлення української книги”, “Розгублені цінності”, “Мистецькі будні” і багато інших. Сьогодні течка з моїми статтями, що їх надрукував “Новий Шлях” вже досить товстенька і думаю, що в майбутньому ще більше потовстіє.

І коли я дивлюся як товстіє моя течка, бачу як зростають духові здобутки “Нового Шляху”. І я безмірно радію цьому. “Не багато ти зробив своєю писаниною”, каже мені один з моїх “приятелів”, “хіба тобі щось заплатили за це. Або те, що ти пишеш, хтось читає?” Не думаю, щоб цей “приятель” мав рацію, бо він забуває, що “Gutta cavat lapidem”, як колись казали мудрі римляни. Капля вижолоблює діру в гранітній скелі, коли вперто капає на те саме місце. Оця писанина таки має певні успіхи, бо серед читачів “Нового Шляху” є якась група

людей, що цікавляться питаннями культури і коло їх щораз більше зростає.

Змагання певних людей за українську культуру принесли прекрасні висліди. Плодами цих змагань були вистави образотворчого мистецтва в Едмонтоні, Саскатуні та в Монреалі, що широко зазнайомили з творами українських мистців українську та чужинну публіку. А "Новий Шлях" давав на своїх шпальтах широке поле для вияву мистцям та мистецтвознавцям і необмежену свободу в пропагуванні українського мистецтва. І в цьому велика його заслуга. На його сторінках впродовж років друкуються праці наших видатних науковців, письменників, постів, літературних критиків, появляються часто переклади чужинних письменників та дебютують молоді адепти, з яких в майбутньому хтось виб'ється і буде визнаним. В "Новому Шляху" зустрічаємо вартісні статті та рецензії на теми образотворчого мистецтва, української музики, драматичного мистецтва та інших галузів. А це дуже поглиблює культурний світогляд читачів та виносить на вищий духовий щабель.

"Сьогодні "Новий Шлях" піднявся великого діла — змагання за чистоту мистецтва серед української спільноти в Канаді та за високий його рівень. І треба всім українцям, кому дорога рідна культура, всеціло піддержати цей великий задум "Нового Шляху" з непохитною вірою в досягнення мети. Бо коли перший етап "Нового Шляху" — змагання за сцілення української спільноти в Канаді увінчався великими успіхами, то цей другий етап — змагання за високий рівень української культури, що його "Новий Шлях" почав інтенсивно, на порозі другого двадцятип'ятиріччя, теж повинен бути здійсненим з блискучими вислідами.

УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО

І. Іжакевич: Вежа Мазепи у Печерському монастирі в Києві

До мовно-правописної дійсності в Канаді

(25-ліття "Нового Шляху" з погляду мовної й правописної еволюції)

Процес зростання й завершення українського життя в Канаді, що має за собою багато світлих моментів у всіх ділянках, позначився теж і на розвитку української літературної мови в цій країні. Вистачить порівняти українські видання з часів перед першою світовою війною, з виданнями між двадцятими і тридцятими роками та врешті з друками після другої світової війни, щоб бачити не тільки різниці, але й усю ту велику еволюцію, що її поволи, крок за кроком, здійснювали українсько-канадійські письменники, журналісти й узагалі робітники пера. Мовно-правописному розвитку українського (передусім: друківано-

го) слова сприяли в Канаді найрізніші чинники, між ними освідомлення мас, духові зв'язки з українською Батьківщиною, а в невеликій мірі культура мови й намагання стати на вищому рівні мовно-правописного розвитку. Коли йде про "Новий Шлях", то треба це з великим признанням ствердити й підкреслити, що він перейшов дуже чітку й замітну еволюцію під цим оглядом і — коли йде про т. зв. "старо-канадійські українські часописи (себто такі, що своїм початком сягають принайменше до часів з-перед другої світової війни) — то власне "Новий Шлях" чи не єдиний часопис, що пішов найдалше в цьому напрямку.

Щоб не бути голословними, зілюструємо наше повище твердження декількома фактами з різних ділянок мови й правопису, а передусім із погляду на фонетичні, морфологічно-флексійні, синтактичні й лексикальні дані. Щоб краще, виразніше, підкреслити ці різниці, беремо матеріал із перших річників "Н. Ш.", себто з рр. 1931 - 32 й останні, себто з 1955 - 56 рр.

1. Фонетична й правописна еволюція.

Одне з замітніших явищ, що його в 20-их і 30-их р. р. уведено в українсько-канадійський мововжиток, це подвоєння приголосних у таких словах, як *населення* (Н. Ш. ч. 6/1932), *відкриття* (там же), *богослуження* (там же), *арештування* (там таки) й ін. "Новий Шлях" прийняв це мовно-правописне правило в ужиток із перших днів свого

існування й придержується його до сьогодні. Але й тут бачимо деяку еволюцію впорівень із теперішнім станом. В перших річниках нашого часопису стрічаємо закінчення “-я” в подвоєних формах тільки після звуків *л, н, т, с, з*; після т. зв. шипучих, отже *г, ж, ш*, вживалося тоді ще твердого закінчення *-а*, не *-я*, напр. *національне облизга* (Н. Ш. ч. 6/1932), *подружжа* (52/1931), *на роздоріжжю* (17/1932) й ін. Сьогодні — згідно з вимогами всеукраїнського правопису — маємо в усіх випадках закінчення *-я*, отже не тільки *визволення* (13/1956), *розглянення* (там же), *походження* (там же), *завершення* (14/1956) і ін., але теж: *збіжжя* (14/1956), *подорожжю* (там же), *побережжя* (13/1956), *роздоріжжями* (там же) й ін.

Або інше явище:

Щойно після другої світової війни “Новий Шлях” відважився перейти на т. зв. “апостроф”, себто зазначування твердості губних (*п, б, м, в, ф*), а то й інших приголосних перед йотованими голосними. В давніших числах “Н. Ш.” апострофа не признавали й уже хоч би назва УНО була завжди “Українське Національне Об’єднання” впорівень із теперішнім “Об’єднанням”. Ось декілька виписок із старих річників “Н. Ш.”: *визні* (52/1931), *обовязок* (18/1932), *обеднання* (там же) й ін. Здається, що під цим оглядом “Новий Шлях” пішов найдалі з усіх старих українсько-канадійських періодиків й послідовно вживає апострофа в таких словах як: *п’ятикілометрові* (13/1956), *слов’янами* (13/1956), *зв’язання* (там же), *ім’я* (14/1956), *прем’єр* (там же) впорівень до *премієра* в ч. 39 за 1932 р. та б. ін.

На окрему увагу заслуговує правопис і фонетика іншомовних слів. І тут слідна еволюція в душі всеукраїнського правопису. Отак напр. *англійєць* із 1930-их років став *англійцем* у 1940-их роках, а всі сполучення *ле* перейшло в *ле*, напр. *телефон* (ч. 18/1932), став *телефоном*, напр. у ч. 18/1952, отже рівно 20 літ пізніше; *лекції* (7/1932), *електригні* (17/1932), *Гітлер* (52/1931) і ін. сьогодні мають форми: *лекції*, *електригні*, *Гітлер*, тощо.

2. Морфологічні явища.

Дуже помітне явище в еволюції відмінюваних слів у канадійській пресі це закінчення слів на *-ість*. Як відомо, всі ці слова в Канаді довго зберігали (а то й досі подекуди зберігають) свою архаїчну відміну на *-и*, отже напр. *молодість* — *в молодости*, *вість* — *останні вісти* й т. п. В старих річниках “Н. Ш.” не інакше: перші числа мали окрему колумну п. н. “*Ріжні вісти*” (1930, 1931, 1932 й д.). Сьогодні це вже: *різні вісті*, або *вістки*. До т. зв. жіночої приголосної відміни належали крім слів на *-ість*, ще й інші, такі як *ніг*, *ріг* і т. п. В старих річниках “Н. Ш.” множина теж і в цих словах має закінчення *-и*, напр. *ріги* (17/1932), впорівень до теперішнього “*речі*” й ін.

Ступенювання прикметників має сьогодні в основі наросток *-іший*, напр. *(най)бідніший*, *(най)популярніший* тощо; в старих річниках “Н. Ш.” подибуємо *-иций* на цьому місці, напр. з *найсильніших* (53/1931). Сьогоднішнє: *(най)ближчий* виступає 25 літ тому на сторінках “Н. Ш.” як *-ций*, напр. *найблища* (52/1931) і т. п.

3. Синтаксичні й лексикальні зміни.

Багато з дечому змінився стиль і лексикальний засіб “Нового Шляху” за останніх 25 літ. Як приклад наводимо уривок із передовиці з числа 6 за 1932, (в дужках подаючи правильні відповідники, що їх ужила б редакція сьогодні):

“На всіх тих українців, які (що) досі сподівалися, що Союз Народів справді старатисьме (старатиметься) заступитися за інтересами (інтереси) українського народу під Польщею, впало згадане донесення (повідомлення, вістка), як грим із ясного неба... заходить (насувається) тепер питання, на що вже орієнтуватисьмуть (орієнтуватимуться) деякі наші політики, які (що звикли завсідн (завжди) числити на якусь чужу силу?... Чи по кільканадцятьох літах перелівання з пустого в порожнє далі старатисьмуть (старатимуться) они (воши) продовжувати таку саму “політичну” роботу?... Преці (адже ж) ми були очевидцями, що Союз Народів нікому покривдженому ще не поміг від часу (з часу) його (свого) повстання (постання, заіснування)...” —

Як інакше й як сучасно звучить передовиця того самого “Нового Шляху” напр. із числа 13 за 1956 рік:

“Спільний англо-американський офіційний комунікат про недавню конференцію Ајзенговера та Ідена у Вашингтоні не вносить нічого нового в міжнародню політику і не дає ніяких конкретних плянів розв'язки важливих світових проблем. З цього комунікату можна зробити лише такий висновок: Вашингтон і Лондон мають однакові цілі в світі, але далі різняться між собою тактично, себто в способах як ті цілі здійснити. Їхні погляди про методи розв'язки політичних проблем в Європі майже покриваються, зате інший підхід до азійських проблем має Іден, а інший Ајзенговер. Британія далі обстоює лагідний, майже угодовецький політичний курс у відношенні до Азії, особливо до комуністичного Китаю.

З конференції Ајзенговера та Ідена останеться на довший час у пам'яті людства поновне підкреслення моральних і духових принципів вільного Заходу, фактично англо-мовного світу. Цей документ Вашингтонської конференції входить до історії як Вашингтонська Деклярація. Зasadничо вона є повторенням принципів свободи людини, демократії і державної суверенності народів, що їх проголосили Рузвелт і Чорчил у часі другої світової війни в так зв. Атлантийському Чартері”.

За 25 літ “Новий Шлях” пройшов велику мовну й правописну еволюцію. Вказати на всі можливі факти під цим оглядом у короткій ювілейній статті неможливо. На це треба б томів із точно призбираним, поклясифікованим і науково опрацьованим матеріалом. Та він — на нашу думку — потвердив би тільки наведене вгорі твердження, що між усіма “старо-канадійськими” часописами, що досі існують, “Новий Шлях” чи не найбільш “новий”, поступовий і чи не найдалі пішов він назустріч вимогам усеукраїнського правопису й мови. Це свідчить з одного боку про соборницьку настанову його редакторів і співробітників, а з другого боку кидає світло й на потенційні можливості української преси у вільному світі взагалі: власне хоч під оглядом мови й правопису “во врем'я луте” знайти “спільну мову” й об'єднатися на базі здобутків українського мовознавства 20-го століття.

Відгідно з обчисленням, у вільному світі наш публічний книжковий масток не становить більше, як 100 тисяч книжок. Для порівняння наших "осягів" у бібліотечній ділянці наведу, що одна бібліотека шкотів у Единбургу (Шкотія) має два мільйони томів і її річні прибутки становлять 28 тисяч книжок.

Різницю зрозуміють читачі тоді, коли зважать, що шкотів у цілому світі є здається менше, як нас, українців у вільному світі.

Яка причина того всього? Чи ми такі матеріально бідні, що не можемо здобутися на книжку? Тяжко в це повірити, бо країни, в яких ми проживаємо, є найбагатші, кожний з українців має добру працю, життєвий стандарт кожного такий самий, як англійців, жидів, чи шкотів. Книжки, у відношенні до наших матеріальних спроможностей розмірно дешеві. Яка причина, що ми їх не купуємо?

Причиною нашої книжкової відсталості не є матеріальний стан, не є брак гроша. Я беру сам по собі. На еміграції проживаю вісім літ. Я сам воєнний інвалід, маю лише одну працездібну руку. Працював, за винятком останнього року, увесь час фізично і в наслідок каліцтва заробляв менше як найгірше платний робітник. Все ж таки за цих вісім років я купив понад дві тисячі наукових книжок на різних мовах. Майже половину цих книжок я переслав до Осередку Культури й Освіти в Вінніпегу — решта в дорозі. Висилаю поволі, бо поштове порто багато коштує.

Признаюся, що я себе не перетягував купном книжок, я не щадив на харчах, я прилично убраний, живу по людськи, ходжу до кіна, до театру, на концерти. Правда — не маю тисячів у банку, не граю в карти, не впиваюся, не курю, не граю в собак. З того виходить — і я в це свято переконаний — що найбідніший, найгірше платний український робітник у вільному світі може, коли хоче, придбати власну бібліотеку хоч не конче в дві тисячі книжок. Він сповнив би своє завдання, коли б придбав 20 книжок в рік. У нас люди чомусь уникають друкованого слова. Зайдіть до хати нашого "політичного емігранта", то вам покажуть коштовний кабінет на горілки, телевізор, лихо знає що ще, але тяжко знайти книжки. Тому, що наш загаль не купує книжок, книжки друкують дуже малими накладками — від тисячки до шість тисяч найвище. З того накладу коло 10% розходиться як безплатні примірники по різних наших бібліотеках. Наші бібліотеки так, як і наші люди книжок не купують, а збирають лише дарові. З кожного накладу книжок розпродають лише невелике число. Друк книжок, газет, чи журналів дуже дорогий. Тому, що книжки не можна продати, видавці тратять гроші і в дальшому їм неможливо братися за друк нової книжки. В той спосіб культурна праця нидіє.

Процес ясний: Наші "політичні емігранти", хоч мають грошей повні кишені і грубі конта в банку, з малими винятками, не купують книжок. Наші видавці, — часто таки самі науковці, чи письменники, —

видають за заощаджені гроші якусь книжку. На цьому інтересі вони звичайно топлять свій заощаджений гріш, бо не можуть розпродати накладу і не є в спроможі видати дальші праці.

У чужинців видавці книжок і їх автори заробляють грубі гроші — в той спосіб одні з них мають все готовий капітал на видавництва, другі спроможність для видатнішої дослідницької, чи літературної праці.

В “Новому Шляху” писалося вже дещо про обов’язки нашої науки, наших науковців, побажання до них і т. д. Але не згадали про обов’язки загалу. Одиноке, що потрібне для зрушення нашої культурної праці, це те, щоб загал навчився пожадати друковане слово, щоб він зрозумів, що вищим ступнем життя модерної, культурної людини не є рефриджератор, автоматизований кабінет на горілку, електрична заміталка, авто і ін., але саме книжка, друковане слово, що є вихідним заложенням цілої культури й поступу. Без книжок, без людей, які тільки над книжками сиділи і сидять, ми не мали б рефриджераторів ні електричних чи суперсонічних заміток.

Книжка є одиноким мірилом культури так одиниці, як і народів. Про бібліотеки народи найбільше дбають. Нині лише ті народи мають силу, у яких книжка стала складовою частиною їх життя.

У німців чи англійців пересічна робітнича родина має в себе принайменше тисячу книжок. Не диво, що ці народи стоять нині у духовому проводі цілого людства. Вони зрозуміли вартість книжки, друкованого слова. Інженер, який заплянував залізничий шлях, сам один ніколи його не збудує. Він мусить мати піддержку робітників. Кожний робітник розуміє, що шлях будують не лише для інженера, але і для самого таки робітника, для будучих поколінь. Коли наш поет, письменник чи науковець пише якийсь твір, то він його не пише для себе, а для загалу. Для видання твору йому потрібна піддержка загалу, йому конечно потрібне, щоб цей загал його твір купив. В кожній книжці є дось, що підносить її читачів, що робить їх свідомішими, вищими, більш вартісними людьми, отже читач, купуючи книжку, дістає за свій невеликий гріш надзвичайний товар. Гроші з розпроданих книжок обертали б на видавання дальших книжок і в той спосіб читачі діставали б належний їм духовий корм, підносилися б на вищий морально-етичний і науковий стаж і наш національно-культурний доробок збільшувався б. Воно справа ясна і проста.

Наша нинішня культурно-видавнича відсталість зумовлена неохотою загалу друкованого слова. Так довго, як довго наш загал не почне поголовно купувати книжок, газет і журналів — наша духова творчість буде дуже обмежена. Бо хто буде видавати і за що?

Видання книжки коштує 3—5 тисяч доларів, одна людина не має стільки грошей. Для загалу це дрібничка. Коли б узяти навіть 5 тисяч доларів, то для зареєстрованих тільки як українці — українців у Канаді це не становило б навіть цента на голову. Коли б кожна українська родина в Канаді купила одну книжку, це дозволяло б видавати книжки в накладі по сто тисяч і тоді їх ціна могла б бути дуже низька.

Така сама сумна доля як книжок є й доля наших газет. Їх наклад рідко переходить п’ять тисяч. Я не раз застановлявся, як це діється, що наші газети все ще дихають. Возьмім “Новий Шлях”. Він своїм об’ємом і змістом безконкурентна українська газета. Він має свою політичну лінію, але ця лінія не разить пересадністю. “Новий Шлях”

може читати людина всяких політичних переконань, газета нікого не обидить. В ній на перше місце висувається не вузький партійно-політичний, а загально національний інтерес.

Добір матеріалів в “Новому Шляху” дуже різноманітний, тому що серед співробітників тут бачимо імена наших відомих і заслужених науковців, професорів чужих університетів, членів УВАН, НТШ, прізвища відомих поетів, письменників, політичних провідників. Газета дає змогу виказати своє знання чи спосібності теж і людям без імен, молодому інтелектуальному доростові, молодим поетам, письменникам і дослідникам якоїнебудь наукової ділянки. Газета дає змогу кожному з читачів, навіть кожному з українців висказати свою думку, одиноким застереження редакції, щоб форма була прилична й щоб нікого не ображували.

“Новий Шлях” в першу чергу є літописом нашого народу у модерній формі. В ньому відновується все, що діється в нас, що має відношення до нас. Він подає дуже точні відомості зо світових подій і коментарі до них. В ньому є статті наукового характеру, спомини, новелі, поезії, погідний гумор. Є пригадка історичних подій. Я сказав би, що дуже важним є теж “Комікс”, який у ньому друкується, з уваги на двомовні написи. Це найлегший і найприємніший спосіб вивчити нам англійську мову. Про це ніколи не писали, але я певний, що редакція, друкуючи комікс, мала на увазі психологічно-виховний момент і без інтелектуального напруження, без типово шкільного перемучення, жартом, кожний українець дістає англійський самоучок, кожний читач має змогу два рази в тиждень засвоїти собі в дуже приємній формі кілька англійських речень. Коротко кажучи “Новий Шлях” з усіх наших газет найкраще вив’язується зо своїх обов’язків супроти читачів.

Коли б тижневий наклад “Нового Шляху” видавати у формі книжки, то це давало б 120 сторінкову книжку. Яким чудом, при дуже дешевій ціні, (це найдешевша наша газета!), він держиться — для мене таємниця. Усім зрозуміле, що видавання того роду газети в таких трудних умовах можливе тільки при найдалі посуненій жертвенності і працьовитості цілого адміністраційно-редакційного складу. Що наші постці, письменники, політики і учені пишуть даром, це ясне, (воно ясне очевидно тільки серед українців, інші народи за це їм платили б) — їх праця для “Нового Шляху” доривочна, на прожиток вони заробляють де інде, але праця редакційного складу забирає їм увесь час, при чому винагорода їх нужденна. Тому саме я ніяк не розумію, яким чудом газета ще живе.

Де ми не зачіпили б — за книжку, журнал, чи газету, ми скрізь знайдемо той самий конфлікт: книжка, журнал чи газета є матеріальним доказом нашої культури, творчістю, виявом нашого духа. Мало її написати і видрукувати, її треба розпродати людям. А наші люди звичайно мають мало грошей на все, але українське друковане слово не мало купують. Наші книжки і газети появляються лише тому, що їх пишуть наші люди тяжким потом і ков’ю. Тоді, коли пересічний робітник по скінченні праці на фабриці йде до шинку, наш інтелектуаліст, який стояв день божий з робітником на фабриці — у вечорі сидить у бібліотеці і до пізна вертує по книжках, працює, пише. Ніхто йому за це не платить, ні не дякує. Він пише на те, щоб піднести охочих до науки наших людей, на те, щоб показати животність і духову працездатність української людини перед світом, її культурнотворчу вартість.

**КРАЙОВА ЕКЗЕКУТИВА І КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ
УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ
КАНАДИ,**

ЩО БУЛА ВИБРАНА НА НАДЗВИЧАЙНІЙ КОНФЕРЕНЦІ

В ТРАВНІ, 1956, В МІСТІ ТОРОНТО

ПЕТРО БОЖОК
голова
Бронте, Онт.

ВАСИЛЬ ГЛАДУН
І. містоголова
Торонто

ОНУФРІЙ МАКСИМІВ
ІІ. містоголова
Торонто

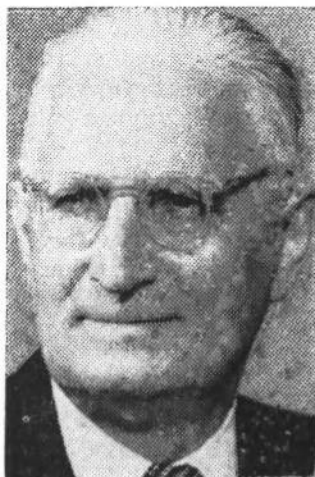
ЯКІВ МАСЛИВЕЦЬ
скарбник
Торонто

Інж. ВОЛ. КОССАР
член КЕ
Вінніпег

МИХ. ПОГОРЕЦЬКИЙ
член КЕ
Вінніпег

СТ. ПАЛАДІЙЧУК
член КЕ
Торонто

МИХ. ШАРИК
член Контр. Комісії
Ст. Кетеринс

ЕВСТ. ВАСИЛИШИН
член Контр. Комісії
Монреал

ВАСИЛЬ МУЗИКА
член Контр. Комісії
Гемилтон

Д-р ПАВЛО МАЦЕНКО
член Контр. Комісії
Вінніпег

На світлинні немає **ЄВГЕНА МАСТИКАША**, секретаря КЕ УНО, заст. членів КЕ УНО — **П. ЗАХАРКЕВИЧА** з Монреалу і **СТ. НИКІЛЬЧУКА** з Содбури та члена Контрольної Комісії, **ЗИНОВІЯ КНИША** з Торонта.

Часто говориться про те, що українським інтелектуалістам належитья поміч. Але це пусте. Як дотепер, то ніхто з українських інтелектуалістів не потребує матеріальної помочі, ніхто з них не хоче сісти суспільству на шию. Одиноке, чого хочуть українські інтелектуалісти це те, щоб український загал у своєму власному інтересі купував українські друковані праці, книжки, журнали і газети.

Книжка, друковане слово важніше від найлонової сорочки, чи краватки (“коміривець”, каже Михайло Лавренко), зав’язаної на французький вузол. Ніхто з нас не вийде на вулицю без сорочки, бо ми культурні, але дійсної некультурности, книжкової відсталости, відрази, чи нехиті, до друкованого слова ми не соромимся. Ми навіть хвалимося, коли наше культурно-освітнє т-во за 50 літ назбирає тисячу дарових книжок.

Так довго, як довго наші люди не зрозуміють, що їх людська вартість не в грошах, а в знанні, в культурно-освітньому стані, так довго в нас буде панувати погоня за доляром, а в парі з цим культурна відсталість.

Люди женуться за доляром — це добре тоді, коли цей доляр стає в їх руках засобом для піднесення їх освітнього стану. Освіту, знання дає нам українська книжка, журнал, газета. Лише книжка задокументовує людську вартість, але не банкова книжка. Коли вам хтось покаже хочби і дуже грубу банкову книжку — не згинайте перед ним голови, не знімайте шапки, коли він не має власної бібліотеки і жадної газети.

НАШОМУ ВИДАВНИЦТВУ

“Н О В И Й Ш Л Я Х”

у 25-ліття його праці
найщиріші побажання багато успіхів
пересилає

ГОЛОВНА УПРАВА
УКРАЇНСЬКОЇ СТРИЛЕЦЬКОЇ ГРОМАДИ

(З НАГОДИ 25-ЛІТТЯ "НОВОГО ШЛЯХУ")

Рік 1932. Жив я тоді в Женеві, в Швейцарії. Там мав свій осідок тодішній Союз Народів (Ліга Націй), предтеча нинішніх Об'єднаних Держав. Отой Союз Народів розглядав українську скаргу про масакру українців на західньо-українських землях, що були під польською кормигою. Скарга була в Союзі, над нею говорили і її вкінці кінців легенько "сплавили" під зелене сукно на якомусь столі так, що вона світу не бачила. Про це я писав до преси в краю і поза краєм. Рівночасно з цим я працював спільно з полк. Є. Коновальцем, що жив тоді в Женеві. Справ у нього було багато і деякі я виконував. Особливо переписка з різними особами, установами і організаціями по цілому світі займала багато часу.

В тих часах до Женеві часто заїздили українські політики зо Львова, а часом і з Черновець, з Буковини. Різні справи їх вели до Женеві, але в основному — це було бажання порозумітись в одній чи другій політичній справі з полк. Коновальцем. Його вважали тоді своєрідним "некоронованим королем української справи". І не було такої важливішої української справи у світі, яка не переходила б через його руки.

Саме в тому році одного осіннього дня принесла нам пошта з Канади перше число "Нового Шляху". Переглянули ми його, обговорили різні статті і полк. Коновалець сказав, що це дійсно речник української визвольної справи в Новому Світі.

Мені відразу полк. Коновалець доручив взяти собі до серця "Новий Шлях" і помагати йому дописами. Це я і робив. Нині з перспективи чверть століття можу і сам ствердити і може ствердити редакція "Нового Шляху", що співпраця наша від цього часу аж по сьогодні не переривалася. Сам я раз у часі одної виставки українських здобутків у Канаді, в Українському Національному Домі у Вінніпегу, мав нагоду переглянути старі річники "Нового Шляху" і побачити, скільки то я до нього написав чи то під своїм іменем чи під прибраним чи під початковими буквами, а пізніше під значком (УП). Справа в тому що "Організація Українських Націоналістів" невдовзі по появі "Нового Шляху" заложила окрему пресову агенцію, під назвою "Українська Пресова Служба"; вона мала при своїх повідомленнях чи статтях значок (УП).

Прийшло до того так: коли я переїхав з Женеви до Берліну, що поволі ставав центром світового політичного життя і рухливості, зайшла потреба інформувати чужинну пресу, а також так німецькі, як і інші чужинні політичні і дипломатичні кола про те, що пишеться в українській пресі про політичні справи і що нуртує серед українців. Ми заклали в Берліні окрему установу, що звалась "Українішер Пресседінст" — Українська Пресова Служба. Під цією фірмою ми подавали спочатку німецькій пресі і політично-дипломатичним чинникам вістки про Україну і українські справи. Ми нав'язали контакт із німецькими редакціями і ці радо брали від нас вістки про Україну. Вістки були в нашому дусі. Цим ми паралізували всякі інші агенції, які гакож писали про Україну, але в московському чи польському дусі. З часом ми розсилали наші повідомлення і заграничним представникам світової преси в Берліні, а то й прямо до редакцій світових газет.

Ідея такої установи не була нова. Свого часу в Берліні існувала українська амбасада. Пресовим шефом тієї амбасади був д-р Д. Донцов. Він у часах, існування тієї амбасади видавав з її рамени пресої вістки під назвою "Українішер Пресседінст" — Українська Пресова Служба. Нам випадково попав у руки комплет повідомлень цієї установи і ідею - назву ми взяли з неї, себто продовжували почате українською амбасадною пресове діло. Тоді видавцем була українська держава згл. її амбасада, а тепер цю ролю перебрала була на себе "Організація Українських Націоналістів", а точніше її експозитура в Берліні. Ця експозитура — це була своєрідна українська неофіційна амбасада в Німеччині.

Вона відогравала ролю і в іншій ділянці, а саме опікувалась українськими втікачами з українських земель і для того мала окрему установу, що звалась "Комітет Опіки над Втікачами з Західньо-Українських Земель". Подібний комітет існував і для втікачів зо Східньої України. Поділ був тільки тактичний тому, що тоді Берлін мав добрі взаємини з Москвою і Советами і ця справа вимагала такого тактичного поділу. З рамени того Комітету видавано друкований на ротаторі місячник "Інформаційний Листок". В цих часах було в Німеччині коло 5,000 українських емігрантів, в більшості тих, що

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
Ювілейний Привіт

пересилає

Філія УНО
в Ст. Бонифас, Ман.

З НАГОДИ 25-ЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ ЩИРИЙ ПРИВІТ І БАЖАННЯ ДАЛЬШИХ УСПІХІВ НА СЛУЖБІ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ НА ЧУЖИНІ

Український Спорт.
Клуб "ТРИЗУБ"

втіляли з польської армії до часу, коли УВО видала наказ здобувати в польській армії військове знання. Комітет виконував свого роду консулярну службу.

Як появився “Новий Шлях” і мені доручено було до нього дописувати, виникла ідея створення такої самої агенції для української преси. Я працював у німецькому виданні Української Пресової Служби і видавав “Інформаційний Листок”, отже до того долучено і український бюлетень. Раз у тиждень ми випускали “Бюлетень Української Пресової Служби” і спішною поштою розсилали його по всіх українських редакціях у світі. Часом, як були цікаві справи, Бюлетень виходив два рази в тиждень. Сталось так, що Бюлетень із значком (УП) схопив був 70 українських газет як у краю, так і по всьому світі. Ми ставили українські справи в націоналістичному дусі й об’єктивно, і цікаво — наш Бюлетень використовувала і не тільки націоналістична преса, а навіть преса наших політичних противників з радикальним “Громадським Голосом” у Львові на чолі. Наш Бюлетень ми вислали і до так званої Книжної Палати УССР. Наш Бюлетень хотіла мати і Москва, але ми відмовились його вислати туди.

І так від того моменту в “Новому Шляху” стала появлятися кореспонденція під значком (УП).

Мені доводилось частенько виїжджати поза Берлін. Тоді працювали в Бюлетені інші люди, здебільша тодішні студенти-українці в Берліні, а я дописував до Бюлетеня з різних країв Європи, де доводилось бувати. Їздив я тоді досить багато, отже кореспонденції все були свіжі і цікаві. Ми подавали нашій пресі все, що де чули або читали про Україну і українську справу, чи то в пресі, чи в журналах, чи знали з розмов з різними політичними чинниками.

Справа тривала так до якого 1937 року. Лише тоді звернула була увагу на “Українську Пресову Службу” американська пресова агенція “Юнайтед Прес”, яка також мала значок (УП). Ми мирним шляхом цю справу поладнали в той спосіб, що нам довелось зрезигнувати з нашого значка і прийняти інший НПС — Націоналістична Пресова Служба. Я вже тоді не був редактором Бюлетеня. Його видавала ОУН до початків війни в 1939 році, а відтак Бюлетень переніс свій осідок до Риму, до Італії, яка ще не була у війні. Його редагували В. Стахів, далі О. Чемеринський-Оршан, а видавцем був проф. Є. Онацький у Римі.

За посередництвом цього Бюлетеня НПС “Організація Українських Націоналістів” держала зв’язок з Новим Світом. Зв’язок був дуже обмежений, бо спеціально американська цензура на Бермудах стримувала його аж до кінця війни. Лише по закінченні війни вона доставила була цілий комплет Бюлетеня до адресатів в Америці. Він тоді уявляв собою тільки архівний матеріал для студій того, як діяла і що робила ОУН в першій частині світової війни і що взагалі діялось на українських землях в цих часах.

В повоєнних часах я вже в 1945 році намагався нав’язати зв’язок із “Новим Шляхом”. Вдалось це було мені аж у 1947 році. В грудні 1948 року я переїхав сам до Канади і тут почався мій новий етап співпраці з “Новим Шляхом”, який триває і до нині.

ФІЛІЯ УНО і БРАТНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

ВІННІПЕГ

У 25-ЛІТТЯ НЕВТОМНОЇ ПРАЦІ
ДЛЯ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ, ПРО-
МОЦЮЮЧИ ЙІ **НОВИЙ ШЛЯХ** ДО
СЛАВИ Й МОГУТНОСТІ ДАВНІХ
ТИСЯЧОЛІТЬ, ЩОБ ЗАСІЯТИ ПО-
НОВНО СОНЦЕМ БЛИСКУ Й ВЕ-
ЛИЧІ З ДРЕВНЬОГО КИЄВА ОД-
ВІЧНОЇ РУСІ-УКРАЇНИ —

“НОВОМУ ШЛЯХОВІ”

ЙОГО НЕСТРУДЖЕНОМУ РЕДАКТОРОВІ
п. М. ПОГОРЕЦЬКОМУ Й СПІВРОВІТНИ-
КАМ ТА ЧИТАЧАМ, ЩО ТАК ЖЕРТВЕННО
ПІДДЕРЖУЮТЬ УЖЕ 25 ЛІТ ЦЕЙ ОРГАН
ВИЗВОЛЕННЯ НАЦІЇ — МОСТИТИ ТАК ЖЕ
НЕВТОМНО ЦЕЙ **НОВИЙ ШЛЯХ** ПЕРЕМО-
ГИ ПРАВДИ Й ЄДНОСТІ НАЦІЇ АЖ ДО
ЗОЛОТОВЕРХОГО КИЄВА

б а ж а ю т ь

ФІЛІЯ УНО ТА ВІДДІЛИ УСГ, ОУК І МУН
у Вінніпеґу

Срібний Ювілей “Нового Шляху”

Люди святкують різні срібні ювілеї. Святкують срібний ювілей подружжя, уродин, важних державних подій і т. п. Все це є, так би мовити, меншої ваги ювілеї. Але святкувати ювілей 25-ти ліття преси, це вже є ювілей великої події. Бо коли влаштовують ювілей одиниці, то звичайно, вичислюється заслуги одиниці, а коли преси, то тут вже підсумовують заслуги даного часопису і підсумовують його працю не для одиниці, а для всієї спільноти. Таку ділянку праці й виконував “Новий Шлях” впродовж 25 років для нашої української спільноти. А це є доволі тяжка праця.

Пишучи оцю статтейку з нагоди 25-ліття існування “Нового Шляху”, я не будучи його читачем від початку, не можу і не є компетентний дати повну оцінку його роботи за всі 25 років. Коли б я це робив, то я б не був чесний з собою. Зате хочу подати оцінку “Нового Шляху” в теперішнім часі.

Щоб бути правдивим, то треба признати “Новому Шляхові”, що він постійно був одним з тих часописів, що завжди обороняв принципи і честь Українського Народу. І це є найважливішим в нашій національній житті.

Як “Новий Шлях” підходив до цих справ, то це друге питання. “Ще той ся не вродив, що би всім догодив” — народне прислів'я. Так і “Новий Шлях” не міг всім догодити. І це б було катастрофою, як би весь народ думав однаково, бо ми б тоді не робили ніякого поступу, а були б тільки “потакайлами”. Таких “потакайлів” демократія не терпить. Їх тільки виховує тоталітарний комуністичний режим. А “Новий Шлях” саме найбільше поборював оцю систему рабів-“потакайлів”. Кожна людина живе, працює, бере участь у громадській житті і робить помилки. Так само й кожний часопис, включно й “Новий Шлях” старався нести освіту між український народ, де звичайно, природно, міг і робив помилки. Та справа не в помилках, а в тому, що хто робить помилки, той вчиться на помилках, і може їх виправляти без жадного страху.

Головним завданням часопису є не уступати зі свого головного принципу. Нашим головним українським принципом є визволення українського народу з-під насильної тиранії Москви. Ми бажаємо бачити і наш нарід вільним, який би засідав, як рівний з рівним, з другими народами вільного світу. Себто, ми бажаємо і змагаємо побачити Вільну, Соборну, Демократичну Українську Державу.

І ось оці бажання, оцю мету мав “Новий Шлях” впродовж 25 років існування. В кожному своїм числі, він нагадував нам, що ми є нарід

культурний, але поневолений. Він гартував нас до жертвенности, до боротьби за свій нарід. І це вже одинокє вистачить, щоб ми в срібний ювілей побажали "Новому Шляхові" святкувати ще й золотий ювілей.

Ще є одне в "Новому Шляху" за що варто йому погратулювати. А це "Новий Шлях", здається, одинокє українськє газетє не тільки в Канаді, але у світі, що має постійно рубрику "Трибуна читала". Може дехто не присвячує ваги цій сторінці. Але воно так не є. "Трибуна читача" (а англійці називають її "Фрі Форум") є дуже важною в демократичній системі. Це є доказом нашої сили, це є доказом сили часопису, що він помімо непогодження з думками й з висловами свого читача, не боїться видрукувати опінію даного читача. Мало того, це дає змогу часописові довідатись про думку своїх читачів і дає змогу, добрі пропозиції прийняти й похвалити, а опрокинути і направити свого читача на правильний шлях.

"Трибуна читача" є в усіх англійських часописах. Ви маєте змогу навіть скритикувати часопис і, вони помістять, не боїться критики. Це й є демократичний принцип, демократичного часопису.

З вірою, що "Новий Шлях" і надалі не відступить від свого головного принципу — визволення України, я, як скромний його читач, бажаю йому й надалі витривалости в його праці для добра Українського Народу, та для добра всього волелюбного, демократичного людства. До побачення на золотім 50-тирічній ювілею.

Д-р ІВАН ГУЛЯЙ

один з основників і кол. довголітній голова Української Стрілецької Громади Канади і член Крайової Екзекутиви Українського Національного Об'єднання Канади, кількалітній управитель видавничої спілки "Нового Шляху" і член редакції. Як голова ГУ УСГ він найбільше допоміг перетворити приватне видавництво "Нового Шляху" на видавничу спілку з обмеженою порукою. Він став управителем видавництва в Саскатуні і деякий час після переходу газети до Вінніпегу.

Мені судилось по 2-ій світовій війні в Європі діставати “Новий Шлях” від приятелів, що передавали його з рук до рук.

Адміністрація “Нового Шляху” висилала тисячі примірників безплатно до Європи, щоб виконувати апостольську місію між тодішніми т. зв. переміщеними особами. Переходив він з рук до рук як святощі. Кожне речення перечитувалось уважно та всіми досягами наших братів в Канаді, ми раділи як нашими власними, ми бачили, що ми не самі, маємо зв'язок із сильними громадсько-політичними організаціями, що може і нам пощастить колись підсилити їх. Я бачив, як деякі мої знайомі раділи, що знаходили своїх рідних, давніх друзів через “Новий Шлях”, що знову безплатно поміщував тисячі оголошень лиш в ім'я національного обов'язку та помочі залишенцям, не одержуючи в заміну нічого, поза моральним вдоволенням, а то й поносячи сам великі видатки. Все це ми тоді бачили і багато з нас по приїзді до Канади стали друзями “Нового Шляху”. Я, особисто передплатив “Новий Шлях” як свій перший часопис.

Передплатуючи багато українських часописів у Канаді, я мушу ствердити, що “Новий Шлях” є одним з найкращих під кожним оглядом.

Хочу висловити признання за поставлення інформаційної частини на так високому рівні. Читач дістає всі інформації не лиш про політичні події, але інформації про громадську, культурно-освітню діяльність усіх українських канадійських організацій, поза комуністичною, і ці інформації є обширні. Інші часописи, на жаль, інформують про діяльність однієї групи чи організації, затаюючи важні досягнення інших. З прикрістю мушу дати догану тим часописам, а коли б вони уважали моє твердження за несправедливе, моя кореспонденція і листи, що не були поміщені в цих часописах, потвердили б.

Є загально відомо, що “Новий Шлях” не тільки помагає своєму читачеві в духовому розвитку, і не тільки слухає його вимог, але і виховує читача та його підносить на вищий культурний щабель.

Читач знаходить проблеми світової та української політики, проблеми української літератури, культури, духовости, проблеми світового життя, різноманітність, а часом теж сторінку сміху з дотепами.

Редакційна стаття появляється з кожним числом регулярно, та на цілком життєві, актуальні теми, а не у формі довгої статті, а коротко, стисло, виразно та ядерно.

Дуже корисною є введення “Стрілецької сторінки”, як теж “Кооперативної сторінки”, або теж спортових вістей, на що в інших часописах не звертається належної уваги на так життєві речі.

Вкінці я хотів би запропонувати введення може періодично літературно-мистецьку сторінку.

“Новий Шлях” як найкращий часопис заслуговує на велику піддержку всього свідомого громадянства, збереження його та дальшого розвинення.

**ГОЛОВНА УПРАВА І КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ
УКРАЇНСЬКОЇ СТРЕЛЕЦЬКОЇ ГРОМАДИ В КАНАДІ,**

ВИБРАНА НА З'ІЗДІ В МІСТІ ТОРОНТО 1956 РОКУ

ІВАН НОСИК
голова
Торонто

Д-р Ю. ДЯКУНЧАК
містоголова
Вінніпег

Д-р М. СУХОВЕРСЬКИЙ
містоголова
Едмонтон

Інж. ЮЛ. ТЕМНИК
містоголова
Торонто

Інж. МИХ. СЕЛЕШКО
секретар
Торонто

СТ. ТЕРЕБУШ
скарбник
Торонто

БОГДАН ЗЕЛЕНИЙ
член ГУ
Виндзор

В. СТАНГРЕТ
член Контр. Ком.
Зах. Торонто

ПЕТРО БАСР
член Контр. Ком.
Торонто

ДМИТРО РІПАК
член Контр. Комісії
Вінніпег

ФІЛІЯ УНО І БРАТНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

ТОРОНТО — місто

Управа Філії УНО, Торонто-місто складає свої найкращі побажання

з нагоди 25-ліття "Нового Шляху",
ЩОБ У ДРУГІМ СВОЇМ 25-ЛІТТЮ ЩЕ БІЛЬШ СТОЯВ НА
СТОРОЖІ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛІСТИЧНОЇ ІДЕЇ І ТУ
ІДЕЮ НІС В РАДІ УКРАЇНСТВА ПО ВСЬОМУ СВІТУ!

За Управу Філії УНО:

М. Мота, голова

В. Пінковський, секретар

З нагоди Вашого
25-літнього Ювілею
бажаємо

вам найкращих успіхів у праці для добра українського народу.

За Управу Відділу ОУК:

Е. Шелестинська, голова

В. Марко, секретар

Привіт і якнайщиріші побажання для

"НОВОГО ШЛЯХУ"

з нагоди його Срібного Ювілею — складає Українська Стрілецька Громада Відділ Ч. 1 в Торонті.
ДАЙ БОЖЕ, ЩОБ "НОВИЙ ШЛЯХ" У СВОЇМ ДАЛЬШІМ 25-ЛІТТІ БУВ БОЙОВИМ ОРГАНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ І СЛУЖИВ ДЛЯ ВИЗВОЛЬНОЇ СПРАВИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

За Управу УСГ:

Степан Тербуш, голова

Петро Баєр, секретар

Нашому Дорогому
"НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

з приводу 25-літнього Ювілею

пересилаємо найщиріші побажання великих успіхів у праці для добра української справи в Канаді і поза її межами.

УПРАВА ВІДДІЛУ МУН

Замовкла зброя – промовило слово

В 1917 році започаткувалась збройно Українська Національна Революція, в наслідок чого український нарід проголосив 22 січня 1918 року Суверенну Українську Народню Республіку, а 22 січня 1919 р. соборність Українських Земель. Сповнилась вікова мрія всього українського народу, бо заіснувала Суверенна і Соборна Українська Держава від Попраду аж по Кубань і Кавказ. Найкращі сини українського народу станути зо зброєю в руках в обороні кордонів своєї держави.

Та не судилось! Проти молоді Української Держави, здавалось, постали всі пекельні сили. З одного боку сунули московські большевицькі орди, а з другого

наші сусіди — Польща, Чехословаччина і Румунія — окупували західні землі України, за підтримкою тодішніх переможців т. зв. великої антан-ти. Для українського народу настав трагічний 1921 рік, коли його збройні сили, під ворожою навалою, опинились поза межами України. На українських фронтах замовкла зброя. Українські армійські старшини та українське стрілецьтво розбрилось по цілому світі. Онан ці лицарі українського народу ніяк не думали капітулювати перед ворогами-окупантами України. Вони свою воєнну зброю замінили за цивільну і розпочали нову фазу боротьби за визволення українського народу і за привернення суверенности Українській Соборній Державі.

Замовкла зброя — промовило слово! Цих новітніх лицарів українського народу бачимо в передових лавах на всіх ділянках українського життя. Вони ж учителі й виховники, організатори й промовці, кооператори й громадські діячі, науковці й політики. Дають почин не тільки українським військовим та ветеранським організаціям, але й українському організованому націоналістичному рухові та національно-політичним українським організаціям і цілому рядові українського друкованого слова. Завдяки їм, ціла мережа української національної преси покрила земну кулю. Але найбільш бойовим духом, безкомпромисовістю і патріотизмом відзначалась націоналістична преса. Починаючи вже “Загравою” (1923) у Львові, “Розбудовою Нації” в Празі, “Українським Словом” у Парижі, “Націоналістом” у Нью Йорку, “Хліборобом” у Курітібі (Бразилія), “Нашим Кличом” в Буенос Айрес і “Манджурським Вістником” у Харбіні кінчаючи.

Одним звеном у цьому ланцюгу української націоналістичної преси є також “Новий Шлях”. І йому дали життя українські фронтові ве-

терани, які поневолі опинились на канадійській землі. В жовтні 1930 року охрестили його і назвали своїм “Новим Шляхом”, в дальшій боротьбі за волю українського народу, яким вони йшли без найменшого перестанку.

З перспективи 25 років можна сьогодні сказати, що “Новий Шлях” з’явився саме в найкращий відповідний час. Він став у Канаді між українською спільнотою не тільки рупором українського націоналістичного руху і трибуною поневоленого українського народу, але й оборонцем його життєвих інтересів. Він голосно і завзято виступає не тільки проти масакри українського населення польським військом у Галичині в 1930 р. т. зв. “Паціфікації”, але також проти румунської сігуранци і солдатески на Буковині. Розкриває облуду московсько-большевицької пропаганди та насторожує увагу світу на московську голодову політику в Україні, коли то в роках 1932/33 гине голодовою смертю коло 8 мільйонів українського народу. В тому самому часі причиняється також до зламання карку комуністичній гідрі між українцями в Канаді.

“Новий Шлях”, як шлях українських соборників і самостійників у Канаді, вибився в наступних роках на передовий часопис української еміграції в новому світі. Він не тільки виховний чинник, але також відзеркалення українського життя на всіх українських землях. Він стався шляхом допомоги інвалідам, “Просвіті”, українським політичним в’язням і бойовикам ОУН та їхнім незамінним оборонцем. Він перший звіщає про революційно-визвольні змагання закарпатських українців і зразу стається голосною трубою розбудови державности Карпатської України. І в часах II. світової війни “Новий Шлях” був нескривленим, але дійсним шляхом визвольної боротьби українського народу на всіх його фронтах.

Велику роль відіграв “Новий Шлях” по закінченні цієї війни в житті українських скитальців у т. зв. ДП таборах, куди він діставався сотнями, а то й тисячами. Підносив пригноблених на дусі, піддавав надію на краще завтра й заохочував до дальшої праці та боротьби за волю і суверенність Соборної України. Десяткам тисяч містив безплатно оголошення в пошукуванні за рідними і знайомими і допоміг їм із ними зв’язатись.

Без сумніву, що в розвитку “Нового Шляху” відіграв визначну роль цілий ряд провідних українських громадян, але в першій черзі треба дати велике признання його основоположникові і його першому головному редакторові Михайлові Погорецькому, який умілим редагуванням і своїми палкими статтями зробив “Новий Шлях” цікавим, живим, прямолінійним і бойовим. Особливо його протикомуністичні статті зробили своє велике діло.

Пройдених 25 років уповні виправдали рацію існування “Нового Шляху”, як українського націоналістичного часопису в Канаді.

І в майбутньому “Новий Шлях” іншим не може бути, як тільки трибуною української націоналістичної ідеї — ідеї визволення Українського Народу!

Думки у 25-ліття “Нового Шляху”

Роздумуючи над пройденим минулим “Нового Шляху” з нагоди 25-ліття його існування, мимохіть приходять на думку перші роки в Саскатуні, в місті, що стало колись не тільки “Нового Шляху”, але в більшості всього зосередженого громадського життя в Канаді. Щасливим збігом обставин тут скупилось було багато провідних одиниць, що поставили підвалини під одну установу й організацію. Тут поставали нові ідеї, творились нові духові цінності, що ставали ядром для нових далекосяглих починів. І хоч сьогодні Саскатун до певної міри перестав бути загальним осередком організованої творчої праці, він напевно перейде в історію, як один із перших головних осередків, де творилась найбільша піонерська робота на культурно-освітнім відтинку українського життя в Канаді. Та це так мимоходом.

Вертаючись до теми, ось і сюди, до Саскатуна, до цього важливого культурно-освітнього середку перебрався 1933 року з Едмонтону “Новий Шлях”. Наче сьогодні стоїть перед очима тодішній персонал “Нового Шляху” на чолі з начальним редактором Михайлом Погорецьким. Небагато їх усіх було: згаданий уже ред. М. Погорецький, мгр. Василь Гультай (управитель), покійний Василь Рурик (адміністратор), пок. Антін Шевчук, Петро Кузик (пізніше повернувся до рідного краю), Іван Байрак (сьогодні управитель друкарні “Н. Ш.”) і це, мабуть, усі. В Саскатуні пристали до праці ще Н. Буковський, пок. С. Великач, Д. Ріпак, М. Бабій (два останні до сьогодні працюють у друкарні “Н. Ш.”) і може ще дехто в додатку до двох-трьох жінок чи дівчат, що помагали при експедиції часопису. Всі вони були й с ідейні працівники й певно, що без них, а головно без відданого й невтомного редактора М. Погорецького “Новий Шлях” ледве чи був би перетривав перші невігоди і труднощі.

Та не їм тільки одним завдячує своє існування. Велику роллю відіграло тут і свідоме українське громадянство міста Саскатуна, головно членство УНО і його Братніх Організацій, а дедалі, розуміється, і українська спільнота всієї Канади. Та я обмежусь тільки до Саскатуна.

Перенесення “Нового Шляху” до Саскатуна — це була неабияка подія в житті мешканців цього міста — прихильників і однодумців ідей, що їх голосив “Новий Шлях”, членів УНО і Братніх Організацій, в тому й членок Організації Українок Канади, для яких “Новий Шлях” був офіційним органом. Він, “Новий Шлях”, це була їхня ра-

дість, їхня гордість, а одночасно і з тим і відчуття святого обов'язку давати йому постійну моральну й матеріальну підтримку. А цієї останньої йому найбільше було потрібно, бо ж початки, як кожного нашого видавництва, були важкі. І справді треба було докласти великих зусиль, щоб дати “Новому Шляхові” хоч мінімальне матеріальне забезпечення за посередництвом збирання нових передплат, оголошень і пресового фонду. Та хоч це не була легка справа, бо це були часи депресії, часи великої кризи в Канаді, то члени УНО і Братніх Організацій, а вже особливо членки ОУК не жаліли часу й труду, щоб вийти назустріч своєму часописові. Робили вони це тому, бо вповні розуміли вагу й значення “Нового Шляху” в Канаді, бо знали, що “Новий Шлях” це був носій ідей, прагнень і змагань українського народу за святу правду, за його право на свободне і самостійне життя на прадідній землі, що це був учитель і різьбар світогляду мас, що під його проводом прямували і далі прямують справді новим шляхом до здійснення спільної нам усім мети — Вільної України і разом із посвятою працювали і далі працюють для добра прибраної Батьківщини Канади.

Тому й не диво, що з таким розумінням справи і з таким наставленням до “Нового Шляху” і членки ОУК так щиро, віддано й завзято працювали для його поширення й забезпечення. Від хати до хати ходили членки ОУК у Саскатуні, щоб тільки познайомити українське громадянство з “Новим Шляхом”, щоб прихилити його до голошених ним ідей, щоб роздобути для нього потрібні фонди на дальше існування та ведення розпочатої праці. Згадати б хоча прізвище кількох членок, що саме приходять мені на думку, як покійну вже голову Центральної Управи ОУК, п. Анастасію Цавличенко, пок. А. Басараб, пп. Д. Ендерсон, П. Будз, А. Бойчук, А. Божок, М. Брездень, С. Великвич, К. Горохівську, Р. Калин, О. Конопку, А. Корду, Костишин, А. Лацук, А. Романів-Зелену, М. Романів, С. Романів-Вовк, М. Сенюк, Р. Турус, Томпальську, А. Кардаш і ін., що в більшій чи в меншій мірі помагали “Новому Шляхові” в його трудних початках. А скільки окремих імпрез, призначених у користь “Нового Шляху”, відбуто заходом Відділу ОУК, скільки разів взято активну участь у пресових кампаніях “Нового Шляху” — про це годі докладніше подати в рамках цієї короткої статті. Сторінки “Нового Шляху” найкраще віддзеркалюють жертвенність саскатунського громадянства в тому часі. А якщо взяти на увагу подібне відношення українського громадян-

Сердечно вітаємо “Новий Шлях” з 25-літтям корисної діяльності на кожному відтинку українського життя в Канаді.

Чверть століття праці для народу і його визвольних змагань — це велике досягнення, це небувале наше свято. Спільно з Вами, українські віддані працівники “Нового Шляху”, торжественно святкуємо Ваш ювілей та радіємо овочами Вашої плідотворної праці. Дай Боже дочекати Вам ще більших досягнень і успіхів у майбутньому.

За Видавництво “Жіночого Світу”

СТ. БУВНЮК, ред.

ства до "Нового Шляху" в усій Канаді, то ця добродійна допомога та посвята часу, здоров'я і труду є тільки незаперечним фактом і доказом, що такий часопис, як "Новий Шлях" був і є не тільки потрібний, але прямо необхідний у Канаді. Його заслуги в розбудові і закріпленні українського життя в Канаді величезні. Він постійно сповняє нас гарячим бажанням служби своєму народові та виводить на широкі шляхи змагань за його краще майбутнє.

Святкуючи ювілей "Нового Шляху", чверть століття його користі і плодovitої праці, ми радіємо його успіхами, гордимось його здобутками, але разом не забуваємо, що для продовжування тієї його праці далі є потрібна наша участь, далі є конечна наша всебічна підтримка. З таким розумінням і з таким переконанням переходимо у друге чверть століття "Нового Шляху".

ОДНІ З ПЕРШИХ ДРУЗІВ "НОВОГО ШЛЯХУ"

Після переїзду "Нового Шляху" з Едмонтону до Саскатуну місцеві організації, що вважали його своїм ідеологічним органом, взяли на себе головний обов'язок допомагати видавництву в його пресових кампаніях. Найактивнішою у цій справі була місцева Організація Українок Канади (на горішній світліні), яка теж активізувала в прес. кампаніях учнів місцевої Рідної Школи при УНО (на дол. світліні).

ПЕРША ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНОК КАНАДИ,
СТВОРЕНА 1935 РОКУ

З моїх спогадів про “Новий Шлях”

(“Новий Шлях” і жіноцтво ОУК)

Коли я згадую моє прибуття до Канади в осені 1930 року, то ввижається мені старенька церква св. Володимира й Ольги у Вінніпегу при вул. МекГрегор. До неї я спрямувала мої перші кроки шукаючи наших земляків. Від о. д-ра Редкевича, що був там парохом, довідалася я, що тодішні новоприбулі гуртуються переважно біля Української Стрілецької Громади, що мала свій осідок при вул. Селкірк.

Дух взаємної дружби, турбота за долю рідного краю й готовість праці для його оборони володіли почуваннями молодих людей, що тоді організувалися при Осідному Гуртку УСГ. Там і попали мені в руки перші числа нової газети, що саме тоді почала виходити в Едмонтоні, яку всі передавали з рук до рук, прочитуючи все “від дошки до дошки”. Бо в “Новому Шляху” ми віднайшли відзеркалення наших настроїв, нашу тугу за рідним краєм, обурення на звірства поляків над українським народом, наше бажання й готовість нести поміч далеким братам і сестрам.

Від першої зустрічі “Новий Шлях” став для нас духовим провідником. На його сторінках ми знаходили вістки з рідного краю про український визвольний рух, про наше національне й культурне життя. Він кріпив наші серця й закликав до організаційної праці в новій прибраній батьківщині. Кожне свіже число “Нового Шляху” було подією в нашому організаційному житті, ми сходилися, щоб разом його прочитувати й вели гарячі дебати.

Від першої зустрічі “Новий Шлях” став для нас духовим провідником. На його сторінках ми знаходили вістки з рідного краю про український визвольний рух, про наше національне й культурне життя. Він кріпив наші серця й закликав до організаційної праці в новій прибраній батьківщині. Кожне свіже число “Нового Шляху” було подією в нашому організаційному житті, ми сходилися, щоб разом його прочитувати й вели гарячі дебати.

Без перебільшення можна сказати, що живіший приплив жіночих сил до гуртків УСГ зв'язаний із появою “Нового Шляху”, що поміщував дописи про нашу працю в різних місцевостях. Згідно з його ідеями й кличами ми згодом оформили наш новий жіночий патріотичний рух у крайову Організацію Українок Канади під патронатом героїчної постаті Ольги Басараб, що до її прославлення в Канаді найбільше причинилася наша газета.

“Новий Шлях” був для нас, розкинутих по всій Канаді — живим лучником, що сднав нас у спільних змаганнях. Ми пізнавали себе з його сторінок і в'язалися невидимими нитками дружби й приязні.

Тому й від самих початків нашої діяльності ми високо цінили його місію. Турбота про стан і розвиток “Нового Шляху” займала перше місце в нашій організаційній роботі. Наші жіночі гуртки при УСГ ще перед створенням крайової Централі вели жваву акцію збирання фондів для розбудови “Нового Шляху”. Ми викликали себе до шляхетного змагу, чи то поодинокі особи своїх товаришок і знайомих або тільки знаних із прізвищ у дописах “Нового Шляху”, чи то поодинокі гурти одної місцевости кликали такі ж сестрині відділи при УСГ з інших місцевостей.

Для помочі “Новому Шляхові” ми виготовляли багато різноманітних українських народніх вишивок і призначали їх для розіграшки. Можна б було вивінувати музей такою кількістю сорочок, скатертів, рушників, блюзочок, подушок, краваток... Пам’ятаю, як наш Вінніпег напружено слідкував, чи встоїться на першому місці перед рухливими й сильними гуртами в Торонті, Виндсорі, Содбури, Едмонтоні... Скільки в тому пережито хвилювань, неспокою, радості й гордості!

Коли ж у “Новому Шляху” появилася постійна сторінка ОУК — в традицію ввійшли кожнорічні контести, що їх тягар несли перш за все членки ОУК. І ми з радістю трудилися, бо “Новий Шлях” був того вартий.

Але для мене особливо “Новий Шлях” мав особливу цінність. Від 25-ти років зберігала я число, в якому хтось незвичайно гарно відмітив мою першу організаційну поїздку до Мус Джо влітку 1931 року. Там мала я доповідь для жінок і дівчат, щоб їх заохотити до zorganizування такого ж “Жіночого Гуртка при У. С. Г.”, як ми вже мали у Вінніпегу. Мій молодечий запал, ввічливість і зацікавлення слухачок для цієї справи віднотовано у “всезнаючому” “Новому Шляху” — докладно й з признанням. Того ж року знайшла я в ньому про ще одне, зовсім іншого роду “досягнення”: я вийшла на пікніку ...королевою краси. Яка молода дівчина не була б зворушена, тим більше, коли про це заговорила преса?! Але для мене це було щось більше; я переконалася в силі щирої дружби в нашій організації. Цей вибір не рішали судді на

**З НАГОДИ 25-ЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ
“НОВОГО ШЛЯХУ”
ФІЛІЯ УНО, ВІДДІЛ ОУК ТА ВІДДІЛ МУН
міста Ошави**

**складають
НАЙСЕРДЕЧНІШІ ПОБАЖАННЯ
Хай сила друкованого слова доведе до духового
об’єднання всіх українців Канади для довер-
шення незалежності і соборности України.**

підстави справжніх оцінок кандидаток — але змагалися різні організації за своїх вибраних членок. І моя організація вийшла переможно.

Наше чуттєве прив'язання до “Нового Шляху” проявлялося з різних дарунків для нього. Часто резигнувалося в його користь з різних коштовних несподіванок. Тому я певна, що жест в часі мого вінчання: подарувати на “Новий Шлях” ціле весільне обдарування, що з цієї нагоди гості зложили для молодих — не був винятком.

Я вірю, що наше зорганізоване жіноцтво і надалі буде зв'язане з “Новим Шляхом”, що впродовж чверть сторіччя стільки заслуг поклав для нашого руху в Канаді на службі українського народу й кращого майбутнього країни, що стала прибраною нашою батьківщиною.

Місія “Нового Шляху” ще незакінчена. Наша нація живе й кріпшає та ми ще прочитаємо власними очима на сторінках “Нового Шляху” про Вільну, Незалежну, Соборну Українську Державу!

ЖІНОЧИЙ ГУРТОК ПРИ УСГ У ВІННІПЕГУ, в 1930 році, з якого опісля розвинулась ОУК. Він користувався “Новим Шляхом” у своїй організаційній роботі і віддячувався газеті моральною й матеріальною підтримкою.

Вже при появі перших чисел “Нового Шляху” при кінці 1930 року було видно, що новий тижневик живо цікавиться й “жіночим відтинком” нашого громадського життя. Для всіх, хто працював у жіночих організаціях, приємно було зустріти на його сторінках дописи про працю жінок у Едмонтоні й його околиці. І треба признати, що клич об’єднання всіх наших братів і сестер під прапором України, в “Новому Шляху” особливо виявив себе у відношенні до українського жіноцтва. Ми знаходили в ньому відомості про жіночі товариства без різниці на їхню віроісповідну чи групову приналежність. Тим то наш гурт читачок у Вінніпегу, яким дорога була ідея соборності, зо щирим ентузіазмом привітав нову нашу газету.

Перед впровадженням постійної жіночої сторінки в парі з ростом жіночого активу при УСГ й УНО ми вже від 1933-го року знаходили в “Новому Шляху” окремі відділи — для українських жіночих національних товариств, а після створення Центральної Управи Організації Українок Канади — ми могли вже кожного тижня виповняти цілу сторінку нашими матеріялами. Правда, ми не завжди з цього користали, бо розбудовуючи нашу молоду організацію на всіх ділянках — ми не мали ще між собою доволі вироблених у тому ділі жінок. Тому багато в цих трудних початках треба завдячувати “Новому Шляхові”, що в особі редактора Михайла Погорецького багато нам у цьому помагав.

Згодом, коли в значній мірі саме завдяки поширюванню наших ідей серед читачів “Нового Шляху” ряди ОУК росли й кріпшали, ми вже спромоглися на редакційну колегію, що дбала про актуальний і виховний матеріял для нашого членства.

Багато тісніша співпраця з “Новим Шляхом” відкрилася для мене тоді, коли його редакція й адміністрація перенеслася до Вінніпегу. На той час і Центральна Управа Організації Українок Канади змінила осідок і перейшла з Саскатуну до Вінніпегу. Бо Центральна Управа ОУК, якої я на той час була головою, а згодом довголітньою секретаркою, відновила при кінці 1942 року жіночу сторінку в “Новому Шляху” назвавши її — “Жіночий Світ”. Тоді вперше впровадили ми і “Діточий куток” та від тоді вже правильно і безперервно раз у тиждень впродовж повних 8 років аж до появи журналу ОУК

появлялася в "Новому Шляху" ця нова наша сторінка. Тоді як співредакторка з п. Марією Гуляй, довголітньою головою ЦУ, а в останніх трьох роках як редакторка, я вповні пізнала й оцінила роль "Нового Шляху" для жіноцтва, а зокрема для членства ОУК.

Через "Жіночий Світ" в "Новому Шляху" ми мали живий, тісний і безперервний зв'язок із нашими членками, що для праці організації крайового засягу було значенням першої ваги й потреби.

Через "Новий Шлях", який має тисячі читачів по всіх країнах — ми мали зв'язок із українським жіноцтвом по всьому світі. З різних його закутин діставали ми зворушливі листи, пізнавали себе взаємно й довідувалися про наші організаційні справи.

Через "Діточий куток" ми знаходили дорогу до сердець матерів, що на далекій чужині прагнули рідного духового корму для своїх діточок. Ось що писала одна з них в 1946 р. з Шангаю (Китай):

"Вельмишановна Пані Редакторко!

Ми дуже раділи, коли отримали "Новий Шлях". Всі ці роки війни ми жили тут абсолютно відрізані від українського світу. Це були такі важкі часи взагалі, а коли живеш у зовсім чужому й далекому світі і не маєш змоги бачити своїх людей, почути рідної мови..., тоді життя особливо стає важким. Тому для нас "Новий Шлях" не є тільки часописом, але — це немов близька нам, жива, українська людина.

Особливо для мене радісним було, що Ви маєте "Діточий куток". Я маю двох дітей, але тут немає української школи, діточого садка, немає українських дітей" і т. д.

Писали до нас із різних країн Європи, з різних континентів... Наші діточки через "Діточий куток" пізнавалися з українськими діточками з різних країн, переписувались, обмінювались світлинами та помагали собі висилками книжечок, одягів, харчів і т. п. А скільки при цьому помогли ми українським дітям на скитанні такими акціями як "діти — дітям на ялинку", "діти — дітям на писанку"!

ПОСВЯЧЕННЯ ПРАПОРУ ОУК на Ювілейній Конференції в Торонті, в травні 1955. Посвячення виконав о. канонік П. Каменецький (на світліні) і о. Я. Бенеш.

**ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА І КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ
ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНОК КАНАДИ ІМ. О. БАСАРАБ,
ВИБРАНА НА ЮВІЛЕЙНІЙ КРАЙОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ В МІСТІ ТОРОНТО,
В ТРАВНІ, 1956**

СТЕПАНІЯ САВЧУК
голова
Торонто

ЄВГЕНІЯ СИТНИК
І. містоголова
Вінніпег

Ю. ЯВОРСЬКА
2. містоголова
Виндсор

І. СУХОВЕРСЬКА
3. містоголова
Едмонтон

А. МАЗУРЕНКО
секретар у англ. мові
Торонто

ЯРОСЛАВА ЗОРИЧ
секретар
Торонто

Є. ДАНИЛЯК
скарбник
Зах. Торонто

СОФІЯ ПРОЦІВ
член Управи
Торонто

АННА КУРИЛІВ
допомогова реф.
Содбури

О. ЗАЙЦЕВА
організаційна реф.
Торонто

СТЕПАНІЯ БУБНЮК
пресова реф.
Вінніпер

АННА ВАХ
реф. молоді
Вінніпер

О. ЗАЛІЗНЯК
член Контр. Комісії
Монтреал

А. ОЛЬХОВА
член Контр. Комісії
Гемилтон

АННА ГНАТОК
член Контр. Комісії
Саскатун

І. ДЯЧУН
член Контр. Комісії
Монтреал

В групі немає ЯРО-
СЛАВИ РЕБРИК, що є
культурно-освітньою ре-
ференткою Центральної
Управи ОУК.

МАРІЯ ДУНЕЦЬ
член Контр. Комісії
Торонтс

Без перебільшення можна сказати, що через “Новий Шлях” і тільки завдяки “Новому Шляхові” Організація Українок Канади (ОУК) ім. Ольги Басараб успішно переводила всю свою допомогую діяльність для українських визвольних і культурних цілей, для канадійських вояків, для канадійського Червоного Хреста і т. д.

А вже чи не найбільше місця відступав нам “Новий Шлях” в акції ОУК: “Поміч нашим рідним на скитанні”. “Новий Шлях”, не даром названий оборонцем скитальців, мав завжди місце для наших відозв у справі посилок, афідевітів, помочі вдовам і сиротам...

Та не лише для діяльності ОУК, але для доброї жіночої справи чи акції — сторінки “Нового Шляху” були завжди доступні. Як довго ця жіноча справа була корисна й на добро всього українського жіноцтва й українського громадянства — “Новий Шлях” ніколи не відмовляв їй місця на своїх сторінках, без огляду на те, з якого середовища вона походила. Таку толеранцію важко знайти в інших наших часописах у Канаді.

Особисто багато завдячую в своїй праці для “Жіночого Світу” в “Новому Шляху” порадам і вказівкам невтомного редактора, п. М. Погорецького, що оце повних 25 років веде “Новий Шлях” і який вкладає найтяжчі труди від самих початків його творення й розбудови аж до сьогодні.

Ніколи не забуду моїх відвідин у редакції під час З’їзду в Саскатуні. Зайшовши до “Нового Шляху” застала я тоді ред. М. Погорецького серед стирт усяких часописів, журналів і друків. Надмірно виснажлива праця самотнього редактора й водночас коректора позначувала на його обличчі вичерпання й втому, але голос не піддавався їм. Ми розмовляли жваво про все, а до розмови встрявали два його малі синочки, що на підлозі “урядували” серед паперів. Один складав “Новий Шлях”, а другий витинав щось із англійських часописів. На мій запит: “Що ви тут робите, діти?” — відповіли: “Помагаємо татові, щоб міг скорше вернутись до дому, бо тато сидить щоденно дуже допізна в редакції...” Я тоді ясно побачила, серед яких умовин творився “Новий Шлях”.

Тяжкі обставини “Нового Шляху” відчували членки ОУК, та із вдячності за його услуги для нашої організації часто спішили йому з допомогою.

Тож нехай же і цей мій скромний спогад, про лише маленьку частину згаданих заслуг “Нового Шляху” для українського жіноцтва, а зокрема для рядів ОУК, останеться в цім Ювілейнім Альманаху, як вічна вдячність “Новому Шляхові” за все це, чим “Новий Шлях” впродовж чверть століття прислужився для Українського Жіноцтва.

Тож вітаю Тебе Будителю наш — бо Ти пробудив тисячі байдужих до праці для нашого поневоленого народу і для добра нашої прибраної батьківщини Канади.

Вітаю Тебе як лучника українських сердець і як сівача спільних нам ідеалів, бо Ти завжди і безпереривно аж до сьогодні завзивав український нарід до любови і до єдності.

А вкінці вітаю Тебе, як найкращого учителя, бо Ти навчив нас найсвятішої правди і мов зоря освічував нам шлях до боротьби за волю, та весь час вливав в нас непохитну віру у власні сили, та вчив нас всеціло посвячуватись — для своєї нації.

До історії “Нового Шляху”

(Зо спогадів колектора “Нового Шляху”)

25 років у житті людини не надто довгий час. Але ж у тому ж часі все таки з немовляти людина стає мужчиною. Багато з підсвідомости в людини набирає прикмет чи окресленої думки чи завершеного труду. Ми можемо вже за 25 років проживання людини досить чітко окреслити її характер, добачити принципи, по яких вона розвивалася або піде в майбутньому. Що ж тоді говорити про організації, про громаду різних людей, різних темпераментів чи уподобань, що впродовж 25 років зцілені одною ідеєю не тільки співживуть із собою, але й прямують до одного ідеалу, часто-густо приглушуючи все, що особисте, щоденне, непомітне. Це ж уже таки осяг, це все таки видна ціль. Тим більше що 25-ліття “Нового Шляху” — це 25 років нашої молодечости, 25-ліття наших злетів, заламань, хитань чи завершень. Не буде перебільшенням, коли скажу, що це 25 років нашого найкращого життєвого періоду в Канаді.

Ясно, що не можна спинятися на сьогоднішності, не кинувши ні разу оком на вчора. І то не лише тому, що власне з учора впливає сьогодні, але й тому, що в тому учора є ми, є наш досвід, є ґрунт, на якому засаджені наші думки, могли дати окреслені роди плодів.

Як сьогодні нагадується мені ще 1930 рік. В одному малому приміщенні редакція, в іншому друкарня, склад часопису роблять у редакції, до відбитки його біжимо до друкарні, щоб звідтіля знову повернутися до редакції до коректи; після коректи знов спішимо до друкарні, щоб звідтіля по надрукуванні газети, весь її наклад привезти на санчатах до редакції і звідсіля вже остаточно зробити експедицію.

А експедиція? Передплатників не дуже багато, їх треба ще приєднувати, ще переконувати. Треба піти попід хати або поїхати на фарми. Часто у відповідь вам відмова, інколи ще й сварка. Їзда на околиці або зайцем у потягу, або пішки, або (але дуже рідко) “за пальцем” на гостинці. Однак віра в перемогу, віра в служення добрій справі нас гартувала, ми не знеохочувались, тягли громадський труд, навіть задихаючись. Тягли, щоб “Новий Шлях” існував та щоб жили ті ідеї, що їх він голосив.

Коли сьогодні “Новий Шлях” у власному великому приміщенні, і друкарня, редакція та експедиція під одним дахом, а передплатників тисячі, то сталося це все саме завдяки отій піонерській праці, що йшла від санчат, від “пішки”, від “зайцем”.

Часами деякі справжні події набирають анекдотичного змісту, от хоч би моя пригода. По переносі “Нового Шляху” з Едмонтону до

Саскатуну управа “Нового Шляху” зробила мене своїм представником на Едмонтон і Алберту. В цій цілі подарувала мені старого Форда. Я мав ним їздити по фармах приєднувати передплатників та збирати передплату. Інколи свідомий фармер дуже хотів заперенумерувати собі наш часопис, але в його кишені було пусто. Я часто годився брати на передплату продукти в натурі: пшеницю, яйця, шкуру чи волосіння. Одного разу мені запропоновано кури. Що ж, треба було брати. Зробив я нашвидкоруч коєць. Уклав його на старого Форда і їду. Дороги в той час із вибоїнами. Кури трясуться і мій коєць розтрясається. В одну мить дивлюсь — мої кури на зелених полях, а мій коєць порожній. Що ж було робити? Не половлю їх, а передплату таки мушу заплатити, бо не буду мати в фармера ніякого виправдання.

Або одного разу голодний, без одного цента при дупі, заходжу на провінції до нашого бизнесмена. Він на щось сердитий. Бачу це і жду в кутку, аж він успокоїться. Він мене не помічає. Проходить деякий час, аж він: Ви чого прийшли? Вияснюю: по передплату. Він хвилину подумав, а тоді взяв чека і виписав \$5.00. Я врадуваний дякую і відходжу. А в серці радість: ото зміню чек і куплю собі дещо їсти. Заходжу до банку в тому містечку і вже ніби близький цілі. Аж тут службовець банку: чек добрий, але чи ви менаджер “Нового Шляху”? — питає мене. Здвигнув я раменами та й кажу: ні. То й грошей не дістанете. Тоді я дізнався, що чек виставлений на “Новий Шлях” може бути вимінаний лише за підписом його управителя. Але мені не про це йшлося. Мені в тому часі хотілося їсти і мати бодай декілька центів в кишені, щоб далі піти по фармах і стягнути більше передплат.

Не обходилося в приєднуванні передплатників без окремих штук. Пригадую: намовляю я людину до передплати. Не йде, відмовляється. Переконую про ідеї, яким служить “Новий Шлях”, а він своє: “Я в Канаді, мене мало цікавить Україна”. Я йому: “Але ж “Новий Шлях” містить вістки й про Канаду”. А він — “Це роблять й інші українські часописи, а я один з них маю”. Що ж гадаю, чим я тебе намовлю. Аж тут мені до голови щаслива думка: “Чи ви знаєте — питаю я його — що наш посол до Оттави п. Лучкович зробив поправку до закону про рівне трактування всіх громадян Канади зокрема дуже гостро він виступив проти називання нас “кожушниками” “галіціанами” чи подібними “гарними” прізвищами?” А він мені: “Я про це не чув”. А я тоді: “А чого ж ваша газета про це не пише? Ось дивіться — кажу йому і витягаю три числа за чергою “Нового Шляху” — а ця газета про це пише. Ось послухайте навіть як” — і починаю читати. А він хвилину прослухавши мого читання каже: “То ви правду кажете про “Новий Шлях” — витягає з кишені \$2 та й до мене — візьміть на передплату”.

Були дні, в яких мене знайомі перестерігали: “Не йдіть до того чи того, бо він такий чи сякий”. Раз мені той, в якого я ночував, показуючи на свого сусіда хату, каже: “Не йдіть туди по передплату, бо він большевик”. Гадаю, що ж, купити не купити, поторгувати можна. Заходжу до нього в хату. Застаю його дружину, а на столі таки досить багато комуністичної літератури. Моя впевненість щораз більше хитається. Не намовлю, думаю, але починаю з його дружинною розмову, завжди спрямовуючи її до своєї цілі. Показую часопис “Новий Шлях” та інші його видання. Його дружина не поступається.

А я своє: "Та ж ви українці, большевики нам вороги, знищили церкву, нищать людей, поневолюють нарід". Але вона: "Та й пани капіталісти не ліпші. Там нарід сам собі пан". Бачу, що в цій площині її не переконано, й кажу: Але я вам, коли замовите передплату "Нового Шляху" додам задурно календар-альманах "Нового Шляху". Але в тій хвилині ввійшов її чоловік. Наново з ним розмова від початку. Правда, вже дещо легша, бо його дружина щораз частіше підтакує за мною.. Але намовити до передплати його мені таки не вдається. Аж тут його дружина: "Що ж, чоловіче, може візьмим собі той часопис, бо дивися той чоловік (показує на мене) дає ще задурно "Альманах". Календар в хаті придасться". І це "задурно" допомогло мені його приднати. Він став передплатником.

Цих кілька випадків із моїх переживань як пропагатора "Нового Шляху" подаю в його 25-річчя не тому, щоб хвалитися, скільки то я зробив, чи пожалітися на ті труднощі, які в своїй праці зустрів. Це все пройшло і вдруге не повториться. Моя цеглина в ті осяги, що їх має на сьогоднішній день "Новий Шлях" така маленька і така незначна, що й не варто про це говорити. Але роблю це тому, що я "Новий Шлях" люблю, з ним духово зростаю і чуюся йому зобов'язаним. У 25-річчя його існування, відчуваю, що це й були мої 25 років мого найкращого життя. Я зобов'язаний узнати та прилюдно заявити, що у своїй роботі я б нічого не міг зробити, коли б я не зустрів по дорозі добрих людей, їх цінних порад чи допомог. Мені завжди в тямці всі ті люди і на цьому місці я маю найглибшу шану скласти їм сердечну подяку. А "Новому Шляхові" в його ювілей 25-річчя побажати багатьох літ, витривалості в його роботі, а надіє здійснення всіх тих ідей, яким він досі служив: передусім гартування нас у переконанні, що наше найщасливіше місце на землі таки в осяйних відблисках золотавої Софії, та опоясаних липами копулястих вежах осяйного Юра.

НАШ "ТУТЕНБЕРГ" — ІВАН СОЛЯНИЧ

колишній власник друкарні "Алберта Принтинг" в Едмонтоні, що уможливив друкування "Нового Шляху", даючи до розпорядимости видавця свої друкарські машини й приміщення для редакції. Він самий складав газету на лінотині. Спочатку не рахував нічого за працю, лише кошти матеріалу (папір, чорнило), опісля майже два роки друкував газету за дуже уміркованою ціною. Був щирим прихильником "Нового Шляху", як і його дружина (тепер покійна), що кольпортувала часопис і його два снини-друкарі — що також завжди допомагали технічно "Новому Шляхові". — Ів. Солянич належить до перших українських піонерів з громадських діячів у Канаді.

Коли майбутній, канадійсько-український історик писатиме історію нашого буття і розвитку в Канаді з 1925-30-х років, — він, до усіх інших фундаментальних ділянок, напевно додасть “період масового національно-духового відродження”.

І власне до тої ділянки нашого національно-духового відродження в Канаді, за яке був зведений довгий і упертий бій свідомими українцями, хочу забрати слово

Усім нам відомо, що вже від початку цього сторіччя в Канаді були і, в міру своїх сил діяли, свідомі національно українці. Діяли вони на релігійно-церковному, культурно-освітньому і економічному полі. Але, у порівнянні до числа тодішньої нашої еміграції в Канаді, їх було так

мало, і поза церквою, їхні впливи між нашими людьми були такі слабкі, що комуністи і їм співзвучні течії всевладно розпустили були свої, Московію примонтувані крила і хижачькі кігті. В ці кігті все більше і більше ловили не лише несвідомих русинів, малоросів, але і поважну скількість тих українців, які не були в спроможності зорієнтуватися у зручній і крикливій комуно-московській пропаганді; а вона прикрившись українською культурою і мистецтвом, та узброївшись силою української пісні і існуванням фіктивної української совєтської держави в Україні, — наче пошесть вдаряла по наших одиницях, родинах, по клубах, товариствах і громадах; — вона доходила до робітника у фабриках, копальнях, по залізних дорогах, розливалася повинню по містах, містечках, фармах і все глибше і болючіше творила спустошення і моральну руїну, виривала жертви, які щоденно приносила в дарунок московському Молохові.

Утопивши в крові українську самостійну державу в Європі, Москві захогілося загарбати під свій духовий вплив і контролю усіх українців у вільному світі, після чого вона могла б уважати українську справу скінченою.

Тодішня комуністична партія Канади присвятила була цій справі усю свою увагу.

Від Галифаксу до Ванкуверу, наче гриби в осені, вирости були замітні, коштовні їх домівки, так звані “Українські Робітничо-Фармерські Доми”, а у них якісні, добірні хори, мандолінові та інші оркестри, які зо спеціально дібраними програмами, зручно заслоненими Шевченком,

Франком, Драгомановим та Лесею Українкою, стягали великі маси наших людей, з яких відтак вони рекрутували свої, масові організації.

Ті їхні мистецькі, добре зіграні, одиниці, розпоряджаючи сумами долярів, перетворювалися в мандрівні групи, та користаючи з канадійської свободи, перехрещували Канаду здовж і впоперек. Вони голосно кричали про долю робітників, грали і співали наших українських пісень і в очах наших щирих, але незорієнтованих, людей, будували культ Леніна-Сталіна, як робітничо-фермерських провідників світу, будували культ їхньої кривавої системи і культ Москви, як центру робітничого руху і їхнього визволення з кігтів світового капіталізму.

Коли до повищого додати ще живі тоді групки старих, царських москвофілів та цісарських австрофілів, а до них ще тих, які поза особисті справи і вигоди не визнавали нікого і нічого, та врешті ще той неперемінливий у засобах спір на церковному полі, тоді дістанемо повний образ тодішнього нашого духового стану й значення.

Дивилися на оту дивовижу наші співгромадяни канадійської землі і ненависть та погорда виростала в них до всього, що носило назву українське. І не легко було, робити бодай спробу, ставити чоло тому лихові, яке здавалося наче потвора проковтне те все, чим дорожили і що з таким зусиллям будували наші великі, перші піонери.

Почавши від 1923-25 років почала свій приїзд у Канаду наша, друга з черги еміграція.

Наші вороги — москалі, поляки, румуни, закріплюючи свою владу на наших землях, застосували проти українського народу жорсткий політичний, а з ним і економічний терор. Це і була причина, що з кожним роком прибувало, все більше і більше українців до Канади.

Їхали цілі родини, але здебільша їхали хлопці, дівчата, які на власні очі бачили існування української держави. До Канади їхали тоді і колишні вояки українських армій, що були активними творцями й билися за цю державу.

Оце і були усі ті, які у своїх серцях привезли тоді до Канади живу, чисту, неосквернену Україну, чистий дух українського народу. Вони були ті, що з досвіду знали послідовність і загрозу, яка випливала з московської політичної експансії. Вони знали і методи, що їх треба було протиставити цій розкладовій експансії. Як в Україні, так і в Канаді треба було звести уперту боортбу за духово-національне відродження наших людей. Треба було очистити атмосферу і на належний рівень і місце поставити наше спільне національне "я".

Нагода прийшла 1928 р. з створенням у Канаді Української Стрілецької Громади, з діяльністю якої зміцнилась боротьба канадійських українців проти комуністів і їх затій, що мали ціллю розложити нашу національну спільноту.

Жаль було дивитися, як у часі великої кризи 1930-31 років комуністи немилосердно використовували прибитих цією кризою наших добрих, чесних, але несвідомих людей, фермерів і робітників. Вони організувавши їх у "голодні колони" і безборонно повели на ганьбу і поліцейські клоби-палиці на вулиці Едмонтону та інших міст де їм, — батькам і матерям родин — розбивано голови тоді, коли їхні організатори, комуністичні ворохобники спритно ховалися і з вікон будинків фотографували ті криваві зудари, які відтак пересилали до Москви для

пропагандивних цілей. Мовляв, дивіться, як канадійська поліція масакрує голодних людей.

Як найновіші емігранти, члени УСГ і їхні симпатика були найбільшми економічно людьми тоді в Канаді, проте вони без вагання заважалися у довгу і неперемірчиву у засобах боротьбу з комуністами і їхніми поплентачами, маючи на увазі добре ім'я і честь нашої національної спільноти і добро Канади.

Наче апостоли правди розбрилися наші колишні стрільці по широких преріях, фармах, по копальнях, лісах, по залізничних дорогах і фабриках великої Канади, голосячи між українцями нашу "велику правду, для усіх єдину". Вони самі напівголодні, невідповідно одягнені часто без цента в кишені і без постійної праці, проте сильні вірою і духом, їх комунізм не береться, — він ворог їхнього народу й краю. О, — вони це знають, — як і їх, колишніх українських стрільців, знають комуністи.

І залунав у Канаді їх голос правди, — закликав до глухих і німих: Не вірте! не вірте Москві! — Комунізм — це імперіалістинча маска, — комунізм це солодка отрута у руках Москви. На боротьбу з нею!!!

* * *

Їх голос хоч влучний, правдивий і сильний, не видержує проби сил. Забагато намножилося сліпих і глухих. Вправлені комуністичні боївки ім. Максима Горького пішли у протинаступ. "Гроднєнські ребята", а з ними і наші таки з "П'ємонту хлопці", та ще й інтернаціональні хулігани почали нападати і до крові побивати українців.

Вони групами, зорганізовано почали вриватися на збори наших громад і організацій, а там, спровокувавши замішання і бійку, ламали крісла столи, громили вікна і людські голови. "Бий корпусників, бур-

ПЕРШИЙ З МОЛОДШИХ ДРУЗІВ — АНТІН Г. ГЛИНКА

Ім'я Антона Г. Глинка з Едмонтону сьогодні загально відоме не лише в Канаді і ЗДА, але й в Україні та інших європейських країнах. Цей розголос здобув він собі своєю посольською діяльністю в федеральному парламенті в Оттаві. А серед українців він слухно заслужив собі на титул чемпіона української вільної справи, бо, мабуть, в ніодній з своїх численних промов у парламенті він не оминув згадати про цю справу народу, з якого походить. Але мало відоме, що цей уроджений в Алберті українець був першим із української канадійської молоді, що захопилась ідеєю української нац. єдності, що її пропагує "Новий Шлях". Як молодий студент А. Г. Глинка відразу почав ділом підтримувати газету. Він був її першим адміністратором (безплатним), а пізніше, коли став секретарем УНО Канади, часто писав статті до "Нового Шляху".

жуїв”, юдила комуністична преса і агітатори. Вони голосні і сильні, бо мають сильну комуністичну пресу. Наші зусилля і голос губиться. Нам замикаються уста — ми не маємо свого національного часопису.

* * *

І 30 жовтня 1930 року сталося чудо. Малий ростом, але великий духом, думкою й серцем, колишній хорунжий УСС, Михайло Погорецький добре бачить і чує головну недостачу нашої боротьби і своїм благородним вчинком не лише скріплює, посилює її, але стає в самім чолі її, давши їй напрям і організовану форму. Тим своїм великим вчинком він відкриває двері хат і серця українських родин, відкриває очі сліпцям і лікує слух та повертає мову глухонімим. Він своїм учинком закріплює кожну здобуту нами позицію, поставивши на услуги нашої української правди власний новий часопис “Новий Шлях”. Він і досі є головним редактором.

Не спить, журиться редактор і ціла управа, журяться перші передплатники “Нового Шляху”. Щоб видавати часопис — треба грошей, а вони їх не мають. Ніхто з них не має грошей.

Вже давно повітыгали “хлопці”, за десятий рубець сховані на чорну годину долляри.

Місяцями неплачене чорнило, папір, неплачений чинш. Голодний пише редактор, голодна працює управа і персонал. На одній з едмонтонських вулиць, з вічно замерзлими вікнами видніє хата, в якій, поруч молодій дружини і маленьких дітей, бородатого сотника київських Січових Стрільців Петра Кузика і рахункового Василя Рурика, живе голова тої родини, творець і редактор “Нового Шляху” М. Погорецький.

У ряди-годи у цій хаті місто замикає воду або обтинає драти неплаченої електрики. Та редактор тим не журиться; нема води — на дворі є подостатком снігу, немає електрики, в хаті є свічка. Головна журба редактора, це боротьба проти темних сил його народу. Його журба це — чи і як появиться чергове число “Нового Шляху”.

І, яюсь дивно тоді звучав клич на його першій сторінці “Наша сила є нас самих!” А проте він був і є актуальний. З тою вірою “Новий Шлях” поборює неімовірні перешкоди і — перемагає.

В краю розгоряється визвольна боротьба УВО-ОУН і їй віддає свої услуги “Новий Шлях”, стає її речником на терені Канади.

Наші члени несуть “Новий Шлях” між суспільність, яка читає його і починає діяти у вказанім напрямку.

З “Нового Шляху” українці в Канаді пізнають перспективи визвольної боротьби в Україні і в ній дошукуються своєї ролі і значення тут.

Вони щораз голосніше дають відсіч московським поплентачам, комуністам і працею та грішми скріплюють наш змаг. Багато фермерів не мають грошей та вони радо платять передплати за “Новий Шлях” натурою, себто курми, кінською шерстю, збіжжям. Ось засіб плачення передплат в часі економічної кризи, ось чим платили свої жертви українські фермері Канади — на Рідну Школу, Інвалідів і Визвольний Фонд.

Піддержані “Новим Шляхом”, а відтак широкими колами наших фермерів, робітників, торгівців, підприємців і професіоналістів наші

відділи УСГ, а від 1932 року філії УНО, ОУК і МУН, повели інтенсивну боротьбу проти комуністів. Після важких ударів в Едмонтоні, Саскатуні, Вінніпегу, Торонті і в Монреалі, наші таки усунули комуністів з широкого поля діяння, де вони почали змінювати назви своїх часописів, змінили назви своїх організацій, аж остаточно зо зломаним хребтом заперлися у своєму гетто, в якому сидять і досі.

Голосячи великі думки, наші організації і "Новий Шлях" дали почин здоровому об'єднанню канадійців-українців, які знайшли спільну мову й мету в КУК.

Сьогодні "Новий Шлях" і його неструджений редактор, святкуючи Ювілей 25-ліття своєї важкої місії і праці, можуть бути гордими на ті великі здобутки, дивлячись, як росте і процвітає їх посів, як росте велика, гарна і здорова українська спільнота, як ростуть наші святі церкви і їх гарні і примірні громади, як росте значення нашої мови й культур, як множаться імена наших молодих професіоналістів і молодих учених, як ростуть наші підприємці і їхнє майно, скільки сьогодні засідає наших послів у канадійських парламентах, а остаточно і наш сенатор, і врешті, як наша молодь, роджена в Канаді пишається і гордиться своїм національним походженням.

Ясно, що все це треба в першу чергу завдячити Канаді і її конституції, але тут належить піднести оклик "Новому Шляхові" і його чверть-сторічному редакторові: — Ви успішно виконали свою місію в тому чвертьстолітті! Ваш і наш бій виграний!

КАМЕНЯР "НОВОГО ШЛЯХУ" — ПЕТРО КУЗИК

Цей колишній сотник кнївських Січових Стрільців і близький друг полк. Євгена Коновальця, що був колись його військовим командантом, був одним із піонерів Української Стрільцької Громади в Канаді і жив в Едмонтоні та працював у друкарні Ів. Солянича. В УСГ він був одним із тих діячів, що уважали ідею української нац. єдності головним завданням українського патріота-націоналіста. А щоб голосити таку ідею треба мати трибуну — газету. Тому він з захопленням повітав таку трибуну — "Новий Шлях". Він допомагав друкарською працею, відбував поїздки по українських колоніях, де пропагував цей часопис, виголошував відчити, збирав передплати, часто дописував до газети. Часто зимою він ходив пішки від колонії до колонії, проповідуючи потребу української нац. єдності й активності. Його захоплення ідеєю єдності передавалось і кріпило його

го найближчих однодумців та приєднувало нових однодумців і друзів "Нового Шляху". Перед минулою війною він вернувся на зах. землі України, де жила його дружина й донька.

Передомною пригадка редакції Ювілейної Книги "Нового Шляху", що на мою статтю приходиться надто довго ждати. Я проковтнув почування гіркого сорому, тим більше, що в пригадці зазначувалось, що "життя Нового Шляху — це теж частина Вашого життя". Цей вислів теж пригадав мені мою найбільше улюблену телевізійну програму "This Is Your Life", себто "Ось твоє життя", що її так по мистецьки спрепаровує Ралф Едвардс.

Так, я був тісно зв'язаний із "Новим Шляхом" у його піонерському періоді. Його життя є теж частиною мого життя. Яку важливу роль виконав "Новий Шлях" за минулого чвертьстоліття свого життя для українського націоналістичного руху, для справи єдності канадійських і всіх інших українців, я знаю. Але хай компетентніші від мене пишуть про досягнення "Нового Шляху" в цьому аспекті. А я задивлений у події та обставини перших років існування цього часопису. Передомною виривають люди, що творили початок історію "Нового Шляху".

Коли б я міг писати такі історичні нариси, як "Ось твоє життя" Ралфа Едвардса, головною особою в моєму нарисі з нагоди 25-ліття "Нового Шляху" був би його творець і непереривний редактор Михайло Погорецький. Я пробував би сконфронтувати його з такими живими й вже померлими друзями-піонерами "Нового Шляху" в різних місцевостях Канади, як Коссар, Гультай, Павличенко, Гуляй, Божок, Солянич, Глинка, Васишин, Штепа, Топольницький, Григорович, Шульга, Рурик, Кузик, Брик, Байрак і багато інших...

Поминаючи "організаційне", як цікаво було б спільно пригадати, як визиваючо ми сміялися і жартували з наших страшних, особистих матеріальних недостатків... Як ми спільно жили, любилися і сварилися, щоб тільки "за всяку ціну" не допустити до здійснення пророцтва різних "приятелів", що "...ви, націоналісти, втримаєтеся при організаційнім житті в Канаді аж тоді, коли мені виросте волосся на долоні"... А скільки цікавого й задушевно правдивого могла б додати п-і Погорецька на адресу свого чоловіка-редактора і про тодішні наші спільні та особисті "гаразди"... На неї впав обов'язок уможливлювати прожиток більшості працівників "Нового Шляху" — технічних і адміністративних — у своєму мешканні. А це був час найважчої економічної депресії в Канаді. В редактора було тоді п'ятеро малих дітей.

Або така піонерська картина: “Новий Шлях” вже “переїхав” із Едмонтону до Саскатуну, де заходами тодішнього управителя В. Гультая, набуто друкарню. Ця друкарня скоро дочекалася таких заборгувань, що шериф-ліцитатор тільки чигав перед замкненими дверима, щоб вкратися до середини “Нового Шляху”. Бо тільки через добровільно відчинені, а не розбиті двері ввійшовши, він міг бути в легальній силі свого урядування на повну ревізіцію всього майна...

Така грізна ситуація існувала декілька днів заки п. Гультай зібрав в формі позички часто останні центи від однодумців часопису і цим заспокоїв шерифа. Редактор М. Погорецький мусів редагувати газету до вилуску на час. Робітники друкували, а моя братова Стефа з Д. Романових кермувала експедицією газети... Час-до-часу конечно треба було відчинити двері, хоча б для тих, що працювали в середині, чи виходили з праці... З надвору сторожа з членства УСГ слідкувала за усіма руками шерифа... Був такий один випадок, що шериф вже мав вдертися до середини будинку “Нового Шляху”, але один, атлетичної будови член-сторож, С. Попович, як вхопив його, так і перекинув ним майже через дорогу на протилежний хідник... Що за втіха в одних... а страх перед консеквенціями в других...

Серед такої тяжкої атмосфери, редактор Погорецький далі редагував газету і вбивав нашу зневіру такою найкращою порадою, яку я колинебудь чув у житті: Не піддаваймося, бо “той, що заломлюється, ніколи не виграв, а переможець ніколи не піддається! — Quitter never wins and the winner never quits”.

...Продовжалася будова Українського Національного Дому в Саскатуні — першого в Канаді — під час найбільшої матеріальної кризи, яку колинебудь зазнала Канада. Розквіт комуністичної гангрени доходив до своїх вершин... Апелем до голодного черева комуністи збаламучували також дуже багато українців... Спробою протиставитися цій пошесті і рятувати добре українське ім'я перед канадійськими співгромадянами була наша постанова поширити вузькі рамки організації УСГ у Канаді... У Саскатуні засновано організацію УНО. Зовсім аналогічний випадок, що заіснував був у далекій батьківщині, де вузькі рамки УВО поширено на організацію ОУН. Редактор Погорецький у “Новому Шляху” упорядковує (рештками свого фізичного виселення) всі наші нові ідеї і поширені завдання і определено оформлює рух української національної єдності для поширення серед загалу... Це результат наших безконечних засідань і дискусій.

У пивниці невикінченого УНДому у Саскатуні засновано для членства “Голодну кухню” (тому така назва, бо не було що варити), куди причалювало членство з різних околиць Канади, що знемоглося безпуттям “битовання тренів”...

“Голодна кухня” мусіла роздобути прохарчування для своїх членів, бо конечно треба було підтримати фізичні сили членства для продовження будови УНДому і втримання національної моралі цих людей перед наступом комуністичної пропаганди. Часом приходило навіть до чинних зударів з місцевими більшовиками. На це звернули увагу ширші кола суспільства і скоро УСГ дістала дуже приязні зв'язки з “Канадійським Легіоном”...

Це все відомі справи для редактора Погорецького. Але правдивою несподіванкою для нього було б, якщо можна б було воскресити покійного Сема Кулебу, щоб з-приводу 25-літнього ювілею "Нового Шляху", він захотів признатися, як до "сикавки", зробленої у..., він натягав розпущеної друкарської фарби з "Нового Шляху" і "обсикавав" напис, що високо висів на большевицькій домівці у Саскатуні... Ред. М. Погорецький, другого дня, бідкався і нарікав... коли не ставало йому фарби докінчити випуск числа "Нового Шляху"...

Другі розказували мені, вже по роках, що секрет покійного Кулеби полягав у випробуванні експерименті, що коли "обсикав" вивіску большевицького дому звичайною фарбою, большевики обмили газоліною і не було знаку... Коли ж "обсикав" друкарською фарбою, то мусіли приставляти високі драбини і перемальовувати... Нічна робота цієї "сикавки" пережитрювала пильну цілонічну сторожу большевиків і було сенсацією в Саскатуні. Може колись знайдеться хтось, що проаналізує і поставить на фільмову ленту "веселе" і "сумне", пов'язане з історією "Нового Шляху".

У такому фільмі обов'язково повинна б бути представлена піонерська редакційна канцелярія "Нового Шляху", у такому правдивому вигляді:

...У маленькій кімнаті, за просторим столом, від стіни до стіни, сидить непоказної фізичної будови, редактор М. Погорецький. Довкола нього стоїть найрізноморідніших газет у найбільшому безладді. Звідтіля він науозумлюється про світові події... Велика попільничка, що не витримує вже догарків папіросок, які безпереривно курить, припалюючи одну від одної... В кімнаті повно диму, що можна вдуситися, але редакторіві смерть не грозить, бо вічно хтось відчинить двері і заки з нічим відійде... бо редактор зайнятий писанням — дим проясниться крізь від-

КНИГОВОД "НОВОГО ШЛЯХУ" — ВАСИЛЬ РУРИК

Доля судила цьому українському інтелегентові покинути батьківщину, не здійснивши своєї особистої амбіції — стати правником. Перед закінченням гімназії забрали його до австрійської армії, де замість крісом казали йому воювати пером рахівника. Він дослужився старшинської ранги, але далі мав діло з книговодством. Книговодчиком-старшиною був він теж в УГА. Після війни вписався на правничий факультет Українського Тайного Університету, але скоро мусів покинути батьківщину через польські переслідування. Тут був книговодчиком в імміграційному бюро, опісля діловим секретарем і книговодчиком УСГ. 1932 року тодішній управитель "Н.Ш." В. Гультай заангажував його запровадити ділові книги видавництва. На пості книговода був до поло-

вини 1941 р. Дуже часто виконував функції управителя видавництва. Після переїзду "Н.Ш." із Саскатуни до Вінніпегу, він вніхав на воєнну працю до Віндсору, Онт. Там померла його дружина Марія, а незадовго й він самий помер в онтарійській місцевості Вотерфорд.

чинені двері... На машинці до писання він тільки одним пальцем “стріляє” скорше, як зо скоростріла. Друга рука редактора обов'язково тримає папіроску, бо без папіроски не працює думка... Стукіт і тріскіт друкарських машин, через тонку стіну, зовсім редакторів не перешкоджає, навпаки, він зривається та іритується тільки тоді, коли машини стали... Тоді він долучує свої прокльони до прокльонів Байрака, Буковського, чи покійного Шевчука, що щось зломалося, чи увірвалося, а... Зелений не вмів скоро направити...

* * *

На рекорд 25-літнього Ювілею “Нового Шляху” приходиться провірено зарекордувати, що українці є більше ідейні, жертвенні й завзяті у виконанні своїх постанов, чи громадських обов'язків, коли є бідні, бігті злиднями і голодні, ніж, як є багаті і задобре їм поводитися... Можливо, що це твердження відноситься також до інших національностей, але гепер ми заінтересовані тільки українцями...

Ніде правди діти, що патріотизм і завзяття членства УНО, включно до заінтересування цілого українського загалу за океаном до української визвольної справи, давніше, перед роками, було куди краще, ніж є тепер... Хтось може оспорювати цей факт різними аргументами і прикладами, включно до дійсности, наскільки тепер помножилися наші українські друкарні, часописи, журнали, прерізні видання, тощо... Та це був би факт тільки проти їх аргументацій. Хтось захоче може аргументувати, чи потішати себе і других, таким виправданням: “Чекай, хай дороблюся, як другі, щоб мати все наймодерніше, тоді я не буду такий, як вони багаті скупарі, а вкладками, датками і патріотичними пожертвами наздожену все...”

Блаженні віруючі... Хоч чоловік не має часу прочитати всіх наших тепер друківаних часописів, але фактом є, що одна третина записаного паперу, це придумування найрізномордніших способів на призбирання гроша... Що хочемо говорім, як хочемо виправдуємо себе в порівнянні до скалі патріотичної жертвенности другого — дійсність є та, що американський добробут зіпсував нашого українського брата, який бідаком приїхав за океан!... Але цей самий американський добробут не зіпсував жида-бідака, що приїхав тут за океан і — бідний чи багатий — жертвує гроші на закріплення ізраїльської держави в Палестині. І доки ми, українці в Канаді, не будемо завжди такими жертвенними, як жида, не буде рятунку на наш жалюгідний стан у Канаді. Хто має більше, повинен більше давати на національні цілі.

* * *

За 25 років свого існування “Новий Шлях” дочекався, що тепер у ньому працює двох редакторів, включаючи М. Погорецького, як головного редактора. Редактор Володимир Мартинець відомий нам у Канаді загально ще з тих часів, коли жив в Європі, зо своїх ідеологічних націоналістичних творів і журналістичної праці. В своєму новому творі “Від УВО до ОУН” на 122 ст. каже:

“...Рік 1917 це межовий стовп між Україною вчора й Україною сьогодні — між тою Україною, що відійшла раз на завжди до історії й ніколи вже не вернеться, продовжуючи жити тільки у нашій пам'яті й у книжках та мистецтві, і Україною сучасною, що з нею зв'язане

теперішнє наше буття, наша праця й боротьба та наші надії... Ім'я цієї боротьби — націоналізм ОУН..."

За словами 25-літнього редактора "Нового Шляху", М. Погорецького, що колись гоїв нашу зневіру в Канаді засвоєною від англійців кличкою, що "A quitter never wins and the winner never quits" — первісна націоналістична організація у Канаді УСГ, а пізніша організація УНО (з усіма своїми Братніми Організаціями), писаннями "Нового Шляху", вперше розповсюдили правдиві інформації по Канаді про дійсний стан понсволеної України... а саме, що після 1917 року, Україна не зіграла, але ніколи не "сквітує" боротися, так, як переможна Москва ніколи добровільно не "сквітує" боронити своєї займанщини, доки не розпадеться на цілий ряд незалежнених народів...

Дійсний стан речі такий, що як тільки на хвилину у публічній опінії світу проговоримося, що українці є "квітерс", буде означати, що ніколи не хочемо бачити український нарід вільний... Значить, хоч український нарід посполений, боротьба за визволення мусить продовжати, а ми в Канаді мусимо далі допомагати українському народові в тій боротьбі. Але чи можлива та задовільна допомога без сильного зміцнення "Нового Шляху", який невпинно пропагує національну єдність і повну співпрацю всіх українців у всіх національних справах, які є всім спільні і дорогі?

Святкуючи 25-ліття "Нового Шляху", не забудьмо, що він мусить бути принайменше двічі сильніший в новому чвертьстолітті, ніж є тепер, щоб міг свою важливу місію далі з успіхом виконувати.

**ПЕРШИЙ ЗО СТАРШИХ ІНТЕЛІГЕНТІВ —
ДРУЗІВ "НОВОГО ШЛЯХУ" —
МИКИТА РОМАНЮК**

Він приїхав у Канаду молодим студентом перед першою світовою війною з західніх земель України. Тут закінчив учительські, а опісля правничі студії. В часі перебування "Нового Шляху" в Едмонтоні він мав адвокатську канцелярію в цьому місті. Видавництво часопису мало довір'я до нього, бо його погляди на українську визвольну справу були тотожні зо становищем "Нового Шляху". Він давав правничі поради видавництву, звичайно безплатно, і морально й матеріально підтримував рух за національне об'єднання українців Канади. Він перевів інкорпорацію приватного видавництва "Н. Ш." на спілку з обмеженою порукою і помагав правничими порадами видавництву навіть після перенесення часопису до Саскатуну. М. Романюк згинув трагічною смертю на полюванні коло Торонта, де він перебрався з Едмонтону перед другою світовою війною і мав там свою адвокатську канцелярію.

Промотор національної єдності

Після невдачі збройних змагань за волю України, багато колишніх українських вояків опинилися за кордонами рідної землі, а згодом і за морем в Новій Землі.

Розпорошені по просторій Канаді, не знаючи ні мови ні тутешніх звичаїв, шукали в першу чергу хліба щоденного.

Здобувши сяку-таку працю, почали включатися в місцеві організації, церковні чи світські, як кому пощастило десь на постійну працю приспособитись.

Але багато мусіли працювати на сезонних роботах, при будівництві нових залізничних ліній, на т. зв. "екстра генгах". При кінці місяця жовтня, ці "екстра генги" кінчалися, тому що зима перепиняла такі роботи. Робітники звичайно при-

їздили на зиму до більших міст, або на ферми, де було можливо дешевше перезимувати.

Дехто з цих робітників потішав себе, в роботі, що після закінчення сезону і приїхавши в наше більше скупчення, знайдеється, так би сказати, між своїми, включиться в якусь освітню працю, чи самий чогось навчиться. Та, на жаль, багато в своїх думках заводились. Бо не допускала до цього заїла гризня на релігійному полі людей, між яких попали. Часом ця боротьба кінчалася жалюгідно: судові процеси, пониження одних другими, одні одних уважали зрадниками українських інтересів і т. п.

Була з цього користь лише нашим клятим ворогам — московському. Ці збирали найкраще жниво, при тім захлистувались від радощів із цієї жалюгідної драчі.

Наведу хочби таке: В роках 1920 - 30 в північній Манітобі уряд будував годсонбейську залізницю. Зразу до порту Нелсон, опісля змінили до порту Чорчил. Дальше розгалуження залізниць до копальняних центрів як Флін Флон та Колд Лейк. Центром набирання робітників до цих праць було містечко Ді Па в північній Манітобі. Крім того в Ді Па була ще велика центральна трачка. Отже в цім районі в літнім сезоні працювали часом більше як двадцятьп'ять тисяч робітників.

В тих часах у цьому цілому районі не було ні одної української організації світської чи церковної. Була зате велика пробольшевицька організація т. зв. ТУРФДім. Було це після Вінніпегу друге щодо величини большевицьке гніздо в Манітобі. Для наших малоросів та московфілів це були медові місяці. Все підходило під їхню контролю. І так чи

хто хотів, чи ні, ішов до того ТУРФДому, бо тільки там відбувалися якісь імпрези чи мітінги, хочби й большевицькі. Уявіть собі, повна зала наших людей, а тут собі по сцені походжає збольшевичений єврей і плюгавить в хуліганський спосіб українських провідників і національних героїв. Гидь слухати, але ніхто і не писне в обороні національної чести. Приїздили до Ді Па наші провідні діячі, як д-р І. Гуляй та другі, але вдягти нічого не могли. Створили були гурток Української Стрілецької Громади, але він довго не втримався.

Приглядаючися до того, було враження, що большевики все переберуть до своїх рук. Десь з початку весни 1931 р. вийшло в протестаційний похід проти безробіття коло вісімсот маршуючих. Розуміється, під проводом комуни. На таке містечко, це була велика сила. Та вже, мабуть, і властям цього було забагато і цю демонстрацію поліція розігнала. Були арештування з місця, а опісля депортації, що дійшли до кількох десятків. Потерпіли і невинні Івани.

Все ж таки в тім хаосі був невиразний національний дух. Тільки треба було його підсилити. Треба було чогось цим розпоросеним бущим стрільцям, якоїсь точки опору, щось такого, щоб їх в кожний час піддержувало, давало провід, якогось центру опертя. Розпоросені одиниці нічого не вдіють. Треба душі. І так за Божим милосердям ця душа прийшла. При кінці 1930 р., на заході Канади в місті Едмонтоні явився "Новий Шлях". Видавцем і редактором цього пробойовика став колишній старшина УСС, Михайло Погорецький. Помітником у видаванні "Нового Шляху" був український канадійський піонер, Іван Солянич, власник малої друкарні.

Тяжкі були це часи, для цієї газети, але віра в перемогу додавала відваги йти вперед. Колишні стрільці зраділи з появи "Нового Шляху". Це ж їхній дороговказ та провідник до кращого завтра. Двадцятьп'ять літ це довгий час: з малого тижневика на чотири сторінки, — на пів-

ОДИН ІЗ ПРОБОЙОВИКІВ "НОВОГО ШЛЯХУ" — ЛАЗАР КУЛЕБА

Цей молодий український патріот, що приїхав до Канади з Львівщини після першої світової війни, колишній вояк УГА і член УВО, належав до перших пробойовиків "Нового Шляху" аж до своєї смерті. Він помер нагло в Саскатуні 1955 року від удару серця. Він кольпортував часопис, а коли "Новий Шлях" перенісся до Саскатуну, він разом з своїм другом, Степаном Бабієм, були першими, що видіставали від своїх знайомих дрібні позички для часопису, коли заходила конечна потреба. До своєї смерті Л. Кулеба живо цікавився справами розбудови "Нового Шляху", пропагував часопис всюди, де знайшовся між українськими людьми і часто самий щедро жертвував зо своєї робітничої платні на потреби газети.

тижневик на вісім сторінок. Під сьогоднішній час, самотній провідний орган націоналістичного напрямку в Канаді.

Пригадую собі одну подію, як я написав був допис у початкових числах "Нового Шляху" про те, що пора вилізти українцям з большевицького зачумлення і стати на український шлях. Змовилося нас кількох однодумців і задумали зорганізувати українську читальню. Я скликав організаційні сходи до моєї пекарні в неділю по полудні. До льокалю прийшло повно людей, майже самі большевики, більш п'ятдесят чоловіка.

Відкриваю збори та послуговуюся саме цим дописом, що його я написав був під псевдом в "Новому Шляху". Большевики знюхали, про що йде, почали "ревматюки". Щоб їх заспокоїти, треба було розв'язати збори. Пізніше, коли большевики вийшли з приміщення, десь ні звідси, ні звідти, одні залишилися, а другі ще прийшли, ми таки зорганізували читальню Прогресу ім. Тараса Шевченка. В читальню я прийняв уряд голови.

Це ніби нічого такого, але порівняти з другого боку, я наче був чимось озброєний, бо я покликався на щось, що вже було надруковане в газеті "Новий Шлях". Це як би хтось підносив, а я тільки піддержував його.

Візьміть всі дії УНО, будову національних домів, Осередок Освіти і Культури, а далі хочби самий КУК. До цього всього треба було комусь бути промотором. Цим промотором був саме "Новий Шлях" з новими дороговказами і молодецькою витривалістю.

Хай Бог поблагословить наших редакційних працівників, щоб дали непохитно проводити українське "Вірую", аж до повної незалежності українського народу.

Накінець треба побажати кріпкого здоров'я вельми заслуженому першому редакторові "Нового Шляху", п. Михайлові Погорецькому. Бо загальний український успіх, був у багатьох випадках першою провідною думкою шановного редактора.

УКРАЇНСЬКИЙ ДІЛОВИК, ДРУГ "НОВОГО ШЛЯХУ" — ОСИП СОКІЛ

Цей колишній вояк УСС, що після першої світової війни виїмався з Бібреччини до Канади, був одним із тих нечисленних українських бізнесменів, що впродовж років морально й матеріально підтримують "Новий Шлях". З малої крамнички в саскачеванському містечку Геффорд він розбудував поважне підприємство. Незважаючи на навал ділової своєї граці, він завжди знаходив час і силу, коли треба було послужити потребі Української Стрільської Громади, УНО або "Новому Шляхові". Особливо в часі перебування центральних управ УНО і братніх організацій і

"Нового Шляху" в Саскатуні, О. Соکیل найбільше допомагав цим організаціям і газеті поширюватись серед українських поселенців північного Саскачевану

Возвеличу малих отих рабів німих
і на сторожі коло них
поставлю Слово!

Т. Г. Шевченко

Скинувши 300-літні кайдани московського царизму, там, на рідних землях, вільне українське слово лунало не довго — від люгневої революції до жовтневої контрреволюції, що довела до окупації України новим московським імперіалізмом-червоним. До речі — українська вільна преса в демократичних країнах, до цього часу, не позбулася московсько-большевицької сугестії, називаючи озброєну революцію большевиків у жовтні — жовтневою революцією. Не треба заглиблюватись в соціологічні студії, щоб переконатись, що жовтень больше-

вицький, який відняв у народів колишньої російської імперії всі здобутки лютого, був найжахливішою контрреволюцією всіх часів і народів. Називаючи речі своїми іменами, ми тим самим поставимо і вождів жовтня (Леніна і Сталіна) на властиве їм місце — контрреволюціонерів і садистів. До дипломатично-протокольних визначень нас не зобов'язує жадний модус-вівенді з одвічними ворогами України.

Але вертаймося до теми. Отже, з першою окупацією України, большевики одягли знову кайдани на українське вільне слово. Правда, заборонити цілком українську мову валуєвським наказом вони не посміли (надто вулканічний був вибух національного життя після люгневої революції). Вони лишили ніби в спокою мову, але наділи на неї хитру ленінську вуздечку — “національна по формі, соціалістична по змісті”; себто примусили українську мову служити окупантові і поневолювати “малих отих рабів німих”, на сторожі інтересів яких мусіла б стояти українська мова.

На щастя, українці за межами рідного краю зуміли розбудувати українську вільну пресу, яка сьогодні є єдиним рупором наших національних аспірацій, наших надій і мрій, нашою єдиною ідеологічною зброєю в боротьбі з ворогами України. Одним із численних представників вільного українського слова є часопис української Канади — “Новий Шлях”, що цього року відмічає свій 25-річний ювілей жертвенного і вірного служення Україні.

Моя перша зустріч із “Новим Шляхом” трапилася по той бік океану, в Західній Німеччині. Вирвавшись із санітарного потягу, що віз

мене й багатьох на "родину", я після довгих блукань дістався до великого українського скупчення в місті Ашафенбург. В тім часі в Ашафенбургу мешкало багато представників української науки й культури. Згадаю тих, що затримались в пам'яті: проф. Л. Животко, проф. І. Базилевич, проф. О. Попів, д-р І. Макаревич, д-р Крупка, д-р Тимочко, д-р Худолій, д-р Комлик, д-р Сілецький; робітники пера: Г. Которович, М. Бажанський, Яр. Славутич, багато ветеранів визвольних змагань: полк. Чорній, полк. Жупінас, сотники, бунчужні, козаки.

В Західній Німеччині вийшли в світ українські часописи: "Українські Вісті", "Українська Трибуна", "Неділя", "Час" і т. д.

По обіді одного дня, 1946 чи 1947 року, підійшов я до газетного кіоску, в надії, що хтось із знайомих купить газету (у самого в кишені "віють вітри") і я скористаю з такого випадку — побачив нову газету — "Новий Шлях". Читаю — "Вінніпег, Канада". Дуже вона мене заінтригувала. Як же нав'язати знайомство? Підійшли ще три молоді хлопці. Один бере в руки "Новий Шлях".

— Ага, — думаю, — добре! Як що купить, то попрохаю хоч на другий день прочитати.

— Славку! — почув я різкий окрик другого хлопця — а ходи-но сюди!

Відійшли хлопці від кіоску і стали недалеко. Чую сердите запитання — ти що? Не знаєш, що нам не вільно читати чужу пресу?

— Та я лише подивився!

— Не треба й дивитись! Поглянь — ось іде К-ко! А нам із ним треба поговорити!

ОДИН ІЗ БУДІВНИЧИХ "НОВОГО ШЛЯХУ"
— ПАВЛО ШТЕПА

Інж. П. Штепа, колишній старшина Кубанського Козацтва і довголітній член Гол. Управи Української Стрілецької Громади в Канаді, був одним із будівничих видавничої спілки "Нового Шляху". Він кілька разів приїжджав із Вінніпегу до Едмонтона, часом із д-ром Ів. Гуляем, на переговори з видавцем "Нового Шляху" і в результаті в часописі почала появлятися "Стрілецька Сторінка". Обидва вони також причинились до сформування видавничої спілки "Нового Шляху" з обмеженою поручкою. П. Штепа часто дописував до "Нового Шляху" і завжди інтересувався справами розбудови часопису. Тепер живе на фермі в районі Віндсору, Онт.

До кіоску підходив мій знайомий, молодий хлопець п. К-ко. Трійка обступила його і почалася гаряча розмова. Один із трійки вже відставив ногу, щоб “копнути” п. К-ка в живіт.

Я поспішив на допомогу. Зробивши на обличчі приємну усмішку (тспер сказали б “хрущовську”), я промовив лагідно:

— Перепрошую, панство! Я хотів би запитати п. К-ко про одну справу — і з цими словами витягаю К-ка із небезпечного кола і веду його вбік.

— У мене, власне ніякого запитання до вас не було, але тепер є. Скажіть, будь ласка, чого вони до вас причепилися?

— А, то все політика, пане! — відповідає К-ко

— Бачили сьогодні ранком, як старанно видряпані оповіщення про панахиду по Сеникові і Сціборському? Отож такі хлопці здирали, як оті, що причепилися до мене, ніби то я вночі наліплював оголошення на дверях і стінах.

— А що їм залежить на тому, що хтось хоче відправити панахиду? — питаю.

— Pokійні не належали до їхнього середовища!

Оповідую п. К-ко про заборону читати “Новий Шлях”, бо то “чужа преса”.

— Для них і “Неділя” чужа і “Українські Вісті” ворожі — сміється К-ко.

— Такий наказ шефа цього середовища. А ці хлопці дисципліну знають добре.

Почувши мої скарги про те, що не можу придбати “Нового Шляху”, щоб познайомитися з ним, п. К-ко купує для мене два примірники “Нового Шляху” і я дуже втішений іду до кімнати і заглиблююсь у читання. Часопис мені відразу сподобався і літературною мовою і ідеологічним настановленням, а головню відсутністю “генеральної лінії партії”, та толерантністю. Скоро я дякуючи проф. І. Базилевичеві одержав працю в шпиталі, в кишені завелися гроші і я мав змогу купувати “Новий Шлях” кожного разу, коли з’являлося нове число. З виїздом в кінці 1950 р. до ЗДА не міг дістати адреси “Нового Шляху” і довгий час позбавлений був змоги бути передплатником. Допоміг мені о. П. Петруш. Якось після Служби Божої питає мене:

— То це ваші вірші видруковані в “Дніпрі”?

— Так — відповідаю.

— А чому ви не пишете до “Нового Шляху”? Це є найбільша і найсолідніша на цілу Канаду газета!

— Не маю адреси — кажу.

о. Петруш відчинив шухляду і подає мені кілька примірників “Нового Шляху”. За тиждень я вже післав передплату і від того часу, ось уже чотири роки я є постійним читачем “Нового Шляху” і по силі змоги дописувачем.

Ознайомившись ближче з “Новим Шляхом” — можу сказати, що часопис цінний і цікавий, друкований матеріал завжди цікавий: чи то

коротке оповідання, чи спогади наших ветеранів і стрільців, чи вісті про українців та їх життя в інших державах. Дуже цікаві є розвідки п. п. Лісового та Старуха про нашу праісторію. Важне те, що гадки й думки згаданих панів підперті витягами із праць чужоземних авторів.

Треба також відмітити як позитивну рису “Нового Шляху” толерантність у ділянці конфесійного життя, та демократичність, про яку свідчить “Трибуна Читача”, де друкуються думки читачів часом може не такі, які має редакція на ту чи іншу тему. Ця рубрика теж дуже цінна і часто буває цікавою. Правду кажучи, я не люблю часописів, які наріжним каменем своєї праці кладуть вірність своїй партії і нав’язують свій світогляд читачеві, або глибокодумно міркують над питанням: з якого кінця краще розбивати яйце — з носочка, чи з гузочки? Яку користь сьогодні, та й на майбутнє, має, напр., писанина одного тижневика, який своїм “фахом” вибрав “Варшавський договір”. З року в рік, з дня на день, цей часопис переживає “варшавську жуйку”, а надмір жовчної слини, що утворюється в процесі жування, випльовує на могилу Симона Петлюри. Кого може цікавити така писанина? Чи не досить вилили помиїв на наших патріотів москалі? Пощо додавати цього бруду з українських рук? Аналіза історичних фактів (байдуже — позитивних, чи негативних) це сфера діяльності сумлінних, об’єктивних істориків, а не пристрасних газетних писак, які дбають лише про “чистоту ідеї” свого середовища. Така писанина, на теми, які втратили актуальність, у нормального, незапамороченого читача, викликає якщо не огиду, то принаймні нудоту.

“Новий Шлях” в цьому відношенні яскраво відрізняється від часописів, які головний наголос роблять на “чистоту ідеї” і основну увагу приділяють міжпартійній боротьбі. Інший часопис обвинувачує своїх політичних антагоністів у всіх гріхах минулого і сучасного життя, як та люта свекруха, що в усьому винуватила невістку.

Звичайно, кожний часопис має своє обличчя. В іншого це обличчя приємне, симпатичне для всіх, а ще в іншого — лише для вузького кола своїх читачів. Щодо обличчя “Нового Шляху”, то воно, на мою думку, мусить подобатися всім вільним від чаду “свого середовища”, бо це обличчя — українське, національне, самостійницьке, соборницьке!

Вітаючи цією коротенькою заміткою “Новий Шлях” з 25-ліття карисної, конструктивної, глибоконаціональної по своєму змісту праці, бажаю ювілятові довгих літ, витривалости й того Духу, “що тіло рве до бою”! Змагайтеся й надалі за ті святі ідеали, що були вам провідною зіркою на вашому тернистому путі! Кличте українців, як і раніше, до згоди, до консолідації, до єдности, бо:

Коли б єднатись ми могли —
Яку б Державу збудували,
Якої б слави ми зазнали,
Які б міцні ми всі були —
Коли б єднатись ми могли!!

“Нового Шляху”

Приїхав я до Канади в маленьке містечко у Саскачевані. Це було 19 лютого 1930 року.

Початки, як звичайно, новоприбулому є тяжкі, та ще до того дошкулювала туга за рідним селом та любовою Україною.

Працюючи на фермі, я почав переписку з Головною Управою Української Стрілецької Громади у Вінніпегу. Тоді секретарем головної Управи УСГ був Василь Рурик. Він дав мені деякі поради щодо Канади, та про Українську Стрілецьку Громаду, і я від тоді постійно тримав зв'язок з головною Управою УСГ. У жовтні 1930 року я дістав перше число “Нового Шляху” і від першого числа став я його передплатником.

На початку 1933 року я переїхав до Саскатуну. Там я вступив в члени Української Стрілецької Громади, і залишився дотепер її членом. Того самого року “Новий Шлях” переніс свій осідок з Едмонтону до Саскатуну, і видно, так доля хотіла, що від тоді я став до праці в “Ногому Шляху”.

Початки були тяжкі. Можливо, що я був би не залишився в “Новому Шляху”, як би не ред. М. Погорецький. Коли я його пізнав, то з ним хотілось працювати. Наразі були прикрі часи, але він завжди кожного підтримував на душі. Мені здається, що якби не було ред. М. Погорецького, не можна було б бачити “Новий Шлях” таким, як його тепер бачимо.

Адміністратором “Нового Шляху” був тоді В. Рурик, а управителем В. Гультай. Працівники: І. Байрак, Н. Буковський, С. Бабій і я. З тими людьми радо працювалось, ми були як одна родина. Щоб сказати правду, то ми одною цигаркою ділилися втрійку. А жилились також по братерськи, бо купили хліба і молока, і так то було снідання і обід, а на вечерю ішли до ресторану їсти на кредит до п. Божка, бо він тоді був у Дирекції “Нового Шляху”. Можна собі уявити, як ми були заборгувалися! Я самий аж у Вінніпегу ще віддавав п. Божкові за харчі. Думаю, що найбільше пережив ред. М. Погорецький. Він уже тоді мав дружину і дітей; він винаймив хату для себе, а ми в нього мешкали і не платили йому, бо не було чим. Управитель не мав грошей, щоб нам заплатити, бо потрібно було грошей, щоб вийшло число “Нового Шляху”.

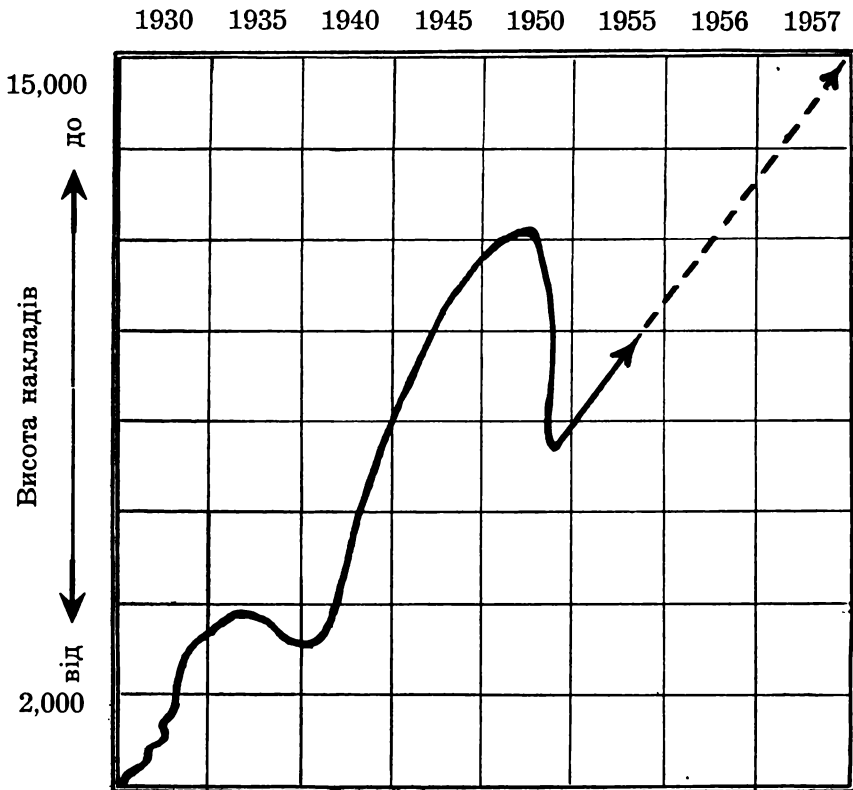
Але це все пережилось і згадується приємно, бо бачимо, що 25 років праці не пішло намарне й в забуття. Бачимо, що тепер відзна-

чають 25-ліття існування "Нового Шляху", і згадують всіх нас, перших працівників.

Я особисто згадую всіх тих, що з ними працював тоді і пізніше а було їх небагато, разом з управителями, а саме: В. Гультай, д-р І. Гуляй, Р. Матейчук, П. Вожок, С. Кутний, В. Гладун, д-р С. Росоха, Н. Гунчак і теперішній І. Тиктор. Нас з піонерів залишилося ще 4, а це ред. М. Погорецький, І. Байрак, С. Бабій і я.

Ми і далі ще старасмось так працювати як передтим, щоб "Новий Шлях" дочекав 50-ліття святкувати, а ми також разом із ним.

РІСТ "НОВОГО ШЛЯХУ" В РОКАХ:

Пояснення:

————— = дійсний ріст — — — — — має дати Ювілей.

"НОВИЙ ШЛЯХ" В ЦИФРАХ

За 25 років вийшло 2,194 чисел "Нового Шляху", разом 12,570,509 примірників. Приймаємо, що одно число "Нового Шляху" читає пересічно двос людей. Думаємо, що таким чином "Новий Шлях" виконав велику працю.

серед полонених

(Картина з минулого)

Коли проgrimіли останні громи другої світової війни, я разом з іншими побратимами зброї подався на захід. По двотижневій мандрівці я опинився в англійському полоні. Власне кажучи, я шукав цього полону, так як шукали його тисячі вояків-українців І У. Д. УНА з хвилиною закінчення війни. Але не тільки ми, українці йшли добровільно в полон. Вся німецька армія поспішала на захід, щоб тільки не попасти большевикам в руки. Всіми шляхами, дорогами, гірськими стежками котилася лявіною на захід недавно ще грізна німецька армія. Все вперед, подальше, кілометр, два, десять від небезпеки, що насувалася позаду гриміла тисячами танків бойових машин, їжилась де-

сятками тисяч автоматів, нависала маревом жаху над австрійським населенням і несла зо собою страх і грозу прийдешніх днів. Червона Армія займала Австрію. Її танки вганялись на головні шляхи, перегороджували відступ німецької армії й захоплювали великі маси вояків у полон. Нераз приходилось нам обходити високими горами шляхи, що вже опинились в большевицьких руках.

Врешті по двох тижнях мандрівки я опинився в місцевості Шпіталь, під англійцями. Тут збиралась українська дивізія. По кількох днях побуту в цій місцевості, нас напхали туго мов оселедців у бочку на автомашини й повезли на південь. Переїхавши около 60 кілометрів, ми опинились в Італії. Їхали кілька днів, пристаючи тільки на нічний спочинок. Очевидно, що подорож цією країною належить до присмноти, але коли вас мучить спека, спрага, пилюга, — це вже не належить до присмноти. Удіне, Тревізо, Ровіго, Равенна, — це були перехідні пункти нашої подорожі.

Врешті одної ночі, коли кожний з нас думав чому це не зупиняємось на відпочинок, наша довжелезна колона зупинилась. Нарешті буде відпочинок, — подумав кожний перемучений цілоденною їздою. Було дуже темно й не можна було розглянутись довкола. Попереду голосно лаялись англійські вояки, гуділи мотори, небо перехрещували яркі прожектори, а наші автомашини посувались дуже поволі вперед. Вкінці моя автомашина підїхала до вузької брами і стала. Нам казали висісти і йти скоро між якісь дротяні високі загороди, що виглядали вночі мов великі клітки. В такій загороді нас усталили в лаву, наказали покласти наші клунки й взагалі все, що хто з нас мав, перед себе і при світлі електричних ручних ліхтарок почався обшук. Вояки безцеремонно знімали ручні годинники, перстені, забирали вартісні речі, коли знайшли в кого. Вся ця процедура супроводилась лайкою, криком, штовханцями. Коли скінчився обшук, нам казали вийти з загороди, пе-

рейти ще якісь дротяні засіки й ми опинились на чистому полі. Нам наказали лягати на землю без найменшого гамору.

Другого дня вранці прокинувшись, я побачив, що ми знаходимось у величезнім таборі, а власливо в полі, обгородженому колючим дротом, обставленим густо стійковими вояками з ручними автоматами. На рогах табору були окопи з уставленими кулеметами поверненими на табір.

В 8-мій годині почалась ранішня перевірка. Тридцять-тисячна маса ставала по своїх бльоках. У кожному бльоці тисячка полонених. Всі мусли стояти до перевірки, одіти в шапках і поясах на сонці.

По перевірці я бачив, як із сусідніх бльоків відносили полонених до великих шпитальних шатер. Після перевірки, що звичайно тривала неменше ніж до 10-ої години, наставав найгірший час. Жахливо пекло сонце, води було обмаль, до водопровідних рур тягнулись довженні черги полонених. Найгірше мучила нас спека. Харч був нужденний, а що найгірше, не було чим зварити навіть юшки. Не давали жадного опалового матеріялу. Полонені визбиравали солому, суху траву, листя, палили непотрібний одяг.

В тому таборі ми зазнали найгіршого лиха, що його можна зазнати в неволі. Більшість із нас хворіла на різні хвороби. Шпитальні шатра в сусідньому бльоці були переповнені хворими українцями, німцями, югославцями, які перебували в цьому таборі.

По кількох тижнях нас перевели до табору 5 С., де саме опинилась більша частина Української Дивізії. Цей табір виглядав як рай у порівнянні з попереднім табором 14 А., що його проклинав кожний, хто попався за його дроти. Тут ми перебули до пізньої осені. Під кінець листопада нас перевели до табору в Ріміні, де ми були аж до літа 1947 р.

Наш табір у Ріміні був добре організований, були різні школи, курси, читальні, велась культурно-освітня праця, виходили часописи та журнали. Історія табору та життя полонених дивізійників, — це одна з дуже цікавих картин, життя українського вояка, який завжди стояв на сторожі добра України, де б йому не приходилось перебувати.

Влітку 1946 року я несподівано отримав більшу посылку газет з Канади. Це було кільканадцять чисел “Нового Шляху”. Я вперше тоді побачив цей український часопис із далекої Канади. Перечитував усі числа пильно, бо український часопис у таборі це була велика цінність. Читали “Новий Шлях” друзі, приятелі та знайомі. Внедовзі наспів лист від земляка з Канади, який повідомив мене, що загремував для мене “Новий Шлях” на весь рік. Я щиро подякував землякові в листі за його дарунок. Український часопис у полоні, — це велика цінність, коли брати на увагу, як прикро відчувався брак українських книжок і газет. Завдяки “Новому Шляхові” ми, односельчаги змогли відшукати багато земляків, і знайомих не тільки в Європі, але також у Північній та Південній Америці, і вони почали посилати нам допомогу.

Влітку 1947 року нас усіх із Ріміні перевезли до Англії. Тут ще мені прийшлося посидіти в полоні більше року. В таборах, де я перебував, вже були читальні, де приходили різні часописи, а між ними також “Новий Шлях”. Я завжди читав та цікавився тим українським часописом, який поміг мені багато у важких днях неволі в Італії.

Першого листопада 1948 року я стискаючи в руках документ звільнення з неволі, опинився поза брамою табору воєннополонених. Я був вільний. Передомною прослався шлях нового життя на чужині...

У К Р А Ї Н О !

Турбуси ти мене почами, Україно,
А в ясний день біжиш за мною, як дитина...
Але чомусь боюся запитати Неба,
Але че усь боюся запитати Неба,
Як довго ще буде воно тебе тримати
В мраковинах казок міжнародних піратів.

На малі півночі, як в дзеркалі я бачу,
Що доля нам призначила тяжку задачу:
Поставила нас вартовими коло брами,
Якою все пролазили найбільші хами,
Куди й сучасні хами хочуть проходити,
А доля каже: “ви їх маєте спинити”.

Історія і географія нам дала
Найтяжчу стійку з Заходу до Сходу,
Та біофілософія обдарувала
Нас ціхами місійного народу.

І ми в минувшині ту місію сповняли,
Коли аж від Двини до веж Тмутороканських
І від Дунаю поза Волгу поширяли
Наш лад, культуру й віру між племен поганських.

Чи як Богдан ляхів, а москалів Петлюра,
Збудивши дух і віру єдності народу,
Повиганяли, як злодіїв, — клали мури
І будували власну хату в непогоду.

Та ми, як інші в давнину, або й недавно
В напруженні, без помочі на фронтах бою,
Утомлені, на час, впустили Славу давню
І стали жертвами грабунку і розбою.

І може всі мої турботи, Україно,
Не мучили б мене хоч соромом народу,
Коли б я певним був, що всю твою руїну
Вчинили вороги... а за твоєю свободою

Усі твої сини, як мур один стояли
І, по завітах Святослава і дружини,
Разни на ворога у лавах виступали
І, як доводилось — то бились до загину.

А певности в душі не маю я такої,
Як пригадаю Русь й крамольників Олега;
Носів, Тетер і Шахраїв доби нової,
Що, як воли, впрягались до чужого плуга...

Та честь твоя і сила й мудрість, Україно,
Гартуються мов на ковадлі молотами
По кузнях і чужої й власної руїни...
А, загартовані, — лавровими вінками.

Вони оздоблять голови нових провідників,
Які разом, без братозрадної облуди,
Проженуть твоїх напасників давніх віків
І славу пограбовану назад здобудуть.

Вони тебе, осяяну промінням волі,
На цілий світ законом Бога і природи,
Посадять над Дніпром, на Київських престолах
Для сповнення твоєї місії на Сході.

“НОВИЙ ШЛЯХ” ДЯКУЄ ЗА ЮВІЛЕЙНІ ПРИВІТИ І ПОБАЖАННЯ!

З приводу свого Срібного Ювілею “Новий Шлях” дістав багато привітів від своїх друзів із Канади, ЗДА, Європи та інших частин світу. Ми щиро дякуємо за їхні побажання. В наслідок браку місця в цій книзі не можемо їх надрукувати, але всі вони висловлюють однакові думки і бажання, як, напр., у цьому привіті-листі з далекої південно-американської країни:

...“Бажаю “Новому Шляхові” з нагоди Ювілею всього найкращого — тише з Аргентини наш приятель п. Йосиф Варениця, відомий аргентинський діяч і громадський діяч. У своєму листі він оцінює високо всю цю велику жертвенну працю, що її сповнив “Новий Шлях” впродовж минулих 25 років між українською спільнотою на терені Канади. П. Варениця тише між іншим:

“Велике признання належиться усім першим основникам “Нового Шляху”, редакторам, які невтомно змагали до об’єднання українців, борожили українську визволь-

ну справу та працювали для добра української спільноти, для збереження рідної мови, культури, традицій та сильної непохитної віри у справедливу боротьбу українського народу на рідних землях. І завдяки цьому живому слову, що його голосив “Новий Шлях”, ми сьогодні хог і на зужині, але зберігаємо в нлихх серцях любов до України й всього нашого рідного. Я перебуваю вже тут в Аргентині 48 років, але завжди радію успіхами української справи та серцем перебуваю на рідній землі. Радію щиро, як прийде до мене “Новий Шлях”, цей вісник української правди й зогорого серця бажаю йому якнайкращого успіху в його великій та творчій праці. Бажаю також сили й витривалости у праці панам Редакторам, а всіх українців закликаю піддержати “Новий Шлях” у цьому Ювілейному Році.

З великою пошаною до Вас
Йосиф Варениця
(Рамос Межія, Аргентина)

“Лиш одну думку маю...”

(Спогад про молодого МУН-івця, працівника “Нового Шляху”, що згинув геройською смертю 1940 року, як доброволець Канадійської Воєнної Морської Фльоти.)

Сл. п. АНТІН ЛЕСЬКІВ

Жив у Саскатуні молодий, здоровий, веселий та дотепний хлопець Антін Леськів. Саскатун — його родинне місто. Тут родився в домі Филімона і Юстини Леськових (що є його батьками) дня 12 травня 1920 р. Вже в ранніх дитячих роках мріяв про далекі подорожі, а згодом, забаглося хлопцеві як колись запорізьким козакам:

“По морі гуляти слави
[добувати]...”

а може колись:
“Із ворожої неволі братів
[визволяти]”.

Не даром плила в його жилах українська кров. Його задушевні мрії незабаром сповнилися. Покінчивши публічні школи, вступає

до Технічного Інституту в Саскатуні (Technical Collegiate Institute). Після покінчення студій, в р. 1938-му голоситься добровольцем до канадійської морської воєнної фльоти. За два роки аж до часу, коли зістав покликаний до чинної морської служби, працював лінотипщиком у друкарні “Нового Шляху” в Саскатуні. Був він активним членом МУН. Брав живу участь у всіх проявах місцевого українського громадського життя. Належав до драматично-співацького гуртка при Філії УНО в Саскатуні. Любив спорт і був одним із найкращих гравців у місцевій, українській, м'ячевій дружині. Але над усе любив свій український нарід. Мріяв, що може колись вдасться йому поїхати (як сам казав) на “другий бік”, себто в Україну, бо хоч уродженець Канади і не бачив України, все ж таки любив її палко і давав належну відсіч кожному, хто посмів обидити його нарід та край, звідкіля вийшли його батьки та діди. Як він думав, свідчить найкраще його останній лист до “Нового Шляху”; а в ньому між іншим писав:

“Дорогі Товариші з “Нового Шляху”!

Лише пару слів тим часом до Вас усіх, що з Вами я працював. Хочу повідомити Вас, що від'їжджаю... Все мріяв поїхати

**КРАЙОВА УПРАВА МОЛОДИХ УКРАЇНСЬКИХ
НАЦІОНАЛІСТІВ КАНАДИ,**

ЩО БУЛА ВИБРАНА НА КРАЙОВОМУ З'ЇЗДІ В МІСТІ ВІННІПЕГ 1956 РОКУ

ВАСИЛЬ ГЛАДУН
почесний голова
Торонто

МИХ. ОРИХІВСЬКИЙ
голова
Торонто

ІПЛЯ ПОВОРОЗНИК
скарбник
Гемилтон

ЯРОСЛАВ ФАБІЯН
член Кр. Управи
Торонто

АННА БАЛКА
член Кр. Управи
Едмонтон

БОГДАН КЛИМКІВ
член Кр. Управи
Вінніпег

МИХАЙЛО ЛИС
член Контр. Комісії
Мус Джо

ЯРОСЛАВ БЛАК
член Контр. Комісії
Торонто

НАТАЛКА БУНДЗА
член Контр. Комісії
Зах. Торонто

В групі немає I. і II. заст. голови **ВОЛОДИМИРА КЛИМКОВА** з Вінніпегу і **ОСТАПА ШАХА** з Торонто, секретаря **БОГДАНА КЛИМАША** з Зах. Торонто, члена Крайової Управи **ОРЕСТА ОРИХІВСЬКОГО** з Монреалю і членів Контрольної Комісії: **ВОЛОДИМИРА НИЧКИ** з Реджайни і **МИКОЛИ ОЛЬХОВОГО** з Гемпלטону.

• * *

ІДИМ ДАЛЬШЕ СПІЛЬНИМ ШЛЯХОМ!

Історія МУН тісно пов'язана з "Новим Шляхом". Від самого початку цей часопис солідно й реально розглядав проблеми української канадійської молоді і шукав розв'язки, що приносила б користь так цій молоді, як і всьому українському суспільству в Канаді, канадійському громадянству й українському народові. Українська національна єдність, співдіяння у спільних справах усіх українців у Канаді, що їх пропагував "Новий Шлях", саме були передумовою успішної розв'язки цієї проблеми. Розумні молоді українські канадійці відразу це зрозуміли й підтримували "Новий Шлях". Вони пропагували ідеї часопису між нашою молоддю різних віровизнань і політичних та групових переконань, влаштовували підприємства і кампанії на матеріальне забезпечення газети, пропагували й кольпортували її серед нашого громадянства. Близькі друзі "Нового Шляху" — Павло Юзик, Володимир Давидюк, Рудольф Лозинський, Корнило Магера, Іван Кішинський, Прокіп Савчук та ін. — перші зорганізували організацію Молодих Українських Націоналістів і Українську Студентську Нац. Організацію (УСНО) в Саскатуні. "Новий Шлях" довгі роки давав до їхньої розпорядимості одну сторінку в газеті, радо друкував статті молодих українських канадійців, завжди підтримував добрі почини молодечої організації, як Літунську Школу МУН в Ошаві, видавництво молодечого журналу і т. ін. — В другому чвертьсторіччі своєї праці "Новий Шлях" бажає далі тісно співпрацювати з МУН і всією українською канадійською молоддю, якій лежить на серці справа національної єдності і співпраці українців у Канаді.

на "другий бік", а тепер прийшов час. Хотів також бути каноніром, а тепер перейшов іспит і сьогодні став каноніром. Жалую, що не міг ще раз бути з Вами усіми, але — як Бог дасть, вернуся та й знов буду з Вами. Не думайте, що я боюся згинутися... Я знаю, що я був, є і буду українцем та помру як українець... Також дуже жалую, що більше наших хлопців не вступає до маринарки, бо кращого від маринарки не знайдете... Здоровлю усіх: у редакції, канцелярії і Українським Національним Домі... Лиш одну думку маю: Україна повстане! Слава Україні!"

Ось такі думки, провозжали вірного сина свого народу, у далеку незнану дорогу. Що таким був бл. п. Антін та ще не завагався віддати своє молоде життя за волю народів, це безперечно заслуга в першу чергу його батьків, що є свідомими українцями. Покликаний, до чинної служби вже під час воєнної завірюхи, виїжджає до Ванкуверу, а опісля до Галифаксу. Здає іспит на гарматчика і зістає приділений до конвойної фльоти, що охороняла транспортні й вантажні кораблі на Атлантику. Корабель, що на ньому Антін Леськів служив гарматчиком, звався "S. S. Whitford Point" і з цим кораблем відчалив Антін дня 8 жовтня 1940 року з порту Галифакс до Англії. Вже 15 жовтня вночі розгорілась на морі завзята боротьба конвойних кораблів із нападаючими німецькими субмаринами. Довго боронився корабель, на якому був Антін, та вкінці він затонув. Антін згинув на стійці як герой... Люта жорстока смерть, що всюди нас чекає, перекреслила всі його мрії і сподівання. Антін згинув не побачивши вимріяної України та не

дочекавшись волі українського народу. Знайшов собі могилу глибоко-глибоко, що її не догляне нічче око. Навіть рідна мати не прийде на могилу, не заплаче та не покладе китиці незабудьок одинокому, дорогому і незабутньому синові. Тільки гірко-важко заредає, щоб ніхто не бачив сліз... Та не лише батьки, але і сестри Емілія і Анна сумують, тужать і оплакують свого молодого життєрадісного брата. Особливо Анна, що має подібну вдачу як її покійний брат.

Українські організації втратили в особі Антона молодого, надійного та ревного члена, що не так легко можна було його місце заступити. Одночасно і англійські організації, що до них бл. п. Антін Леськів належав, болуче відчули його втрату. Він, своєю лагідною, дотепною вдачею, своїм розсміяним обличчям, вносив усюди милий, невимушений настрій.

Канадійське міністерство природних ресурсів провінції Саскачеван одобрило постанову міністерської ради назвати одно озеро в північній частині провінції "Леськів Лейк". Озеро це знаходиться 60 миль на захід від міста Флін Флон.

Це Канада — батьківщина Антона Леськова, рішила дати хоч частинну нагороду зболілим батькам, по втраті одинокого сина. Бодай їхнє родинне прізвище не пропаде в Канаді, за яку віддав своє молоде життя їхній син бл. п. Антін Леськів.

Спи спокійно на дні глибоко
[моря,
Та сни про долю-волю
[України, що напевно прийде.

М. Ж.

Ювілей "Нового Шляху"

(СТАТТЯ В ПАРИЗЬКІМ "УКРАЇНСЬКІМ СЛОВІ" З 4 ГРУДНЯ 1955)

30 жовтня 1930 року появилoся перше число "Нового Шляху". Таким чином цей часопис святкує 25 років свого існування. Скромно, майже ніяк, не відзначив свого ювілею "Новий Шлях", а 25-літній шлях "Нового Шляху" не був рожевий.

Виняткову роллю виконав він уже першими своїми числами. Що діялось осінню 1930 року на Західних Землях України, належить вже до історії, як одна з найбільш ганебних дій ворожої окупації над українським народом. Масовий погром польським військом українського населення, що його так скромно назвали поляки — "паціфікацією" — остаточно і назав-

жди відділив українців від поляків, Західні Землі України від Польщі. І саме в тому часі, коли польська солдатчина п'яніла від своїх "подвигів", як колись у добу Козаччини, коли поранене українське населення на мент змовкло, ген здалека, із-за океану в цей мент знову прогомніло могутнє — "Не тішся, ляше!.." Це був голос тих, що вчора ще тримали зброю в руках, що тією зброєю мірялися з поляками й нею обороняли Українську Державу, це був голос Українських Стрільців, що з'єдналися на канадійській землі в Українську Стрільцьку Громаду й дали почин "Новому Шляхові".

25 років це довгий-предовгий і

ПОНЕР-ПРОПАГАТОР "НОВОГО ШЛЯХУ" — СТЕПАН ВАСКАН

Кільканадцять років цей буковинський українець із першої української еміграції до Канади був пропагатором і дописувачем "Нового Шляху" ще в Едмонтоні. Його захоплювала ідея національного єднання, що її голосив "Новий Шлях". Особливо цинив він цю газету за її заінтересовання справами українців-робітників у Канаді та за правильний соціальний підхід до робітничих проблем і трейдунійного руху. У своєму молодому віці він захопивсь був соціалізмом і остаточно опинився в таборі канадійських комуністів, де якийсь час виконував поважні функції. Але опісля розчарувався в комунізмі і завзято його поборював серед робітництва. Крім співпраці в "Новому Шляху" він теж був одним із перших організаторів УНО, особливо в Алберті. Він помер на серцевий удар у Вал Д'Ор, Кв., далеко від Едмонтону, де прожив більшу частину свого життя.

важкий-преважкий шлях, по якому пройшов увесь український нарід, а разом з ним і вся українська еміграція. Окремої студії вимагає цей період історії нашого народу й напевно та студія буде відзначати цей період як найважчий, але одночасно як один із найвеличніших періодів життя й змагу українського народу. Саме в 30-х роках починався отой **"новий шлях"**. Не для нарікань, не для хвали згадуємо тепер, при нагоді ювілею **"Нового Шляху"** той період, а для радості й в почутті сповненого супроти свого народу обов'язку.

Засада, що стала девізою **"Нового Шляху"**, — **"Не для слави, а для справи"**, була засадою всього Українського Стрілецтва, яке безупинно прагнуло тільки служити своєму народові, тільки змагатись за його визволення, за його державну суверенність.

Не менш важливу роль відіграв повсякчас **"Новий Шлях"** в житті української еміграції в Ка-

наді. Початки його були надзвичайно важкі, бо старші від нього українські часописи не зайняли прихильного становища до нового комбатанта. Доводилось і тут змагатись за здобуття позицій, за напрямлення на **"новий шлях"** української еміграції.

Коли сьогодні вся українська еміграція стоїть непохитно за збройну визвольну боротьбу українського народу, будучи вже свідомою, що боротьби без жертв немає, не так воно було в 30-х роках. Дивне це, але правдиве, що й с найкращим доказом безупинного походу вперед на нашому визвольному шляху. Чимало українських еміграційних організацій в тому періоді не виходили поза межі дрібненької культурної роботи, жили тільки споминами про **"Старий Край"**, навіть засуджували збройну визвольну боротьбу, бо, мовляв, ворог використовує це і розв'язує українські школи та кооперативи. Нині, коли вже нічого

ОДНА З ПЕРШИХ ДОПИСУВАЧОК **"НОВОГО ШЛЯХУ"** — МАРІЯ ДЖУМАГА-ГУЛЯЙ

Пані Марія Гуляй, з родини українських канадійських піонерів Джумагів, дружина д-ра Івана Гуляя, була першою дописувачкою до **"Нового Шляху"** з українок, уроджених у Канаді. Вона почала дописувати на жіночі теми ще в перших роках перебування **"Нового Шляху"** в Саскатуні. Тоді вона ще була незамужньою й учителювала в середніх школах Саскачевану. Опісля вона займала важливі позиції в Організації Українок Канади і часто дописувала до **"Жіночої Сторінки"** в **"Новому Шляху"**. Тепер вона живе з своїм чоловіком, двома синами і донечкою у Вінніпегу.

не лишилося, коли й наша прадідівська земля не нашою стала, коли український селянин став кріпаком “знаціоналізованої” землі й наймитом-рабом у державного капіталіста-Москви, нині стало ясно, що тільки визвольна боротьба це найкоротший шлях до волі українського народу і що лише в суверенній Україні все буде українське.

За 25 років свого існування “Новий Шлях” виконав велетенську працю у формуванні національно-державного дозрівання української еміграції в Канаді. Це чи не найбільш спричинилося до чіткого визначення української еміграції, як окремої етнічної групи, що є безперечно невідірваним у частоті не тільки для української еміграції в Канаді, але взагалі для цілого українського народу. І це також запише історія українського народу, як один з найкращих успіхів у його житті, що ген далеко, за океаном, у найважчий період сформувалась українська еміграція в окрему етнічну групу й була як така визнана.

Це саме і є тим найкращим при

кладом, незбитим аргументом, що “всюди там, де ти стоїш, можеш виконувати добру й для свого народу корисну працю”. Це немов два бігуни — перший це отой “безіменний Іван”, — другий це національно свідомо людина, яка безупинно дає свій великий вклад творчої праці в розбудову країни, що в ній живе, одночасно залишаючись свідомим членом свого поневоленого народу й разом із своїм народом змагаючись за його визволення. Вчора — несвідомий, нині гідний репрезентант свого народу. Все це тільки плоди праці, кожноденної важкої праці!

В 25-ліття “Нового Шляху” можна б його прирівняти з отими кількома, що ще в живих, першими українськими емігрантами в Канаді, які з почуттям сповненого обов'язку й виповнення творчим змістом свого життя заявляють: “Як сюди я приїхав, нічого, крім дикого поля й диких бур'янів тут не було... Тепер пишаються в своєму розквіті численні міста, тисячі сіл, фабрики, копальні, заводи, школи, залізниці, пошти, у повітрі безупинно гудуть літаки. І

ВИДДАНИЙ ДРУГ-ДОБРОДІЙ “НОВОГО ШЛЯХУ” — ВАСИЛЬ БАКУН

Поздоровляючи “Новий Шлях” із Срібним Ювілеєм, цей довголітній друг, співробітник і добродій часопису, писав: “Всі ті, що хотіли бачити “Новий Шлях” у гробі, забули, що за його добрі слова і діла наше громадянство не допустить його до скою. За минулих 25 років кожний мусить дати признання “Новому Шляхові” за його дотеперішню працю для справи єдності українців у Канаді”. В. Бакун, колишнього підстаршину УГА і члена-піонера УСГ, ще пам'ятають наші жителі Алвени, Гендону, Фстону-Бобулинець та інших фермерських околиць у Саскачевані й Алберті, де він перший пропагував “Новий Шлях” в 1930-их роках. І тепер у Ювілейному Році часопису, він приєднав у Вінніпегу найбільше нових передплатників. У часі перебування часопису в Саскатуні він, у вільному часі від праці на залізній дорозі, завжди безплатно помагав в експедиції часопису. Він також належить до добродіїв “Нового Шляху”, що в потребі спішать йому з матеріальною поміччю.

все це створив людський дух і я був співтворцем цього всього..."

Так коли нині в Канаді всі за самостійну, соборну Українську Державу, коли нині всі за боротьбу з ворогом, коли нині не жаліють помічі, не плачуть і не нарікають, що ллється українська кров, то в цьому одна з великих і найкращих заслуг якраз "Нового Шляху" і тільки "Нового Шляху". Якби відкрити сторінки інших українських часописів, що виходили в 30-их роках в Канаді й порівняти їх із сторінками тодішнього "Нового Шляху", то наглядно було б видно, який великий шлях пройшли, як високо вирости вони, не помічаючи навіть цього росту.

Найкращим задоволенням для тих первісних піонерів "Нового Шляху" може бути те, що серед важких моральних і матеріальних обставин вони дивинули на високий рівень українську еміграцію, що перебуваючи в Канаді, вони жили життям свого народу й других до такого життя привчали та привчили. Для них бо не виста-

чало признаватись до свого поневоленого народу, а треба було включатися у визвольну його боротьбу й у міру своїх сил і обставин подавати тій боротьбі безустанну допомогу.

Але треба звернути увагу також і на другу сторінку, а саме — постійного браку засобів у цього Видавництва. Правда, ніколи і ніде чесний борець не доробився, ані не збагатився; ніде й ніколи ще чесний робітник, що виключно для других працює, не збагатився. Якраз навпаки, чи це фізична одиниця, чи якась народня установа, що виключно не для своїх інтересів, а для добра других, для добра загалу працюють, завжди перебувають вони в злиднях, завжди "латають діри", завжди трясуться, чи будуть засоби на найближчі тижні. Тому то й піонерам "Нового Шляху" ця ділянка відбирала весь спокій, не одному з них проходили у важких турботах безсонні ночі, не один раз довелося позичати, випрошувати, понижуватись, щоб тільки праця

ПОНЕР-ПРОПАГАТОР "НОВОГО ШЛЯХУ" — МИХАЙЛО БАБІЙ

Михайло Бабій був одним із перших, до якого редакція "Нового Шляху" звернулася при кінці 1930 р., зайнятись рольортом газети в саскачеванській столиці Реджайна, де він був тоді, мабуть, головою Гуртка УСГ. За весь час свого перебування в Реджайні він виконував солідно це завдання. Пропагував часопис, коли був працівником і управителем кооп. "Каліна" у Вінніпегу і секретарем КЕ УНО в Саскатуні. В ньому мав "Новий Шлях" завжди доброго друга й помічника. Короткий час після перенесення часопису до Вінніпегу, він був його діловим секретарем і часто виконував обов'язки управителя. Поруч інж. Василя Топольницького у Вінніпегу, він належить до піонерів-зідновителів кооперативного руху серед українців у Канаді. Тепер він живе зі своєю дружиною в онтарійському місті Гемилтон.

єс переривалась, щоб машини не зупинялись, щоб на час газета вийшла й щоб з неї читач був завжди задоволений, щоб завжди знайшов щось нового, як потрібний духовий корм.

Коли український емігрант, що перебуває 25 років у Канаді і беззупинно працює, може тепер похвалитися, що він доробився, що він не лякається невідомого завтрашнього дня, то напевно "Новий Шлях" таким успіхом похвалитись не може. Його завтрашній день є непевний і невідомий, як був 25 років тому, бо його праця не могла принести йому матеріальних успіхів, чи матеріальних багатств. Його праця дала духове багатство другим, якого долями міряти не можна. Тож бажано мужності і завзяття працівникам "Нового Шляху", щоб продовжували прямувати в майбутнє,

яке повинно бути кращим, як минуле. Це буде єдиною заплавою.

1930 року появилось перше число "Нового Шляху". Появилось воно тоді, коли "Новий Шлях" не мав ні одної машини, ні одного складача, ні редактора, ні коректора, ні навіть редакторського стільця. Чи це не пригадує отого первісного нашого емігранта, який 60 років тому з'явився в Канаді, не маючи ніяких засобів, але маючи силу волі і силу своїх м'язів. Все, що він створив, це тільки діло його волі й м'язів. Чи може бути кращий, більш величний успіх?

В день ювілею "Нового Шляху" побажаймо, щоб він і надалі так непохитно й віддано служив визвольній ідеї українського народу й українській етнічній групі в Канаді, щоб був постійним вчителем і прикладом для других.

ДРУГ "НОВОГО ШЛЯХУ" З ДАЛЕКОЇ КАЛІФОРНІЇ — КОСМА ДУДА

Косма Дуда, що приїхав з Львова до Канади по першій світовій війні, був фермером в околиці Геффорд, Саск., опісля мав підприємство відновлювання клясичних меблів в Едмонтоні, опісля у Ванкувері. На старші роки він виїхав з своєю дружиною на постійне перебування в соняшній Каліфорнії. Дій колишній активний член УСГ і УНО Канади, належить до передплатників і добродіїв "Нового Шляху" ще від 1930-их років. Він був кільканадцять років представником "Нового Шляху" на Брит. Колумбію і завдяки йому часопис здобув у цій провінції над Тихим океаном поважне число читачів-передплатників. І тепер, у далекій Каліфорнії, в місті Лос Анджелес, де також має підприємство античних меблів, він не забуває про "Новий Шлях"; далі є передплатником і щедро жертвує на пресовий фонд.

У ювілейному році на не-ювілейну тему

Дуже помилявся б той, хто до "Нового Шляху" підходив би виключно як до чисто бизнесового підприємства. А саме так підходить не один, а зокрема ті, що докоряють: "Як то так?! Що це у вас за господарка? Чи бачив хто, щоб англomовні газети жєбрали на пресові фонди й оглядалися на всякі драчки? Все в них поставлене на бизнесовій базі. І вдобавок дістає газету на кількадесятє сторінок друку за 5 центів. А у вас вже не кажу, що і об'єм менший, і ціна більша, але й цього мало, і нема просто весілля, хрестин, похорону, несподіванки, іменин чи інших імпрез, щоб не збирали пожертви на пресовий фонд. А додайте до цього різні контексти і спеціальні збірки. Правда, "Новий Шлях" під тим оглядом не одинокий — інші наші газети такі самі. І недивлячися на ці постійні драчки й жєбранини, і редактори зле платні, і робітники друкарні не мають належної платні, і авторам не платите гонорарів, і з фінансової скрути не виходите".

Прикро нераз таке слухати, бо все це ніби так і є. Але тим не менше такий підхід зовсім неоправданий. Справа в тому, що "Новий Шлях" — а так само кожний інший український часопис у Канаді — не може бути чисто бизнесовим підприємством, обрахованим на зиск. Як виключно бизнесове підприємство він не втримався б не то ні одного року, але й ні одного місяця, і взагалі не мав би найменшої рації існування; просто безглуздя було б його започатковувати. Чому? А тому, що коли б виходити виключно з бизнесового становища і підходити до українських часописів ось так, як до англomовної преси, та ставляти до них ті самі вимоги, — то в Канаді, де є коло 400,000 українців, міг би виходити тільки 1 (один!) український часопис, і то під умовою, що кожна українська родина (пересічно 4 особи) чи там кожний 4-ий українець купував би цей часопис. Тоді він виходив би в накладі 100,000 примірників, себто в такому накладі, як виходять, наприклад, два англomовні денники у Вінніпегу. І тоді він також мав би кількадесятє сторін друку, коштував би 5 центів, а редактори, робітники і автори були б належно гоноровані і не було б ніяких "жєбранин".

На превеликий жаль, можливість отакого одинокого часопису і 100-тисячного тиражу зовсім ...неможлива. Все це тільки мрія-фантазія в роді "що було б, якби було". Бо дійсність є така, що в Канаді

виходять 33 різні українські пресові органи, і всі вони разом до купи мають тираж коло 38,000 примірників, отже пересічно на 1 часопис припадає 1,150 покупців. З бізнесової точки погляду всі вони разом і кожний зокрема не мають економічної рації існування. Між тим, на ділі, усі вони існують і, що важніше, всі вони мають рацію існування; але не бізнесову рацію. Один має організаційну рацію, другий церковно-релігійну, третій політичну, четвертий ще іншу, а кожна така рація важніша, ніж економічно-бізнесова нерентовність.

І ось тут приходимо до суті справи. Хай "Новий Шлях" економічно нерентовне, навіть фінансово перманентно ледве клигаюче, а то навіть хочби вже ось-ось банкрутуюче підприємство. Але що з того?! Чи його засновано на те, щоб він приносив матеріяльний зиск одній особі, чи кільком особам чи навіть багатьом особам? Таж така думка навіть на одну секунду не приходила і не могла прийти до голови його основникам. Навпаки, вони рахувалися з тим, а то й навіть були зовсім певні того, що беруть на свої плечі великий, просто непосильний матеріяльний тягар, і що відтепер починаються їхні великі фінансові клопоти. Таж читаймо історію початків "Нового Шляху": люди, які могли спокійно жити, добре матеріяльно забезпечені, а то й які мали рентовні "джаби", кидають їх свідомо, ідуть на непевне завтра, а що більше зносять роками матеріяльні злидні, не раз підтримуючи своє фізичне існування одною "маслянкою". Отже було щось вище, ніж матеріяльна користь, платні, гонорарі і "джаби", і саме це "щось вище", а не бізнесові моменти заставило людей оснувати "Новий Шлях" і його вести навіть у найтяжчих економічних обставинах, та ще й з матеріяльною шкодою для себе, а то й для свого здоров'я. І це "щось вище", цей не-матеріяльний момент, залишився до сьогодні вирішним чинником в існуванні "Нового Шляху".

ПІОНЕР-ДРУКАР "НОВОГО ШЛЯХУ" — НИКАНОР БУКОВСЬКИЙ

Н. Буковський, що виїмігрував до Канади з Волині 1929 року, в перших роках перебування тут працював на залізній дорозі. 1933 року почав працювати як друкарський практикант у "Новому Шляху" в Саскатуні. Після коротких лекцій друкарства він став складачем і друкарем часопису та звичайно помагав ще в експедиції газети. Опісля перебрав на себе всі друкарські роботи. Також був кілька років членом Дирекції видавництва "Нового Шляху". Він працював у "Новому Шляху" до кінця 1939 року. Тепер працює в одній великій друкарні в Саскатуні, де має нагляд над відділом прес. Від 1930 року є членом УСГ, а від 1932 членом УНО. 1945 року він одружився; має доньку Надю і сина Ігора.

“Новий Шлях” за 25 років свого існування не наскладав грошового капіталу, навпаки, він має великі довги, але зате “Новий Шлях” придбав і має великий моральний капітал. “Новий Шлях” сповнив на терені Канади, а то й поза Канадою велику національно-суспільну місію і цю його місію не сповнив би ніякий інший існуючий тут пресовий орган. І завдання, що їх накинула йому ця місія, він і далі продовжує сповняти. З’ясуймо собі, що коли б сьогодні з бизнесових мотивів його зліквідували, то ніхто — ні один із існуючих у Канаді 32 пресових органів — його не заступив би, дарма, що за 25 років існування “Нового Шляху” багато тут змінилося і ті ідеї, що їх колись голосив тільки одинокий “Новий Шлях”, сьогодні вже стали здебільшого власністю загалу, а то й навіть прийняли їх ті пресові органи і організації, що їх ще донедавна поборювали. Цей останній факт — навіть коли б не було інших — сам один вповні виправдав би засновання й 25-літню працю “Нового Шляху”.

Коли ми вже при цій справі, то треба не тільки віддати належне основникам і працівникам “Нового Шляху”, але й об’єктивно ствердити, що й вони, не дивлячись на найкращу волю і найбільші зусилля, були б невдовзі заломилися під тягарем непосильного завдання, що його перебрали, — коли б не всестороння підтримка ширшого кола їх однодумців. Нікуди правди діти, головний фінансовий тягар “Нового Шляху” лежав таки на тій масі вірних його передплатників, які знали, що передплати це тільки 1/3 засобів, що їх потребує “Новий Шлях” для своєї праці. І тому вони дбали і докладали всяких зусиль, щоб він дістав потрібні фонди то шляхом збірок при різних нагодах, то констестів, то удіяляли йому самі довгореченцеві і безпроцентові позички, а то й складали самі нераз поважні пожертви. І признання викликають не тільки 1,000-долярові датки, але ще більше ті — зовсім не єнияткові! — жертви, коли то люди ділилися з “Новим Шляхом” своєю державною допомогою, що її діставали як безробітні під час фінансової кризи. Ці люди напевно не питалися, чи їм, як передплатникам, виплачується часопис “Новий Шлях” і не дорікали, що “Новий Шлях” це нерентовне підприємство. Вони знали, що для них “Новий Шлях” зовсім нерентовний, але й рівночасно здавали собі справу з того, що це саме вони уможливають сповняти “Новому Шляхові” його національно-суспільні завдання. Деякі з них — і тих також було й тепер є немало! — крім фінансових тягарів допомагали “Новому Шляхові” як редакційні співробітники, дописувачі і кореспонденти, допомагали й допомагають безінтересовно й довгими роками. А ще інші віддали свої сили для поширювання “Нового Шляху” між українською спільнотою знаючи, що тим способом вони також допомагають поширюватися ідеям, голошеним “Новим Шляхом” і здійснити наложені на нього суспільні завдання. Всі вони — кожний по своїх здібностях і на свій лад — самовіддано і жертвенно допомагали сповняти “Новому Шляхові” його велику національно-суспільну місію.

Чи не зневажає всіх цих ідейних людей той, хто докоряє “Новому Шляхові” бизнесову нерентовність і “вічну жебранину”?

Ті справи, що їх досі соромливо замовчувано, підношу не тільки з огляду на минуле, але й з огляду на будуче. Мусимо з’ясувати собі, що діллю “Нового Шляху” не був, не є і не повинен бути матеріальний зиск. “Новий Шлях” це не бизнесове підприємство, а на ділі це

суспільна установа. Він може мати — в залежності від здібностей його управителів — ліпший чи гірший фінансовий стан, але й найкращий управитель не зможе поставити “Нового Шляху” на чисто бизнесову базу, як рентовне, зисковне підприємство. “Новий Шлях” завжди буде залежати від взаємної співпраці і взаємної всебічної допомоги певного гурта ідейних людей, і тільки від них залежатиме його існування. Що більший буде цей гурт, то краще. І як довго будуть такі люди, так довго існуватиме “Новий Шлях”, а переведуться вони, то й перестане він існувати. З’ясуємо собі раз на завжди, що ціль “Нового Шляху” — нематеріальна і особлива, як речника “Українського Національного Об’єднання” і його ідей. Тому навіть коли б приходилося йти до цієї цілі при найбільш несприятливих фінансових умовах, при матеріальних жертвах і проти всяких бизнесових засад, то все ж треба буде це робити, як і робив це досі “Новий Шлях”.

А щодо суспільних завдань української преси, а “Нового Шляху” зокрема, то вже при іншій нагоді доводилося мені писати таке:

Ми повинні собі здати справу з того, що українська преса в Канаді і поза Канадою має куди більші суспільні завдання, ніж чужомовна преса дотичних країн. Не тільки тому, що українці творять всюди меншість у цих країнах, але й тому, що український нарід поневолений, а його державу захопив ворог. Бо з цього випливають завдання преси не тільки займатися місцевими — в нашому випадку канадськими — справами, але й прикладати рук до визвольної дії України подібно, як це робили колись ірландці, чехи й поляки на американському континенті. Ця обставина впливає також на “обличчя” часопису: справа визволення української нації, її стан на міжнароднім полі, проблеми краю та інформації про те, що там діється, мусять далі знаходити місце на сторінках “Нового Шляху” побіч проблем та інформацій українців у Канаді та в інших частинах світу. Тільки тоді “Новий Шлях” належно виконуватиме й далі свою суспільну функцію: служити українській спільноті в Канаді і поза нею.

ПЕРШИЙ ІЗ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КОРЕСПОНДЕНТІВ “НОВОГО ШЛЯХУ” — МИХАЙЛО СЕЛЕШКО

Инж. Михайло Селешко, колишній провідний член ОУН в Європі, а теперішній секретар Гол. Управи УСГ Канади, був першим українським журналістом в Європі, що почав дописувати до “Нового Шляху”. Його журналістична праця в цьому часописі датується ще від 1931 року. Він дописував із Берліну, Женеви, Цюріху, Гельсінки, Парижа, Відня й Амстердаму. Лише впродовж другої світової війни був перерваний зв’язок між ним і “Новим Шляхом”. 1948 року він приїхав на постійне перебування до Канади і замешкав у Вінніпегу. Від того часу постійно дописував до “Нового Шляху” і деколи заступав одного з редакторів. В початку вересня 1956 р. він перебрався до Торонта, але далі є дописувачем часопису.

**ДИРЕКЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ВИДАВ-
НИЧОЇ СПІЛКИ З ОБМ. ПОРУКОЮ
В ЮВІЛЕЙНОМУ РОЦІ "НОВОГО ШЛЯХУ"**

ВАСИЛЬ ГУЛЬТАЙ
президент
Торонто

ГНАТ ПОВОРОЗНИК
віцепрезидент
Гемилтон

ВАСИЛЬ ГЛАДУН
секретар
Торонто

П. БОЖОК
Бронте, Онт.

М. СЕЛЕШКО
Торонто

В. МУЗИКА
Гемилтон

ЄВГЕН ДОВГАНЬ
Монтреал

ВОЛ. КОССАР
Вінніпег

Б. КОВАЛЬСЬКИЙ
Монтреал

Д-р Т. К. ПАВЛИЧЕНКО
Саскатун

ДМ. РІПАК
Вінніпег

Д-р М. СУХОВЕРСЬКИЙ
Едмонтон

Пані АННА ВАХ
Вінніпег

В групі бракує членів Дирекції: Д. ЯРЕМЧУКА з Вінніпегу, Я. КОВАЛЬСЬКОГО і ЄВГЕНА СОВЕНКА з Монтреалу.

Проф. ПАВЛО ЮЗИК
Вінніпег

**КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ УНВСПЛКИ В ЮВІЛЕЙНО-
МУ РОЦІ "НОВОГО ШЛЯХУ"**

Д-р СТ. РОСОХА
Торонто

ІВАН ГЕВРИК
Вінніпер

ІВАН БОРУХ
Едмонтон

ЮРІЙ ГВОЗДУЛИЧ
Вінніпер

Пані ЄВГЕНІЯ СИТНИК
Вінніпер

25 років на службі народові

Перший п'ятилітній період “Нового Шляху”, про що написано на початку цієї книги, здійснив сподівання всіх тих, що неперобійно і саможертвенно працювали для його поліпшення, розбудови й поширення. Цей п'ятилітній період був найтрудніший у цілій двадцятип'ятилітній історії часопису, а рівночасно найважли-

віший для ідеї національної єдності українців у Канаді, яку “Новий Шлях” пропагував.

В тих часах ідея національної єдності не лише була непопулярною серед українських канадійців, але й звичайно незрозумілою. А були навіть деякі й активні народні діячі, які висмівали цю ідею й тих, що проповідували її серед громадянства. Вони вважали цю ідею витвором бибуялої фантазії політично незрілих мрійників і заповідали неминучий і скорий “хляп” так для “Нового Шляху”, як і для організації Українського Національного Об'єднання Канади, що її створили в Едмонтоні, 1932 року, місцеві однодумці “Нового Шляху”.

Головним аргументом противників ідеї об'єднання українських канадійців було: “Як можна об'єднати католицьких і православних українців, націоналістів, народовців, соціал-демократів, гетьманців та інших? Це ж пуста фантазія! Католицькі і православні українці є релігійними противниками, світські організації мають свої окремі шляхи і завдання, тягочуть до окремих політичних українських ідеологій, неоднаково глядять на суспільну, зосібна політичну діяльність українців в Україні та на хід подій там. Пробувати об'єднати їх це те саме, що пробувати розв'язати квадратуру кола!”

Проти такого аргументу, що для більшості людей виглядав правильним, треба було довго боротись “Новому Шляхові” й Українському Національному Об'єднанню, заки ідея національної єдності стала зовсім зрозумілою для всіх здорових елементів українського суспільства в Канаді і перестала бути вважана фантазією політично нерозвинених мрійників. Найпростіша правда завжди буває найменше сприйнятною людьми, доки вони в ній не затвердяться і доки не пізнають, що вона є необхідною в житті. Ідея, що можна різнитись релігійними віровизнаннями і груповими ідеологіями та інтересами між собою, а при цьому в спільних справах годитись, єднатись і співпрацювати, довго і з великим трудом приймалась серед українських канадійців, що були релігійно і групово не лише порізнені, але й розсварені.

Проти аргументу опонентів і висмівачів ідеї національного об'єднання “Новий Шлях” видвигнув гасло “Нація понад усе”. Це засаднича і очевидна національна правда. Бо як нема української нації, то не може бути українців. Під цим гаслом працювали, боролись і ги-

нули найцінніші елементи українського народу. Це гасло й сьогодні руководить кожною відданою й розумною українською людиною в її народній роботі і національних зусиллях. Це було гасло Української Військової Організації й Організації Українських Націоналістів, що їх “Новий Шлях” завжди ставив перед очі своїх читачів як ідеальний зразок національної принциповості, послідовності й зусилля за правду, волю й щастя українського народу. Але противники ідеї національного єднання свідомо або несвідомо перекручували дійсне значення цього гасла й одні закидали “Новому Шляхові” і всім, що йшли шляхом до єдності, безбожництво, мовляв, вони ставлять націю навіть вище Бога, а інші обвинувачували в тоталітарній ідеології. Багато води уллито ріками Саскачеван і Ред Ривер, і дуже багато трудів положив “Новий Шлях”, заки ширші кола українського канадійського суспільства зрозуміли, що гасло “нація понад усе” є основою дочасного існування народу й ідеї національної єдності в житті народу.

Справа конечної і тривкої моральної й матеріальної допомоги революційному й політичному визвольному фронтові в Україні, яку “Новий Шлях” увесь час пропагував, також натрапляла на великі труднощі, тому що більшість українських громадських організацій і товариств у Канаді вважала таку допомогу шкідливим ущербком своєї власної розбудови. А бували й такі групи й діячі, які вважали акцію такої допомоги несумісною, нельояльною або небезпечною зо становища українця — канадійського громадянина.

Багато таких і подібних труднощів мусів поборювати “Новий Шлях” впродовж свого 25-літнього існування.

Головним завданням “Нового Шляху” впродовж його дотеперішнього існування було вияснювання шкідливості групової й релігійної гризні, що звичайно переходила у ворожнечу й творила непроходимі “китайські мури” між поодинокими світськими й церковними організаціями, унеможливаючи спільну співдію українських канадійців навіть у найважливіших справах.

Досвід із народньої праці навчив працівників “Нового Шляху”, що ідею єдності неможливо здійснювати такими форсовними й радикальними засобами, як дуже гостра критика або крикливе осудження фактів чинників і творців національного роз’єднання. Цим досвідом “Новий Шлях” руководився. Замість ставати на котурни ультранаціоналізму і виписувати ультрапатріотичні поучення, фрази й заклики — як це часом робили, і ще роблять, деякі наші газети на цьому континенті (хоч і в добрій вірі й намірі), — “Новий Шлях” прийняв, методу спокійної дискусії й вияснювання ідеї єдності та фактів і чинників, що мали причетність до неї. В такий спосіб поволі, але певно приєднував для справи національної єдності багато українських людей, навіть таких, що у своїй національній несвідомості, вузькогруповій заскоружлості або під впливом фальшивої пропаганди зійшли були з національного шляху на манівці й довгі роки ними блукали. “Новий Шлях” руководився Христовою наукою, що коли одна з твоїх сотоеро овець заблукала, остав дев’ятедесят дев’ять і відшукай загублену.

Правда, бувало часом, що у вирі змагань за єдність і в запалі зусиль деякі послідовники ідеї об’єднання забували про місію і методи “Нового Шляху” й дорікали йому, що надто толерує роз’єднуючу ак-

цію груп, поважає злу, а навіть закидали часописові “брак політичного лиця”. Забували, що йдеться в першу чергу про душу українця в Канаді, а не про партійну закраску газети. Коли часопис відмічував добрі почини або досягнення одної чи другої української церковної або світської групи, часом деякі люди, що в засаді були за національну єдність, але ще мали в собі залишки вузькогрупового способу думання, закидали “Новому Шляхові” однобічність — підтримування католицизму або православ’я, чи ідеології або програми даної суспільної групи — канадійської чи закордонної.

Таке нерозуміння місійної роботи “Нового Шляху” деколи спричинювало йому немало клопоту і часом навіть захитувало його позиції на шляху змагань за єдність українців у Канаді. Але віра в слушність ідеї і вперта оборона позицій української єдності остаточно перемагали.

Слушно зазначено в передовиці “Нового Шляху” з 31 жовтня, 1955, в день його Срібного Ювілею:

“...Дотеперішній життєвий шлях “Нового Шляху” не був спокійний ані легкий. Для активу цієї нашої газети, особливо для його редакційних працівників, це був і ще є важкий, тернистий шлях. Довгих двадцять п’ять років “Новий Шлях” непереставно продирався “per aspera ad astra” — через труднощі й перешкоди до зір. А провідною зіркою його була і є ідея українського національного об’єднання для спільної дії і спільного добра всіх українців, в першу чергу для справи визволення українського народу, що дорога кожній українській людині.

До цих зір “Новий Шлях” ще не дійшов. Ще довгий і тернистий шлях перед ним. Велику ціль не досягається швидко й легко. Висока ідея не здійснюється легко, хоч би вона була найшляхетніша, найдоцільніша, найпрактичніша і найкорисніша для народу.

Але свої двадцятип’ятилітні зусилля “Новий Шлях” не вважає даремними. Сьогодні він бачить свої зірки на українському небозводі яркішими, більшими і ближчими, ніж були вони чвертьстоліття тому. З кожним роком і з кожним місяцем стає більшим і живішим табір українського національного об’єднання, щораз глибше і ширше пробивається ідея національної єдності і співпраці в усі прошарки української громадськості всюди, де лише живуть українці. Щораз частіше і голосніше лунають голоси про колючу потребу консолідації та координації українських сил. Що більше, з кожним місяцем завважуємо, як поволі, але непереривно ці заклики та словні декларації стають ділом. Звужуються пропасти, що відділюють різні українські політичні середовища, ідея національної єдності починає змушувати релігійні групи до взаємної толеранції. Українці поступають вперед шляхом до консолідації.

В першому числі “Нового Шляху”, в статті “Від Видавництва”, було сказано:

“Кожний свідомий член українського народу в Канаді признає, що вже віддавна відчувається потреба мати часопис, який не з вузькопартійної, лише з загально-української точки погляду порушував би та оцінював би всякі справи, що відносяться до українського народу, а до канадійських українців зокрема.

УПРАВИТЕЛІ "НОВОГО ШЛЯХУ" В МИНУЛОМУ ЧВЕРТЬСТОРИЧЧІ

У минулому 25-літті "Нового Шляху" в видавництві "Нового Шляху", якого назву з часом переіменено на Українська Національна Видавнича Спілка з обм. порукою, працювали 14 людей на постах ділових управителів. Подасмо їх у черговому порядку: Володимир Гривнак і Василь Гультай в Едмонтоні, д-р Іван Гуляй в Саскатуні і опісля Вінніпегу, Олекса Григорович і Василь Дорош у Саскатуні, Гриць Матейчук, Петро Божок, Степан Кутний інж. Володимир Коссар, Василь Гладун, Євстахій Василюшин, д-р Степан Росоха, Микола Гунчак і Іван Тиктор — всі у Вінніпегу. Останній є досі головним управителем гідаскицтва. Всі згадані — за винятком В. Дороша, Гр. Матейчука і Є. Василюшина — були управителями по кілька років.

ІВАН ГУЛЯЙ

д-р комерційного права з Європи, один із основоположників Української Стрілецької Громади в Канаді і її довголітній голова, кількالیтній секретар КЕ УНО Канади, кількالیтній управитель і ред. працівник "Нового Шляху". Живе в Вінніпегу, з дружиною Марією, двома синами і донечкою.

* * *

ВАСИЛЬ ДОРОШ

український канадський учитель-піонер, будівничий, електро-механік і діловик в Алберті, один із піонерів УНО Канади. Живе в Едмонтоні. В часі перебування "Нового Шляху" в Саскатуні був кілька місяців управителем видавництва.

ВАСИЛЬ ГУЛЬТАЙ

бакалавр фармацевтики, президент кількох ділових фірм, підприємств і Української Фільмової Корпорації "Орбіт" у Торонті, один із основників Української Стрілецької Громади в Канаді і Українського Національного Об'єднання Канади, кол. голова КЕ УНО, тепер президент Президії Українського Національного Об'єднання Канади, перший управитель видавництва "Нового Шляху" з обм. порукою (тепер Українська Національна Видавнича Спілка з обм. порукою), довголітній і теперішній президент Дирекції цієї спілки. Живе в Торонті, з дружиною Марією; має двох синів-студентів.

ОЛЕКСА ГРИГОРОВИЧ

один із перших українських піонерів-учителів у Канаді, мовознавець, був першим головою Українського Національного Об'єднання Канади, кол. управитель і ред. працівник "Нового Шляху" в Саскатуні, тепер урядник департаменту громадянства, живе в Гемілтоні, Онт., з дружиною, має четверо дітей.

ГРИЦЬ МАТЕЙЧУК

уродженець міста Саскатуну, бакалавр природничих наук (B.Sc.), Тепер діловик у Саскачевані. Один із основників і кол. член Центр. Управи МУН Канади. Був управителем "Нового Шляху" у Вінніпегу, короткий час у воєнному періоді. Жонатий, має троє дітей.

ПЕТРО БОЖОК

діловик, один із нечисленних східньо-українських поселенців у Канаді, з-перед першої світової війни. Колишній робітничий діяч. Один із основників УНО Канади і теперішній голова Кр. Екзекутиви УНО. Довголітній член Дирекції УНВСпільки і управитель "Нового Шляху" в рр. 1942 - 45. В часі перебування "Нового Шляху" в Саскатуні давав йому найбільшу матеріальну підтримку. Тепер живе з дружиною в

Бронте, Онт. Мав сина і доньку. Син Віктор, колишній провідний член МУН і студентських організацій, помер в автовій катастрофі.

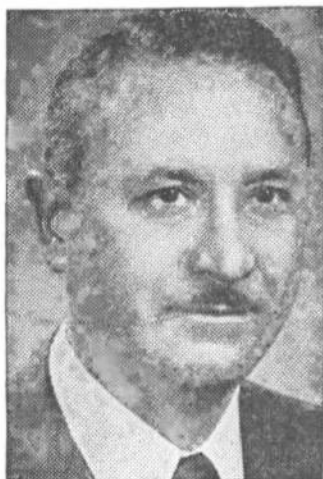
* * *

СТЕПАН КУТНИЙ

діловик, друкар і журналіст, кол. довголітній кореспондент-дописувач "Нового Шляху" з північно-онтарійського копальняного району, провідний член УНО Канади. За його управління "Новий Шлях" набув свій власний будинок у Вінніпегу, в якому досі приміщується. Ст. Кутний розбудував технічний персонал видавництва. За його урядування видавництво вислало тисячі примірників газети кожного тижня безплатно до таборів українських скитальців в Європі. Досі Ст. Кутний є кореспондентом "Нового Шляху" з Монреалу, де живе зо своєю дружиною. Мають одного сина.

ВАСИЛЬ ГЛАДУН

діловик, колишній голова, тепер почесний голова Кр. Управи МУН і містоголова КЕ УНО, колишній лінотипщик і друкар "Нового Шляху" в Саскатуні й Вінніпегу, опісля його управитель в Вінніпегу. Як гімназійний учень приїхав із матір'ю з Галичини до свого батька в Едмонтоні саме перед вибухом другої світової війни і відразу став до праці в друкарні "Нового Шляху". Живе з жінкою і сином у місті Торонто.

ЄВСТАХІЙ ВАСИЛИШИН

діловик, кол. старшина УГА, один із основників і перший голова Української Стрілецької Громади в Канаді, передовий член УНО Канади, кількालітній член Дирекції УНВСпілки, управитель цього видавництва при кінці 1950 року. По минулій війні був репрезентантом Комітету Українців Канади в британській окупаційній зоні Німеччини і допоміг численним українцям-скитальцям виїхати з Німеччини та Австрії в Канаду. Тепер живе з дружиною в Монреалі.

ВОЛОДИМИР КОССАР

майстер природничих наук (M.Sc.) із Саскачеванського університету, агроном, кол. командант бригади Української Галицької Армії, один із основників і кількालітній голова Української Стрілецької Громади в Канаді, що від 1938 року, впродовж 15 років без перерви, був головою Українського Нац. Об'єднання Канади. Він один із основоположників Комітету Українців Канади і довголітній координатор і другий заст. президента КУК. Довгі роки він був членом і кілька років президентом дирекції видавництва "Нового Шляху", агрикультурним редактором часопису, а в рр. 1950 - 51 президентом (паблішер) видавничої спілки. Є головним канадійським організатором Українського Народного Союзу. Живе з дружиною в Ст. Бонифас, Ман. Має сина журналіста і доньку абсолювентку університету.

СТЕПАН РОСОХА

д-р права з Празького університету. Відомий кол. український політичний і військовий діяч у Карпатській Україні. Журналіст, дописувач до різних українських часописів у світі. В рр. 1933 - 38 гол. редактор місячника закарпатської молоді "Пробоем" у Празі, а опісля редактор "Наступу" в Ужгороді, відтак в Празі, аж до ліквідації газети німецьким гештапо. В рр. 1937 - 44 з рамени вид. "Пробоем" видавав тижневик "Наступ", двотижневик "Націоналіст" і місячник "Пробоем". Кол. політ. в'язень німецьких тюрем. Був управителем "Нового Шляху" в рр. 1952 - 53. Живе з дружиною і двома дітьми в місті Торонто.

МИКОЛА ГУНЧАК

бакалавр природ. наук і рахівництва, метеоролог і статистик. Уродженець Геффорду в Саскачевані. Кол. передовий діяч в українській студентській організації Альфа-Омега, тепер в організації і кооперативній спілці організації з цією ж назвою. Видав книжкою свою велику статистичну працю про українське населення Канади. Веде власну рахівничу канцелярію. Був фінансовим дорадником УНВ Спілки, опісля в рр. 1953 - 55 управителем її. Живе з дружиною і трьома дітьми в Вінніпегу.

ІВАН ТИКОР

від 1923 до 1939 р. найбільший український видавець газет, журналів і книжок на зах. землях України. Його газети: щоденник "Новий Час", тижн. "Нар. Справа", "Наш Пропор", "Наш Лемко"; журнали — "Комар" і "Дзвіночок"; видання популярних і наукових книжок: "Народна Бібліотека", "Українська Бібліотека", "Ранок", "Перша Лемківська Читанка", "Бібліотека Нового Часу", "Український Театр", "Історична Бібліотека", церковні книги, календарі ("Календар для всіх", "Комар", "Золотий Колос"); видавець "Великої Історії України", "Історії Української Культури", "Історії Українського Війська" (перша і третя книги були перевидані ним у Вінніпегу). За свою широкую видавничу діяльність названий "українським Бівербруком". Після приїзду в Канаду 1948 р. короткий час був управителем "Нового Шляху", а в Ювілейному році й досі знову є головним управителем цього видавництва. Живе з дружиною в Вінніпегу. Замужня донька в Реджайні.

Кожний признає, що досі не було в нас такого окличника, що закликав би всі українські національні групи в Канаді до спільної акції тоді, як вимагає цього далека Вітчизна, чи місцеві горожанськ' інтереси українського загалу.

Наш часопис намагатиметься по змозі виконувати обов'язки такого окличника.

... окупанти українських земель намагаються зовсім знищити українську націю... для українців лишається одинокий політичний шлях — шлях самооборони, боротьби... І хоч би сталось таке, що будь-яка з українських старокрайових партій... піддалась би йому (ворогові), то ми, українці поза кордонами України, зовсім не потребуємо змінювати свого непереможного становища супроти ворога... Ми всіми силами помагатимемо тим українським угрупованням, які ведуть чи вестимуть безкомпромісову політику чи фізичну боротьбу з ворогами Самостійності України..."

"Ми віримо, що наш клич "помагаймо в потребі нашим заокеанським братам, що бажають звільнити Вітчизну з ворожої неволі!" — не останеться голосом "вопіючого в пустині", але пригадає кожному членові української нації на цій землі (в Канаді), що треба сповнити повинність супроти своєї нації... Ми віримо, що всі ми, українські канадійці, зуміємо гідно і всі як один дати поміч борцям за волю України і зможемо виходити з зачарованого вузькопартійного національного кола на прямий шлях, що веде до визволення України та зуміємо поступити вперед із недвижимої точки, на якій стоїмо від десятків літ як громадяни цієї країни..."

Так писав "Новий Шлях" двадцять п'ять років тому, у своєму першому числі. Ідея української національної єдності і співдії у спільних справах усіх українців викликала потребу появи "Нового Шляху" і лягла в основу його діяльності. І коли сьогодні "Новий Шлях" глядить на свою пройдену 25-літню дорогу, для нього найбільшою радістю є факт теперішнього загально-українського руху до національного об'єднання і співпраці між українцями. "Новий Шлях" радіє, що сьогодні українці в Канаді вже можуть легше й швидше видвигатись понад свої партійні політичні переконання і церковну приналежність та знаходити між собою спільну мову й дію в спільних справах, ніж це було двадцять п'ять років тому: "Новий Шлях", який цей рух єдності непереможно пропагує, уважає, що своїми зусиллями він теж причинився до популяризації і реалізації ідея консолідації та координації українських сил у Канаді.

* * *

Повище наведені деякі труднощі "Нового Шляху" у зв'язку з зусиллям приєднувати українське канадійське громадянство для ідеї української національної єдності, співдіяння у спільних національних справах і кожночасної моральної й матеріальної підтримки визвольного фронту українського народу. З цими труднощами "Новий Шлях" увесь час боровся і остаточно поборював на фронті змагань за національну єдність навіть такі перешкоди, які більшості виглядали просто непереможними.

Але це не були всі труднощі, що їх приходилось "Новому Шляхові" поборювати на своїй життєвій дорозі.

“Новий Шлях” почав своє існування в часі тяжкої економічної кризи в Канаді. Як знаємо з історії першого п’ятиріччя часопису, він почався без матеріальної бази, без фінансових засобів на найконецьніші видавничі потреби. Фактично, фінансів стало лише на видання кількох перших чисел газети. В самих своїх початках часопис знайшовся в незвичайно важких матеріальних обставинах і лише дякуючи саможертвенності його основників і малому гурткові його друзів-піонерів — подвижників українського національного об’єднання — які помагали йому, чим могли, його не стрінула скоропостижна смерть, яку віщували йому роз’єднувачі українських канадійців. Гурток молодих українців із різних українських національних і церковних організацій міста Едмонтону й околиць Алберти, активні члени місцевої Української Стрілецької Громади, гурток старших українських громадян Едмонтону та околиці — це ті люди, що перші вийшли назустріч “Новому Шляхові” і помагали йому поборювати величезні матеріальні труднощі. Вони присували передплатників, ділились із “Новим Шляхом” своїм часто останнім доляром, влаштовували підприємства “на папір і чорнило”.

“Новий Шлях” — “важкий шлях, але правильний” — говорив Антін Глінка, молодий едмонтонський інтелігент (опісля фед. посол до парламенту з округи Вегревил), що на деякий час прийняв був безплатну “посаду” адміністратора часопису. Він висловлював погляд усіх тодішніх друзів, прихильників і добродіїв “Нового Шляху”.

Перетворення приватної видавничої спілки (М. Погорецький і Ів. Сосянич) на спілку з обмеженою порукою, лише на дуже короткий час поправило матеріальний стан часопису. З уділів-шерів, що були заплановані на \$20.000, по \$10 один, зібрано лише на закуп старого ліно-типу, який приміщено коло, а частинно в студії артиста-малювача Бравна в едмонтонській “Мус Гол”. Опісля з дуже малим завдатком закуплено банкрутуючу українську друкарню з будинком у Саскатуні. Але це теж не багато причинилось до створення здорової господарської бази для видавництва, незважаючи на всі зусилля його здібного й енергійного управителя Василя Гультая, а пізніше його наступників — д-ра Івана Гуляя і Олекси Григоровича. Сама друкарня була непогано вивінувана в машини, але бракувало фахових друкарських працівників. Ввесь друкарський персонал видавництва був “власного хову”, за винятком молодого друкаря, саскачеванського українця Антона Шевчука. Він ще в Едмонтоні захопився ідеєю “Нового Шляху” і коли часопис перенесено до Саскатуну, він покинув добре платну працю в одній великій друкарні і з дружиною й дитиною приїхав до “Нового Шляху” до Саскатуну. Недивлячись на його зусилля, видавництво не мало спромоги розвинути друкарського діла на ширшу скалю й було змушене збути частину машинерії.

Економічна криза в Канаді не припинялась. Фармері були дуже бідні. Хоч мали багато продуктів, не було для них ринку збуту. Більшість наших міських людей, особливо прихильників “Нового Шляху”, була в рядах безробітних. Вони не могли багато допомогти часописові. Але вони помагали навіть останніми центами, а деякі з них у Саскатуні ділились із працівниками “Нового Шляху” навіть своїм пайком із державної допомоги для безробітних...

РЕДАКЦІЙНІ ПРАЦІВНИКИ В МИНУЛОМУ ЧВЕРТЬ-СТОЛІТТІ "НОВОГО ШЛЯХУ"

Від заснування в 1930 році до переходу до Вінніпегу при кінці 1941 року "Новий Шлях" мав лише одного редактора, Михайла Погорецького, засновника газети. Коротко — коли 1938 року перемінено часопис із тижневика на півтижневик — працював у редакції теж Олекса Григорович. У Вінніпегу редакційний персонал складався з двох-трьох осіб, залежно від матеріальних спромог видавництва, а також деколи мав окремих коректорів. Працювали в редакції: М. Погорецький, д-р Іван Гуляй, інж. Василь Топольницький, проф. Онуфрій Івах, інж. Володимир Коссар (агрικультурний редактор), проф. Дмитро Кислиця, Роман Маланчук, д-р Павло Маценко. В Ювілейному році "Нового Шляху" склад редакції такий: М. Погорецький, гол. редактор; інж. Володимир Мартинець, редактор; інж. Антін Добрянський, коректор і ред. секретар; Михайло Фостун, ред. помічник.

МИХАЙЛО ПОГОРЕЦЬКИЙ

видавець і редактор "Нового Шляху" від його заснування 1930 р., кол. редактор "Західних Вістей" (тепер "Українські Вісті") в Едмонтоні; співвидавець і редактор журналу "Відродження" опісля ("Албертійська Зоря") в Едмонтоні. Один із засновників і голова КЕ УНО Канади в рр. 1937 - 38 й теперішній член КЕ УНО. Один із піонерів УСГ Канади і кол. голова Гол. Управи УСГ. Прибув у Канаду 1926. Кол. студент медицини і філософії в Українському Тайному Університеті у Львові, співпрацівник кількох часописів, також організатор-люстратор Філії і читальні у Гол. Виділі Т-ва "Просвіта" у Львові. Живе в Вінніпегу, з дружиною; має трьох синів і три доньки.

ВАСИЛЬ ТОПОЛЬНИЦЬКИЙ

інженер комерції з Європи, виїмігрував у Канаду по першій світовій війні. Відновитель української споживчої і кредитової кооперації в Канаді. Один із засновників української книжкової кооперативи "Калина" і кредитівки "Карпатія" в Вінніпегу, організатор кільканадцятьох українських кооператив різного типу в Канаді. Один із засновників УСГ Канади і передовий член УНО Канади. Від половини 1946 до кінця 1948 р. член редакції "Нового Шляху", передше й опісля частий дописувач часопису.

ОНУФРІЙ ІВАХ

бакалавр філософії з Саскачеванського університету, один із передових українських канадійських письменників і поетів. Колишній і теперішній ред. працівник "Українського Голосу" в Вінніпегу. В рр. 1948-50 ред. працівник "Нового Шляху". Кол. працівник Осередку Української Культури й Освіти і викладач на Вищих Освітніх Курсах ОУКО і Саскачеванського університету. Живе з дружиною в Вінніпегу, має двоє дітей.

ДМИТРО КИСЛИЦЯ

Професор філологічних наук у сов. Україні до вибуху другої світової війни, пізніше перекладач і літературний редактор, автор кількох підручників з української мови і граматики, член-кореспондент УВАН у Канаді. Кілька місяців 1948 року працював у редакції "Нового Шляху" у Вінніпегу. Опісля редагував у Торонті новий часопис "Наш Вік" до весни 1952 року. Живе в Монреалі з дружиною, де кілька років працює в відділі закордонних передач Канадійської Радіонадавчої Корпорації. Працює над дисертацією в Монреальському університеті.

ВОЛОДИМИР МАРТИНЕЦЬ

інженер комерції у Празі, абсолюент Високої Школи Політики в Берліні та факультету філософії в Парижі, кол. крайовий провідник ОУН і довголітній член ПУН, політ. в'язень польських, чеських і німецьких тюрем, автор 17 книжок, особливо на політичні теми; журналіст, кол. нач. редактор націоналістичних газет — "Нашого Шляху" у Львові, "Національної Думки" і "Розбудови Нації" в Празі, "Сурми" в Кавнасі, "Українського Слова" в Парижі. В

редакції "Нового Шляху" працює від приїзду в Канаду 1949 р. В передвоєнних роках, будучи в Європі, близько співпрацював із редакцією "Нового Шляху". Живе у Вінніпегу з дружиною, оперовою співачкою; мають одного сина.

← ПАВЛО МАЦЕНКО

Д-р музикології і педагогії з Європи (студії в Празі), диригент і організатор хорів, передовий український культурно-мистецький діяч у Канаді, автор музичних творів, ініціатор "Диригентсько-Вчительських Курсів" УНО, опісля "Вищих Освітніх Курсів", близький мистецький співпрацівник диригента Олександра Кошиця в часі його перебування в Канаді аж до смерті цього славного диригента 1944 р. Один із основоположників і редактор видань Осередку

Української Культури й Освіти, культурно-освітній референт УНО Канади в рр. 1940-44, кол. член Дирекції УНВСпільки, від 1950 до 1953 р. член редакції "Нового Шляху".

А. Д. ДОБРЯНСЬКИЙ

інженер-агроном із Європи, спеціаліст садівництва. В Канаді від 1951 року. В листопаді 1952 року відбув організаційну поїздку від "Нового Шляху" по Західній Канаді. Від грудня 1953 дотепер працює в редакції "Нового Шляху" на пості коректора і секретаря редакції. Живе в Вінніпегу з дружиною і малим сином.

СВЯТОМИР М. ФОСТУН

абсолютвент Педагогічної Школи, студент політичних наук УТТІ й права амер. Високої Правничої Школи, кол. український суспільно громадський діяч в Британії. В Канаді від 1953 р. Працював у друкарні "Нового Шляху" й постійно дописував до часопису. Тепер є членом редакції. Живе в Вінніпегу з дружиною.

* * *

РОМАН МАЛАНЧУК

журналіст, мовознавець, кол. співпрацівник популярних і сатирично-гумористичних українських журналів в Україні і на еміграції. Працював у редакції "Нового Шляху" в Вінніпегу в рр. 1948-50 як мовний редактор, редактор і фейлетоніст. Живе тепер у Торонті, з дружиною і донькою.

Українське Національне Об'єднання, що було створене в Едмонтоні 1932 року, стало сильною моральною підпорою “Нового Шляху”. Воно складалось із самих прихильників часопису — давніх українських поселенців і членів УСГ. У них часто часопис шукав і діставав хвилю матеріальну підтримку в найприкріших обставинах. З переїздом до Саскатуну тут уже теж, попри сильний Гурток УСГ, вже почав існувати відділ Українського Національного Об'єднання. Провідники цих організацій — інж. Володимир Коссар, проф. Тимш К. Павличенко, Петро Божок та інші — а з ними все членство перебрали від едмонтонців і албертійців завдання безпосередньої підтримки часопису. Помагали члени порадами, грішми, безплатною технічною працею у друкарні, безінтересовним збиранням платних оголошень і передплат для “Нового Шляху”, влаштуванням підприємств у користь часопису, допомогою в пресових кампаніях і контестах популярності. В цих останніх підприємствах найбільше помагали членки місцевого ОУК і молодь, навіть рідно-шкільна дітвора.

Членство УНО, УСГ, ОУК, МУН та прихильники цих організацій в Саскатуні завжди були пробойовиками у всіх пресових кампаніях і підприємствах для дальшої розбудови часопису за весь час перебування “Нового Шляху” в Саскатуні. Вони теж були пробойовиками фронту української нац. єдності в Канаді. Український Саскатун 1930-их років гідно й успішно продовжував і розвивав місію своїх попередників, українських піонерів, що впродовж попереднього чвертьстоліття неперемінно змагались за збереження української душі перших наших поселенців і їхніх нащадків у Канаді, за піднесення національної свідомости українських канадійців, за виховання кадр української канадійської інтелігенції і національних працівників-місіонерів, за повновартність українця — канадійського громадянина. Як колись цей Саскатун гуртував коло Інституту ім. Петра Могили краці українські сили з усієї Канади, так Саскатун з 1930-их років гуртував коло “Нового Шляху” і Українського Національного Дому на ідейних і видатних працівників на шляху зусиль за національну єдність і співпрацю канадійської України.

Саскатунський період “Нового Шляху” був періодом найбільшого розгону і досягнень на шляху національної єдності в Канаді. У великій мірі причинились до цього візити українських націоналістичних провідників із Європи: полк. Романа Сушка-Мельничука, Омеляна Сенника-Грибівського, ген. Миколи Капустянского, ген. Віктора Курмановича. Вони своїми відчитами по Канаді правдиво з'ясовували ситуацію на українському визвольному фронті і підкреслювали абсолютну потребу української національної єдності і співдіяння всюди, де лише живуть українці.

У виду розросту фронту національної єдності українців у Канаді і його необхідних потреб, в листопаді 1938 року видавництво “Нового Шляху” почало видавати часопис двічі тижнево, хоч його матеріальні обставини через дальшу і дошкульну господарську кризу в Канаді були далі дуже трудні. “Справа вимагає, отже мусимо цю вимогу виконати” — сказала дирекція видавництва і фінансово “неможливе” стало ділом.

Переводячи “Новий Шлях” на півтижневик, ділові пляновики видавництва накреслили плян розбудови матеріальної бази часопису.

Друкарський персонал був уже менш-більш фахово вишколений і була можливість його доповнити та розбудувати друкарню. Але вибух світової війни розбив цей план. Воєнний обов'язок був перший. Люди, що їх управа видавництва заангажувала до праці, пішли до війська, або на воєнні роботи. Друкарський персонал "Нового Шляху" замість збільшитись, зменшився.

Від початку еміграції українців у Канаду місто Вінніпег, столиця провінції Манітоби, уважалось центром життя канадійської України. Тут поселилось багато українських людей, тут основано перші українські газети, товариства та інституції в Канаді. Тут був український церковний і світський провід. Із цього центру випромінювали ідеї, що зроджували почини в Саскатуні й Едмонтоні. Тут, так сказати б, був мозок українських канадійців.

Зовсім природно, що до цього українського центру завжди тяготів "Новий Шлях"; там бажали бачити його тисячі його передплатників і друзів по всій Канаді. В листопаді 1941 року "Новий Шлях" попросив Саскатун і перенісся до Вінніпегу. Він оставив у Саскатуні власний друкарський будинок, який опісля відпродано. Оставив там деякі машини, що були вже такі зужиті, що не варто було їх перевозити до Вінніпегу. Тут опинився в винайнятому приміщенні при вул. Джервис і Мейн, зо здекомплетованою друкарнею і надто зменшеним персоналом. Саме в тому часі державний відділ зберігання сконфіскованого майна ворожих держав пустив був у продаж машини закритого советофільського щоденника "Українські Робітничі Вісті", що був органом Т-ва Українського Робітничо - Формерського Дому. Ця друкарня була добре вивінувана в машинерію — лінотип, менші й більші преси і т. ін. Одначе замість продати ці машини нашому видавництву, що обслуговувало тисячі людей по всій Канаді, сторож сконфіскованого майна відпродав всю машинерію зо всім друкарським приладдям одній людині, що створила собі друкарню, а "Новий Шлях" відкупив одну пресу, Дуплекс, якої той друкар не потребував. Прийшлося купувати кілька лінотипів у торонтонській фірмі друкарської машинерії. Це трудне завдання впало на п. Гриця Матейчука, що короткий час був управителем після переходу д-ра Ів. Гуляя до редакції часопису. Зреалізували це два наступні управителі — Петро Божок і Степан Кутний, обидва провідні діячі УНО. Перший приїхав до Вінніпегу з Саскатуну під умовою, що буде управляти видавництвом лише один рік. Але обставини видавництва змусили його виконувати тяжкі обов'язки управителя понад три роки. Ст. Кутного стягнуто до Вінніпегу на заст. управителя (пізніше став управителем) з олітарійського міста Содбури, де він працював в одній великій асекураційній фірмі. За його управительства 1950 р. видавничка спілка закупила великий п'ятиповерховий дім, колишній Біблійний Дім, при вул. Александер, коло Мейн стріт, де досі приміщується друкарня, редакція й адміністрація. Цей дім був саме в продажу тоді, коли власник дому при Джервис, де приміщувались установи "Нового Шляху", вимовив чинш, тому що задумав поширити свою фабрику солодошів. Дім при Александер був завеликий і закоштовний для видавництва, але не було тоді іншого виходу з ситуації. В часі тодішнього великого повосинного індустриального і торговельного буму не було іншого відповідного будинку на продаж у Вінніпегу. Новокуплений будинок пере-

брало видавництво разом із давніми льокаторами, Товариством Опіки над Дітьми (Children's Aid Society), яке ще досі в цьому будинку приміщується, займаючи майже чотири поверхи дому; лише пивниця, партер і чотири кімнати на четвертому поверсі є до розпоряджності "Нового Шляху".

Завдяки здібним управителям "Нового Шляху" в воєнному часі, особливо П. Божкові і Ст. Кутному, матеріальна база видавництва значно зміцнилася, хоч видатки сильно збільшились і машин та персоналу прибільшилось. Були такі періоди, що воно не мало ніяких довгів, що було просто небувалою річчю. Набуття свого дому у Вінніпегу забезпечило приміщення для "Нового Шляху", але також досить задовжило видавництво. Ще, як на лихо, саме після перенесення "Нового Шляху" до новонабутого будинку, на весні 1950 року повинь залігла долішню частину будинку і вчинила велику шкоду. Щастя, що в тому часі ще не була заінстальована велика друкарська машина в пивниці, а то шкода від повені була б дуже нищівною для видавництва.

Чергові управителі "Нового Шляху" — Євстахій Василишин, інж. Вол. Коссар, Василь Гладун, д-р Степан Росоха, Микола Гунчак — розбудували друкарський відділ видавництва. Закуплено нові лінотипи, модерні преси на друкарські роботи, поширено і поліпшено адміністративний відділ. Але ще великий довг тяжить на видавництві у зв'язку з будинком. І це є найбільша турбота управителя видавництва в цьому Ювілейному періоді "Нового Шляху" — Івана Тиктора. Він поклав ставку на Ювілейну Кампанію, від якої вислід залежатиме, чи довг на будинку далі пригнітатиме видавництво або відтяжить його і дозволить "Новому Шляхові" нормально і краще виконувати свою працю для добра всієї української громади в Канаді.

Годиться теж відмітити, що з бігом років і перетворенням "Нового Шляху" з тижневика на півтижневик — єдиний український півтижневик у Канаді — розвивався теж редакційний відділ часопису. В передвоєнних роках в Саскатуні ред. М. Погорецький дістав на короткий час співредактора Олексу Григоровича і співробітника, колишнього українського канадійського редактора-піонера Романа Крамара-Солодуху. В складі редакції в Вінніпегу, крім М. Погорецького, працювали через деякий час д-р Ів. Гуляй, опісля інж. Василь Топольницький (понад два роки), також поет і журналіст Онуфрій Івах, провадив особливу політичну рубрику адв. Василь Свистун, тодішній член Дирекції видавництва. Молодий студент Манітобського університету, Зенон С. Погорецький був політичним карикатуристом (картуніст) часопису майже через весь час війни. Майже до закінчення війни постійним дописувачем часопису був відомий український американський журналіст, колишній канадієць, д-р Г. Скегар. Кілька років інж. Вол. Коссар був агрикультурним редактором. Потребу збільшення редакції принайменше до двох осіб загострювала ще ця обставина, що внаслідок війни "Новий Шлях" утратив зв'язок із українськими журналістами і кореспондентами в Європі, які в більшості опинились по другому боці бойового фронту (М. Селешко, Вол. Мартинець, Є. Онацький, М. Сціборський, Р. Сушко, Д. Андрієвський, В. Драган і др.).

Після війни, з прибуттям у Канаду українських людей з таборів переміщених в Європі, "Новий Шлях" дістав нові редакційні сили.

ПЕРШІ Й ПОСТІЙНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ "НОВОГО ШЛЯХУ"

На заклик на сторінках "Нового Шляху", щоб перші передплатники цього часопису прислали свої світлини до поміщення в цій Ювілейній Книзці, із соток лише деякі прислали свої фотографії. Їхні світлини містимо нижче. Деякі з них змінили місце перебування, але далі остались передплатниками часопису.

МИХАЙЛО ПАЩИН
Едмонтон — Тимминс

Пок. **ІВАН САВЧУК**
Торонто

ІВАН КУПЧИК
Едмонтон — Келгари

М. ГАЛАСА
Вінніпег — Маратон

МИХАЙЛО ХРУЩ
Едмонтон — Рола, Б.К.

О. Ф. КРАВЧУК
Едмонтон

МИКОЛА ЮСИПЧУК
Едмонтон

МИХАЙЛО ВАЩУК
Саскатун —
Вест Гил, Онт.

Й. КРИСА
Крейтон Майн, Онт.

ІВАН СЕНЬКІВ
Келгари

МИКОЛА ЦЕБРИК
Алвена, Саск.

Т. КУЛЬЧИЦЬКИЙ
Содбури — Торонто

ІВАН ЯКИМІВ
Ді Па, Ман.

ОНУФРІЯ ЮРИК
Сидні, Нова Скошія

ДМИТРО ОНИСЬКІВ
Едмонтон —
Беверлі, Алта.

А. КАСІЯН
Едмонтон — Торонто

П. ЮСЬКІВ
Вал Д'Ор, Кв.

П. ГАФА
Саскатун — Нідрі, Онт.

КОСМА ДУДА
Геффорд — Едмонтон
Ванкувер — Лос
Анджелес

ПЕТРО ПОДЕБРІЯ
Виндзор

Н. ГАСЯК
Ст. Кетеринс

ПЕТРО GERMAN
Дурбан, Ман.

ГАВРИЛ ХІМКО
Давніс, Норт Йорк,
Онт.

ОЛЕКСА ЧЕРВАК
Кенора — Детройт

Ці перші передплатники "Нового Шляху" і багато інших, з яких деякі згадані на інших сторінках цієї книги, не лише перші передплатили часопис, але й впродовж років самі приєднували і допомагали мандрівним репрезентам "Нового Шляху" приєднувати нових передплатників. Із переходом "Нового Шляху" до Саскатуну, крім саскатунських друзів часопису найбільше допомагали збільшувати його тираж у Саскачевані, поза згаданими, Д. Боднарчук із Алвени, І. Білоросюк із Вакав, п. Климишин із Мічам, В. Неділа і П. Кардаш із Принц Алберт, П. Цьона з Крайдор, д-р А. Цимбалістий з Канори, п. Тесля з Бюенан, п. Гаврилук із Гендону, Василь Ріпак із Гудів, п. Бужанко з Айтуні, А. й І. Обух із Брендону, пп. Возьний і Ковалів із Габбарду, О. Стан із Бекенгем, п. Савицький з Фовм Лейк.

Вол. Мартинець, колишній довголітній європейський дописувач “Нового Шляху”, з приїздом у Канаду 1949 року, ввійшов у склад редакції часопису і досі є на редакторському пості.

Кілька місяців 1948 року працював у редакції новоприбулий філолог і журналіст проф. Д. Кислиця. Через довший період часу був мовним редактором і кореспондентом молодий новоприбулий письменник Роман Маланчук, що тепер живе в Торонті. Від 1950 до 1953 року, себто в періоді, коли через деякий час “Новий Шлях” був дводенником, працював у редакції музиколог і культурно-мистецький діяч д-р Павло Маценко. В часі перебування “Нового Шляху” в Саскатуні він мав у часписові спеціальний відділ музичний, в якому писав розвідки про славних українських композиторів, диригентів, музик, співаків.

Після другої світової війни кадра постійних дописувачів-журналістів “Нового Шляху” значно збільшилась. Між ними є працівники пера з різних ділянок наукового, політичного, культурно-освітнього, мистецького і суспільного життя. Є професійні журналісти, професіонали різних фахів, письменники, науковці, поети, діловики, робітники, фермери. Вони належать до різних суспільних прошарків і мають різні політичні й соціальні погляди. Різняться вони між собою підходом до справ. Але в “Новому Шляхові” вони мають дійсну вільну трибуну висловлювати свої думки. Навіть дописувачі з поглядами, що є рішучо протилежні загальній публічній opinio nostra читачької громади і редакції часопису, мають нагоду висловити свої думки в “Трибуні Читаха” в “Новому Шляху”. Часто стрічаємо в часописі цікаві статті, розвідки, дописи та інші праці Т. Сидоренка (Тео Ся-ко) й А. Кігічака зо ЗДА, інж. Ю. Лісового з Британії, Д. Присташа-Старуха, Петра Хомляка, мгр. А. Бучацького, д-ра П. Маценка, проф. Я. Рудницького, Т. Кобзея, д-ра С. Сасса, інж. А. Качора, С. Фодчука, І. Кейвана, І. Троняка — всі з Канади, М. Данилишина з Аргентини, проф. О. Наріжного зо Швейцарії, Ол. Бойкова з Франції. Ці постійні й безінтересовні журналісти-дописувачі (вони не дістають ніякого гонорару за свої дописи) — і десятки інших, що менше дописують — в дуже великій мірі причинюються до розбудови і кращого розвитку “Нового Шляху”, до збільшування кадри його читачів і до підношення журналістичного рівня газети.

В цей час редакційний склад “Нового Шляху” такий: гол. ред. М. Погосецький, ред. Вол. Мартинець, ред. помічник М. Фостун (частинно працює теж на лінотипі); коректор і секретар редакції інж. А. Добрянський.

Віддавна “Новий Шлях” старався мати постійних кореспондентів принайменше в тих головних містах Канади, де є більше число українських мешканців. Але не можливо було знайти відповідних людей до такої праці. Лише в часі війни часопис мав постійного і здібного кореспондента-репортера, Василя Гірняка з міста Торонто. Він дуже солідно виконував своє завдання, хоч ніколи не приймав ніякого гонорару за свою працю. Аж недавно вдалось редакції знайти кількох людей, що за малу винагороду, або безінтересовно, присилають свої репортажі з Монреаля, Торонта, Гемилтону, Саскатуну і Ванкуверу.

Історія розвитку “Нового Шляху” була б неточна, коли б не згадати бодай деяких найвидатніших піонерів-співпрацівників редакції, що часто дописували до часопису в перших роках його існування; як пок. Володимир Гривнак, Антін Глинка, Ст. Васкан, поет Володи-

мир Купченко, д-р Т. К. Павличенко, В. Гультай, П. Божок, Тома Томашевський, Дмитро Герич, інж. Вол. Коссар, Василь Дорош, Корнило Магера, Петро Хаба, М. Лучкович, пок. адв. М. Романюк, адв. Е. Михайлюк, Н. В. Гавінчук, Павло Штепа, Василь Войнарівський, Богдан Зелений, пок. Іван Кішинський, М. Шарик, М. Пацин, М. Бзова з Ніс Риверу, Анастасія Павличенко, Степанія Бубнюк, пок. Теофілія Іванців, Марія Гавриш, пок. Й. Крамар і його дружина Анна, пок. В. Пуцентело, М. Українець, Марія Гуляй, Ст. Кутний, Ольга Стебницька, поет-учитель О. Цукорник, Михайло Бабій, Степанія Савчук, Василь Гладун, В. Басс, В. Бакун та інж. Степан Куропась, Микола Новак, Е. Ляхович, професор Ол. Неприцький-Грановський і д-р Г. Скегар — всі зо ЗДА. Деякі з них досі є дописувачами “Нового Шляху”.

До речі теж згадати колишніх редакторів “Жіночої Сторінки” в “Новому Шляху” — Євгенію Ситник і Рожу Древняк — та редакторів і найвидатніших співробітників молодечої сторінки, опісля “Голос Молоді” — Павла Юзика, К. Магера, Марію Буряк, пок. Я. Салмерса, В. Владьку, Ст. Павлюка, Галю Ожоган-Данько, Василя Гладуна, Романа Погорецького, Левка Коссара, Вол. Романова, Т. Цірку, Вол. Климкова. Віддані працівники цих сторінок поширювали коло читачів “Н. Ш.” серед жіноцтва й молоді і завдяки їм часопис скорше розвивався.

Багато друзів-однодумців здобув собі “Новий Шлях” серед українців у Канаді і по всьому світі впродовж мин. чвертьстоліття. Одні з них пером, інші кольпортажем часопису, ще інші своїми датками підтримували його впродовж тих років. У цей спосіб вони допомогли зробити його одною з найповажніших і найпередовіших трибун і речників українства у вільному світі та гідним амбасадором і оборонцем українського народу. “Новий Шлях” ще має явних і скритих противників серед українського суспільства, які в різні способи пробують підривати його фронт української національної єдності й співпраці. Однак немогутня ідея єдності, цей інстинкт нації, що коріниться глибоко в серці кожної української людини, таки перемагає. Слово “єдність” помалу, але певно стає ділом. На наших очах вчорашні противники єдності, один по одному, стають її пропагаторами і творцями. Народне сумління українства в вільному світі стає щораз чистіше. Прямуюмо до остаточної перемоги доброти української національної душі над її злими нахилами, пристрастями, навичками і пережитками. Закінчимо цю статтю словами передовиці “Нового Шляху”:

У своє друге чвертьстоліття вступає “Новий Шлях” без страху перед дальшими труднощами і зусиллями для добра й щастя всього українства. Як двадцять п’ять років тому, так і тепер він твердо вірить, що тільки непримирим відношенням до ворогів України і найсильнішою спільною підтримкою борців проти ворожого поневолення канадійські та всі українці в вільному світі можуть багато причинитись до визволення України. Він також твердо вірить, що лише спільними зусиллями можемо підноситись вгору по суспільній драбині до ступня повноправності і повновартості канадійського громадянства.

З цією вірою вступає “Новий Шлях” у черговий рік своєї діяльності і закликає до співпраці найширші кола українського канадійського суспільства. Зробіть “Новий Шлях” своїм необхідним часописом і з’єднайте йому нових друзів-співробітників та співпідорожніх на шляху “per aspera ad astra” — через труднощі й перешкоди до зір — до українських зір, що осяють ідею Волі і Щастя України.

ТЕХНІЧНІ ПРАЦІВНИКИ В ДРУКАРНІ "НОВОГО ШЛЯХУ" В РР. 1930 - 56

Як уже згадано в цій книзі, першими друкарями "Нового Шляху" були Іван Солянич і Петро Кузик. Але фактичним першим організатором технічного друкарського відділу видавництва був молодий фаховий друкар і газетяр Антін Шевчук. У їхній школі виховався теперішній управитель друкарні "Нового Шляху" Іван Байрак, що всебічно охопив друкарське діло. Крім Шевчука і Байрака працювали у друкарні "Нового Шляху" в Саскатуні Никанор Буківський (згаданий передше), Дмитро Ріпак, Федір Токарник, Олекса Луговий, Іван Шелестинський, Степан Бабій, Богдан Цимбалістий, Семен Великач, Антін Леськів, Василь Бакун (згаданий передше), Василь Гладун. Тільки декотрі з них переїхали з "Новим Шляхом" до Вінніпегу. Нові друкарські й технічні працівники у Вінніпегу, що працювали деякий час: Дж. Ньюфілд, Роман Погорецький, Д. Гарапях, Яків Крет, Ол. Гомик, О. Сенишин, Микола Слободян, М. Костинюк, Олекса Паньків, Н. Бугаснюк, Павло Музика, Тома Томашевський, Ст. Боровець, Я. Неволько, Анна Стадник, Марія Цмоць, Маруся і Гаян Клим, Олена Олійник-Татарчук, Євгенія Качор, Микола Топольницький, Яліна Білецька, Ю. Вітковицький, Ів. Білан, М. Тарнавецький, Ю. Савдик, К. Мюлер. Технічний друкарський персонал "Нового Шляху" в Ювілейному Році: Іван Байрак, Павло Голінка, Михайло Білик, Дмитро Ріпак, Петро Данилюк, Любомир Саяк, Святомир М. Фостун, Іван Сосновий, Степан Бабій, Марія Шепертицька, Євгенія Гумницька.

АНТІН ШЕВЧУК

син українського фермера Івана Шевчука в Амстердамі, Саск., кол. студент Колегії св. Йосипа в Йорктоні, Саск., фаховий друкар. Працював в англомовних щоденних газетах у Канаді і в кол. тижневнику "Західні Вісті" в Едмонтоні. За організаванням "Нового Шляху" в Едмонтоні став його технічним дорадником. З переходом "Нового Шляху" до Саскатуну він став управителем друкарні. Коли видавництво мусіло збути частину друкарських машин, він разом із ще одним друкарем купив їх і почав своє друкарське підприємство. Але завжди служив "Новому Шляхові" технічними друкарськими порадами і дбав про інтереси друкарського відділу видавництва, навіть коли

"Новий Шлях" перейшов до Вінніпегу. Помер при кінці війни в Саскатуні на важку шлунокову недугу. Оставив вдову і двох синів.

* * *

ОЛЕКСА ЛУГОВИЙ

друкар, письменник і журналіст. Молодим студентом виїмався з України в Канаду в 1920-их роках і працював як лісовий робітник. Опісля став на працю в друкарні "Нового Шляху" як друкарський практикант і пізніше кілька років був лінотипщиком. На сторінках "Нового Шляху" вперше появились його письменницькі праці. Живе в Едмонтоні.

ІВАН БАЙРАК

←

як учень гімназії із України прибув до брата Михайла в Едмонтоні 1932 року і стає до праці як друкарський практикант у друкарні "Нового Шляху". Від того часу досі працює у видавництві і є управителем друкарського відділу. Тільки в часі минулої війни оставив цю працю і зголосився добровольцем до канадійської армії. Після трирічного перебування у воєнній службі за морем вернувся до Канади і знову став на працю в друкарні "Нового Шляху". Є провідним членом УСГ і УНО та українського відділу воєнних ветеранів у Канадійському Леґіоні. Живе у Вінніпегу з дружиною і трьома дітьми.

ДМИТРО РІПАК

⇒

один із початкових друкарських працівників "Нового Шляху", що досі працюють у видавництві. Він приїхав у Канаду в 1930-их роках, а на працю в "Новому Шляху" став 1933 року в Саскатуні. Він виконує ломку газети. Є провідним членом УНО і УСГ та членом Дирекції УНВСПілки. Живе в Вінніпегу, з дружиною і трьома дітьми.

СТЕПАН БАБІЙ

←

кол. підстаршина УГА, один із найактивніших піонерів УСГ, "Нового Шляху" й УНО. В часі перебування часопису в Саскатуні він був душею гуртка осіб, що дбали про передплати, пожертви і позички для часопису. Кілька років він був мандрівним представником "Нового Шляху" у Саскачевані, а 1937 року став на працю в друкарні "Нового Шляху", де — з малими перервами — працює дотепер.

• * *

СЕМЕН ВЕЛИКАЧ

один із першим передплатників, а опісля працівників у друкарні "Нового Шляху" в Саскатуні. Працював на лінотипі, також дописував до часопису. 1939 року захворів на нервовий розстрій і трагічно помер, оставивши дружинку і двоє дітей.

ДЖ. НЮФІЛД (НОЙФЕЛЬД)

канадієць німецького походження з України, професійний друкар. Був управителем друкарні "Нового Шляху" в часі війни, коли Ів. Байрак вступив до канадійської армії і виїхав на фронт. Тепер є завідувачем друкарських робіт в вінніпегській щоденній газеті "Фрі Прес".

РОМАН ПОГОРЕЦЬКИЙ

уродженець Едмонтону, друкар і студент університету. Працював коло двох років лінотипщиком у "Новому Шляху" у Вінніпегу. Був редактором "Голосу Молоді", двомовної сторінки для молоді в "Новому Шляху". Живе в Вінніпегу. Працював у місцевих англо-мовних щоденниках. Продовжує університетські студії.

ДМИТРО ГАРАПЯК

внемігрував з України в Канаду з батьками перед другою світовою війною. Закінчив комерційну школу. Працював понад два роки як лінотипщик у "Новому Шляху" при кінці і після війни, а також був короткий час книговедом-рахівником видавництва. Тепер має свою фото-студію в Вінніпегу.

ЯКІВ КРЕТ

український піонер-друкар, журналіст і науковий працівник у Канаді. Автор кількох словників, також співавтор недавно виданого великого українсько-англійського академічного словника для вжитку студентів середніх і вищих шкіл у Канаді. Працював кілька років лінотипщиком у "Новому Шляху" в Вінніпегу. Живе в Вінніпегу.

ТАРАС ЦРКА

бакалавр машинової інженерії з університету МекГіл у Монреалі, провідний діяч в українських молодечих і студентських організаціях, талановитий рецитатор, уродженець Вінніпегу. Кілька років працював як лінотипщик у друкарні "Нового Шляху" в Вінніпегу. Був співробітником "Голосу Молоді", сторінки в "Новому Шляху". Живе в Вінніпегу.

МИХАЙЛО БІЛИК

фаховий друкар із України, спеціаліст експедиційного і книжкового відділу. Працює в "Новому Шляху" від 1949 року. Кілька років перекладав ломку газети, тепер є головним працівником відділу друкарських робіт, журналіст і книжковець. Живе в Вінніпегу, з дружиною, донькою й сином.

* * *

ПАВЛО ГОЛІНКА

довголітній друкар-лінотипщик в Україні. 1947 року почав працювати в друкарні "Нового Шляху" як лінотипщик. Має дружину й одного сина.

СТЕПАН БОРОВЕЦЬ

←═══
 ветеран УГА і кол. провідний член УСГ й УНО Канади, громадський діяч, організатор, діловик. При кінці мнн. війни покликаний управою "Нового Шляху" на організаційну працю, покинув свою довголітню працю на залізниці в Форт Віліам і відбув кілька організаційних поїздок по Канаді. Опісля став на працю в друкарні "Нового Шляху" в Вінніпегу і працював до 1951 року. Опісля виїхав із дружиною до Оттави, а звідтіль до Торонта, де досі перебуває.

МИКОЛА СЛОБОДЯН

уродженець Комарна, Ман. Активний в українських молодечих організаціях і хорах. Як друкарський практикант став на працю в "Новому Шляху" в часі минулої війни, опісля виконував ломку газети. Працював у друкарні до 1952 р. Опісля виїхав до Торонта, де працює як друкар.

ІВАН БІЛАН

кол. залізничний службовець в Україні, опісля в УНРРА. Приїхав у Канаду 1948 року і наступного року почав вчитись друкарства на лінотипі в "Новому Шляху". Працював до осені 1950, а опісля був майже один рік лінотипщиком в Едмонтоні. 1951 р. вернувся до праці в "Новому Шляху" і був тут на праці понад два роки. Також дописував до часопису. Тепер працює в іншій друкарні в Вінніпегу.

* * *

ПЕТРО ДАНИЛОК

кол. учень середньої школи в Україні. Приїхав до Канади 1947 року, а в 1948 році став на працю в "Новому Шляху" як практикант-лінотипщик. Досі працює на лінотипі.

АННА СТАДНИК

одна з найліпших технічних працівників-жінок у друкарні і відділі експедиції "Нового Шляху". Працювала в видавництві кілька років у Вінніпегу, після минулої війни. Тепер живе в місті Торонто.

МАРІЯ ШЕПЕРТИЦЬКА

учителька з України, жінка завідувача канцелярії "Нового Шляху", В. Шепertiцького. Працює в технічному відділі (викінчування журналів і книжок, експедиція газети і т. ін.), разом із Євгенією Гумницькою, теж учителькою з України, від 1950 року дотепер.

ІВАН СОСНОВИЙ

кол. студент в Україні, опісля політичний скиталець. Тепер студент Музичної Консерваторії. Як друкарський практикант став на працю в "Новому Шляху" 1952 року і тепер є головним оператором великої друкарської машини і других машин, крім лінотипів.

* * *

ЛЮБОМИР САЛЯК

абсолютент гімназії в Україні. З приїздом у Канаду 1951 року став практикантом на лінотипі "Нового Шляху" і тепер є кваліфікованим лінотипщиком у цій друкарні.

ФЕДІР ТОКАРИК

уродженець Гефорду, Саск. Працював у друкарні "Нового Шляху" як практикант, а опісля друкар, у початках перебування видавництва в Саскатуні.

ІВАН ШЕЛЕСТИНСЬКИЙ

молодим хлопцем приїхав із України в Канаду по першій світовій війні. Був активним членом УСГ і УНО. Дописував до літературного відділу "Нового Шляху". Працював як практикант, а опісля як лінотипщик у друкарні "Нового Шляху" в Саскатуні. Тепер живе в Східній Канаді.

БОГДАН ЦИМБАЛІСТИЙ

молодий саскачеванський уродженець - студент, що кілька місяців був на практиці в друкарні "Нового Шляху" в Саскатуні.

АНТІН ЛЕСЬКІВ

уродженець Саскатуну, абсолювент Технічного Інституту, кадет морської воєнної фльоти. До вибуху другої світової війни працював лінотипщиком у друкарні "Нового Шляху" в Саскатуні. В часі війни він був гарматчиком канадійської морської фльоти, що супроводжала кораблі з постачанням із Канади в Британію. Згинув героїською смертю в жовтні, 1940 р., у морській боротьбі з німецькими субмаринами.

ОЛЕКСАНДЕР ГОМИК

піонер-друкар і кол. власник друкарні в Вінніпегу, видавець шкільних читанок для української канадійської рідно-шкільної молоді, народній діяч. У часі минулої війни і кілька років по війні працював у друкарні "Нового Шляху" в Вінніпегу. Живе тут із дружиною. Далі займається видаванням шкільних читанок.

ТОМА ТОМАШЕВСЬКИЙ

один із перших українських піонерів у Канаді, професійний друкар, кол. власник друкарні в Едмонтоні і Ендрю, Алта., видавець газет, журналіст, редактор, громадський діяч. Працював лінотипщиком у друкарні "Нового Шляху" в Вінніпегу під час минулої війни.

МИКОЛА ТОПОЛЬНИЦЬКИЙ

приїхав у Канаду до батька Олександра в Реджайні, Саск., після другої світової війни. Працював кілька років як лінотипщик у друкарні "Нового Шляху". Закінчив студії на факультеті рахівництва Манітобського університету і тепер працює в своїй професії в великій будівельній фірмі. Живе в Келгари, Алта., зо своєю дружиною, колишнім книговодомцем в адміністрації "Нового Шляху" (Галя Багнюк).

ОЛЕКСА ПАНЬКІВ І М. КОСТИНЮК

Після другої світової війни працювали в друкарні "Нового Шляху" як практиканти, опісля як кваліфіковані друкарі, два вище названі молоді канадійські воєнні ветерани. Перший з них є тепер агрономом, другий працює у друкарських підприємствах.

МИКОЛА БУГАЄНКО

довголітній друкар у Вінніпегу, що працював в українських видавництвах, деякий час також працював у друкарні "Нового Шляху". Він живе в Вінніпегу.

ЯКІВ НЕВОЛЬКО, ЮРІЙ ВІТКОВИЦЬКИЙ, М. ТАРНАВЕЦЬКИЙ, ЮРІЙ САВДИК молоді українські інтелігенти, що прибули в Канаду з таборів переміщених осіб, із Європи, мали нагоду практикувати і працювати в друкарському ділі в видавництві "Нового Шляху" в Вінніпегу. Я. Неволько нервово захворів і вернувся в Україну. Ю. Савдик студіює тепер інженерію в університеті. Ю. Вітковицький працює в друкарському ділі в Торонті, а М. Тарнавецький є студентом інженерії в Манітобському університеті.

АДМІНІСТРАЦІЙНІ ПРАЦІВНИКИ "НОВОГО ШЛЯХУ" В РР. 1930 - 1956

Адміністраційний апарат видавництва впродовж минулого чверть-століття поширювався в парі з розвитком "Нового Шляху" — його циркуляції — а також в залежності від фінансових спроможностей видавництва. В початку самий управитель, Володимир Гривнак, виконував більшість адміністраційної праці, решту вів ред. М. Погорецький або Петро Кузик. Багато допомагали в адміністраційному ділі Антін Г. Глинка, що вів тоді курс англійської мови й літератури для українських емігрантів в Едмонтоні. Після зорганізування Української Видавничої Спільки "Нового Шляху" з обм. порукою (тепер Українська Національна Видавнича Спілька з обм. пор.) перший управитель цієї видавничої спільки, Василь Гультай, запросив на адміністратора Василя Руріка, що був тоді діловим секретарем Гол. Управи УСГ у Вінніпегу. В. Рурік впровадив повне книговодство в видавництві. Він працював до осені 1941 р. Після перенесення "Нового Шляху" до Саскатуну допомагали адміністраторові і управителеві, як секретарі або рахівники, по черзі: Анна Басараб, Рудольф Лозинський, Е. Лозинська, Степанія Романів-Вовк. Після переходу "Н.Ш." до Вінніпегу при кінці 1941 року секретарем канцелярії була Марія Буряк, а Михайло Бабій мав відділ циркуляції і оголошень. Опісля працювали в адміністраційному відділі: Дмитро Герич (відділ оголошень), Галя Ожоган-Данько, Філіп Мекразч (відділ оголошень), Анна Щербанюк, Емілія Романів-Саганська, Степан Кутний, Ольга Слюсар, Нестор Ріпецький, Маруся Гладун, Дарія Гаралюк, Володимир Шепertiцький, О. Сенишин, д-р Зиновій Книш (відділ циркуляції), Віра Боцюрків, Маруся Говійка, Галя Багниск, Маруся Климків, Грета Гумінілович-Слиш, Надя Глинка, Галя Крук, А. Добрянський, Дарія Клос, Семен Денека і Михайло Наконечний. — Деякі з зазначених працювали по кілька місяців, інші по кілька років. Теперішній адміністраційний персонал: Володимир Шепertiцький, управитель канцелярії; Михайло Наконечний, секретар; Семен Денека, рахівник-книговод; Д. Клос, циркуляція і оголошення.

МАРІЯ БУРЯК

уродженка Вінніпегу, кол. передова діячка в українських молодечих організаціях, особливо в МУН, дружина місцевого адвоката Юліяна Буряка, кол. голова Кр. Управи МУН Канади. Фахова секретарка. Працювала в адміністрації "Нового Шляху" один рік (1942). Живе в Вінніпегу, з чоловіком, двома синами і донькою.

* * *

СТЕПАНІЯ РОМАНІВ-ВОВК

уродженка Саскатуну, абсолювентка комерційної школи, кол. провідна членка МУН, адміністраційна працівниця в канцелярії КЕ УНО Канади. Кілька років працювала секретаркою і книговодом у канцелярії "Нового Шляху" в Саскатуні. Живе в Саскатуні, з чоловіком Левом Вовком і дітьми.

ГАЛЯ ОЖОГАН-ДАНЬКО

уродженка Вінніпегу, кол. членка МУН, активна діячка в українських канадійських жіночих організаціях (ОУК). Працювала секретарем у канцелярії "Нового Шляху" два роки (1942 - 1944), також була редакційним працівником "Голосу Молоді", сторінки молоді в "Новому Шляху". Живе в Вінніпегу, з чоловіком Іваном і двома дітьми.

ФИЛИП ("ФИЛ") МЕКРАВЧ

уродженець Вінніпегу. Автор, видавець, редактор, друкар, діловик. Видавець і редактор річників "Юкрейнісн Ір Бук енд Юкрейнісн оф Дистинкшен". Кол. редактор ділових українських журналів в англійській мові. В часі війни і кілька років по війні був керівником відділу циркуляції і оголошень у "Новому Шляху". Живе в Вінніпегу.

ОЛЬГА СЛОСАР

уродженка Канади. Фахова секретарка. Працювала секретаркою і рахівником у видавництві після Галі Ожоган-Данько понад два роки. Після виїхала в Брит. Колумбію, де вийшла заміж. Там тепер мешкає.

* * *

ЕМІЛІЯ РОМАНІВ-САГАНСЬКА

уродженка Вінніпегу, абсолювентка комерційної школи, кілька років працювала книговодом і рахівником УНВСпілки в Вінніпегу. Вийшла заміж за вчителя І. Саганського. Тепер живуть у Саскачевані.

←═══ **ІРЕНА ГУМНІЛОВИЧ-СЛИЖ**

середньо-шкільниця з України. В Канаду приїхала 1949 року і закінчила студії в комерційній школі в Вінніпегу. 1952 року стала на працю в видавництві як книговод і була на цій праці до половини 1954 р. Вийшла заміж за інж. хемії Романа Слижа і тепер живуть у Юніверситі Парк, Пен., ЗДА.

ВОЛОДИМИР ШЕПЕРТИЦЬКИЙ ═══→

учитель із України. Виїмігрував у Канаду 1947 року і того ж року став на працю в адміністрації видавництва. Тут працює дотепер, є завідувачем канцелярії видавництва, керівником відділу циркуляції і експедитором "Нового Шляху".

←═══ **МИХАЙЛО НАКОНЕЧНИЙ**

абсолютент теології з України, пластовий сеньйор, рідно-шкільний учитель. Приїхав у Канаду 1947 р. П'ять років був діловим секретарем КЕ УНО. Від 1954 року працює в "Новому Шляху" як секретар канцелярії видавництва і відділу оголошень.

* * *

МАРУСЯ ГЛАДУН

уродженка Манітоби, з родини Стадників. Кол. активна членка МУН. Кілька років працювала в відділі книговодства УНВСпільки в Вінніпегу. Живе в Торонті, з чоловіком Василем Гладуном, кол. друкарським працівником, опісля управителем видавництва; мають одного сина.

СЕМЕН ДЕНЕКА

довголітній фаховий книговод-рахівник в Україні і Німеччині. Виїмігував із Німеччини в Канаду з дружиною, і двома синами 1949 року. Два роки тому став на працю в видавництві як книговод-рахівник.

СТОРОЖ-ГОСПОДАР ДОМУ УНВСПІЛКИ В ВІННІПЕГУ

ВАСИЛЬ СТАДНИК, кол. УСС, один із перших членів УСГ Канади, довголітній передплатник, що приєднував нових передплатників часопису. В часах економічної депресії в Канаді, працюючи на фармах, брав передплату від фермерів "в натурі", а адм. "Нового Шляху" опісля перепродувала ці продукти. В Стадник гже другий рік є сторожем-господарем будинку УНВСПілки.

* * *

ЗИНОВІЙ КНИШ

д-р прав із Львівського університету, автор численних книжок на політичні теми, особливо у зв'язку з діяльністю ОУН, журналіст, діловик. У Канаді від 1949 р. Був членом Дирекції УНВСПілки. В рр. 1951 - 52 працював як секретар видавництва, опісля один рік був керівником відділу циркуляції в "Н.Ш." Живе в Торонті. Його дружина, Ірена Книш, авторка багатьох праць про український жіночий рух і щойно виданої книжки "Іван Франко та рівноправність жінки", є дописувачкою "Нового Шляху".

ВІРА БОЦЮРКІВ

уродженка Едмонтону, з родини Василичин, абсолювентка комерційної школи, дружина теперішнього професора Богдана Боцюркова в Албертійському університеті в Едмонтоні. Працювала кілька років як секретарка і книговод в УНВСПілці в Вінніпегу.

НАДЯ ГЛИНКА

студентка в Україні, дружина д-ра Романа Глинки, працівниця в вінніпегському бюро Т-ва Допомоги Дітям. Працювала кілька років секретаркою УНВСПілки в Вінніпегу.

ДАРІЯ КЛОС

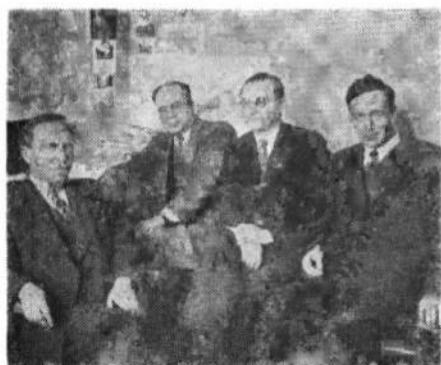
середньошкільниця з України, абсолювентка комерційної школи в Вінніпегу. Працює як секретарка видавництва від червня, 1954 р.

ГРУПА ПРАЦІВНИКІВ "НОВОГО ШЛЯХУ" В САСКАТУНІ. — Зліва доправа: Осип Романів (помічник в експедиції), Антін Леськів, Дмитро Ріпак, Степанія Романів, Никанор Буківський, Семен Великач. — Світлина взята перед будинком "Нового Шляху".

З ВОЄННОГО ЧАСУ "НОВОГО ШЛЯХУ" В ВІННІПЕГУ. — Працівники "Нового Шляху" — зліва доправа — Василь Гладун, Іван Байрак (вже в військовому мундирі), Галя Ожоган і управитель Гриць Матейчук.

РЕДАКЦІЙНИЙ СКЛАД "НОВОГО ШЛЯХУ" В ПЕРШИХ ПОВОЄННИХ РОКАХ. — Зліва доправа: М. Погорецький, проф. О. Івах, Вол. Мартинець і Роман Маланчук.

РЕДАКЦІЙНІ Й АДМІНІСТРАЦІЙНІ ПРАЦІВНИКИ "НОВОГО ШЛЯХУ" В ПЕРШИХ ПОВОЄННИХ РОКАХ. — В першому ряді, зліва доправа: Степан Кутиний, ред. Володимир Мартинець, ред. Мих. Погорецький, пані Маруся Гладун, д-р Ст. Росоха і проф. О. Івах. У другому ряді зліва доправа: Іван Тиктор, панна Ольга Слюсар, ред. Р. Маланчук, Іван Паньків (референт орг. відділу "Н. Ш.").

РЕДАКЦІЙНИЙ СКЛАД "НОВОГО ШЛЯХУ" 1951 РОКУ. — Зліва доправа: Вол. Мартинець, М. Погорецький і д-р Павло Маценко.

УПРАВИТЕЛЬ "НОВОГО ШЛЯХУ" В ЮВІЛЕЙНОМУ РОЦІ. — Гол. управитель Іван Тиктор під час праці в своєму бюрі.

ВЕСЬ ПЕРСОНАЛ "НОВОГО ШЛЯХУ" В ЮВІЛЕЙНОМУ РОЦІ. — Додаттвій ряд (зліва доправа): Павло Голінка, Володимир Шепертицький, Мнх. Погорецький, Ів. Тиктор, Вол. Мартинець, Ів. Байрак і Семен Денека. Другий ряд зліва доправа): Дмитро Ріпак, Петро Данилюк, Дарія Клос, Євгенія Гумницька, Марія Шепертицька, Михайло Білик, Михайло Наконечний. Третій ряд (зліва доправа): Святомир Фостун, Іван Сосновий, Степан Бабій, Іван Супак (оператор вінди), Василь Стадник, Любомир Саляк і Антін Добрянський.

ТІ, ЩО ВПРОДОВЖ РОКІВ ДОПОМАГАЛИ ПОШИ- РЮВАТИ "НОВИЙ ШЛЯХ"

Упродовж минулого чвертьстоліття "Новий Шлях" мав сотки однодумців-друзів, які в своїх місцях замешкання й околицях пропагували "Новий Шлях", приєднували передплатників, збирали платні оголошення та в інші способи поширювали коло заінтересованих ним українців у Канаді, навіть у ЗДА і в Європі. Всіх їх не можливо вичислити, бо через кількакратне переносження, а також через повільні у будинку "Нового Шляху", деякі записки загратились. У початковому періоді "Нового Шляху" фактично кожний передплатник часопису був його кольпортером, пропагатором і колектором. В Едмонтоні, місці народин "Нового Шляху", були десятки таких друзів-співпрацівників. Найрєвнїші між ними: пані Солянич, панна А. Никои (пізніше пані Крамар), пані М. Гавриш, пані Т. Іванців, Ів. Борух, Мих. Шарик, А. Г. Глинка, К. Магєра, Ст. Васкан, А. Жмурко, М. Юсипчук, Д. Ониськів. У Вінніпегу: Дм. Герич, пані Є. Ситник, працівники в кооп. книгарні "Калина", Й. Кобзар. У Ст. Бонифас: В. Копичанський, пані О. Стебницька. В Торонті й околиці: В. Войнарівський, Ів. Савчук, брати М. і Г. Кунцевичі, Ст. Терєбуш. В Монреалі: Чайківський, Дятчуні, С. Орихівський. В Саскатуні: П. Божок, пані О. Конопка, Будзи, Корди, Л. Купєба, Ст. Бабій.

Це одні з тих первісних друзів, що приєднували передплатників часопису в більших містах Канади. Сотки таких були в менших місцевостях.

Деякі з них, як напр. Іван Борух в Едмонтоні, досі помагають "Новому Шляхові" кольпортажем. Із довголітніх друзів у ЗДА, що дотепер приєднують нових передплатників, гідиться згадати Івана Поповича з Клівленду, Огайо, і Косму Дуду з Лос Анджелєс, Каліф.

Офіційними працівниками відділу циркуляції газети на місцях, крім згаданих були: П. Кузик, Й. Касюхнич і М. Коваль у Вінніпегу, Л. Купєба і Д. Колісник у Саскатуні, В. Калин, пані Калина Гладун і Н. Душко в Форт Віліям, П. Цюна в районі Гефорду, Саск., Т. Бенюк у Лимингтоні, Онт., М. Чугринський у Порт алборі, Онт., В. Бойко в Віндсорі, пані Мєланія Доскоч у Порт Аргурі, П. Федак у Вєланді, Онт., І. Гербер у Вільна, Алта., Д. Галушак в Еспанола, Онт., П. Кардаш у Принц Алберт, Саск., Й. Ключковський у Вал Д'Ор, Кв., В. Квасньовський у Брєнтфорді, Онт., С. Лучків у Смитвил, Онт., Яр. Луговий у Монреалі, Т. Мартинюк у Вєст Форт Віліямі, Я. Пенцак у Киченєрі, Онт., Г. Могилюк у Тиминсі, Онт., М. Огаль у Джєралдтоні, Онт., А. Прус у Содбурі, Онт., Ф. Пилипчук у Верноні, Б. К., Он. Юрик, Сидні, Н. Ск., П. Рудий, Руан, Кв., О. Юрійчук, Ошава, Онт., М. Кірик, Кіркленд Лєйк, Онт., М. Дідух у Монреалі, М. Пащин у Тимминс, Онт., Д. Вовк у Руан, Кв., В. Думин в Оттаві, М. Щурко в Зах. Торонті, В. Куданецький у Содбурі, Онт., К. Циба у Норт Бєтєлфорд, Саск., П. Кухар у Торолді, Онт., Ів. Пакуляк у Портедж ля Прєрі, Ман., Ф. Парипа в Форт Френсєз, Ман., Ів. Вітик у Кінгстоні, Онт., Н. Зварич у Кєнорі, Онт., П. Федак у Вєланді, Онт.

Найактивнїші представники відділу циркуляції "Нового Шляху" на місцях у Ювілейному році були: І. Борух в Едмонтоні, Н. Брик у Йорктоні, Саск., Й. Дмитєрко в Торонті, Й. Касюхнич і Ігор Чайковський у Ванкувері, В. Курилів і Ю. Відочка в Содбурі, Й. Лєнько в Ст. Кєтеринс, Онт., П. Тимків і М. Клиш у Гємилтоні, Онт., пані О. Пухала і Ол. Топольницький в Рєджайні, Саск., Б. Савницький в Давфині, Г. Совьяк, пані К. Подільська і М. Лис у Мус Джо, Саск., Е. Тхорєвський, К. Гладун і М. Р. Хам у Форт Віліям, М. Лисий і Т. Савницький у Порт Аргурі, Онт., М. Турянський і П. Жєрєбєцький у Саскатуні, М. Масюк у Кєлгарі, Алта., М. Сторєженко, Л. Мотиль і Г. Сорока в Ошаві, Ол. Косіковський у Віндсорі, П. Юськів у Вал Д'Ор, Кв., Ів. Чємеринський і В. Бакун у Вінніпегу, Дм. Фєрєнчук у Нїягара Фалс, Онт., Ст. Кутиний, К. Баніт і С. Орихівський у Монреалі, Гр. Тарасюк у Маніту Фалс, Онт.

И. ДМИТЕРКО
Торонто

МЕЛАНІЯ ДОСКОЧ
Порт Артур

К. ГЛАДУН-МИГАЛЬ
Форт Віліям

Ю. БІДЧКА
Содбури

ОЛ. КОСІКОВСЬКИЙ
Виндсор

В. КОПИЧАНСЬКИЙ
Ст. Бонифас

О. БАНІТ
Монтреал

Н. ДУШКО
Форт Віліям

М. КЛИШ
Гемилтон

О. СТОРОЖЕНКО
Ошава

Г. СОРОКА
Ошава

П. КУЗИК
Вінніпер

П. ЦЬОНА
Геффорд

В. КАЛИН
Форт Віліям

В. ВОЙНАРИВСЬКИЙ
Торонто і околиці

М. КОВАЛЬ
Вінніпер

ІВ. ЧЕМЕРИНСЬКИЙ
Вінніпер

ДМ. ФЕРЕНЧУК
Ніагара Фалс

З НАГОДИ 25-ЛІТНЬОЇ ПРАЦІ

"НОВОГО ШЛЯХУ"

НА УКРАЇНСЬКІЙ НАЦІОНАЛЬНІЙ НИВІ —

б а ж а ю т ь

**ИОМУ І НАДАЛЬШЕ ЩЕ КРАЩИХ УСПІХІВ ТУТ НА
КАНАДІЙСЬКІЙ ЗЕМЛІ, А В НЕДАЛЕКІЙ БУДУЧЧИНІ
НА РІДНИХ ЗЕМЛЯХ У ЗОЛОТОВЕРХОМУ КИЄВІ.**

АНДРІЙ і ОЛЬГА ЗАЯЦЬ

ТОРОНТО, ОНТ.

Чверть століття “Нового Шляху” - його досягнення й перспективи на майбутнє

I.

Поява “Нового Шляху” в Канаді перед двадцять’яти роками не була випадковим явищем. Вже передтим існували тут українські часописи, деякі з них навіть доволі довгий час. Коли ж на початку 30-их років долучився до них ще й “Новий Шлях”, то було це впливом потреби, що її гостро відчувало тодішнє українське суспільство в Канаді, але тодішня українська преса не в силі була її заспокоїти.

До першої світової війни і в перших роках після неї українські часописи в Канаді досить вірно відзеркалювали стан духової й національно-політичної зрілості канадійського українства, не тільки своєю формою, але й змістом. Себто тією проблематикою, що розгорталася на їхніх сторінках.

Під кінець двадцятих років починає мінятися соціальний склад української суспільності в Канаді. Осіла заокеаном українська еміграція поволі втрачає свій заробітковий, фермерсько-робітничий характер. Хоча в основній своїй масі українство все ще міцно тримає коріння в обидвох тих соціальних прошарках, але вже появляється серед нього щораз більше освічених людей, що або примандрували з Європи або вже тут у Канаді виховалися. З другого боку, новий наплив еміграції після визвольних змагань 1917—1921 років, носить на собі виразну політичну печать і все це разом складається на поширення політичних горизонтів дотеперішніх поселенців. Коли ж додати, що світова війна, а головню польсько-українська й московсько-українська війни зацепили в найширших українських масах соборницький спосіб думання, що ціле українство перейшло величезну національно-політичну еволюцію в напрямку до національно-духової й національно-державницької зрілості, то це не могло не відбитися і на українській еміграції, що весь час підтримувала жваві зв’язки зо своїм народом в Україні і поповнювалася припливом звідтіль свіжого людського елементу.

Створився новий суспільний ґрунт, на якому з соціологічною закономірністю мусіли виростати нові суспільні й політичні ідеї, як вияв підсвідомого духового національного прагнення, якому далеко вже не вистачали ані дотеперішні суспільно-організаційні форми, ані дотогочасний характер української преси.

Це виявилось зараз після того, коли розійшлися в світ перші числа “Нового Шляху”. Бо чим же іншим можна пояснити те, що “Новий Шлях”, як ніякий інший український часопис у Канаді, стрінув такий спонтанний відгук приязні й щирої сердечності по всіх закутках нашої країни? І як інакше розуміти те, що голосилися до нього сотні кольпортерів і дописувачів-інформаторів, що з ентузіазмом по-

магали “своїй газеті”, з любови і вдячності за те, що давала їхнім душам, сираглим світла й правди? Нарешті, що ж інше, як не те довело “Новий Шлях” до становища передового, правдивого народнього, чи краще — всенароднього часопису в Канаді?

Переформування національно - політичного світогляду українства в напрямку духовно-культурного, територіяльно-політичного й внутрішньо-суспільного соборництва почалося далеко передтим, заки з’явився в Канаді “Новий Шлях”. Одначе він безмірно прискорив цей суспільний процес серед української еміграції в Канаді. Те, що якомсь неясно й туманно рисувалося в пересічного українця, неначе на дні серця дрімало, тепер почало рости, як під животворним весняним дощем. З кожного числа, з кожної статті в “Новому Шляху” били йому в вічі виразно сформульовані кличі й правди, на яких мусять укладатися внутрішні взаємини в українському народі, коли хоче він утриматися на поверхні життя і не пропасти безслідно в історії.

“Новий Шлях” зразу прибрав зовсім інший характер, як усі інші українські часописи. Для українського суспільства відкрив він стару правду — як би не samozрозумілою вона нам сьогодні видавалася — що недивлячись на всі релігійні, клясові і територіяльні різниці існують спільні цілі для всіх українців, що рівно зсєбов’язують усі релігійні групи, всі політичні партії, всі суспільні середовища і що перед ними мусять поступитися групові цілі. Якою жалюгідною не була б внутрішня українська боротьба, які не були б її соціяльні й політичні причини і як довго не мали б вони ще тривати — спільні українські національні цілі дають можливість і диктують наказ поєднання на одній платформі всіх українських національних сил, незалежно від внутрішніх розходжень між ними.

Сьогоднішньому поколінню може й дивно слухати про це. Воно народилося й виросло вже після того, коли треба було пером і словом кувати ці правди в українському народі й воно користується вже готовими плодами праці попереднього покоління. Але тоді, перед двадцятьп’яти роками, голос “Нового Шляху” неначе архангельські труби лунав в суспільстві, підтримував вірних і картав невірних, потрясав сумлінням усього українства. Одні його ненавиділи, другі обожали, але в одних і других після років упертої праці добився він визнання принципу, що без підпорядкування групового інтересу національному, не може бути мови про збереження українства в Канаді і про національний розвиток. В обличчі цієї національної рації мусять замовкнути свари й чвари.

Тяжко родиться правда в світі і з трудом пробиває собі шлях, але де раз стане, там ніяка сила її зломити не зможе. Двадцять і п’ять років промовляв “Новий Шлях”, проповідував зо своїх сторінок цю правду, доки не прийняла її величезна більшість у Канаді й поза нею.

Такий був перший і найважніший крок на “новому шляху” до громадського виховання української суспільности. Раз його зроблено — пішла в рух велетенська духовна машина і мусила докидати щораз нові здобутки до запасу політичної традиції, з яких найбільше заслуговують на увагу **плекання національної гідности й вироблення почуття громадської відповідальности**. Без першої трудно викресати зусилля до дальшої суспільно-політичної праці, нема теж без неї свідомости повноцінності й рівновартности української нації в світовій сім’ї наро-

дів, за те без другої годі уявити собі тяглість політичної праці та її послугів.

Правда, великі історичні потрясення можуть переродити душу народу і штовхнути його до надлюдських намагань наздогнати втрачені століття, але й буває це тільки раз на століття. Тоді крик національних вождів і пророків “гирл сто тисяч повторить, і з номадів лінивців ця мить люд героїв сотворить”. Так було в українському народі за “батька Хмеля” й за “батька Тараса”, але в щоденній дійсності не можна сподіватися чуда і в надії на чудо занедбувати поточні обов'язки. І “Новий Шлях” ні на мент не спочивав, для розсіяних по розлогій Канаді українців став він орієнтаційним прапором, що подавав їм напрямок у марші назустріч майбутньому.

У цьому своєму посланництві “Новий Шлях” ніколи не занедбував інформувати й учити своїх читачів про життя й закони Канади. Відзивчий на всі крайові події він невпинно вполював почуття обов'язку супроти нового докільля і свідомість нашої ролі в новій країні. Він розкривав потребу вкорінювання в цю канадійську землю української етнічної групи з її виразним національним і культурним обличчям, розмахом гвочих сил і з її готовістю громадських чеснот супроти нової, прибраної батьківщини.

Ділення і вплив “Нового Шляху” збіглися в часі з небувалим ростом націоналістичної ідеї, яку він щиро підтримав і пропагував. Те, що “Українське Національне Об'єднання Канади” з його Братніми Організаціями робило живим словом й організаційною діяльністю, “Новий Шлях” підбудовував і розбудовував ідейно на своїх сторінках, сягаючи своїм впливом навіть туди, куди тяжко або й неможливо дійти організації. Щирим другом і вірним товаришем був він для УНО і його Братніх Організацій, цілими роками ведучи окремі сторінки для жіноцтва й молоді. Особливо для молоді не щадив він ні дописів, ні програмових статей, а його моральну й пропагандивну допомогу у вирощуванні юних кадрів годі передати словами. В тому братерстві духової зброї дружньо провели вони двадцять і п'ять років, а в уяві канадійського українця УНО — УСГ — ОУК — МУН нерозривно сплелися в одне ціле, як могутній фактор політичного відродження української нації під свіжим і життєрадісним подувом націоналістичної ідеї. З другої сторони, це давало “Новому Шляхові” міцну суспільну опору не лише в розкиданій і непов'язаній з собою масі його читачів, але і в організованих лавах членів і прихильників УНО. В той спосіб ідеї, що їх голосив “Новий Шлях”, стояли в безнастанній конфронтації з життєвою дійсністю, черпали з неї щораз то нові спонуки на те, щоб знову ж назад перелитися в народню гущу й пускати в ній нове коріння. Через те теж “Новий Шлях” ніколи не міг “виписатися” і впродовж довгих років аж по сьогоднішній день зберіг свою свіжість і зацікавленість у читачів.

Допомога “Нового Шляху” революційно-політичним визвольним змаганням в Україні — це окрема тема. Вистане сказати, що ніякий інший часопис на американському континенті не присвятив стільки часу і не віддав стільки місця популяризації й пропаганді визвольної

спраги, як це чинив “Новий Шлях”. Ні одна протестаційна акція на міжнародньому форумі чи серед української громадськості не обійшлася без його участі, в деяких справах він самий виступав, як ініціатор. Його звідомлення з крайової дійсности, його заклики чинно підтримувати визвольну боротьбу не давали українському сумлінню заколисати себе в почутті безпеки далеко від першої лінії фронту боротьби українського народу. Його гарячі апелі до грошових збірок чи то на українських політичних в’язнів чи то на бойові й політичні акції “Організації Українських Націоналістів” знаходили масовий відгук у серцях і кишенях українських патріотів.

Положення “Нового Шляху” стало особливо трудне і його роля дуже важна в часі другої світової війни, коли в Західньому Світі, а з тим і в Канаді, поширилося захоплення московсько-большевицьким “союзником” у боротьбі проти Гітлера. Ніколи не здав своїх позицій “Новий Шлях”, ніколи не понизив, ніколи не припинив розкривати очі і своїє і чужих суспільностей на справжнє обличчя большевицької потвори. Інші могли про це мовчати, щоб переждати лихо, та не міг мовчати й не мовчав “Новий Шлях”, що ніколи не руководився хвилевими спонуканими. Мужня й відважна його постава знайшла справедливу оцінку в очах своїх і чужих, коли пройшло засліплення большевицьким “союзником”, зокрема, коли виказалось, що цей “союзник” використав приятні настрої канадійського суспільства для своєї мерзенної шпигунської роботи. В часах, коли треба було “крізь сльози сміятись і без надії таки сподіватись”, “Новий Шлях” незламною своєю поставою кріпив віру й зміцняв серця українців, щоб не впали вони в безодню розпачу в безнадійній політичній ситуації українського народу під кінець війни. Легко сьогодні ляяти большевиків, та не в кожного ставало на це відваги в 1942—1945 роках.

На кінець не можна поминути мовчанкою великої роботи “Нового Шляху” в ділянці організації допомоги новій українській еміграції, що її викинула за межі рідного краю перемога большевиків і прихильна до них постава західніх альянтів, як до свого союзника в часі війни. Не знайдемо ні одного числа “Нового Шляху” з тих років, де в той чи інший спосіб не заторкувалися політичні, економічні й культурні проблеми нової еміграції. Без пересадки можна сказати, що ні один український часопис стільки місця, часу й праці свого редакторського складу не віддав справі рятунку української еміграції і створення їй можливостей нового життя. Тисячі людей обабіч океану віднайшли своїх рідних і знайомих при помочі “Нового Шляху”, що на якийсь час став неначе центральною інформаційною агенцією української еміграції в найрізномордніших справах, від “великої політики” аж до звичайних злободневних турбот. І в кого дрібка справедливости, той мусить признати, що “Новий Шлях” не дивився на політичну приналежність окремих людей і не звертав уваги на кошти, що їх мусів покривати самий у зв’язку допомогою, не узалежнював від того своєї допомоги. Для нього це було найелементарнішим почуттям обов’язку в часі великої катастрофи, що навістила український нарід. Яка йому не раз тепер за це відплата — це інша справа.

II.

Таким був і таким є “Новий Шлях”. Навколо нього повиростали з бігом часу інші українські часописи.

Які ж перспективи стеляться тепер перед “Новим Шляхом”? Чи після свого срібного ювілею залишиться він надалі хвацьким юнаком, яким рушив у світ на початку тридцятих років?

На нашу думку, завдання “Нового Шляху” під сучасну пору в нічому не уступають тим, що їх виписав він на своїх прапорах перед двадцять’яти роками. Правда, за ним нема вже монополію репрезентувати націоналістичну ідею в заокеанській українській суспільності. Та й ніколи він того не прагнув. Що більше струмками вливається в українську націю ідея українського націоналізму, то більше з того можна радіти. За це й борюся “Новий Шлях” і дїждався того, що націоналістичні кличі проповідуються сьогодні з рядків часописів, що ще недавно протиставились українському націоналістичному духові. І не в тому справа. А ось те важне, що, як тому двадцять п’ять років так і тепер, Україна не є вільна, але придушена важким чоботом московського большевизму, якого потуга сьогодні більша і якого тїнь лягає на цілу землю кулю. Більш як коли перед українським народом на весь рїст стаїло питання, “бути йому чи не бути”. Потрібна мобілізація всіх людських, духових і матеріальних засобів українського народу до боротьби зо страшним своїм ворогом і в тїй боротьбі українська преса без огляду на свій напрямок, може відограти почесну роллю. Кожний український часопис, що чесно хоче служити Україні й у взаємвідносинах із іншими українськими пресовими органами притримється засад журналістичної етики, ніколи не буде вважатися ворогом чи небажаним конкурентом для “Нового Шляху”. Всїх мусить обов’язувати стратегїчна засада — “окремо маршувати, спільно бити”.

Все ж таки “Новий Шлях” так своїм довголітнім існуванням, як і кількістю придбаного за той час досвіду здобув деякі переваги, що їх із пожитком може використати для української справи.

Його першим завданням на майбутнє і надалі лишається інформація. Народ незнайків це наче військо без модерної зброї. Не можемо дати відпору ворожїй пропаганді, не будвши достатньо поінформованими про все, що діється в світі і серед нас самих. Інформація мусить бути правильна й повна. На ніщо не здається промовчувати досягнення інших українських середовищ, бо ані тим власної сили не піднесемо, ані вартости не придбаємо. Коли читач з Європи розкриє деякі українські часописи, напр. з Канади, ніколи не знайде там і згадки напр. про УНО чи про “Осередок Української Культури й Освіти”. Це помилка. На щастя, від неї завжди був вільний “Новий Шлях”. Український читач мусить мати довіря до свого часопису, що він інформує його правдиво, справедливо й повно. Тільки під цією умовою часопис здобуде тривкий вплив на своїх читачів, навіть, коли прийдеться піддати критиці і самих себе. З того боку “Новий Шлях” має безсумнівну перевагу над деякими своїми товаришами і тому без тривоги може дивитися перед себе.

Коли не погоджуємося з противником, то це ще не значить, що мусимо зараз же виляти ведро помий йому на голову. І навпаки, не значить це, що коли стрїне нас нападє цього противника, то ми в ім’я “збереження національної єдности” мусимо проковтнути образу. Ве-

дела в межах пристойности дискусія і полеміка оживляє громадську думку, не деморалізуючи її водночас, і тут “Новий Шлях” теж здобув чималий уже досвід. Може його дехто не любити, та ніхто не може відмовити йому пошани. Це ще одна запорука добрих виглядів для “Нового Шляху” в майбутньому.

Не всі часописи можуть записати собі в активи доступ до різних поколінь українського суспільства. Деякі з них обраховані виключно на найновішу еміграцію, деякі знову майже не виходять поза читачів з давніх поселенців, інші ж мають льокальний характер у тому значенні, що величезна більшість їхніх читачів є, з одного міста чи з одної провінції. Не розминемося з правдою, поставивши твердження, що в противенстві до всієї іншої української преси в Канаді “Новий Шлях” одинокий, що рівномірно заступлений по всіх провінціях Канади від Атлантики до Пацифіку і що має доступ до всіх прошарків суспільства, без різниці віку, освіти чи маєткового стану. Читають його фермери Саскачевану й робітники Онтаріо, між його передплатниками є гіонєри з першої еміграції, народжені тут професіоналісти й діловики, люди з другої чи третьої еміграції, по віроісповіданні католики, православні або інші. А через те, недивлячись на число передплатників ні один часопис у Канаді не має такого широкого засягу впливу на ціле українське суспільство, як “Новий Шлях”.

З цих корисних вихідних позицій “Новий Шлях”, користуючись здобутим за чверть століття довір'ям своєї читацької маси і довголітнім досвідом, продовжатиме своє діяння. Як і дотепер, служитиме він дорогоказом українському національному суспільству в Канаді. Зриватиме облудні маски з Москви, що їх вона так часто міняє, щоб підманути довірливих людей Заходу, які схильні міряти Москву одною міркою з іншими народами. Сприятиме духово-культурному й національно-суспільному сціпленню української етнічної групи в Канаді, щоб сповняючи чесно свої обов'язки супроти Канади не забувала про країну батьків і предків своїх і плекала в собі готовість допомогати боротьбі України за її державне визволення. А в тих своїх намаганнях “Новий Шлях” напевно може рахувати на відгук серед широких кол канадійського українського суспільства, що підтримувало його весь час і буде підтримувати надалі.

Недивлячись на те, що хвилево політична ситуація в світі виглядає усталізована на довгі роки, ніхто не може сказати, чи вже завтра не настануть зміни — мирним чи насильним способом — що поставлять український нарід, а зокрема ту його частину, що живе в Канаді, перед новими завданнями, перед konieczністю напружувати до краю свої сили.

Втримати українське суспільство в стані готовости, щоб була вона постійно в “формі”, щоб не збайдужніла вона морально й політично, щоб не попала в зневіру, щоб була здібною осягнути більші й більші здобутки в Канаді, щоб була готова на жертви й посвяту за Канаду й Україну та ідеали вільнолюбного світу — нелегке це, але велике й вдячне завдання.

Не відстрашували “Нового Шляху” і найважчі перешкоди за цілих його двадцять п'ять років існування, не відступить він від своїх завдань і тепер, бо служба українському народові була повсякчасно й назавжди буде найпершим для нього обов'язком.

ВІДЗНАЧАЮТЬ ЮВІЛЕЙ "НОВОГО ШЛЯХУ"

За почином друзів "Нового Шляху" в Ювілейному році в різних місцелостях Канади створились спеціальні комітети відзначення 25-ліття часопису. Вони приєднують нових передплатників, збирають ювілейний фонд, влаштовують різні підприємства на фонд розбудови "Нового Шляху". Коли ця Ювілейна Книга друкується, комітети ще не закінчили своєї праці. Результат їхніх кожночасних зусиль друкується і далі буде друкуватись на сторінках часопису.

Більші ювілейні комітети створились у більших містах, де є багато передплатників "Нового Шляху". Але і в менших місцевостях є комітети, хоч числом менші, а декуди ювілейною кампанією займається тільки одна людина. Також не всі комітети зголосили свій повний склад.

Друзям "Нового Шляху", що займаються ювілейною кампанією, належить ся найщиріша подяка від видавництва, тому що вони заздалегідь дбають про дальшу розбудову часопису в другому чвертьстолітті його існування.

При цьому треба підкреслити, що від результату Ювілейної Кампанії "Нового Шляху" до великої міри залежатиме справа дальшого розвитку часопису. Видавництво й редакція просять всіх передплатників і читачів-прихильників "Нового Шляху" всебічно підтримати Ювілейні Комітети і зв'язкових Ювілейної Кампанії на місцях у їхнім зусиллі.

Тут подаємо Ювілейні комітети, що діють у різних місцевостях:

ВИНДСОР, Онт. — Олекса Косіковський, Степан Лозинський, Петро Мудрий, Богдан Зелений, Іван Хрін, Павло Дуда.

ЕДМОНТОН, Алта. — Д-р Целестин Суховерський, Іван Борух, Володимир Янда, Мирослав Куць, Петро Трильовський.

ГЕМІЛТОН, Онт. — Василь Музика, М. Клиш, Микола Цудний.

ВІННІПЕГ і СТ. БОНИФАС, Ман. — Ольга Стебницька, Володимир Костів, Антін Добрянський, Євгенія Ситник, Ольга Семака, Л. Беднарська, П. Бачинський, Григорій Брик, Й. Нижник, Йосип Кобзар, Василь Копичанський.

РЕДЖАЙНА, Саск. — Михайло Ровенчин, Мирослав Цейко, Павлина Браташ, Олена Пухала, Настя Луців, Олександр Топольницький, Василь Филіпчук.

СОДБУРИ, Онт. — О. Стельмашук, М. Гуменюк, М. Губяк, В. Ключка, В. Шаравара.

ТОРОНТО, Онт. — Микола Мота, Йосип Дмитерко, Богдан Зорич, Роман Маланчук.

ЗАХ. ТОРОНТО, Онт. — Пані Е. Даниляк, пані А. Грай, А. Новак, В. Лотоцький.

ЛОНДОН, Онт. — С. Семчишин, П. Окунський, М. Дутчак, Г. Камянський.

ПОРТ АРТУР, Онт. — Теодор Савицький, Йосип Паскалюк, Дмитро Фафруник.

СТ. КЕТЕРИНС, Онт. — Н. Дуда, О. Цукорник, М. Боровський.

НІЯГАРА ФАЛС, Онт. — П. Самець, І. Мазуренко, Дмитро Ференчук.

МОНТРЕАЛ, Кв. — П. Гриневич, Степан Кутний, Кость Ваніт, Марія Чайківська, Ірена Дячун, Евстахій Василюшин, Євген Довгань, Й. Захаревич.

ДАВФИН, Ман. — Б. Савицький, М. Шевчик, П. Гаврилук.

ФОРТ БІЛЛЯМ, Онт. — Займаються Юв. кампанією В. Калли, Н. Душко і Пиріг.

САСКАТУН, Саск. — Очолює ЮКомітет д-р С. Дершко.

ЛІМІНГТОН, Онт. — Комітет очолений Т. Бенюком.

КЕНОРА, Онт. — Очолив ЮКомітет Василь Кулик.

ЙОРКТОН, Саск. — Займається Юв. кампанією Микола Брик.

З інших місцевостей ще не було повідомлень про склад і діяльність Ювілейних Комітетів.

ПІОНЕРИ "НОВОГО ШЛЯХУ" І ЧЛЕНИ ЮВІЛЕЙНОГО КОМІТЕТУ В ВІНДСОРІ. — Зліва доправа, сидять: Андрій Гренюк, Павло Дуда, Богдан Зелений, Олекса Косіновський; стоять, зліва доправа: Михайло Яворський, Степан Лозицький, Микола Будз, Петро Олексійович, Максим Свердлик. Немає на світліні: Петра Мудрого, Миколи Вівчарука, Івана Палія і Михайла Дмитрова. Ювілейний Комітет у Віндсорі впав на оригінальну думку: На ширших зборах передплатників "Нового Шляху" постановлено, щоб кожний передплатник у Віндсорі дав у формі Ювілейного дару \$1 за кожний рік пренумерати часопису. Отже ці на світліні (і чотири, що їх на ній нема) — це піонери — перші або довголітні передплатники "Нового Шляху", що зложили Ювілейний дар по \$25.00 і менше.

ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ У РЕДЖАЙНІ. — Пані П. Браташ, Ол. Топольницький, Ф. Филипчук, М. Ровенчин, М. Цейко, пані О. Пухала, пані А. Луців.

ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ У ДАВФІНІ. — Зліва доправа: М. Шевчик, Б. Савицький і П. Гаврилюк.

ДОПISУВАЧІ - КОРЕСПОНДЕНТИ "НОВОГО ШЛЯХУ" В МИНУЛОМУ 25-ЛІТТІ

Упродовж свого 25-літнього існування "Новий Шлях" мав багато дописувачів, що писали на різні політичні, економічні, культурні, мистецькі та інші суспільні теми. Ці статті підносили журналістичний престиж газети і давали читачеві думки з різних ділянок українського, канадського і загальнолюдського життя. Кожний читач міг знайти в газеті статті на теми, які його найбільше цікавили.

Будучи непартиійною і негруповою народною газетою, "Новий Шлях" завжди намагався бути також правдивим інформатором й інтерпретатором вістей для читача, чи це в зв'язку з світовими подіями, чи канадськими, загально-українськими і українськими канадськими. Редакція робила зусилля якнайширше розвинути і якнайсолідніше вести новинарський відділ. Це їй до великої міри вдалося. Ніяка важливіша подія в світі чи в українському середовищі не була переочена "Новим Шляхом". Всі вісті подавано, як це прийнято в поважному журналістичному світі — без коментарів, а коли котра з них вимагала пояснення, то редакція робила це в передовицях або інших статтях.

Найтруднішою проблемою редакції "Нового Шляху" було піднаходити людей, що регулярно подавали б вісті таки з нашого українського канадського середовища. Звичайно бракувало до цього відповідних людей, які розуміли б як слід репортерське завдання, а саме що вістку про дану подію треба подавати безсторонно, без власних закрасок, натягань і коментарів. Також бували періоди, коли фінансові засоби "Нового Шляху" не дозволяли йому на заангажування одного чи кількох тямущих репортерів до українського канадського новинарського відділу. Дійсно "Новий Шлях" мав дуже мало таких репортерів упродовж свого 25-ліття. Більшість дописувачів-кореспондентів — це були люди доброї волі, що з власної понуки і безінтересовно рік, два або й більше регулярно висилали свої репортажі до газети. Цим друзям "Новий Шлях" найбільше завдячує розвиток свого українського канадського новинарського відділу.

У Ювілейному році "Нового Шляху", коли управителем видавництва став Ів. Тиктор, заангажовано чотирьох постійних дописувачів-репортерів, що подають вісті з більших міст, де живе більша скількість українських людей.

ПЕТРО ХАБА

один із перших дописувачів - кореспондентів "Нового Шляху" в рр. 1930 - 32 з Егремонту, Алта., та околиць, пізніше посол албертійської легіслатури. Організував філії УНО в фермерських районах Алберти.

КОРНИЛО МАГЕРА

організатор, опісля голова ЦЕ МУН, один з перших організаторів відділів УНО в Алберті. дописувач-кореспондент із околиць Ред Вотер, Алта., де учительовав у 1930-их роках, один із піонерів і щедрих добродіїв "Нового Шляху". Тепер є адвокатом в Едмонтоні.

АНАСТАСІЯ ПАВЛИЧЕНКО

провідна діячка в українському жіночому русі в Канаді, довголітня голова ЦУ ОУК, дружина д-ра Т. К. Павличенка в Саскатуні. Упродовж років дописувала до "Нового Шляху". Померла в Саскатуні 1954 року.

ДМИТРО ГЕРИЧ

колишній постійний дописувач-кореспондент з Вінніпегу і репортер у перших роках перебування "Нового Шляху" в Вінніпегу. Також довголітній збирач передплат і оголошень. Довгі роки має нотаріальне бюро в Вінніпегу.

РОЖА ДРЕВНЯК

перша дописувачка - кореспондентка "Нового Шляху" з Монреалу, опісля редактор "Жіночої Сторінки" в "Новому Шляху" в Саскатуні, кол. організаторка ОУК. Опісля закінчила студії в Оттавському університеті і тепер працює як кваліфікований психолог у провінції Онтаріо.

ВОЛОДИМИР ГІРНЯК

постійний дописувач - кореспондент "Нового Шляху" з Торонта впродовж минулої світової війни, кол. провідний діяч УНО і організатор УНСоюзу. Живе в Торонті.

СТЕПАН НАЛИВАЙКО

колишній довголітній дописувач-кореспондент "Нового Шляху" з Мус Джо, Саск.

ПАВЛО КІНАХ

як секретар філії УНО в Торонті в рр. 1942 - 51 був дописувачем до "Нового Шляху".

ІВАН КАВУН

кол. довголітній голова УНО в Торонті, кількарічний дописувач до "Нового Шляху".

ЛЕВ КОССАР ➔

кол. редактор журналу "Голос Молоді", близький співпрацівник редакції "Нового Шляху" в часі своєї журналістичної праці в "Вінніпег Трибюн". Тепер є репортером "Торонто Телеграм".

АНДРІЙ ГОРБАЦЬО

кількалітній кореспондент із Торонта, був офіційним дописувачем філій УНО в Торонті і Зах. Торонто.

СТЕПАН КУТНИЙ ➔

кол. постійний кореспондент "Нового Шляху" з содбурського копального району, опісля управитель УНВСпілки, тепер кореспондент із Монтреалу.

ВОЛОДИМИР ШЕЛЕСТ

кол. кількालітній дописувач і кореспондент "Нового Шляху" з Північного Онтарію. Тепер живе в місті Торонто.

СТЕПАН МИКОЛИН

теперішній дописувач - кореспондент "Нового Шляху" з Гемилтону, Онт.

ПАВЛО ЖЕРЕБЕЦЬКИЙ

теперішній дописувач - кореспондент "Нового Шляху" з Саскатуну й околиць.

ПИЛИП ІВАНИЦЬКИЙ

кол. дописувач-кореспондент "Нового Шляху" з Реджайни, Саск., провідний член УНО. Живе з сім'єю в Торонті.

ЛЕВ КРИП'ЯКЕВИЧ

теперішній дописувач - кореспондент "Нового Шляху" з Ванкуверу й околиць.

Що писав “Новий Шлях” у 1930-32 роках

Для зразку, які справи видвигає і які події відмічує “Новий Шлях” на своїх сторінках, подаємо понижче наголовки важливіших статей і вісток, що їх подавав часопис у перших роках свого існування. З цього реєстру бачимо, що часопис охоплював всі справи й відзначував всі події, що були важливими для його читачів як українців, канадійських громадян і членів людського суспільства. — Хроніку цю зладила пані Ірена Книш.

РІК 1930

30 жовтня. — Ляцький терор шаліє в Західній Україні — ● — Ревеляції ємериканського кореспондента, польські улани насилують українських дівчат і жінок, українські селяни втікають в ліси перед ляцькими загонами — ● — В Алберті зареєстровано 6,000 безробітних — ● — Німеччина перестане платити довги — ● — Новий уряд у Бразилії — ● — Завдання українців у Канаді (передова).

6 листопада. — Ляхи в жорстокий спосіб пацифікували українців — ● — Дикунські вчинки польської університетської молоді — ● — У Східній Україні “без змін” — ● — Геть із большевицькими катями! — ● — Торговельні пертрактації Канади з Францією — ● — Американські демократи контролюють конгрес Злучених Держав — ● — 1-листопадові роковини в Канаді (передова).

13 листопада. — Смерть Олени Пчілки — ● — Україна стала московською провінцією — ● — Польща хоче оправдати перед світом свій терор проти українців — ● — Очевидці про ляцький терор по українських селах — ● — Японія проти американських глянів роззброєння — ● — Викриття величезного заговору в Советському Союзі — ● — СССР пропонує Канаді торговельні взаємини — ● — Відозва УВО з причини замордування Юліяна Голівського.

20 листопада. — Новий торговельний договір Канади й Австралії — ● — Арешти й ревізії в Західній Україні — ● — Українсько-білоруський виборчий бльок в польському соймі —

● — Замах на японського прем’єра — ● — Єгипетські націоналісти вийшли на страйк — ● — Комуністичний заговор на Кубі — ● — Арештування Бухарина — ● — Безробіття в СССР — ● — Слово до нових українських поселенців у Канаді (передова).

27 листопада. — Виміна воєнних конфіскацій у договорі Канади з Німеччиною й Австрією — ● — Німецька фільма про Західню Україну — ● — Жертви польських знущань у Західній Україні гинуть від гангрені — ● — У Східній Україні арештують селян і робітників — ● — Ліквідація учених і Всеукраїнської Академії Наук — ● — Про національну єдність (передова).

4 грудня. — Польський терор на Волині — ● — Ярослава Кліш з процесу за “Східні торги” звільнена й видалена до Румунії — ● — Засуд С. Новаковської та Ф. Тацінца в Ужгороді за атентат на провідника москвофілів — ● — Протест українців у Берліні проти польського терору в Зах. Україні (Ярий) — ● — Українці в Римі передали Папі меморіал у справі “пацифікації” — ● — Пілсудські зрезигнували з прем’єрства — ● — Заворушення в Ірландії — ● — Припинення кари смерті в Мексикі — ● — Боротьба німецьких фашистів з комуністами — ● — Безправна депортація з Келгарів безробітних, що походять з Середньої Європи — ● — Домагання гарантії й стабілізації збіжжєвих цін — ● — Як здійснювати в Канаді засаду “свій до свого” (передова).

11 грудня. — Варшавський апеляцій-

ний суд затвердив присуд смерти на Романа Біду — ● — Невдалих атенет на інж. Миколу Сціборського в Парижі — ● — Мадярщина, Туреччина, Болгарія, Італія, Албанія домагаються ревізії Версайського договору — ● — Французький ринок для канадської пшениці — ● — Освальд Мо-ст: домагається диктатури в Англії — ● — Засуд вісьмох московських інженерів — ● — Реджайна депортує середньоевропейських безробітних — ● — Економічна депресія та приготування до нової світової війни (передова).

18 грудня. — Ляцькі звірства над українцями будуть представлені Союзові Народів — ● — Вибрано чотирьох українців до польського сенату — ● — Не дозволяють чужинцям бачити наслідки ляцької "пацифікації" — ● — Міжнародна Жіноча Ліга в Шікаго протестує проти ляцьких погромів — ● — Протидержавна змова в

Португалії — ● — Революція в Гватемалі — ● — Революція в Еспанії — ● — Заворушення на Кубі — ● — Змовники проти Сталіна — ● — Безробітні в Алберті робитимуть при направах доріг — ● — Большевицький наступ на УВО та Стрілецьку Громаду (передова).

25 грудня. — На Буковині поляки хотіли б "пацифікувати" українців — ● — Нові переслідування українців у СРСР — ● — Українська православна церква під Польщею — ● — СРСР відкликав жінку-консула М. Колонтай з Штокгольму — ● — Арештування анархістів у Румунії — ● — Троцький у Норвегії — ● — Новостворена партія в Новій Скошії домагається незалежності — ● — Саскачеванські фермери грозять виступленням з канадської федерації — ● — Пішлим різдвяний дарунок "Просвіті" — матері українських товариств (передова).

РІК 1931

1 січня. — Прем'єр Канади про економічну кризу — ● — Повстання в Бурмі — ● — Українські мешканці Алберти виказали найбільший суттільний поступ — ● — Замикають уста українській пресі в Зах. Україні — ● — В царстві червоного сатани — ● — Вся коляда рідному краю (передова).

8 січня. — Ляцький терор на Західних Українських Землях шаліє й до сьогодні — ● — Польський наступ на сільські установи — ● — Арештування українців у Стрию — ● — Канадійські партії та українці (передова) — ● — Канадійсько-китайські переговори в справі іміграції — ● — Будівельна програма міністерства для помочі безробітним — ● — Саскачеванські фермери відповідають прем'єрові — ● — Генеральний страйк індійських націоналістів — ● — Ціни харчів у СРСР — ● — Вибухи в складах амуніції СРСР.

15 січня. — 35-річний ювілей Богдана Лепкого — ● — Скатований ляхами громадський діяч Вібреччини, М. Хіцера помер від ран — ● — Смерть

історика д-ра Ст. Томашівського — ● — Західня Україна перед "пацифікацією" й тепер (передова) — ● — Можливі зміни в канадійському хліборобстві — ● — Домагаються соціалізації копалень у Канаді — ● — 62-а сесія Ради Союзу Народів — ● — Большевики будують для світової пропаганди радіостанцію — ● — Голод в країні долара.

22 січня. — Ляцький уряд вислав брехливу ноту до Союзу Народів — ● — У Перемишлі почав знову виходити "Український Голос" — ● — Боротьба українських селян з комуністами в СРСР — ● — Річна конвенція фермерів Алберти — ● — Бараки для безробітних в Ванкувері — ● — Канадійська Оборонна Ліга проги депортації чужинецьких робітників — ● — Мандрівна дитяча клініка в Алберті — ● — Загальні Стрілецькі Збори в Вінніпегу — ● — Литва не хоче належати до Союзу Народів — ● — Л. Троцький про "п'ятилетку" — ● — Індія стала британською домінією — ● — Проект Спільки Європейських Держав.

29 січня. — Союз Народів розгляне 8 українських протестів проти лядського терору — ● — Англія подбає, щоб українська справа не була відложена — ● — Большевики бояться інтервенції в Україні — ● — Національний рух на Закарпатті — ● — Українські пісні, музика й слово в едмонтонській радіостанції — ● — Українські послы промовлятимуть до престольної промови — ● — Чого домагається партія фермерів Алберти? (передова) — ● — Ганді заповідає поворот до тюрми — ● — Американський сенатор про поборовання комунізму — ● — СССР спроваджуватиме далі закордонних спеціалістів — ● — Чи політичне порозуміння між Францією та Німеччиною?

5 лютия. — Промова посла Ісидора Горецького на відкритті сесії албертійського парламенту — ● — Петиція українських послів до Ліги Націй — ● — Англійський журнал про лядські погроми в Зах. Україні — ● — Померла Марія Старицька — ● — Польський уряд відзначає заслужених у зв'язанні над українцями — ● — Арештування за матеріали про "пацифікацію" — ● — Грізна економічна криза в Італії.

12 лютого. — Посол Н. А. Григорчук говорив у парламенті про лядський терор — ● — Мондерські українці протестують проти комуністичної діяльності — ● — Граф Безборо генеральним губернатором для Канади — ● — Каткування українських в'язнів у волинській тюрмі — ● — Посол Семен Жук засуджений на 2 роки тюрми — ● — Україна і Північна Америка (передова) — ● — Австрії грозить банкрутство.

19 лютого. — Спогади з днів "пацифікації" — ● — Як польська поліція стягає слідство — ● — Розв'язання Т-ва Сокіл і читалень Просвіти — ● — Гозрухи в Червоній Армії в Україні — ● — Еспанська монархія є небезпечна — ● — Німецькі фашисти бажають довести до розв'язання парламенту — ● — Мейор Вінніпегу Веб накликає до протикомуністичної акції.

26 лютого. — Буковинські українці прийшли з допомогою братам-галичанам — ● — Визвольна акція на окра-

інах українських земель — ● — Огляд подій в Західній Україні та серед української еміграції в Європі за останні місяці — ● — Присуд на посла О. Вислоцького — ● — СССР хоче торгувати з Канадою — ● — Українська радіопромова в Едмонтоні — ● — Замах на албанського короля — ● — Провідник фашистів президентом Фінляндії — ● — В Еспанії знову монархістичний уряд.

5 березня. — Послы-українці в албертійському парламенті: Петро Миськів і Ізидор Горецький — ● — Промова посла П. Миськова — ● — Кару смерти Романа Віди замінено на тюрму — ● — Союз Народів не прийняв протестів амер. українців — ● — Протипольські демонстрації в советській Україні — ● — Заборона ввозу до Канади советських продуктів — ● — Іміграція до Канади зменшилася майже на половину — ● — В Німеччині часті бійки комуністів з націоналістами — ● — Морський договір Італії, Франції й Англії.

12 березня. — Масові арештування українців у Соевтах — ● — Як виглядає свобода українців під чеською окупацією — ● — Німці й поляки хочуть створити між собою угоду коштом українців — ● — Польські спростування про пацифікацію і мова фактів — ● — Арештування серед українських студентів — ● — Канадійська делегація на рільничій конференції в Гімі.

19 березня. — Протест англійських дячів проти переслідування українців на Зах. Україні — ● — Посол Дмитро Левицький тяжко захворів у тюрмі — ● — Арештують і судять за підпал стирт та приналежності до УВО — ● — В. Д. Герридж канад. амбасадором у ЗДА — ● — Українці-консервати реорганізували своє товариство в Едмонтоні — ● — Про меморіал Української Стрілецької Громади до Союзу Народів (передова).

26 березня. — Натуралізаційний закон перед доміняльним парламентом — ● — Міністер праці про асекурацію від безробіття — ● — За два місяці розв'язано 48 культурних установ у Львівщині — ● — Померла Олена Січинська — ● — Румунський на-

ступ на українські читальні: на Буковині — ● — Українські посли відкинули угоду з поляками — ● — Журнал про Україну по англійськи — ● — Комісія Трьох розглядає українські скарги — ● — Петиція Союзу Українців Самостійників Канади у прем'єра Беннета — ● — Морський договір СССР і Туреччини — ● — Порозуміння між Німеччиною й Австрією.

2 квітня. — Процеси за приналежність до Пласту — ● — Закривають українські товариства на основі "власної ухвали" — ● — Заграничний кореспондент у Варшаві "висланником Коновальця" — ● — Фашизм у Туреччині.

9 квітня. — Націоналізм серед українського комсомолу — ● — Українці Закарпаття домагаються автономії — ● — Кирина робота Сельробу в справі Р. Школи — ● — Прибуття до Канади генерального губернатора Безборо — ● — Домагання посла М. Лучковича в імені фермерів — ● — Ухвали міжнародної рільничої конференції в Римі — ● — Диктатура Гінденбурга в Німеччині — ● — На маргінесі пастирського листа єпископа Г. Хомишина (передова) — ● — Загальні Збори Комітету Оборони Українських Політичних В'язнів у Вінніпегу.

16 квітня. — Ляхи продовжують "паціфікацію" — ● — Міністер Залескі поїде намовляти Бріана боронити Польщу в Союзі Народів — ● — Ставлять гати перед течією українського націоналізму (передова) — ● — Еспанію проголошено республікою — ● — Затяжна революція на Мадейрі — ● — В Алберті викрито поклади радію — ● — Полегші для безробітних і бідних фермерів — ● — Ревізія в секретаріаті соц. радикальної партії у Львові.

23 квітня. — Протибольшевицькі ватаги в Україні — ● — Німецький інженер про сучасний Київ — ● — У Львові арештували б. амбасадора УНР, Юліана Бачинського — ● — Інтерв'ю україножерної "Газети Поранної" з єпископом Хомишином — ● — Масові арештування українських селян — ● — Фермерські посли домагаються в Оттаві спеціальної парламен-

тарної комісії для розглянення рільничої кризи — ● — СССР заборонив імпортування канадських продуктів — ● — Мадейра в руках португальського війська — ● — Король Афганістану Аманулла в спілці з більшовиками — ● — Відновлення боротьби індійців за незалежність.

30 квітня. — Тайне засідання Комісії Трьох в справі "паціфікації" Зах. України — ● — Польська кампанія на терені Союзу Народів — ● — Американський кореспондент про переговори українських угодовців з ляхами — ● — Нагінка румунських шовіністів на українських учителів — ● — Присуди за приналежність до УВО — ● — Шлях до визволення: УВО - ОУН (передова) — ● — Нове українське товариство купців, промисловців і професіоналістів у Едмонтоні — ● — Дебати в Оттавському парламенті над господарською кризою — ● — Угорський прем'єр проти дотеперішньої політики Союзу Народів — ● — Приєднання большевиків до війни — ● — Диктатура в Румунії — ● — Еспанські вибори.

7 травня. — Українці в Шикаго протестують проти угодних затій — ● — Голодівка українських політичних в'язнів у Львові — ● — Карають священників за писання метрик українською мовою — ● — Восний стан у Києві й Одесі — ● — Масові арешти в Тернопільщині — ● — Фермери й господарська криза (передова) — ● — Звіт слідства в справі збіжжєвої біржі перед парламентом — ● — Справа депортації небажаних чужинців і комуністів — ● — Третє опорожнене місце в сенаті — ● — Масафра комуністів у Китаю — ● — Комісар Союзу Народів відкинув домагання Польщі "привертати лад" у Данцігу.

14 травня. — Посол Михайло Лучкович домагається від канадського уряду піддержки української справи на засіданні Ради Союзу Народів — ● — Східньо-канадські поляки вислали протиукраїнську заяву до парламенту — ● — 9 українців покинули студії на албертійському університеті — ● — Костелами закріплюють "польськоць на кресах" — ● — Крадіж кореспонденції і матеріалів

'пацифікації" в мешканні єпископа Бучка — ● — Українське студентство проти угодовщини — ● — Нові засуди української молоді — ● — Дальші арештування галичан в советській Україні — ● — Заговор на життя румунського короля — ● — Тайна нарада міністрів "Малої Антанти" в Букарешті — ● — Кемаль паша втретє президентом Туреччини — ● — Военний стан в Испании.

21 травня. — Заява Українського Бюро в Лондоні та комунікат Української Парламентарної Репрезентації на Західній Україні в справі "Комітету Трьох" — ● — Українська військова секція при королівському музеї в Бельгії — ● — Польсько-большевицький фронт проти українського націоналізму — ● — Українські інтерпеляції в варш. соймі — ● — Наступ на українські кооперативи на Волині — ● — Український день в домініальному парламенті в Оттаві — ● — Дискусія канадійських послів над справою осінньої "пацифікації" на Західних українських землях — ● — Промова посла Лучковича — ● — Відповідь прем'єра Беннта — ● — Посол Вудсворт піддержує Лучковича — ● — Будьмо третьою з ряду групою в Канаді (передова) — ● — Італійський плян всеєвропейського союзу — ● — І Данціг протестує проти Польщі.

28 травня. — Український день в домініальному парламенті в Оттаві (дальше) — ● — Державний стяг для Канади — ● — Протест проти заманювання імїгрантів до Канади — ● — Ревізія в Науковому Т-ві ім. Т. Шевченка у Львові, поліція забрала 76 музейних фотографій до Кобзаря Шевченка з 1840-их років — ● — Дві тисячі українських студентів покінчили студії в Чехії — ● — Нові арештування й розстріли в советській Україні — ● — Враження англійського посла про українсько-польські взаємини — ● — Зміна курсу політики Сталіна — ● — Українські представники в Союзі Народів (М. Рудницька й Олесницький).

4 червня. — Український день в домініальному парламенті — дискусія (дальше) — ● — Справа "пацифікації" відложена на осінню сесію ради

Союзу Народів — ● — Поголоסקа про розстріл полк. Гриця Коссака — ● — В'сьмох українців перед стрийським судом за принадлежність до УВО — ● — Політичні процеси в Тернополі й у Львові — ● — Засуд обвинувачених у підпалах стирт — ● — Справа нищення західньо-українських кооператив перед радою Міжнароднього Союзу Кооператив — ● — Пяпська енцикліка спричинила виступ італійських фашистів проти католиків — ● — Німецькі націоналісти домагаються виступлення Німеччини з Союзу Народів — ● — Гаваї домагаються самостійности — ● — Недоцінювання економічних питань нашими національними організаціями є причиною лиха (передова).

11 червня. — Український день в домініальному парламенті в Оттаві (докінчення) — ● — У Варшаві та Женеві є для нас лише дальше поневолення (передова) — ● — Арештування за принадлежність до ОУН — ● — Не вільно доставляти харчів українським політичним в'язням — ● — Помер громадський діяч, лікар д-р Іван Куровець — ● — Ювілей Василя Стефаника — ● — Знищення українських установ у Підгаєччині — ● — Селяни стікають з сов. України — ● — Бурхлива демонстрація безробітних в Едмонтоні — ● — Конференція прем'єрів степових провінцій в Оттаві — ● — Мослі вчиться від Гітлера — ● — Морозуміння Франції з СССР.

18 червня. — Страйк у рільних комунах на Київщині — ● — Мілена Рудницька промовляла до послів англійського парламенту — ● — Буковинська угодовщина з д-р В. Залозецьким на чолі топче старий шлях до Букарешту — ● — Тайний обійник польського міністерства до своїх закордонних представників — ● — Склад зброї ірландських революціонерів — ● — Литва зірвала дипломатичні взаємини з Ватиканом — ● — Рислід німецько-англійських нарад у Лондоні — ● — Атакують новий бюджет Канади — ● — Советські текстильні продукти на канадійському ринку.

25 червня. — Летючка УВО перед Радою Союзу Народів у Женеві — ●

--- Большевики розстрілюють українських селян і військових старшин — ● — Виступ Шелухина проти УВО — це вчинок Каїна (стаття інж. М. Сцібурського) — ● — Що говорила Мілена Рудницька кореспондентові "Манчестер Гардієн"? — ● — Розквіт анальфабетизму під ляхською кормигією — ● — Напад "Стрельцүф" на читальню — ● — Ревізія в мешканні Кирила Трильовського — ● — Плян Гүвера про мораторії воєнних довгів — ● — Чіан-Кай-шек надалі президентом Китаю — ● — Схвалення домініяльного бюджету в парламенті.

2 липня. — Помер творець української монархістичної ідеології. В'ячеслав Липинський — ● — Пякейська політика й визвольна боротьба (передача) — ● — Іван Мицик застрелив провокатора — ● — Присуд на Юліана Бачинського — ● — Українські національні організації підготовляють акцію допомоги українським безробітним в Едмонтоні — ● — Війки поліції з безробітними в Канаді — ● — Домініяльний міністер про імміграційну політику.

9 липня. — Політичні процеси на Західній Україні — ● — Українські військові курси — ● — У Львові судять студ. Євгена Врецьону й 11 товаришів за приналежність до ОУН — ● — В Тернопільщині заборонили українські дитячі садки — ● — Протести в справі виступів Шелухина й Шүльгина — ● — Українське село під Польщею (стаття) — ● — Голодові заворушення в Бориславі й Дрогобичі — ● — Нові сенатори в Оттаві — ● — Асекурація від безробіття ліком на економічну кризу — ● — Зміни в індустріальній політиці СССР.

16 липня. — Марево нүжди й голоду в багатій країні — ● — Мука для фермерів навішених посухою — ● — Арештування під час демонстрації безробітних в Едмонтоні — ● — Полк. Роман Сушко після 9-місячної тюрми вийшов на волю — ● — Хто залишився у ляхських тюрмах — ● — Німеччина під знаком банкрутства й політичного перевороту — ● — Мүссоліні зриває конкордат з Ватиканом.

23 липня. — Большевицька преса

проти історика М. Грушевського — ● — Англійська книжка про українців — ● — Ще жертви "пацифікації" — ● — Присуд на Врецьону й тов. — ● — Нові ревізії й арештування в Зах. Україні — ● — Будова доріг для допомоги фермерам — ● — Домініяльний уряд планує організувати "Армію праці" — ● — Алберта веде перед щодо врожаю — ● — За 10 місяців депортували понад 4,000 — ● — Вдозва до українських фермерів в Алберті від Українського Комітету допомоги безробітним в Едмонтоні — ● — Америка видає найбільше на зброєння — ● — Відновлення торговельних зв'язків СССР і Франції — ● — Шпиґунство в польському генеральному штабі в користь СССР — ● — ЗДА хочуть мати найсильнішу воєнну повітряну флоту.

30 липня. — Чверть мільйона канадійців потребує допомоги — ● — Посуха й гради в Зах. Канаді — ● — Концерт Українського Комітету на допомогу безробітним — ● — Канадійський Червоний Хрест розпреділюватиме допомогу — ● — Польські пляни "порозуміння" з українцями — ● — Знуцання поляків над українськими новобранцями — ● — Чому буковинський посол д-р Залозецький гішов за урядовою партією? — ● — В Тернопільщині розв'язано "Луги" — ● — Закриття Малої Семинарії в Рогатині — ● — Англійці в Гаїх біля Львова — ● — Як виглядає на ділі зменшення зброєння? — ● — З хорватської визвольної боротьби.

6 серпня. — Кореспондент "Манчестер Гардієн" оглядає сліди "пацифікації" в Зах. Україні — ● — Голова УНДО, Дм. Левицький вийшов за кавцією на волю після 8½ місячної тюрми — ● — 13 діячів українського Пласту перед львівським судом — ● — Тайна цензура листів під Польщею — ● — За масову національну політичну організацію в Канаді (передача) — ● — 3 мітингів большевицьких агітаторів у Канаді — ● — Заворушення безробітних у Ванкувері — ● — Законопроект про повнүвласті уряду для ліквідації безробіття — ● — Ревізія мирових договорів є одиноким рятунком для Європи — ● — Амери-

іанська пшениця й бавовна для Німеччини на кредит.

13 серпня. — Інтерпеляція в англійському парламенті в українській справі — ● — Український студент і селянин померли від поліційних побиттів — ● — Розв'язання сохільських товариств в Тернопільщині — ● — Арештування 70 провідних діячів в Східній Україні — ● — Допомога українським безробітним у Канаді (передова) — ● — Ревізія й арештування серед комуністів у Торонті — ● — Муссоліні про небезпеку комунізму в Європі — ● — Шпигунська афера в Польщі.

20 серпня. — Секретаріат Союзу Народів не хоче української справи на гересневій сесії — ● — Пожежі, гради, ревізії й арештування в Західній Україні — ● — Можливості ринків збуту для канадської пшениці — ● — Вислід лондонської конференції фінансових зчавців — ● — Неспокій в Ірландії — ● — Домашня війна на Кубі — ● — 30 мільйонів бездомних у Китаю.

27 серпня. — "Манчестер Гардієн" помістив статтю п. н. "Англія та Україна" про потребу англійської інтервенції в українській справі — ● — Нужда на Закарпатті — ● — Помер Микола Ганкевич — ● — Напад на поштовий амбулянс під Бірчею та масові арешти серед українців — ● — Перевага лібералів у Квебеку — ● — Сутичка поліції з комуністами в Дромгелері — ● — Ревізія в Робітничому Домі в Монтреалі — ● — Спосіб на усунення безробіття в Канаді — ● — Коаліційний уряд у Великій Британії — ● — Румунсько-польська тайна військова конференція — ● — В Мадярщині уступив націоналістичний уряд.

3 вересня. — Сесія Союзу Народів та українська справа (передова) — ● — З побуту англійських послів в Західній Україні — ● — Напад на пошту в Трускавці — ● — Масові ревізії в Дрогобиччині — ● — Здогадні учасники нападу на поштовий віз під Ебркую — ● — Українська справа стає популярною і в Італії — ● — Помер Микола Юнаків, був. військ. міністер УНР — ● — Припинено видан-

ня "Українського Голосу" в Перемишлі — ● — Арештування селян на Буковині — ● — Канадійські ветерани домагаються усунення вуглекопів-комуністів — ● — 30 тисяч безробітних у Торонті — ● — Домініяльний уряд проголосить плян допомоги безробітним — ● — На словах хочуть мира, а на ділі приготовляють війну — ● — Польські й советські зброєння — ● — Приготування до Зборів Союзу Народів — ● — Ганді поїхав на конференцію до Лондону — ● — Червона Росія

10 вересня. — Найновіша статистика українців — ● — Український Хор у Шікаго дістав золоту медалью — ● — Тадей Голуфко, заст. президента польського сойму застрілений у Трускавці — ● — Нові саботажі в Західній Україні — ● — 116 тисяч дітей без науки на Волині — ● — Б. гетьман Скоропадський та Закарпаття — ● — Нові революційні акти в Західній Україні (передова) — ● — Довкола греко-католицької церкви — ● — Зарєстровано понад 530 тисяч безробітних у Канаді — ● — Арештування в Торонті — ● — Пляни Гітлера й націонал-соціалістів — ● — Поль Бонкур виступив з пляном контролю Союзу Народів над усіма арміями — ● — 70 мільйонів безробітних у світі — ● — Мілітарист про майбутню війну.

17 вересня. — Вбивство Голуфка пригадало Англії українську справу — ● — Дописи кореспондента "Манчестер Гардієн" про лиційський терор у Західній Україні — ● — Львівський геввода заборонив "Українське товариство приятелів Союзу Народів" — ● — Нові арештування в Советській Україні — ● — Справа з опечатанням "Українського Голосу" в Перемишлі — ● — Наглі суди в Польщі — ● — Під увагу громадським комітетам допомоги безробітним (передова) — ● — Рідна Школа на рідних землях і в нових країнах поселення — ● — В. Свистун зрезигнував з головодства С.У.С. — ● — Домагання самітніх безробітних жінок в Едмонтоні — ● — Конференція мейорів західньо-канадійських міст — ● — Усувають робітників чужинецького походження з роботи в копальнях — ● — Страйк вуглекопів в Саскачевані — ● — Албер-

тійський плян допомоги безробітним затверджений домініяльним урядом — ● — Здавлено повстання в Чілі — ● — Усунення диктатури в Югославії.

24 вересня. — Чекісти верховодять у Всеукраїнській Академії Наук — ● — Масові арештування в Західній Україні — ● — Польські вояки знову "паціфікують" українців — ● — Лорд Сесил головою комітету трьох — ● — Вибухли селянські заворушення проти насильної колективізації в Україні — ● — Закриття сіп'ярських варстатів і справа безробіття (передова) — ● — Знижка канадійського долара — ● — Проект нового способу голосування в Манітобі — ● — Канадійський сенатор Бобієн в обороні національних меншин на Зборах Союзу Народів у Женеві — ● — Военний виступ Японії проти Китаю — ● — Союз Народів прохає держави на роззбройну конференцію.

1 жовтня. — Справа паціфікації підложена на січневі збори Союзу Народів — ● — В Україні вбивають комуністів — ● — Новий львівський щоденник "Час" за ред. Миколи Голубця — ● — Дальші ревізії й арештування в Західній Україні — ● — Ще одно "Почекайте" Союзу Народів (передова) — ● — Збільшення рееміграції з Канади — ● — Кривавий страйк углекопів в Саскачевані — ● — Канадієць домагається на зборах Союзу Народів негайного здержання перегонів у зброєнні — ● — Японія здержала воєнні операції в Манджурії.

8 жовтня. — Полковник С. Коновалець демаскує польські брехні — ● — Канадійський делегат, сен. Бобієн домагався в Союзі Народів негайного справедливого рішення в українській справі — ● — Польська преса закликає уряд до переслідування українців — ● — Смерть Мих. Галущинського — ● — Гітлер, націонал-соціалісти, їхня програма та українська справа — ● — Засуджено комуністів в Келгари — ● — Канада не закине виплати золотом — ● — Страти албертійських фермерів від градобиття — ● — Поліція розігнала демонстрацію безробітних в Оттаві — ● — Невдалиий замах на Сталіна — ● — Турецький

уряд арештував Троцького — ● — Французько-німецький економічний договір — ● — Розв'язання парламенту й нові вибори в Англії.

15 жовтня. — Розправа перед львівським судом за підпали проти І. Мигули й тов. — ● — Страшне положення українських в'язнів у СССР — ● — Новий провід українських гетьманців — ● — Румунський прем'єр не жаліє українцям обіцянок — ● — Представник Рідної Школи, Лев Ясілчук прибув до ЗДА — ● — Укр. Інформ. Бюро з Женеві — ● — Новий український релігійний місячник у Канаді "Слово правди" — ● — Наша молодь при народній роботі — ● — За кулісами польських ревелаяцій (від власного кореспондента з Німеччини) — ● — Перед третьою стадією підготовки світової війни (передова) — ● — За ревізію німецько-польського кордону — ● — В манджурському кітлі — ● — Китайський делегат перестерігає Союз Народів — ● — Ірландські революціонери заповідають терористичну акцію — ● — Енцикліка папи в справі допомоги безробітним.

22 жовтня. — Англійський посол за необхідністю автономії для Західньої України — ● — Львівський присуд на коломийських гімназистів за приналежність до УВО — ● — Політичні ьломи в "Ділі" й "Просвіті" — ● — Напади "Стржельців" і "уланів" — ● — Добробут Канади залежить від збільшення населення — ● — Конвенція албертійських фермерів в Едмонтоні — ● — Помер Томас А. Едісон — ● — Японсько-китайський спір перед Союзом Народів — ● — Релігія в Іспанії відділена від держави.

29 жовтня. — Арештування, ревізії й польські суди над українцями в Західній Україні — ● — Буксвинський українець Ілля Гуцуляк у шпигунській афері — ● — Польські староства заборонюють тризуб — ● — Законопроект польських соціалістів у справі автономії для зах. України — ● — Польські посли накидуються на Мілену Рудницьку — ● — Створення незалежної партії праці в Саскачевані — ● — Смерть канадійського комператора А. Дж. Мекфейла — ● — Енгревильська округа протестує на

конференції робітників і фермерів проти звірств поляків над українськими в'язнями — ● — Українська програма в албертійському радіо — ● — Конференція прем'єрів західних провінцій — ● — Повстання проти Англії на Кіпрі — ● — Японія не слухає рішення Союзу Народів — ● — Гострий режим в Іспанії — ● — Муссоліні за роззброєння.

5 листопада. — Наглі суди в Західній Україні — ● — Арештування в часі панахиди — ● — Нищать могили Січових Стрільців — ● — Посол М. Лучкович вернувся до Канади після двомісячного побуту в Європі — ● — Відмова в цілій Канаді письменниці Емілії Ф. Морфі, перша жінка-суддя, внесла резигнацію зі свого становища — ● — Посолка Егнес МекФейл про роззбройну конференцію — ● — Європа занепокоєна подіями на Дальньому Сході — ● — Китай послухав японського ультимату — ● — Німці, французи й большевики невдоволені виборами в Англії — ● — Англійський нарід доказав свою національну єдність (передова) — ● — Альберт Айнштайн захоплений політикою пасивного опору М. Ганді.

12 листопада. — Політичний процес у Чорткові — ● — Нова українська партія Гренджи-Донського на Закарпатті — ● — Життя селян у приватних господарствах СРСР — ● — Арештування серед комуністичної опозиції в Україні — ● — Чи бунт червоних військ в Україні? — ● — Закриття київського журналу "Життя й революція" та арештування поета Максима Рильського — ● — Провідники комуністичної партії Канади перед судом в Торонті — ● — Найкращий спосіб допомоги канадійському рільництву — ● — 14 літ існування чергової московської влади (передова) — ● — Большевицький уряд не хоче, щоб світ знав про його збройну силу.

19 листопада. — Можливість створення коаліційного уряду в Канаді — ● — Засудження провідників комуністичної партії Канади — ● — Українські кандидати до міської й шкільної ради в Річмонді — ● — "Новий Шлях" власністю загальною (передова) — ● — Процес у справі нападу на поштовий віз

під Бібркою — ● — Жидівська преса про українсько-жидівські взаємини — ● — Реабілітація Мих. Яцкова — ● — В соймі перепав внесок польських соціалістів про автономію для Західньої України — ● — Заклик "Рідної Школи" до канадійських та американських українців — ● — В Ірландії домашня війна — ● — Жидівські погроми в Польщі — ● — Криваве святкування роковин австрійської республіки.

26 листопада. — В Західній Україні арештують під закидом приналежності до ОУН — ● — Дальший хід великого політичного процесу у Львові (за Бібрку) — ● — Соймові послы перед судом — ● — Українські в'язні у львівській тюрмі — ● — Судовий процес пластунів — ● — Що діється в Іраку? (уривок з приватного листа) — ● — В Україні поворот до русифікації — ● — Мих. Грушевський на заслання — ● — Б. посол Дмитро Паліїв, в'язень Берези Каргузької, вийде на волю за кавцією — ● — Вилізло московське шило з большевицького мішка (передова) — ● — Міжпровінційна конференція Західньої Канади — ● — Ревізія в вінніпегських комуністів — ● — Суд покарав сімох комуністів у Дромгелері — ● — Австрійські фашисти приготуються до перевороту — ● — Поляки бояться ревізії версайського договору — ● — Хід воєнної акції на манджурському фронті.

3 грудня. — Перемога українських кандидатів Т. Д. Ферелея й Мєрії Дими у міських виборах у Вінніпегу — ● — Українська програма в едмонтонському радіо — ● — Про нашу громадську діяльність (передова) — ● — В рік існування "Нового Шляху" (дописи) — ● — Ляцький суд засудив на кару смерті одного українця, а 16-ох на тюремну — ● — Справа арештування в Західній Україні в англійському парламенті — ● — Доразові суди діють — ● — Новий львівський процес групи студентів за приналежність до ОУН — ● — 3 п'єза мурів стениславівської духовної семінарії донесли молитва за "управляюче начальство" замість за український нарід та заборона 1-листопадової па-

находи — ● — Арештування в Вінніпегу ще одного комуністичного провідника — ● — Закон про рівність домінь з Великою Британією ввійшов у життя — ● — Ліберали скріплять свою пропаганду — ● — Цілковита Евдача конференції круглого стола в Лондоні — ● — Демонстрації аудиторії розбили мирову конференцію в Парижі — ● — 3 манджурського фронту.

10 грудня. — Побоями примушували від арештованих признатися до вири — ● — Український празький університет відзначає Ольгу Кобилянську — ● — Українці в Берліні — ● — Українські гімназії в Рогатині, Дрогобичі й Тернополі не будуть реактивовані — ● — Депортували 150 осіб з Едмонтону до Європи — ● — Торонто́нські комуністи внесли відклик проти засуду — ● — Апеляційний суд відкинув відклик келгарських комуністів — ● — Армія безробітних в Алберті — ● — Англія пам'ятає про права національних меншин — ● — Переговори ССРСР з Польщею в справі ненарушності кордонів — ● — Шпигунська організація в Румунії — ● — Гітлер про політику своєї партії — ● — Протестаційне віче в Парижі проти переслідування й масових арештів національних меншин у Польщі.

17 грудня. — Представник ОУН прибув до Америки — ● — Присуд в бібрєцькому процесі — ● — Присуд смерті в Чорткові на Івана Скорупського — ● — Спротив українського селянства в УССР триває далі — ● — Про українське економічне товариство в Едмонтоні — ● — Правдивий націоналізм (передмова) — ● — Революційний рух на Кавказі.

24 грудня. — В Холмі висаджено в повітря українську церкву — ● — 1-шопистопадове свято в Ужгороді — ● — 60-річчя генерала Антона Кравса — ● — Інженер Анащенко з Києва винайшов колірний фільм — ● — "Ялинка" для українських політичних в'язнів від Комітету Оборони укр. політичних в'язнів у Вінніпегу — ● — Наша праця й большевики в Канаді (допис) — ● — Американський сенат радить над зрівнянням вартости канадйського доляра з американським — ● — Поліція розігнала комуністичне віче в Монреалі — ● — Тим Бак і Іван Бойчук кандидують у виборах в Торонті — ● — Гітлер вірить в перемогу своєї партії — ● — На думку Ганді Союз Народів не втримає світового миру — ● — Австралійські націоналісти перемогли в виборах — ● — Греція пропонує Британії поділитися Кіпром.

31 грудня. — Судять 12-ох українців у Бережанах — ● — Польща заплатила американському українцеві за "пацифікаційні" поби в часі його відвідин у Галичині — ● — Похід українського студентства на вулицях Львова — ● — Відновлення комітету допомоги безробітним в Едмонтоні — ● — Позиція банків і раціональна господарка фарм заporукою кращих економічних відносин в Канаді — ● — Чому Канада може бути одною з найсильніших держав? — ● — Українська радіограма в Едмонтоні — ● — Як виглядає українське життя в Алберті (допис) — ● — З'їзд СУС і Інституту ім. М. Грушевського — ● — Франція й Англія проєктують конференцію в справі ревізії відшкодувань — ● — Націоналісти вітали Ганді, комуністи протестували проти його політики.

РІК 1932

7 січня. — Українське бюро в Берліні — ● — Засудили українців у Бережанах за приналежність до УВО — ● — Петиція полк. Сущка до Союзу Народів — ● — "Манчестер Гардієн" про лацькі знущання над українськими політичними в'язнями — ● — Жін-

ка заміжня за чужинцем не втрапить Бритійського громадянства — ● — Святкуймо разом "22 січня" — заклик УСГ до всіх національних організацій у Едмонтоні — ● — Грізна ситуація в Бритійській Індії.

14 січня. — Неспокіє в советській

Україні — ● — Мейор Вінніпегу проти депортації безробітних чужинців — ● — Польський сойм одобрив запитання українських гімназій.

21 січня. — Віденські українці закупили в антикваря оригінальний текст Берестейського договору — ● — Від'їзд польських звірств на українцях в європейській пресі — ● — Справа журналу для українського ачительства й студентства в Канаді —

28 січня. — О. Кошиць і В. Авраменко організують у Нью-Йорку новий хор і балет — ● — Загальні Збори Української Стрілецької Громади в Канаді (15-18 січня у Вінніпегу) — ● — 12 років тяжкої тюрми для божевільних селян — ● — Криваві заворушення в Іспанії.

4 лютого. — Як Союз Народів поладнав українську справу? (Союз осудив пацифікацію, але не поладнав ні одного українського домагання) — ● — В Україні чистять, переселюють, и квідують... — ● — До справи "добровільної" депортації безробітних (передова) — ● — Що думають гітлерівці про українську державу?

11 лютого. — Треба створити всеукраїнський політичний провід (передова) — ● — Звіт із масового протестаційного віча у Вінніпегу (31. 1. 1932) гол. бесідник полк. Р. Сушко — ● — Які держави є в кишені американських фінансистів?

16 лютого. — Протест харківського уряду проти московсько-польського гарантійного договору у справі недоторкальности польсько-советських лордонів — ● — До справи послів українців у Канаді (передова) — ● — Французькі жінки дістали право голосування.

23 лютого. — Звіт із масового протестаційного віча в Саскатуні (7. II. — гол. бесідник полк. Р. Сушко) — ● — Комуністична партія Канади визнана нелегальною — ● — Деклярація європейського об'єднання українських організацій на чужині — ● — Німецький плян роззброєння на конференції в Женеві.

1 березня. — Проект закону про автономію для Закарпаття — ● — Докладні статистичні дані про населення Канади — ● — Відчит делегата

УВО, гром. Мельничука (полк. Р. Сушка) — ● — Польська колонізація й парцеляція на українських землях — ● — Німеччина таємно зброється.

8 березня. — Помер визначний історик Дмитро Багалій — ● — Масове протестаційне віче в Едмонтоні з головним референтом Мельничуком (полк. Р. Сушком) — ● — Вкрали сина Ліндберга — ● — Помер французький "апостол мира" Аристид Бріан — ● — Масові арештування в Україні — ● — Селяни втікають від большевиків.

15 березня. — Домініяльний парламент радить над допомогою безробітним — ● — Советська Україна організує армію для висилки в Манджурію — ● — Невдале повстання фінських фашистів — ● — Японці й китайці говорять про мир і далі воюють.

22 березня. — Дрогобицький суд засудив членів і провідників українського "Пласту" — ● — Плян поселення 50,000 духоборів у Алберті — ● — Звідомлення з відчитів Мельничука (полк. Сушка) в різних місцевостях Алберті й Саскачевану — ● — Напередодні домашньої війни в Німеччині.

29 березня. — Арештування серед українців у Львові й на провінції після вбивства комісара поліції Е. Чеховського — ● — Дальші розстріли ет'качів на Дністрі. — ● — Створення Українського Народного Союзу у Франції — ● — Плян поселення безробітних на фармах — ● — Канадська делегація домагається від Союзу Народів "енергійної акції" для зліквідування конфлікту на Дал. Сході.

5 квітня. — Команда УВО про комунікат Українського Бюра в Лондоні у справі рішення Союзу Народів і українських петиції — ● — Звернення до українського громадянства в Канаді у справі Всесвітньої Вистави в Шікаго — ● — "Нью Йорк Таймс" про большевицький терор — ● — Кривава виборча кампанія в Німеччині.

12 квітня. — Українська акція у Вінніпегу для назначення кандидата на посла до манітоського парламенту — ● — Для зрівноваження бюджету канадський уряд підніс податки — ● — Голодові заворушення в со-

істській Білорусі — ● — Гінденбург президентом Німеччини.

19 квітня. — Повені в Україні — ● — Альбертійські вуглекопи голосували за страйком — ● — Большевики шукають зближення з ЗДА — ● — Настрій німецького уряду на гітлерівців.

26 квітня. — Масове безробіття, нуджа й голод на Гүцульщині — ● — Канадійські ветерани домагаються звільнення чужинецьких робітників Сіенара — ● — Гітлерівці перемогли в пруських парламентарних виборах.

3 травня. — В містах Канади відбулися ревізії й арештування комуністів — ● — Перші організаційні жіночі збори в Торонті (27 березня створено Жіночий Відділ ім. О. Басараб при УСГ) — ● — Англійська преса вірить у постання самостійної України.

10 травня. — 37-річний російський лікар-емігрант д-р Гогүлов (здогаданий чекіст) застрелив президента Франції Думера за "симпатії до большевиків" — ● — Плян поселювання безробітних на фармах (передова) — ● — Українські емігранти в ЗДА відсвяткували 200-ті роковини Дж. Ва-

шінгтона — ● — Законопроект Де Валери про усунення з ірландської конституції присяги на вірність англійському королеві — здобув більшість.

17 травня. — Альберт Лебрен президентом Франції — ● — Дальші масові арештування й засуди нагих дүхоборських демонстрацій у Канаді — ● — За масову народню організацію в Канаді (передова).

24 травня. — Посол М. Лучкович промовляв в оттавському парламенті на оборону чужинецьких робітників — ● — Арештування у Львові відпочивача команди УВО і члена ОУН, Петра Сайкевича — ● — Ірландський президент Де Валера приїде на економічну конференцію до Оттави — ● — Танк — нове чудо воєнної техніки.

31 травня. — Як гинули під шибеницею два українці-селяни Яким Прип'як і Павло Голояд — ● — Павло Скоропадський шукає впливів і фондів — ● — Друга п'ятирічка в Україні — ● — Петиція полк. Р. Сүшка на порядку нарад Союзу Народів — ● — Резигнація німецького канцлера Бріінга — ● — Роковини великого бор-

З НАГОДИ 25-ЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ "НОВОГО ШЛЯХУ"

висловлюю йому свою вдячність, що на своїх сторінках упродовж чверть століття голосить ідею Українського Національного Об'єднання і піддержує боротьбу за визволення Українського Народу.

Дякую Редакторам і всім Працівникам "Нового Шляху" за їхню солідну, віддану і жертвенну працю та всім Читачам-Передплатникам за їхню допомогу розбудовувати "Новий Шлях".

Твердо вірю в дальшу розбудову "Нового Шляху" і дальше поширювання і здійснювання ідеї української національної єдності для добра нашої прадідної землі України і нової батьківщини Канади.

ГРИЦЬ ТАРАСЮК,
КЕМЕРОН ФАЛС, ОНТАРІО

З НАГОДИ 25-ЛІТТЯ "НОВОГО ШЛЯХУ"
СКЛАДАЮ \$100 НА ЙОГО ДАЛЬШУ РОЗБУДОВУ.

ця за волю України — Івана Мазепи.

28 червня. — Румунські й польські пляни на знищення українців — ● — Гольшевики поновили нагінку на українців із Зах. України — ● — Індустріальна й фармерська Канада (пер.)

5 липня. — Страшна повінь навістила Буковину й Басарабію — ● — Делегат УВО Мельничук (полк. Р. Сушка) на річних зборах ОДВУ в Нью Йорку — ● — В Луцьку помер письменник д-р М. Левицький — ● — 10,000 індіан у Канаді заражені трахомою.

12 липня. — Канада мусить змінити фінансову систему — ● — Будова гідроелектростанції на ріці св. Лаврентія — ● — Резолюції З'їзду ОДВУ Америки — ● — Тяжкі кари для українців в Західній Україні.

19 липня. — Створення Українського Національного Об'єднання в Алберті (17 липня на масовому вічу в Едмонтоні) — ● — Творім Українське Національне Об'єднання в Канаді (передова) — ● — Японські пляни для заволодіння над Азією — ● — Кригава кампанія перед виборами в Німеччині — ● — Боротьба китайських націоналістів із комуністами.

26 липня. — Вже розпочалася імперіальна економічна конференція в Оттаві — ● — Організація Чорноморських Січей в Америці вступила під команду УВО — ● — Заява українських делегатів (Мілена Рудницької й Зенона Пеленського) на Конгресі національних меншин — ● — Перебіг ігача УНО в Едмонтоні — ● — Спротив селянства проти ляхських затій.

2 серпня. — 35 українських студентів у Познані судитимуть за "державну зраду" — ● — Західньо-канадські фармерські та лейборитські організації створили спільну партію — ● — Положення в Советській Україні — ● — Гітлерівці здобули найбільше посольських мандатів до німецького парламенту — ● — Арештування провідниць жіночого руху на Кубі.

9 серпня. — Щораз страшніші вісті про марево голоду в Україні — ● — Безробітні напливають до степових провінцій — ● — Нормальні жнива в степових провінціях Канади — ● — На маргінесі польсько-советського пакту неагресії (передова) — ● — Від-

віт Мельничука-Сушка у Торонті.

16 серпня. — Наша молодь і національна робота в Канаді (передова) — ● — Заворушення робітництва та селянства в советській Україні — ● — Бійківщина щораз гірше голодує — ● — Президент Гувєр почав виборчу кампанію.

23 серпня. — Канада й Британія заключили торговельний договір — ● — Виступи делегата УВО Мельничука (полк. Р. Сушка) в Монреалі — ● — СССР хоче створити союз східно-середземних держав проти Британії — ● — Шкотландські націоналісти хочуть самоуправи.

30 серпня. — Наглий суд у Чорткові засудив двох молодих українців на шибеницю — ● — В Бритійській Колюмбії споневірено понад мільйон доларів на допомогу безробітним — ● — Алберта не згодилася прийняти на фарми онтарійських безробітних — ● — Страйк ткачів у Англії — ● — Ми й національно-визвольна боротьба в батьківщині (передова) — ● — Виступ полк. Сушка у Віндсорі.

6 вересня. — Американські студенти про страхіття голоду в Україні — ● — Українські комуністи почали відкрити війну проти своєї верхівки в Канаді — ● — В Торонті почав виходити український національний тижневик "Думка" — ● — Еспанська поліція викрила комуністичну змову — ● — Німецький уряд хоче мілітарного урівноваження в Союзі Народів.

13 вересня. — Від'їзд М. Мельничука (полк. Сушка) з Канади в Європу — ● — Костек-Бернацький "усмирює" заворушення селян на Поліссі — ● — Дефравдація 2 мільйонів доларів у манітобському університеті й англійській церкві — ● — Відкриття нового Українського Народнього Дому в Гай Прері, Алта. — ● — Делегат із рідного краю Мельничук (полк. Р. Сушко) до українців у Канаді (прощальне звернення).

20 вересня. — Докладніші відомості про повстання на Поліссі — ● — Де що про ундівських політиків і саме УНДО (стаття зо Львова) — ● — Вбивник французького президента Думєра, Горгулов, згинув під гільотиною — ● — Німеччина не братиме участі

р конференції роззброєння — ● — Персбіг віча УНО в Мартін-Сентер, Алта.

27 вересня. — Львівський суд засудив учасників віденського конгресу ОУН Зенона Пеленського, д-ра Юліяна Вассіяна, Олеса Бабія, Осипа Бойдуника, Степана Ленкавського, Євгена Зиблікевича — ● — Тисячі українців Філадельфії протестували проти лицького терору — ● — Румунська влада не хоче відкрити українських шкіль на Буковині — ● — Допомога УСГ голодуючій Гуцульщині.

4 жовтня. — Перед ратифікацією торговельних договорів Канади — ● — Литовсько-українське товариство в Литві демонструє проти Польщі — ● — Розв'язання партії "Сельроб" в Західній Україні — ● — Франція натискає на Румунію до договору з ССРСР.

11 жовтня. — Ліберали заповідають Європбу з консервативним урядом — ● — На Волині засуджено 43 українських селян на тюрму до 8 років.

18 жовтня. — Перше організаційне віче Українського Національного Об'єднання в Саскатуні (9 жовтня) — ● — Масові арештування українського студентства у Львові — ● — Адольф Гітлер почав свою виборчу кампанію — ● — Бритійські ліберали проголосили нову плятформу.

25 жовтня. — Моральна й матеріальна допомога рідному краєві (передова) — ● — Створення Жінського Відділу ім. О. Басараб у Содбури — ● — Англійські послі внесли петицію до Союзу Народів у справі автономії для Сх. Галичини.

1 листопада. — Програма публічних робіт для допомоги безробітним у Канаді — ● — Повішено трьох українців на Волині — ● — В чотирнадцяті роковини листопадового зриву (передова) — ● — Відкритий лист УСГ до СУС — ● — Голодовий похід британських безробітних.

8 листопада. — В Україні селяни, робітники й вояки виконують терористичні замах на комуністів — ● — Оттавський парламент затвердив торговельну угоду з Англією — ● — Основні засади ідеології УНО (передова) — ● — Гітлерівці не дістали переваги в новому Райхстагу.

15 листопада. — В Україні сільське

й міське населення не має найпотрібніших споживчих засобів — ● — Демократ Рузвелт президентом ЗДА — ● — Європа не в силі платити ЗДА воєнних довгів.

22 листопада. — У Львові засуджено українських учнів за гриналежність до ОУН — ● — Тисячі людей у Канаді побирають допомогу — ● — Гинденбург доручив Гітлерові створити міністерський кабінет — ● — В Аргентині підготовляють виступ проти комунізму.

29 листопада. — Вшеполяк Грабські виказує невдачу дотеперішнього протукраїнського пляну й закликає людей до польонізаторської праці "на гресах" — ● — Парляментарна комісія для встановлення нових домініяльних виборчих округ — ● — Грізна кабінетна криза в Німеччині: Гітлер відмовився створити парляментарний уряд — ● — Переслідування українського студентства й сільської молоді — ● — 3 українських справ на еміграції.

6 грудня. — Канадійські ліберали створити під проводом Винсента Мессі "Нешонал Либерал Федерейшен" для приєднання більше людей до ліберальної партії — ● — Генерал Шляйхер головою німецького уряду — ● — Пакт неагресії Франції й ССРСР.

13 грудня. — Нові масові арештування українців по цілому краю в Західній Україні — ● — Націоналізм вимагає праці в народніх масах (передова) — ● — Ю. Курціус, б. мін. закорд. справ, впевняє, що Польща доведе до нової світової війни — ● — Канцлер Шляйхер диктатором.

20 грудня. — Напад на пошту в Городку під Львовом — ● — Московська влада "вичистила" компартію з українства — ● — Помер письменник Ст. Васильченко — ● — Ком. демонстрації в Канаді — ● — Завдання УНО в економічній ділянці (передова).

27 грудня. — 5-ом українцем перед наглим судом у Львові грозить кара смерти — ● Рятуймо тих, що несвідомо стають погноєм Москви (передова) — ● — Українські з'їзди в Канаді — ● — Невдалий "голодовий похід" до Едмонтону.

ДРУКАРНЯ "НОВОГО ШЛЯХУ"

ДРУКУЄ:

ЧАСОПИСИ
КНИЖКИ
СЛОВНИКИ
ПАМФЛЕТИ (БРОШУРИ)
МОЛИТВЕННИКИ
КАТАЛОГИ
КАЛЕНДАРІ
КАЛЕНДАРІОМИ (ПЕДЕ)
ЛЕТЮЧКИ
ШЕРИ (УДІЛИ)
ЦЕРТИФІКАТИ
ГРАМОТИ
КУПОНИ
НАГОЛОВНІ ЛИСТИ
КОВЕРТИ

ОБІЖНІ ЛИСТИ
АДРЕСОВІ НАЛІПКИ
ПРИВ'ЯЗКИ (ТЕГС)
ВЕСІЛЬНІ ЗАПРОШЕННЯ
РОДИННІ ПОВІДОМЛЕННЯ
ТИКЕТИ ВСТУПУ
БАЗАРОВІ ТИКЕТИ
ТИКЕТИ ДО ПЕРЕДЕРЖКИ
БИЗНЕСОВІ ВИВІСКИ
БИЗНЕСОВІ КАРТКИ
БИЗНЕСОВІ ФОРМИ
БАЛЯНСОВІ ЗІСТАВЛЕННЯ
СТЕЙТМЕНТИ
ІНВОЙСИ (РАХУНКИ)
МАПИ

РІЗДВЯНІ І ВЕЛИКОДНІ ЛИСТІВКИ В УКРАЇНСЬКІМ СТИЛІ

Друкуємо також в англійській мові все, що
вище вичислено — всякі друкарські роботи.

В часописі "Новий Шлях" можете, по дешевих цінах, давати всякі
оголошення про купівлю і продаж, родинні справи: уродини, хри-
стини, весілля тощо, як теж всякі інші бізнесові оголошення.

Ціна: 1 слово 10 центів.

НА БІЛЬШІ ОГОЛОШЕННЯ ВЕЛИКА ЗНИЖКА В ЦІНІ.

ТА ВСІ ІНШІ ПРАЦІ З ОБСЯГУ ДРУКАРСЬКОЇ ШТУКИ.

ПРИСТУПНІ ЦІНИ. — СОЛІДНА І ШВИДКА РОБОТА.

Замовлення з-поза Вінніпегу виконуємо в якнайскорішому часі.

При більших або постійних замовленнях — відповідна знижка в ціні.

Замовлення на друкарські праці слати на адресу:

NEW PATHWAY

184 ALEXANDER AVE.

Phone 93-1976

WINNIPEG, MAN.

В СВОЇЙ ХАТІ СВОЯ ПРАВДА!

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

**Українська Братсько-Запomoгова Організація,
ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЄ СВОЇХ ЧЛЕНІВ НА ВИПАДОК
СМЕРТИ І ВІД НЕЩАСЛИВИХ ВИПАДКІВ.**

У. Н. СОЮЗ — це основа організованого українського життя
в Новому Світі!

У. Н. СОЮЗ — це головне джерело політичної і гуманітарної
допомоги Україні!

У. Н. СОЮЗ — це 71,000 членів і 18,000,000 доларів майна!

У. Н. СОЮЗ — це досягнення української імiграції, що ставить
її нарівні з іншими народами!

**СТАВАЙТЕ В РЯДИ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!**

За точними інформаціями звертайтеся до управи місцевого
відділу.

В місцевостях, де нема відділу, звертайтеся до
головного контролера і організатора УНСоюзу:

WOLODYMYR KOSSAR, 150 Eugenie Street, WINNIPEG, CANADA

або безпосередньо до Головної Канцелярії УНСоюзу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

P. O. BOX 76

JERSEY CITY 3, N. J.

U. S. A.

До
АДМІНІСТРАЦІ "НОВОГО ШЛЯХУ" ВІННІПЕГ, МАН.

Приєднюю нового передплатника:

Його адреса:

і разом з цим купоном висилаю на передплату \$4.00

Дня

.....
(підпис того хто замовляє)

ЛИШЕ ДЛЯ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!!!

Щоб влегшити нашим Дружам здобути нових передплатників, даємо в ЮВІЛЕЙНОМУ РОЦІ "НОВОГО ШЛЯХУ" знижку на цілорічну передплату.

ЗАМІСТЬ \$6.00, ТЕПЕР \$4.00

Ця нагода найкраща також на дарунок Вашим Рідним і При-
телям на св. Миколая, Новий Рік і Різдво.

ВИКОРИСТАЙТЕ ЇЇ ВСІ!!!

Цей купон вислати до нас разом з передплатою.

До
АДМІНІСТРАЦІ "НОВОГО ШЛЯХУ" ВІННІПЕГ, МАН.

Приєднюю нового передплатника:

Його адреса:

і разом з цим купоном висилаю на передплату \$4.00

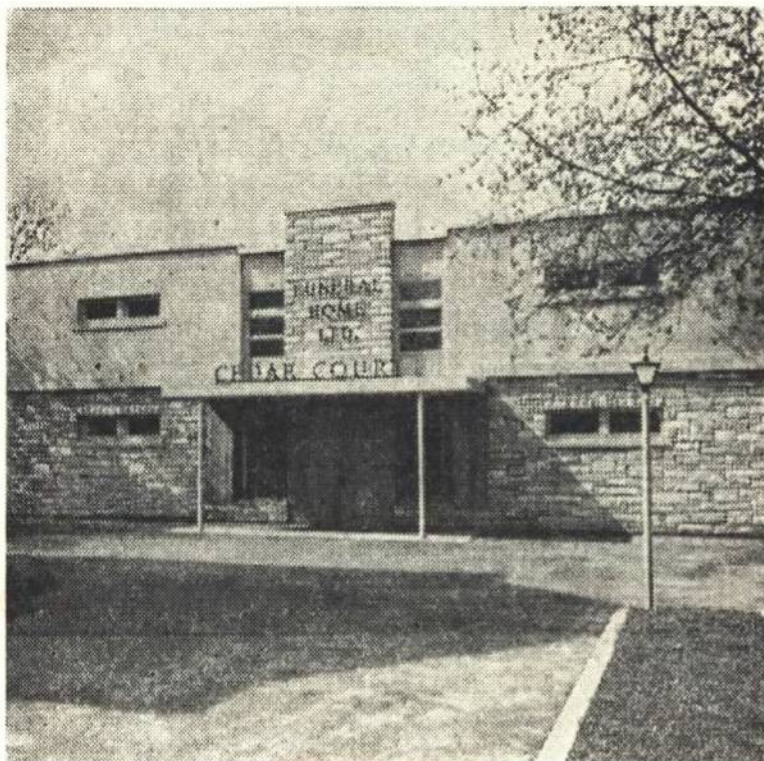
Дня

.....
(підпис того хто замовляє)

КАЛЕНДАР

“НОВОГО ШЛЯХУ”

НА 1957 РІК

НАЙВИЗНАЧНІШЕ ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ

В ПІВНІЧНОМУ ОНТАРІО

CEDAR COURT

Funeral Home, Limited

ТЕЛЕФОН OS 55433

—

148 CEDAR ST.

SUDBURY, ONTARIO

ІВАН ФРАНКО

З НОВИМ РОКОМ

З НОВИМ РОКОМ, БРАТТЯ МИЛІ,
В НОВІМ ЩАСТЮ, В НОВІЙ СИЛІ,
РАДІСНО ВІТАЮ ВАС
І БАЖАЮ, ЩОБ В ЗДОРОВТЮ,
В МИРІ З БРАТНЬОЮ ЛЮБОВТЮ,
ВІД ТЕПЕР ІШОВ ВАМ ЧАС.

І БАЖАЮ, ЩОБ ТРУДЯЩЕ
ТЕ ЖИТТЯ ВАМ ЯКНАЙКРАЩЕ
БЕЗ БІДИ МИНУЛО ВСІМ,
ЩОБ ДУКАМИ ВИ МІЦНІЛИ,
БАГАТИЛИ, НЕ БІДНІЛИ,
ЩОБ ВЕСЕЛИЙ БУВ ВАШ ДІМ.

І БАЖАЮ, ЩОБ МИ ЗГІДНО,
СМІЛО, СВДОМО, СВОБІДНО
ЙШЛИ ДО СПІЛЬНОЇ МЕТИ:
В СВОЇЙ ХАТІ ЖИТЬ ПО СВОМУ,
НЕ КОРИТИСЯ НІКОМУ,
ПАД НАЙКРАЩИЙ ЗАВЕСТИ.

ЩИРІЙ ПРАЦІ БОГ ПОМОЖЕ!
ДАЙ ВАМ БОЖЕ ВСЕ, ЩО ГОЖЕ!

РІК 1957

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЕНДАР

Рік 1957 має 365 днів і є звичайним роком.

Весна починається 21 березня. Того дня день рівняється ночі. Сонце сходить тоді в Вінніпегу в год. 6 і 30 минут, а заходить в год. 18 і 43 мін.; в Торонті сонце сходить в год. 6 і 20 мін., а заходить в год. 18 і 31 мін.; у Ванкувері сонце сходить в год. 6 і 14 мін., а заходить в год. 18 і 27 минут.

Найдовший день і найкоротша ніч припадають на день 22 червня. Того дня починається літо. Сонце сходить тоді у Вінніпегу в год. 4 і 19 минут, а заходить в год. 20 і 42 мін.; в Торонті сонце сходить в год. 4 і 36 мін., а заходить в год. 20 і 3 мін.; у Ванкувері сонце сходить в год. 4 і 7 мін., а заходить в год. 20 і 22 мін.

На день 23 вересня припадає осіннє зрівняння дня з ніччю. Того дня починається осінь. Тоді сонце сходить у Вінніпегу в год. 6 і 16 минут, а заходить в год. 18 і 25 минут; в Торонті сонце сходить в год. 6 і 6 мін., а заходить в год. 18 і 14 мін.; у Ванкувері сонце сходить в год. 6-й, а заходить в год. 18 і 9 минут.

Найкоротший день і найдовша ніч припадають на 23 грудня. Того дня починається зима. Тоді сонце сходить у Вінніпегу в год. 8 і 25 минут, а заходить в год. 16 і 30 мін.; в Торонті сонце сходить в год. 7 і 49 мін., а заходить в год. 16 і 45 минут; а в Ванкувері сонце сходить в год. 8 і 7 минут, а заходить в год. 16 і 17 минут.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

Рік 1957 є 1924 роком від смерти Ісуса Христа. За жидівським рахунком є він 5717—5718 роком, що починається з заходом сонця дня 6 вересня 1956 р. Від хрещення України є він 969-им роком.

ПАСХАЛІЯ

(Всі дати за новим стилем)

- Ключ граничний — Р
- Буква недільна від 14 березня — З
- Неділя м'ясопустна — 24 лютого.
- Неділя сиропустна — 3 березня.
- Благовіщення — 7 квітня.
- Великдень — 21 квітня.
- Латинський Великдень — 21 квітня (разом).
- Вознесіння ГНІХ — 30 травня.
- Сошествіє Св. Духа — 9 червня.
- М'ясниці — 7 тижнів.
- Петрівка — 3 тижні і 4 дні — від 17 червня до 11 липня вкл.

ПОСТИ

1. В Навечер'я Різдва Христового — 6 січня.
2. В Навечер'я Богоявлення — 18 січня.
3. Сиропустний тиждень від 25 лютого до 3 березня.
4. Великий Піст — від 4 березня до 20 квітня включно.

5. Петрівка — від 17 червня до 11 липня.
 6. Спасівка — від 14 до 27 серпня.
 7. В день Усікновення Чесної Голови Івана Хрестителя — 11 вересня.
 8. В день Воздвиження Чесного Хреста — 27 вересня.
 9. Пилипівка — від 28 листопада до 6 січня включно.
 10. Кожної середи і п'ятницю, крім загальниць.
- Загальниці**
1. Від Різдва Христового, 7 січня, до Богоявлення Господнього, 19 січня, крім Навечер'я Богоявлення.
 2. Від неділі Митаря і Фарисея до неділі Блудного Сина — від 10 до 17 лютого.

УРЯДОВІ СВЯТА В КАНАДІ

Новий Рік, Велика П'ятниця, Великодній Понеділок, День Вікторії — 24-го травня, День Народження Королеви — дату проголошується, День Домінії (Держави) 1-го липня, День Праці — 1-ий понеділок у вересні, День Подяки — назначується, День Замирення — 11-го листопада, Різдво — 25-го грудня.

У римо-католицькій провінції Квебек святкують ще й ці свята: Богоявлення, Попелева Середа, Вознесення, св. Івана Хрестителя, Всіх Святих, Непорочне Зачаття.

УРЯДОВІ СВЯТА В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

У Злучених Державах нема наперед визначених Державних Свят. Уряд кожного окремого стейту вирішує, котрі свята уважається в даному стейті легальними-урядовими.

Загально у Злучених Державах є такі урядово-легальні свята: Новий Рік, День Народження Линколна 12-го лютого, День Народження Вашингтона 22-го лютого, Пам'ятний День (Меморіал Дей) 30-го травня, День Незалежности 4-го липня, День Праці — перший понеділок у вересні, День Колюмба — 12-го жовтня, День Виборів — перший вівторок по першим понеділку в листопаді, День Замиря — 12-го листопада, День Подяки — 4-тий четвер у листопаді, Різдво — 25-го грудня.

ПОЛОСИ ЧАСУ В КАНАДІ

В Канаді заведено 5 основних полос часу, з яких кожна має 15 ступнів географічної довжини з різницею одної години між смугами.

Атлантійська	від 60 до 75	геогр. довжини
Східня	від 75 до 90	геогр. довжини
Середня	від 90 до 105	геогр. довжини
Гірська	від 105 до 120	геогр. довжини
Тихоокеанська	від 120 і далі	на захід.

Отже коли в Галифаксі 12 година, то в Оттаві 11, у Вінніпегу 10, в Едмонтоні 9, а у Ванкувері 8.

СІЧЕНЬ

JANUARY

31 день

Стиль к. с. Дні			Греко-католицькі Свята	Православні Свята	Латинські Свята
1	19	В	Боніфатія мч.	Боніфатія мч.	Новий Рік 1957 Макарія
2	20	С	Ігнатія Богон. свщ.	Ігнатія Богон. свщ.	Геновефи діви
3	21	Ч	Юліяни мч.	Юліяни мч.	Тита еп. мч.
4	22	П	Анастасії влмч.	Анастасії влмч.	Емілії, Телесфора
5	23	С	10 мучен. у Криті	10 мучен. у Криті	
6	24	Н	Н. п. Різдва, Н. Різдва.	Н. п. Різдва, Н. Різдва.	2 Н. по Р., Трьох К.
7	25	П	Різдво Христове	Різдво Христове	Лукіяна
8	26	В	Соб. Пр. В. і Йосифа	Соб. Пр. В. і Йосифа	Северина
9	27	С	Св. Стефана првмч.	Св. Стефана првмч.	Юліяна, Мартин.
10	28	Ч	20 тис. муч. у Нік.	20 тис. муч. у Нік.	Агатона, Павла
11	29	П	14 тис. діт. уб. у Вифл.	14 тис. діт. уб. у Вифл.	Гонор., Альойзія
12	30	С	Анісії мч.	Анісії мч.	Ернеста, Леонтія
13	31	Н	Н. по Різдва, Мелан.	Н. по Різдва, Мелан.	Н. жо. 3 К., Іларія
14	1	П	НР, Обр. ГНІХ, Вас.	НР, Обр. ГНІХ, Вас.	Фелікса з Нолі
15	2	В	Сильвестра папи	Сильвестра	Павла пұст.
16	3	С	Малахії прор.	Малахії прор.	Маркела папи
17	4	Ч	Собор 70 Апостолів	Собор 70 Апостолів	Антонія пұст.
18	5	П	† Нав. Гогоявл., Теоп.	† Нав. Гогоявл., Теоп.	Приски д.
19	6	С	Богоявлення Госп.	Йордан (Водохр.)	Фердинанда, Ген.
20	7	Н	Н. по Пр., † Соб. Ів. Хр.	Н. по Пр., † Соб. Ів. Хр.	2 Н. по 3 К., Ф. і С.
21	8	П	Юрія і Еміліяна прп.	Юрія і Еміліяна	Агнети
22	9	В	Полієвкта мч.	Полієвкта мч.	Вінкентія
23	10	С	Григорія і Домети	Григорія і Домети	Раймунда
24	11	Ч	† Теодосія В. печ.	† Теодосія В. печ.	Тимотея еп.
25	12	П	Татіяни мч.	Татіяни мч.	Нав. ап. Павла
26	13	С	Ермила, Стратоніка	Ермила, Стратоніка	Полікарпа еп.
27	14	Н	29 Н. по С., ОО. у Сми.	29 Н. по С., ОО. у Сми.	3 Н. по 3 К., Ів. З.
28	15	П	Павла Т., Івана	Павла Т., Івана	Кароля В., Фл., Вал.
29	16	В	Покл. ок. ап. Петра	Покл. ок. ап. Петра	Франца Салез.
30	17	С	Антонія Вел. прп.	Антонія Вел. прп.	Мартини д.
31	18	Ч	Атанасія і Кирила	Атанасія і Кирила	Петра з Нолі

Перша квартира
9-го

Повня місяця
16-го

Остання квартира
22-го

Нів (молодик)
30-го

ЗАПИСКИ:

Історичний Календар

- 3.1.1919 Українська Національна Рада в Станиславові схвалила злучення Західньо-Української Народньої Республіки з Українською Народньою Республікою в Києві.
- 5.1.1585 Заложено Ставропігійське Братство у Львові.
- 6.1.1846 Створено Кирило-Методіївське Братство.
- 6.1.1742 Помер на еміграції гетьман Пилип Орлик.
- 11.1.1888 Помер у Чернівцях співець Буковини Осип Юрій Федькович.
- 14.1.1649 Тріумфальний в'їзд до Києва гетьмана Богдана Хмельницького після перемоги над поляками.
- 18.1.1654 Переяславська угода Богдана Хмельницького з Москвою.
- 21.1.1919 Карпатська Україна схвалила прилучитися до Української Народньої Республіки.
- 22.1.1918 Проголошено самостійність України IV. Універсалом Української Центральної Ради.
- 22.1.1919 Проголошено соборність всіх українських земель у Києві.
- 29.1.1918 Бій під Крутами.

ЛЮТНИЙ

FEBRUARY

28 днів

Стиль н. с. Дні	Греко-католицькі Свята	Православні Свята	Латинські Свята
1 19 П	Макарія Єгип. прп.	Макарія Єгип. прп.	Ігнатія
2 20 С	†Євтимія прп.	†Євтимія прп.	М. Б. Громничної
3 21 Н	Н. 30 по С., Мак.	Н. 30 по С., Мак.	4 Н. по 3 К., Вл. сп.
4 22 П	Тимотея, Атанасія	Тимотея, Атанасія	Вероніки
5 23 В	Климентія свщмч.	Климентія свщмч.	Агати д.
6 24 С	(Ксенії прп.	(Ксенії прп.	Тита і Доротеї
7 25 Ч	† Григорія Богосл.	† Григорія Богосл.	Ромуальда
8 26 П	Ксенофонта і Мар.	Ксенофонта і Мар.	Івана з Мал.
9 27 С	† Пер. мощ. Ів. Зол.	† Пер. мощ. Ів. Зол.	Апольонії
10 28 Н	Н. Мит. і Фар., Єфр. С.	Н. Мит. і Фар., Єфр. С.	5 Н. по 3 К., Схол.
11 29 П	Пер. мощ. Ігн. Б., Заг.	Пер. мощ. Ігн. Б., Заг.	Поява М. Б. в Люрд
12 30 В	Трьох Святителів	Трьох Святителів	Евлалії
13 31 С	(Кира і Івана безср.	(Кира і Івана безср.	Катерини Річ.
14 1 Ч	Лютий. Трифона мч.	Лютий. Трифона мч.	Валентина, Бен.
15 2 П	Стрітєння Господнє	Стрітєння Господнє	Фавстина і Ів.
16 3 С	Прав. Сим. й Анни	Прав. Сим. й Анни	Юліянини д.
17 4 Н	Н. Бл. Сина, Ізидора	Н. Бл. Сина, Ізидора	Н. М'ясопустна, Ю.
18 5 П	Агафії мч.	Агафії мч.	Симеона сп.
19 6 В	(Вукола, Юліяна	(Вукола, Юліяна	Конрада
20 7 С	Партенія і Луки	Партенія і Луки	Льва сп.
21 8 Ч	Теодора Страт	Теодора Страт.	Фелікса, Елеонори
22 9 П	Никифора мч.	Никифора мч.	Петра, Даміана
23 10 С	Харлампія, Порф.	Харлампія, Порф.	Романи
24 11 Н	Н. М'ясопустна, Власія	Н. М'ясопустна, Власія	Н. Сиропустна, М.
25 12 П	Мелетія, Марини	Мелетія, Марини	Кесарія
26 13 В	Мартиніяна прп.	Мартиніяна прп.	Александра
27 14 С	Авксентія прп.	Авксентія прп.	Нест., Леандра
28 15 Ч	Онисима ап., Евфр.	Онисима ап., Евфр.	Романа

Перша квартира
7-го

Повня місяця
14-го

Остання квартира
21-го

ЗАПИСКИ:

Історичний Календар

- 8.2.1918 Центральні Держави визнали незалежність України.
9.2.1918 Берестейським Миром з Центральними Державами Україна вперше міжнароднім актом визнана самостійною державою.
10.2.1900 Засновано першу політичну партію в Україні (Р. У. П.).
12.2.1924 Поляки замучили Ольгу Басараб у львівській в'язниці.
12.2.1939 Перші вибори до Союму Карпатської України.
20.2.1054 Помер князь Ярослав Мудрий.
21.2.1942 Німці розстріляли в Києві письменницю Олену Телігу.
24.2.1574 Появилася друком перша книжка в Україні.
24.2.1608 Помер князь Костянтин Острозький, великий покровитель української культури.
25.2.1872 Народилася поетка Леся Українка.
27.2.1664 Смерть з польських рук геройського полковника Ів. Богуна.

БЕРЕЗЕНЬ

МАРСН

31 день

Стиль н. с. Дні	Греко-католицькі Свята	Православні Свята	Латинські Свята
1 16 П	Памфила, Валентія	Памфила, Валентія	Альбіна
2 17 С	Теодора, Тирона мч.	Теодора, Тирона мч.	Сімплітія
3 18 Н	Н. Сироп., Льва папи	Н. Сироп., Льва	Н. Залустна, Кун.
4 19 П	Архіпа, Теодота	Архіпа, Теодота	Казимира Кор.
5 20 В	Льва сп. Катанії	Льва сп. Катанії	Євзебія
6 21 С	Тимотея прп.	Тимотея прп.	Фридриха, Поп.
7 22 Ч	Найд. м. муч. в Євг.	Найд. м. муч. в Євг.	Томи з Аквіну
8 23 П	Полікарпа свщмч.	Полікарпа свщмч.	Ів. Божого
9 24 С	† 1 і 2 нд. гол. Ів. Хр.	† 1 і 2 нд. гол. Ів. Хр.	Францішчи
10 25 Н	1 Н. В. Посту, Тарасія	1 Н. В. Посту, Тарасія	Н. Вступна, 40 муч.
11 26 П	Порфірія, Северина	Порфірія, Северина	Константина
12 27 В	Прокопія прп.	Прокопія прп.	Григорія В.
13 28 С	Василія прп.	Василія прп.	Рози, Христини
14 1 Ч	Берез. Евдокії мч.	Берез. Евдокії мч.	Матильди
15 2 П	Теодота свщмч.	Теодота свщмч.	Льонгіна
16 3 С	Євтропія і Зенона	Євтропія і Зенона	Герберта
17 4 Н	2 Н. В. Посту, Гарас.	2 Н. В. Посту, Гарас.	Н. Суха, Патрікія
18 5 П	Конона мч.	Конона мч.	Едварда
19 6 В	42 муч. в Аморії	42 муч. в Аморії	Йосифа Обр.
20 7 С	Василія і ін.	Василія і ін.	Нікети
21 8 Ч	Теофілякта прп.	Теофілякта прп.	Венедикта
22 9 П	† 40 мучеників	† 40 мучеників	Катерини
23 10 С	Кондрата мч.	Кондрата мч.	Оттона
24 11 Н	3 Н. В. Посту, Хрестоп.	3 Н. В. Посту, Хрестоп.	Н. Глуха, Арх. Гавр.
25 12 П	Теофана ісп.	Теофана ісп.	Благовіщен. П.Д.М.
26 13 В	Никифора патр.	Никифора патр.	Емануїла
27 14 С	Венедикта прп.	Венедикта прп.	Івана Дамаскина
28 15 Ч	Агапія мч.	Агапія мч.	Івана Капістрана
29 16 П	Савина мч.	Савина мч.	Кирила
30 17 С	Алексія чоло. Бож.	Алексія чоло. Бож.	Квірина
31 18 Н	4 Н. В. Посту, Кирила	4 Н. В. Посту, Кирила	Н. Середоп., Бальб.

Нів (молодик)
1-го, 31-го

Перша квартира
9-го

Повня місяця
15-го

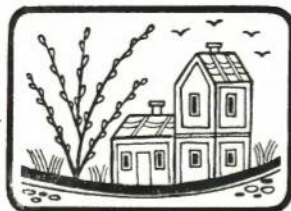
Остання квартира
23-го

ЗАПИСКИ:

Історичний Календар

- 1.3.1918 Війська Української Центральної Ради зайняли Київ.
- 3.3.1861 Скасовано кріпацтво в Україні.
- 5.3.1917 Померла поетка Уляна Кравченко, піонерка українського жіночого руху.
- 7.3.1917 Українські полки Волинський, Преображенський та Ізмайлівський розпочали революцію в Петербурзі.
- 8.3.1169 Суздальський князь Андрій Боголюбський зруйнував Київ.
- 9.3.1814 Народився Тарас Шевченко.
- 10.3.1861 Помер Тарас Шевченко.
- 15.3.1939 Проголошено самостійність Карпатської України.
- 16.3.1664 З рук поляків згинув гетьман Іван Виговський.
- 20.3.1632 Народився гетьман Іван Мазепа.
- 20.3.1917 Створено Українську Центральну Раду в Києві.
- 23.3.1842 Народився композитор Микола Лисенко.

КВІТЕНЬ

APRIL

30 днів

Стиль			Греко-католицькі	Православні	Латинські
н.	с.	Дні	Свята	Свята	Свята
1	19	П	Хризанта і Дарії мч.	Хризанта і Дарії мч.	Гугона
2	20	В	ОО. уб. у Синаї	ОО. уб. у Синаї	Франца з Павлі
3	21	С	Якова прп. (Поклони)	Якова прп. (Поклони)	Ришарда
4	22	Ч	Василія свщмч.	Василія свщмч.	Ізидора
5	23	П	Нікона мч.	Нікона мч.	Вінкентія
6	24	С	Захарії, Суб. Акаф.	Захарії, Суб. Акаф.	Келестина
7	25	Н	5 Н. В. П., Благ. ПДМ	5 Н. В. П., Благ. ПДМ	Н. Чорна, Епіфанія
8	26	П	Соб. Арх. Гавриїла	Соб. Арх. Гавриїла	Діонізія
9	27	В	Матрони Сол. мч.	Матрони Сол. мч.	Марії Клеоп.
10	28	С	Іларіона і Стефана	Іларіона і Стефана	Езекіїла
11	29	Ч	Марка і Кир. свщмч.	Марка і Кир. свщмч.	Льва папи
12	30	П	Ів. Ліствичника прп.	Ів. Ліствичника прп.	Юлія, Зенона
13	31	С	Іпатія еп. прп.	Іпатія еп. прп.	Юстини
14	1	Н	Н. Квітня, Марії С.	Н. Квітня, Марії С.	Н. Пальмова, Вал.
15	2	П	Тита прп.	Тита прп.	Людвики
16	3	В	Никити прп.	Никити прп.	Анастазії
17	4	С	Йосифа і Георгія	Йосифа і Георгія	Венедикта
18	5	Ч	Вел. Четвер, Теодула	Вел. Четвер, Теодула	Анікити
19	6	П	Велика П'ятниця	Велика П'ятниця	Велика П'ятниця
20	7	С	Вел. Суб., Георгія з М.	Вел. Суб., Георгія з М.	Вел. Суб., Сұлп.
21	8	Н	Воскресіння Христове	Воскресіння Христове	Великдень
22	9	П	Світлий Понеділок	Світлий Понеділок	Світлий Понеділок
23	10	В	Світлий Вівторок	Світлий Вівторок	Войтіха еп.
24	11	С	Антипи свщмч.	Антипи свщмч.	Фіделіса
25	12	Ч	Василія ісп.	Василія ісп.	Марка сванг.
26	13	П	Артемона свщмч.	Артемона свщмч.	Клита
27	14	С	Мартина ісп.	Мартина ісп.	Петра Канізія
28	15	Н	Н. Томина, Арістарха	Н. Томина, Арістарха	Н. Біла, Віталія
29	16	П	Агафії, Ірини, і Хіон.	Агафії, Ірини, і Хіон.	Петра з Верони
30	17	В	Симеона і Акакія	Симеона і Акакія	Катерини Сіен.

Перша квартира
7-го

Повня місяця
14-го

Остання квартира
21-го

Нів (молодик)
29-го

ЗАПИСКИ:

Історичний Календар

- 2 4.1111 Велика перемога України над половецькою ордою біля річки Солониці.
- 7.4.1340 Помер Юрій II, останній князь у галицькій Україні.
- 14.4.1768 Гайдамацьке повстання під проводом Максима Залізняка.
- 19.4.1848 Початок відродження галицької України і заснування у Львові "Головної Руської Ради".
- 20.4.1622 Помер гетьман Петро Конашевич Сагайдачний.
- 21 4.1785 Катерина II завела кріпацтво в Україні.
- 23.4.1185 Похід Ігоря на половців.
- 25.4.1913 Помер письменник Михайло Коцюбинський.
- 26.4.1648 Гетьман Богдан Хмельницький здобуває твердиню Кодак над Дніпром.
- 29.4.1848 Богдан Хмельницький гетьманом України.
- 29.4.1918 Свято моря. Чорноморська фльота піднесла український прапор.

ТРАВЕНЬ

МАУ

31 день

Стиль н. с. Дні	Греко-католицькі Свята	Православні Свята	Латинські Свята
1 18 С	Ів. Декаполіта	Ів. Декаполіта	Філіппа і Якова
2 19 Ч	Ів. Старопеч. прп.	Ів. Старопеч. прп.	Атаназія
3 20 П	Теодора	Теодора	Найденна св. Хр.
4 21 С	Януарія свцмч.	Януарія свцмч.	Моніки, Фльоріяна
5 22 Н	Н. Миронос., Теод. С.	Н. Миронос., Теод. С.	2 Н. по Вел., Піа V.
6 23 П	† Юрія вмч. і чуд.	† Юрія вмч. і чуд.	Івана в Олії
7 24 В	Сави Страт. мч.	Сави Страт. мч.	Флявії і Домітілі
8 25 С	Марка ап. і еванг.	Марка ап. і еванг.	Станіслава сп.
9 26 Ч	Василія свцмч.	Василія свцмч.	Григорія Ніс.
10 27 П	Симеона	Симеона	Ізидора
11 28 С	Ясона і Максима	Ясона і Максима	Франца
12 29 Н	Н. Розсл., 9 муч. в Киз.	Н. Розсл., 9 муч. в Киз.	3 Н. по Вел., Панкр.
13 30 П	† Якова ап.	† Якова ап.	Сервантія
14 1 В	Трав. Єремії прор.	Трав. Єремії прор.	Боніфатія
15 2 С	Атаназія В. Преп.	Атаназія В. Преп.	Софії і 3 д.
16 3 Ч	† Теодозія Печ. прп.	† Теодозія Печ. прп.	Івана Непомұка
17 4 П	Пелагії	Пелагії	Пасхаліса
18 5 С	Ірини мч.	Ірини мч.	Венантія мч.
19 6 Н	Н. Самарянки, Й. Мн.	Н. Самарянки, Й. Мн.	4 Н. по Вел., Петра
20 7 П	Поява Ч. Хр. в Єрус.	Поява Ч. Хр. в Єрус.	Бернарда
21 8 В	† Ів. Богосл. ап. і ев.	† Ів. Богосл. ап. і ев.	Олени Кор.
22 9 С	† Пер. мощ. св. Ник.	† Пер. мощ. св. Ник.	Юлії д.
23 10 Ч	† Симеона Зил. ап.	† Симеона Зил. ап.	Дезидерія
24 11 П	Мокія свцмч.	Мокія свцмч.	Іванни вдови
25 12 С	Епіфанія і Германа	Епіфанія і Германа	Урбана
26 13 Н	Н. Сліпор., Глікер. мч.	Н. Сліпор., Глікер. мч.	5 Н. по Вел., Фил.
27 14 П	Ізидора мч.	Ізидора мч.	Івана I гали
28 15 В	Пахомія Вел. прп.	Пахомія Вел. прп.	Авґустина
29 16 С	Теодора свцмч.	Теодора свцмч.	Марії Магдалини
30 17 Ч	Вознесіння ГНІХ	Вознесіння ГНІХ	Вознесіння ГНІХ
31 18 П	Теодота мч.	Теодота мч.	Петронелі

Перша кварта
6-го

Повня місяця
13-го

Остання кварта
21-го

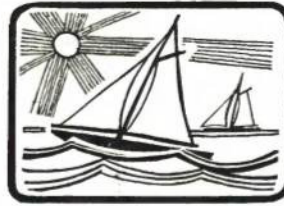
Нів (молодик)
29-го

ЗАПИСКИ:

Історичний Календар

- 2.5.1648 Повстання Богдана Хмельницького.
3.5.1924 Смерть Миколи Міхновського, основоположника українського націоналістичного руху.
5.5.1836 Народився письменник Сидір Воробкевич.
7.5.1840 Народився М. Л. Кропивницький.
13.5.1933 Самовбивство письменника Миколи Хвильового на знак протесту проти голоду в Україні.
14.5.1871 Народився письменник Василь Стефаник.
15.5.1848 Скасовано панщину в Галичині.
23.5.1938 Згинув з большевицької руки в Роттердамі полк. Євген Коновалець, Начальний Командант УВО та Голова Проводу Українських Націоналістів.
24.5.1125 Помер князь Володимир Мономах.
25.5.1926 Згинув у Парижі Головний Отаман Симон Петлюра.
28.5.1916 Помер у Львові Іван Франко.
31.5.1223 Перша зустріч України з татарами в бою над річкою Калкою.

ЧЕРВЕНЬ

JUNE

30 днів

Стиль н. с. Дні	Греко-католицькі Свята	Православні Свята	Латинські Свята
1 19 С	Патрикія свщмч.	Патрикія свщмч.	Фелікса, Якова
2 20 Н	Н. св. Отців, Талалея	Н. св. Отців, Талалея	6 Н. по Рел., Ераз.
3 21 П	† Константина і Єлени	† Константина і Єлени	Кльотильди
4 22 В	Весиліска мч.	Весиліска мч.	Квірина
5 23 С	Михаїла Син. прп.	Михаїла Син. прп.	Боніфатія
6 24 Ч	Симеона прп.	Симеона прп.	Норберта
7 25 П	3 Найд. гол. Ів. Хрест.	3 Найд. гол. Ів. Хрест.	Роберта
8 26 С	Зел Сүб., Карпа	Зел Сүб., Карпа	Медарда еп.
9 27 Н	Сошествіє Св. Духа	Сошествіє Св. Духа	Сошествіє Св. Духа
10 28 П	Пресвятої Тройці	Пресвятої Тройці	Зелений Понеділок
11 29 В	Тодозії діви мч.	Тодозії діви мч.	Барвари
12 30 С	Ісаакія прп.	Ісаакія прп.	Івана Фак.
13 31 Ч	Єрмія мч.	Єрмія мч.	Антонія з Падви
14 1 П	Черв. Юстина мч.	Черв. Юстина мч.	Василія Вел.
15 2 С	Никифора патр.	Никифора патр.	Віта мч.
16 3 Н	Н. Всіх Святих, Лукил.	Н. Всіх Святих, Лукил.	Н. Пресв. Тройці
17 4 П	Митрофана сп. (Петр.)	Митрофана сп. (Петр.)	Адольфа
18 5 В	Доротєя свщмч.	Доротєя свщмч.	Марка, Маркел.
19 6 С	Висаріона і Іларія	Висаріона і Іларія	Юліяни
20 7 Ч	Пресв. Евхар. (на нед.)	Теодота свщмч.	Боже Тіло
21 8 П	Теодора Страт. вмч.	Теодора Страт. вмч.	Альойзія Гонзаґи
22 9 С	Кирила Алекс.	Кирила Алекс.	Павлина еп.
23 10 Н	2 Н. по С., Тимотєя	2 Н. по С., Тимотєя	2 Н. по С., Зєнона
24 11 П	Вартолом. і Варн.	Вартолом. і Варн.	Різдво Ів. Хрестит.
25 12 В	† Онүфрія Вел. прп.	† Онүфрія Вел. прп.	Вільгельма
26 13 С	Акилини мч.	Акилини мч.	Павла і Івана
27 14 Ч	Єлисея прор.	Єлисея прор.	Володслава
28 15 П	Пр. Серця Хр. (на нед.)	Пр. Серця Хр. (на нед.)	Пресв. Серця Хр.
29 16 С	Тихона чудотв.	Тихона чудотв.	Петра й Павла ап.
30 17 Н	3 Н. по С., Ман., Кир	3 Н. по С., Ман., Кир	3 Н. по С., П. св. П.

Перша квартира
5-го

Повня місяця
12-го

Остання квартира
20-го

Нів (молодик)
27-го

ЗАПИСКИ:

Історичний Календар

- 1.6.1630 Тарасова ніч: отаман Тарас Трясило розбив поляків біля Переяслава.
- 5.6.1648 Б. Хмельницький розбив польське військо під Корсунем.
- 5.6.1708 Договір гетьмана Івана Мазепи з шведським королем Карлом XII. про спільну війну з Московщиною.
- 6.6.1224 Татари розбили українське княже військо над Калкою.
- 7.6.1843 Помер Маркіян Шашкевич, пробудитель Галицької землі.
- 8.6.1652 Велика перемога Богдана Хмельницького над поляками під Батогом.
- 14.6.1569 Люблинська Унія — всі землі України під Польщею.
- 15.6.1944 Німці закатували О. Ольжича (Олега Кандибу), заступника Голови ПУН, вченого і поета.
- 15.6.1775 Зруйнування Запорозької Січи.
- 22.6.1941 Початок сов.-німецької війни.
- 23.6.1917 Перший Універсал Української Центральної Ради.
- 25.6.1205 В бою з поляками під Завихостом згинув князь Роман Галицький.
- 29.6.1933 Помер генерал Мирон Тарнавський, Начальний Вождь УГА.

ЛИПЕНЬ

JULY

31 день

Стиль		Греко-католицькі		Православні		Латинські	
н.	с. Дні	Свята		Свята		Свята	
1	18	П	Леонтія мч.	Леонтія мч.	Теобальда		
2	19	В	Юди Тадея ап.	Юди Тадея ап.	Посіщ. Пр. Д. М.		
3	20	С	Методія свщмч.	Методія свщмч.	Геліодора		
4	21	Ч	Юліяна мч.	Юліяна мч.	Йосифа Кал.		
5	22	П	Евзевія свщмч.	Евзевія свщмч.	Фільомени		
6	23	С	Агрипіни мч.	Агрипіни мч.	Ісаї прор.		
7	24	Н	4 Н. по С., Різд. Ів. Хр.	4 Н. по С., Різд. Ів. Хр.	4 Н. по С., Пульх.		
8	25	П	Февронії мч.	Февронії мч.	Слисавети		
9	26	В	Давида Сол. прп.	Давида Сол. прп.	Кирила сп.		
10	27	С	Самсона прп.	Самсона прп.	Амалії д.		
11	28	Ч	Кира й Івана	Кира й Івана	Пелагії		
12	29	П	Св. Ап. Петра й Павла	Св. Ап. Петра й Павла	Ген. і Гв. Ів.		
13	30	С	Собор 12 Апостолів	Собор 12 Апостолів	Маргарети		
14	1	Н	Лип. 5 Н. по С., К. і Д.	Лип. 5 Н. по С., К. і Д.	5 Н. по С., Бонавен		
15	2	П	† Пол. Ризи Пр. Д.	† Пол. Ризи Пр. Д.	Розісл. Апостолів		
16	3	В	Якинта, Анатолія	Якинта, Анатолія	Мат. Бож. Шкапл.		
17	4	С	Андрея Крит.	Андрея Крит.	Алексія		
18	5	Ч	† Кирила і Methodія	† Кирила і Methodія	Симеона з Л.		
19	6	П	Атанасія прп.	Атанасія прп.	Вінкентія з Л.		
20	7	С	Томи й Акакія	Томи й Акакія	Іллі, Чеслава		
21	8	Н	6 Н. по С., Прокопія	6 Н. по С., Прокопія	6 Н. по С., Пракс.		
22	9	П	Панкратія свщмч.	Панкратія свщмч.	Марії Магд.		
23	10	В	† Антонія Печ. прп.	† Антонія Печ. прп.	Аполінарія		
24	11	С	Ольги кн. України	Ольги кн. України	Христини		
25	12	Ч	Прокла і Іларія	Прокла і Іларія	Якова ап.		
26	13	П	† Соб. Арх. Гавриїла	† Соб. Арх. Гавриїла	Анни, Мат. Пр.Д.М.		
27	14	С	Онисима, Акили	Онисима, Акили	Наталії діви		
28	15	Н	7 Н. по С., † В. В. кн. У	7 Н. по С., † В. В. кн. У.	7 Н. по С., Інок. п.		
29	16	П	Атиногена свщмч.	Атиногена свщмч.	Марти діви		
30	17	В	Марини мч.	Марини мч.	Авдона і Сенни		
31	18	С	Якинта, Еміліяна	Якинта, Еміліяна	Ігнатія Їґойолі		

Перша кварта
4-го

Повня місяця
11-го

Остання кварта
19-го

Нів (молодик)
26-го

ЗАПИСКИ:

Історичний Календар

- 1.7.1910 В боротьбі за український університет у Львові загинув студент Адам Коцко.
- 8.7.1709 Нещасливий для України бій під Полтавою.
- 9.7.1651 Бій під Берестечком.
- 8.7.1919 В літунській катастрофі загинув полк. Дмитро Вітовський, організатор зриву 1 Листопада і військовий міністер.
- 11.7. 969 Померла княгиня Ольга.
- 15.7.1932 Засновано Українське Національне Об'єднання в Канаді.
- 15.7.1015 Помер князь Володимир Великий.
- 21.7.1941 Помер Богдан Лепкий.
- 22.7.1944 На еміграції в Празі помер поет Олександр Олесь.
- 26.7.1880 Народився письменник Володимир Винниченко.
- 27.7.1834 Створено Київський Університет св. Володимира.

СЕРПЕНЬ

AUGUST

31 день

Стиль н. с. Дні	Греко-католицькі Свята	Православні Свята	Латинські Свята
1 19 Ч	Мокрини прп.	Мокрини прп.	Петра в оковах
2 20 П	† Іллі проп.	† Іллі проп.	Альфонса Лігорія
3 21 С	Симеона юрод.	Симеона юрод.	Найд. мощ. св. Ст.
4 22 Н	8 Н. по С., Марії Магд.	8 Н. по С., Марії Магд.	8 Н. по С., Домін.
5 23 П	Теофіла, Трофима	Теофіла, Трофима	Мат. Бож. Сніж.
6 24 В	† Бориса і Гліба	† Бориса і Гліба	Преображен. ГНІХ
7 25 С	† Успення св. Анни	† Успення св. Анни	Кастана
8 26 Ч	Єрмолая, Пар.	Єрмолая свщмч., Пар.	Киріяка
9 27 П	† Пантелеймона вмч.	† Пантелеймона вмч.	Романа і Сек.
10 28 С	Прохора, Ніканора	Прохора, Ніканора	Лаврентія
11 29 Н	9 Н. по С., Калиніка	9 Н. по С., Калиніка	9 Н. по С., Сюзанни
12 30 П	Сили, Андрон. і пр.	Сили, Андрон. і пр.	Кляри
13 31 В	Євдокима прав.	Євдокима прав.	Гіполита
14 1 С	Серп. Мак. (Спасівка)	Серп. Мак. (Спасівка)	Евсевія
15 2 Ч	Пер. мощ. св. Стефана	Пер. мощ. св. Стефана	Успення Пр. Д. М.
16 3 П	Ісаакія і Дальм. прп.	Ісаакія і Дальм. прп.	Рокха, Йокима
17 4 С	7 молодців в Еф.	7 молодців в Еф.	Гіякинта
18 5 Н	10 Н. по С., Євсигнія	10 Н. по С., Євсигнія	10 Н. по С., Сл. кор
19 6 П	Преображення ГНІХ	Преображення ГНІХ	Людвика
20 7 В	Дометія, Пульхерії	Дометія, Пульхерії	Стефана кор.
21 8 С	Еміліяна исп.	Еміліяна исп.	Іванни
22 9 Ч	† Матея ап.	† Матея ап.	Тимотея
23 10 П	Лаврентія мч.	Лаврентія мч.	Филипа сп.
24 11 С	Євпла, Клявдії	Євпла, Клявдії	Вартоломея ап.
25 12 Н	11 Н. по С., Фотія, Ан.	11 Н. по С., Фотія, Ан.	11 Н. по С., Людв.
26 13 П	Максима прп.	Максима прп.	Зефірина
27 14 В	Михея прор., Теодоз.	Михея прор., Теодоз.	Йосифа з Кал.
28 15 С	Успення Пр. Богород.	Успення Пр. Богород.	Августина
29 16 Ч	Перен. Обр. Господн.	Перен. Обр. Господн.	Усієн. св. Івана
30 17 П	Мирона мч.	Мирона мч.	Рожі з Л.
31 18 С	Флора й Лавра	Флора й Лавра	Раймунда

Перша кварта
2-го, 31-го

Повня місяця
10-го

Остання кварта
18-го

Нів (молодик)
25-го

ЗАПИСКИ:

Історичний Календар

- 1.8.1914 Вибухла перша світова війна.
- 4.8.1687 Вибір гетьманом Івана Мазепи.
- 4.8.1914 У Львові заложився "Союз Визволення України".
- 6.8.1657 Помер великий гетьман Богдан Хмельницький.
- 8.8.1819 Народився письменник Панько Куліш.
- 8.8.1834 Народився поет Юрій Федькович.
- 10.8.1867 Народився письменник Осип Маков'є.
- 14.8. 988 Хрещення українського народу в Києві.
- 14.8.1581 Надруковано в Острові на Волині "Острозьку Біблію", одну з перших друкованих книжок в Україні.
- 25.8.1698 Смерть гетьмана Петра Дорошенка в московській неволі.
- 27.8.1923 Згинула Маруся Тарасенко разом з 60 повстанцями.
- 30.8.1875 Народився Олександр Кошиць.
- 30.8.1673 Великий похід на Крим кошового Івана Сірка.
- 30.8.1941 Смерть Омеляна Сеніка-Грибівського і Миколи Сціборського з братовбивчої руки.
- 31.8.1919 Об'єднані українські армії (УНР і УГА) здобули Київ.

ВЕРЕСЕНЬ

SEPTEMBER

30 днів

Стиль н. с. Дні	Греко-католицькі Свята	Православні Свята	Латинські Свята
1 19 Н	12 Н. по С., Анд. Стр.	12 Н. по С., Анд. Стр.	12 Н. по С., Егидія
2 20 П	Самуїла прор.	Самуїла прор.	Юста
3 21 В	Тадея ап.	Тадея ап.	Ізабелі, Бронисл.
4 22 С	Агатоніка мч.	Агатоніка мч.	Розалії
5 23 Ч	Лупна, Іриней	Лупна, Іриней	Лаврентія
6 24 П	Евтихія свщмч.	Евтихія свщмч.	Захарії
7 25 С	Тита, Вартоломея	Тита, Вартоломея	Регіни діви
8 26 Н	13 Н. по С., Адріана	13 Н. по С., Адріана	13 Н. по С., Р. Пр. Б.
9 27 П	Сави, Пімена прп.	Сави, Пімена прп.	Горгонія
10 28 В	Августина, Мойс. мур.	Августина, Мойс. мур.	Николая з Т.
11 29 С	† Усіки. гол. Івана Хр.	† Усіки. гол. Івана Хр.	Якннта
12 30 Ч	Олександра, Івана	Олександра, Івана	Гвідона
13 31 П	† Пол. пояса Пр. Бог.	† Пол. пояса Пр. Бог.	Товії
14 1 С	Вер. Симеона Ст.	Вер. Симеона Ст.	Воздв. Чес. Хреста
15 2 Н	14 Н. по С., Маманта	14 Н. по С., Маманта	14 Н. по С., Стр. МБ
16 3 П	Антима, Теоктиста	Антима, Теоктиста	Людмила діви
17 4 В	Вавила свщмч.	Вавила свщмч.	Лямберта
18 5 С	Захарії прор.	Захарії прор.	Томи з В.
19 6 Ч	Чудо Архистр. Мих.	Чудо Архистр. Мих.	Янґуарія
20 7 П	Созонта і Макарія	Созонта і Макарія	Евстахія
21 8 С	Різдво Пр. Богородиці	Різдво Пр. Богородиці	Матей ап.
22 9 Н	15 Н. по С., Новак. і А.	15 Н. по С., Новак. і А.	15 Н. по С., Мавр.
23 10 П	Мінод., Мітр. і Німф.	Мінод., Мітр. і Німф.	Теклі діви
24 11 В	Теодори прп.	Теодори прп.	Герарда
25 12 С	Автонома свщмч.	Автонома свщмч.	Клеофа
26 13 Ч	Корнилія сотн.	Корнилія сотн.	Кипріяна
27 14 П	Воздєж. Чес. Хреста	Воздєж. Чес. Хреста	Косми і Дамяна
28 15 С	Никити, Порфірія	Никити, Порфірія	В'ячеслава
29 16 Н	16 Н. по С., Євфимії	16 Н. по С., Євфимії	16 Н. по С., Мих. А.
30 17 П	Софії, Віри, Над. і Л.	Софії, Віри, Над. і Л.	Єроніма

Перша квартира
8-го

Повня місяця
16-го

Остання квартира
23-го

Ніч (молодик)
30-го

ЗАПИСКИ:

Історичний Календар

- 1.9.1722 Народився український філософ Григор Сковорода.
1.9.1939 Початок другої світової війни.
2.9.1709 В Бендерах помер гетьман Іван Мазепа.
5.9. 911 Договір князя Олега з греками в Царгороді.
7.9.1921 Згинула Віра Бабенко разом з 62 повстанцями.
10.9.1659 Договір гетьмана Івана Виговського з Польщею в Гадячі.
12.9.1769 Народився Іван Котляревський, батько української літератури.
16.9.1658 Гадяцька угода: Україна самостійною державою в союзі з Польщею.
21.9.1944 Помер Олександр Кошиць.
22.9.1918 Відкрито в Києві український університет.
29.9.1866 Народився Михайло Грушевський, український історик.
30.9.1930 Смерть Юліяна Головінського, Крайового Команданта УВО, з рук польської поліції.

ЖОВТЕНЬ

ОСТОВЕР

31 день

Стиль н. с. Дні	Греко-католицькі Свята	Православні Свята	Латинські Свята
1 18 В	Евменія прп.	Евменія прп.	Покров Пр. Б., Рем.
2 19 С	Трофима, Саватія	Трофима, Саватія	Леодегара
3 20 Ч	Евстахія, Татіяни	Евстахія, Татіяни	Кандида
4 21 П	Кондрата ап.	Кондрата ап.	Франца з Ас.
5 22 С	Фоки, Йони	Фоки, Йони	Плакида
5 23 Н	17 Н. по С., † 3. Ів. Хр.	17 Н. по С., † 3. Ів. Хр.	17 Н. по С., Брун
7 24 П	Теклі мч.	Теклі мч.	Мат. бож. Вєрв.
8 25 В	Евфрозини прп.	Евфрозини прп.	Бригіди
9 26 С	† Івана Богослова	† Івана Богослова	Діонізія, Вінк.
10 27 Ч	Калістрата мч.	Калістрата мч.	Франца Еорджія
11 28 П	† Харитона прп.	† Харитона прп.	Плакиди М.
12 29 С	Киріяка	Киріяка	Максиміліяна
13 30 Н	18 Н. по С., Григорія	18 Н. по С., Григорія	18 Н. по С., Едвар
14 1 П	Жовт. † Покров Пр. Б.	Жовт. † Покров Пр. Б.	Калікста папи
15 2 В	Кипріяна, Юстини	Кипріяна, Юстини	Тереси
16 3 С	Діонісія свщмч.	Діонісія свщмч.	Герарда
17 4 Ч	Єротєя свщмч.	Єротєя свщмч.	Ядвіги
18 5 П	Харитини мч.	Харитини мч.	Луки св.
19 6 С	† Томи ап.	† Томи ап.	Петра з А.
20 7 Н	19 Н. по С., Сергія і В.	19 Н. по С., Сергія і В.	19 Н. по С., Ів. Кан
21 8 П	Пєлагії, Ігнатія	Пєлагії, Ігнатія	Урсулї
22 9 В	† Якова ап.	† Якова ап.	Кордулі
23 10 С	Евлампія мч.	Евлампія мч.	Івана з Кал.
24 11 Ч	Філіпа, Теофана	Філіпа, Теофана	Рафаїла Арх.
25 12 П	Прова, Тараха, Андр.	Прова, Тараха, Андр.	Хризанта і Дарії
26 13 С	Карпа і Папили	Карпа і Папили	Вмч. Димитр., Ев.
27 14 Н	20 Н. по С., Пр. Хр. Ц.	20 Н. по С., Параскєвії	20 Н. по С., П. Х. Ц
28 15 П	Лукіяна, Евфимія	Лукіяна, Евфимія	Симона і Юди ап.
29 16 В	Лонгіна сотн.	Лонгіна сотн.	Наркіса
30 17 С	Осії прор. і Андрея	Осії прор. і Андрея	Клявдія
31 18 Ч	† Луки ап. і сванг.	† Луки ап. і сванг.	Вольфанга

Перша квартира
8-го

Позня місяця
16-го

Остання квартира
22-го

Нїв (молодик)
30-го

ЗАПИСКИ:

Історичний Календар

- 1.10.1187 Помер князь Ярослав Осмомисл.
- 1.10.1665 Обрано Петра Дорошенка гетьманом України.
- 5.10.1941 Заснувалася Українська Національна Рада в Києві.
- 5.10.1657 Вибір гетьманом Івана Виговського.
- 7.10.1253 Князь Данило Романович коронується на гал. короля.
- 9 10.1596 Проголошено Церковну Унію в Бересті.
- 12.10.1624 Запорожці в морському поході на чайках здобули передмістя Царгороду.
- 12.10.1656 Сойм у Чигирині. Присяга боронити самостійности України.
- 14.10.1921 Почався в Києві перший Всеукраїнський Собор Української Автокефальної Церкви.
- 18.10.1918 Створення Української Народньої Ради у Львові і проголошення Західньої Української Народньої Республіки.
- 19.10.1596 Берестейська Унія.
- 29.10.1794 Помер філософ Григорій Сковорода.

ЛИСТОПАД

NOVEMBER

30 днів

Стиль н. с. Дні	Греко-католицькі Свята	Православні Свята	Латинські Свята
1 19 П	Іоїля прор.	Іоїля прор.	Всіх Святих
2 20 С	Артемія вмч.	Артемія вмч.	День Задушний
3 21 Н	21 Н. по С., Іларіона В	21 Н. по С., Іларіона В	21 Н. по С., Губерта
4 22 П	Аверкія, Глікерії	Аверкія, Глікерії	Кароля Бор.
5 23 В	† Якова ап. Бр. Госп.	† Якова ап. Бр. Госп.	Єлисавети
6 24 С	Арети мч.	Арети мч.	Леонарда
7 25 Ч	Маркіяна мч.	Маркіяна мч.	Теогата
8 25 П	Вмч. Димитрія	Вмч. Димитрія	Арх. Мих., Богом.
9 27 С	Нестора мч.	Нестора мч.	Теодора
10 23 Н	22 Н. по Ц., † Параск.	22 Н. по Ц., † Параск.	22 Н. по С., Андрея
11 29 П	Анастазії прп-мч.	Анастазії прп-мч.	Мартина сп.
12 30 В	Зиновія і Зиновії	Зиновія і Зиновії	Мартина папи
13 31 С	Стахія, Нар.	Стахія, Нар.	Євгенія
14 1 Ч	Лист. Косми і Дамяна	Лист. Косми і Дамяна	Серафима
15 2 П	Акиндина мч.	Акиндина мч.	Леопольда
16 3 С	Айталя, Йосифа	Айталя, Йосифа	Отмара
17 4 Н	23 Н. по С., Іоанікія	23 Н. по С., Іоанікія	23 Н. по С., Григоря
18 5 П	Галактіона мч.	Галактіона мч.	Оттона
19 6 В	Павла Царг. ісп.	Павла Царг. ісп.	Єлисавети Угор.
20 7 С	Єрона, Лазаря	Єрона, Лазаря	Фелікса
21 8 Ч	Собер св. Арх. Мих.	Собер св. Арх. Мих.	Введ. в Храм Пр. Д.
22 9 П	Онисифора мч.	Онисифора мч.	Кикилії
23 10 С	Ераста, Олімпа, Орест.	Ераста, Олімпа, Орест.	Климента
24 11 Н	24 Н. по С., Мико, Віл.	24 Н. по С., Мико, Віл.	24 Н. по С., Івана
25 12 П	† Йосафата Свщмч.	Івана Мил., Ніля	Катерини
26 13 В	† Івана Золотоустого	† Івана Золотоустого	Конрада
27 14 С	Фил. ап. (Пилипівка)	Фил. ап. (Пилипівка)	Валеріяна
28 15 Ч	Гурія, Самсона	Гурія, Самсона	Крисцентія
29 16 П	† Матєя ап. і сванг.	† Матєя ап. і сванг.	Сатурніка
30 17 С	Григорія сп. чудотв.	Григорія сп. чудотв.	Андрея ап.

Перша кварта
7-го

Повня місяця
14-го

Остання кварта
21-го

Нів (молодик)
29-го

ЗАПИСКИ:

Історичний Календар

- 1.11.1918 Листопадовий зрив у Львові.
- 1.11.1944 Помер у Львові Митрополит Андрій Шептицький.
- 4.11.1872 Народився Богдан Лепкий.
- 4.11.1921 Другий Зимовий Похід отамана Юрка Тютюнника.
- 6.11.1811 Народився поет Маркіян Шашкевич.
- 6.11.1912 Помер Микола Лисенко, найславніший український музик і композитор.
- 7.11.1940 В Канаді постає "Комітет Українців Канади".
- 10.11.1708 Москалі здобули і зруйнували Батурин, тодішню столицю України.
- 14.11.1918 У Києві засновано Українську Академію Наук.
- 16.11.1863 Народилась письменниця Ольга Кобилянська.
- 21.11.1921 Розстріл 359 українських вояків під Базаром.
- 21.11.1943 Засновано в Канаді "Осередок Української Культури й Освіти".

ГРУДЕНЬ

DECEMBER

31 день

Стиль			Греко-католицькі	Православні	Латинські
н.	с.	Дні	Свята	Свята	Свята
1	18	Н	25 Н. по С., Плат. і Р.	25 Н. по С., Плат. і Р.	1 Н. Адв., Елігія
2	19	П	Авдія прор., Варл.	Авдія прор., Варл.	Бібіяни
3	20	В	Григорія, Прокла	Григорія, Прокла	Франца Ксав.
4	21	С	Введ. в храм Пр. Бог.	Введ. в храм Пр. Бог.	Варвари
5	22	Ч	Филимона еп.	Филимона ап.	Сави еп.
6	23	П	Амфілохія, Григ.	Амфілохія, Григ.	Николая Чудотв.
7	24	С	Катерини вмч.	Катерини вмч.	Амврозія
8	25	Н	26 Н. по С., Климента	26 Н. по С., Климента	2 Н. Адв., Ісекадія
9	26	П	Алипія Стовп. прп.	Алипія Стовп. прп.	Неп. Зач. Пр. Д. М.
10	27	В	Якова Перс. вмч.	Якова Перс. вмч.	ПДМ з Лорет
11	28	С	Стефана прпмч.	Стефана прпмч.	Дамазія
12	29	Ч	Парамона, Фільом.	Парамона, Фільом.	Александра
13	30	П	† Андрея Перв. ап.	† Андрея Перв. ап.	Лукії
14	1	С	Груд. Наума, Філяр.	Груд. Наума, Філяр.	Спіридона
15	2	Н	27 Н. по С., Ав. прор.	27 Н. по С., Ав. прор.	3 Н. Адв., Фортун.
16	3	П	Софонія, Теодула	Софонія, Теодула	Аделаїди
17	4	В	Варвари вмч.	Варвари вмч.	Лазаря
18	5	С	† Сави Освщ. прп.	† Сави Освщ. прп.	Граціяна
19	6	Ч	Николая Чудотворця	Николая Чудотворця	Немезія
20	7	П	Амврозія еп.	Амврозія еп.	Теофілія
21	8	С	Патапія прп.	Патапія прп.	Томи ап.
22	9	Н	28 Н. по С., Н. З. Пр. Б.	28 Н. по С., Н. З. Пр. Б.	4 Н. Адв., Зенона
23	10	П	Мини, Ермогена, Свг.	Мини, Ермогена, Свг.	Вікторії
24	11	В	Даниїла Стовп. прп.	Даниїла Стовп. прп.	Навеч. Різдва Хр.
25	12	С	Спіридіона прп.	Спіридіона прп.	Різдво Христове
26	13	Ч	† Евстратія, Евгенія	† Евстратія, Евгенія	Св. Стеф. прпмч.
27	14	П	Тирса, Левкія ммч.	Тирса, Левкія ммч.	Івана св.
28	15	С	Елевтерія свщмч.	Елевтерія свщмч.	Дітей уб. у Вифл.
29	16	Н	Н. Праотців, Ав. прор.	Н. Праотців, Ав. прор.	Н. по Р., Томи еп.
30	17	П	Даниїла прор.	Даниїла прор.	Давида
31	18	В	Севастіяна і ін. мч.	Севастіяна і ін. мч.	Сильвестра

Перша кварта
7-го

Повня місяця
14-го

Остання кварта
21-го

Нів (молодик)
28-го

ЗАПИСКИ:

Історичний Календар

- 4.12.1803 На Соловецьких островах помер Петро Кальнишевський, останній кошовий Запорозької Січі.
- 5.12.1878 Народився поет О. Олесь.
- 6.12.1919 Почався перший Зимовий Похід.
- 7.12.1936 Помер Василь Стефаник.
- 8.12.1868 Засновано у Львові Товариство "Просвіта".
- 12.12.1890 Народився полк. Андрій Мельник, Голова Проводу Українських Націоналістів.
- 16.12.1637 Бій козаків з поляками під Кумейками.
- 19.12.1240 Татарський хан Батий зруйнував Київ.
- 19.12.1918 Відновилась Українська Народня Республіка.
- 21.12.1764 Скасування панщини в Україні.
- 23.12.1932 Поляки повісили Біласа й Данилишина.
- 23.12.1873 У Львові засновано Наукове Т-во ім. Т. Шевченка.
- 29.12.1723 У Петропавловській в'язниці помер наказний гетьман Павло Полуботок.
- 31.12.1637 Смерть Павлюка, провідника козацького повстання.

СПИСОК СЛОВ'ЯНСЬКИХ ІМЕН

Богодар	9 листоп.	Збоїслав	28 червня
Богомир	13 січня	Здислав	29 січня
Богуслав	29 квітня	Здобислав	30 липня
	22 травня	Земислав	13 жовтня
Богухвал	18 березня	Зимовит	19 жовтня
Богдан	19 березня	Ігор	18 травня
Богданна	6 лютого	Ізяслав	6 липня
	17 липня	Казимир	4 березня
Богдар	27 травня	Казимира	21 серпня
Богумил	18 квітня	Квітослава	1 квітня
	5 листоп.	Красислав	17 квітня
Бойомир	6 січня	Любомир	1 травня
Божема	14 березня	Любомира	21 березня
Божеслава	31 травня		24 березня
Болеслав	22 липня		24 липня
	19 серпня	Любослав	12 квітня
Борис і Гліб	15 травня	Людомир	10 листоп.
	6 серпня	Людослав	30 листоп.
Бронислав	16 жовтня	Лютослав	26 жовтня
Бронислава	3 вересня	Мечислав	1 січня
Будислав	1 березня	Милослав	3 липня
Ванада	3 червня	Милош	25 січня
Вислав	7 червня	Мирослав	26 лютого
	9 грудня	Мирослава	26 липня
Витослав	22 січня	Мстислав	8 січня
Вірослав	27 лютого	Мстислава	9 березня
Властимир	23 жовтня	Олег	7 серпня
Войтіх	23 квітня	Ольга	24 липня
Володимир	16 січня	Остромир	4 серпня
	9 квітня	Пребислав	22 жовтня
	28 липня	Предислав	22 лютого
Володимира	9 січня	Перемислав	13 квітня
	11 серпня		30 жовтня
Володислав	3 квітня	Радивой	10 липня
	25 вересня	Радомир	28 січня
Володислава	13 грудня		16 листоп.
Всеволод	6 листоп.	Радослав	15 липня
В'ячеслав	15 червня	Ратимир	19 січня
	28 вересня	Ратислав	2 червня
Годислав	22 березня	Родослав	2 березня
Годимир	31 жовтня		8 квітня
Горислав	23 листоп.	Ростислав	17 січня
Гнівомир	8 лютого		4 вересня
Гримислав	12 жовтня	Славобій	25 лютого
Держислав	16 липня	Славомир	17 травня
Добромир	4 січня		5 листоп.
	5 червня	Славомира	5 лютого
Доброслав	10 січня		8 травня
Довгослав	18 червня		18 листоп.
Домослав	15 січня	Станимир	2 жовтня
Збігнев	17 березня	Судомир	2 квітня

Святополк	1 червня	Чеслав	20 липня
	25 вересня	Ядвига	15 жовтня
Святослав	7 січня	Яромир	11 квітня
Святош	12 березня		28 травня
Томир	27 листоп.	Ярополк	18 січня
Томира	24 травня	Ярослав	21 січня
Томислав	21 грудня		25 квітня

ДЕРЖАВНІ СВЯТА В ІНШИХ КРАЇНАХ

Австралія	26 січня	День Австралії
Англія	7 червня	День урод. корол. Єлисавети II.
Аргентина	25 травня	Травнева Революція, 1810
	9 червня	Деклярація Незалежності, 1816
Бельгія	21 липня	День Незалежності, 1831
Бразилія	7 вересня	День Незалежності, 1822
Гаїті	1 січня	День Незалежності, 1804
Голяндія	30 квітня	День уродин Королевої Юліяни
	5 травня	День Визволення, 1945
Греція	25 березня	День Незалежності, 1821
Данія	11 березня	День ур. Короля Фредерика IX.
Домініканська Республ.	27 лютого	День Незалежності, 1844
Індія	26 січня	День Республіки, 1950
Ірландія	17 березня	День св. Патрика
Італія	4 листопада	День Перемоги, 1918
Китай	17 лютого	Новий Рік
	10 жовтня	День Республіки, 1911
Куба	20 травня	День Незалежності, 1902
Мексико	16 вересня	День Незалежності, 1810
Нова Зеландія	26 вересня	День Домінії, 1907
Норвегія	17 травня	День Конституції, 1814
Пакістан	14 серпня	День Пакістану, 1947
Перу	28 липня	День Незалежності, 1821
Південна Африка	31 травня	День Унії, 1910
Польща	3 травня	Конституція 3 травня, 1791
	22 липня	День Визволення, 1944
СССР	7 листопада	Жовтнева Революція, 1917
	5 грудня	Сталінська Конституція, 1936
Туреччина	29 жовтня	День Республіки, 1923
Франція	14 липня	Збурення Бастилії, 1789
Чехословаччина	28 жовтня	День Незалежності, 1918
Чиле	18 вересня	День Незалежності, 1810
Швайцарія	1 серпня	Національне Свято
Швеція	6 червня	День Конституції, 1809
Югославія	29 листопада	Проголошення Нар. Республіки

“ПІД РІДНУ СТРИХУ ПРИХОДИ,
ПОПІД ЧУЖУЮ НЕ ХОДИ,
ВЗАЇМНА ПОМІЧ, НАШЕ СЛАВНЕ ТОВАРИСТВО,
ТАМ Є НАДІЯ І ЛЮБОВІ”

Асекуруйтесь у ВЗАЇМНІЙ ПОМОЧІ, НАЙБІЛЬШІЙ УКРАЇНСЬКІЙ УСТАНОВІ З ГОЛОВНИМ ОСІДКОМ У КАНАДІ

ВЗАЇМНА ПОМІЧ ДАЄ ВАМ НАЙШИРШИЙ ВИБІР
АСЕКУРАЦІЙНИХ ПЛЯНІВ:

- На ціле життя
- 20 літ життєва
- 30 літ життєва
- Платна в віці 65 літ
- 15 літ ендавмент
- 20 літ ендавмент
- Ендавмент в віці 65 літ

Крім цих є ще т. зв. Реченцеві Пляни,
розложені на 10 і 20 років та до віку 65.

ВЗАЇМНА ПОМІЧ має знамениті пляни для
дітей з бенефісом канцеляції вкладок (премій)
на випадок смерти батька.

Для старших членів ВЗАЇМНА ПОМІЧ

- має:
1. Бенефіс Хворих.
 2. Бенефіс Подвійного Відшкодування в разі смерти внаслідок нещасливого випадку.
 3. Канцеляцію вкладок (премій), коли член стане нездатним до праці.

**В асекураційних потребах приходіть під рідну стріху!
Вдавайтеся до ВЗАЇМНОЇ ПОМОЧІ:**

**UKRAINIAN FRATERNAL SOCIETY
of CANADA**

Р. О. Вох 3512, WINNIPEG 4, MANITOBA

Головна Канцелярія: BURROWS and McGREGOR, WINNIPEG.

**ВІДДІЛ
ОГОЛОШЕНЬ**

**A D V E R T I S I N G
S E C T I O N**

PATRONIZE BUSINESS, PROFESSIONAL AND OTHER FIRMS
AND ENTERPRISES WHO ADVERTISE THEIR ARTICLES AND
SERVICES IN THIS JUBILEE BOOK & ALMANAC OF THE
NEW PATHWAY.

УСІ МИ ПОВИННІ ПОЛАГОДЖУВАТИ СВОЇ ЗАКУ-
ПИ І ТОРГОВЕЛЬНІ СПРАВИ ЧЕРЕЗ ФІРМИ, ЯКІ
ОГОЛОШУЮТЬСЯ В АЛЬМАНАХУ-КАЛЕНДАРІ “НО-
ВОГО ШЛЯХУ” І ЗАВЖДИ НА НИХ ПОКЛИКУВАТИСЯ.

ЦІННИК ОГЛОШЕНЬ

1 СТОРІНКА	\$ 95.00
1/2 СТОРІНКИ	\$ 48.00
1/4 СТОРІНКИ	\$ 26.00
1/8 СТОРІНКИ	\$ 14.00
1/16 СТОРІНКИ	\$ 8.00
2-га СТОРІНКА ОБКЛАДИНКИ	\$180.00
3-тя СТОРІНКА ОБКЛАДИНКИ	\$160.00
4-та СТОРІНКА ОБКЛАДИНКИ В 3-х КРАСКАХ	\$340.00

ADVERTISING PRICE LIST

1 PAGE	\$ 95.00
1/2 PAGE	\$ 48.00
1/4 PAGE	\$ 26.00
1/8 PAGE	\$ 14.00
1/16 PAGE	\$ 8.00
COVER 2nd PAGE	\$180.00
COVER 3rd PAGE	\$160.00
COVER 4th PAGE IN 3 COLOURS	\$340.00

МОНТРЕАЛ І ОКОЛИЦІ

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

"BAZAAR"

BOOK & MUSIC STORE
3673 St. Lawrence Blvd.,
Montreal 18, Que.

ЯРОСЛАВ СЕРБИН

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
Ювілейний Привіт

LYCHACZ

LICENSED GROCER

6417 — 12th. Ave., Rosemount, Montreal

ВАСИЛЬ ЛИХАЧ

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
Ювілейний Привіт

MARY'S GROCERY

109 Rachel E. — Montreal, Que.

М. ОГОНОВСЬКА — Е. ОСТАП

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
Ювілейний Привіт

H. WEXLER, SONS and Company

3600 St. Lawrence Blvd.

Montreal 18, Que.

Щирі Побаження для "НОВОГО ШЛЯХУ"

у 25-ліття існування

EPICERIE VAL D'OR

Tel. HA. 5271 — Livraison Rapide
403 ONTARIO EST MONTREAL

ІЛІЯ ЛУК'ЯН

МОУА - FIRMA Co.

ПОВНЕ ДОМАШНЄ УСТАТКУВАННЯ

5

КРАМНИЦЬ

- ★ 1874 ST. CATHERINE ST. E.
- ★ 67 PRINCE ARTHUR EAST
- ★ 3762A ST. LAWRENCE BLVD.
- ★ 3717 BELAIR AVE. v. St. Michel
- ★ 5111 VERDUN AVE, VERDUN.

1874 St. Catherine St. E.

Tel. LA 2-1151

MONTREAL, QUE.

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

QUERBES PROVISIONS

BUCHER — GROCER and BEER

7604 Querbes — Tel. GR 4-3381

Montreal, Que.

СТЕПАН КОЗАР

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
Ювілейний Привіт

**SWEFTY'S
RESTAURANT**

3 Prince Arthur St. W. — Montreal, Que.

ІВАН ЯРУШ

Ювілятові "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

у 25-ліття існування

щирі побажання великих успіхів

від

Bernee Floral Co. Ltd.

GREEN HOUSES

Florist — Grower — Landscaper

285, 2nd Avenue
Ville LaSalle
PO. 6-2334

Nursery:
Blvd. Labelle, Ste-Rose, P. Q.
TEL. 2898

Власник ДМ. БЕРНИК

З НАГОДИ 25-ЛІТТЯ

БЕЗПЕРЕРИВНОЇ, ПОВНОЇ ПО-
СВЯТИ ПРАЦІ СЕРЕД УКРА-
ЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА —
НОВИХ ДОСЯГНЕНЬ І БАГАТО
УСПІХІВ ДЛЯ РЕДАКЦІЇ ТА АД-
МІНІСТРАЦІЇ “НОВОГО ШЛЯХУ”

б а ж а ю т ь

Е. ДОВГАНЬ, О. СЕНИК

т а

Я. ШКЛЯР, В П О С Н И К И

"Au Carabin Cafe"

1478 ST. CATHERINE E. — MONTREAL

Щирі Побаження для "НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття існування

SALON PIERRE de PARIS

1625 est. Belanger, Montreal, Que.

ПЕТРО ПАВЛІВСЬКИЙ

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

**MARCHE ST. REMI -
MARKET**

4894 Cazalais — Montreal, Que.

ВОЛОД. ЛЕВИЦЬКИЙ

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

GROCERY STORE

30 Prince Arthur W. — Tel. BE-0320

Montreal, Que.

О. КЛИВАК — В. ІЛЬЧИНА

Ювілятові "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

у 25-ліття існування

щирі побажання великих успіхів

від

Monte Carlo Cafe

42 Notre Dame East

Montreal

ЄВГЕН СОВЕНКО

Імпорт — Експорт — Гуртівня
БОТАНІЧНИХ СИРИХ ЛІКІВ — ЗАПРАВ —
ОЛІЙНИХ ЕСЕНЦІЙ

Покупці сухих Seneca Root на гуртову скалю
тільки

COMINSO (CANADA) LIMITED

351 Place Royale, Montreal 1, Que.

CANADA

Telephones: BE 4634
WE 1060

Cableaddress: SOCOMIND
Montreal

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
Ювілейний Привіт

**DOMINION MEAT
and GROCERY**

839 Dominion St. — Montreal, Que.

АНАСТАСІЯ БІЛИК

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

Kalyna - Bucher - Grocer

3779 St. Dominique St. — Montreal, Que.

СТЕПАН ЧАВАН

Ювілятові "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"
у 25-ліття існування
щирі побажання великих успіхів

від

J. SHTYM REG'D

WHOLESALE TOBACCO & CONFECTIONERY

WIIbank 3439

1971 Centre St.

MONTREAL, QUE.

Власник ТЕОДОР ШТИМ

Щирі Побажання для "НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття існування

ALOUETTE TAVERN

71 St. Catherine St. W.

Montreal, Que.

О. ЧАЙКІВСЬКИЙ — С. ДЄДІВ — А. ЧАЙКІВСЬКИЙ

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
Ювілейний Привіт

POLY'S SNACK BAR

1089 Giorard Ave. — Montreal, Que.

ІВАН ГЛІВЧУК

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
Ювілейний Привіт

HANDY STORE

3607 Clark St. — Montreal 18, Que.

БОНЦОН ІЛЛЯ

Українська Національна Кредитова Спілка в Монреалі

7 PRINCE ARTHUR STREET WEST,

PL. 1059

ПРИЙМАЄ ВКЛАДИ НА РАХУНОК
УДІЛІВ (ШЕРІВ) І ДЕПОЗИТІВ

Уділяє позички, персональні до \$4.000 і гіпотечні
до 3/5 міської оцінки будинків.

урядує: в ПОНЕДІЛОК, ВІВТОРОК, П'ЯТНИЦЮ І СУБОТУ ВІД
7—9 ГОД. ВЕЧОРА, А В СЕРЕДУ ВІД 3—5 ПОПОЛУДНІ

УПРАВА УНКС
в Монреалі

Ви не мусите у нас купити, але Вам оплатиться
переглянути у нас великий вибір

- МЕШКАЛЬНИХ ДОМІВ ● ПІДПРИЄМСТВ
- ФАРМІВ ● ПЛОЩ ПІД БУДОВУ, АБО НА СПЕКУЛЯЦІЮ.

Помагаємо Вам в одержанню моргеджів

АСЕКУРУЄМО від:

- ВОГНЮ ● СЛАБОСТИ Й ВИПАДКІВ ● НА ЖИТТЯ
- АВТОМОБІЛЕВА АСЕКУРАЦІЯ ● БИЗНЕСОВА —
СПІЛЬНИЦЬКА Й РІЗНІ РОДИ ІНШОЇ АСЕКУРАЦІЇ.

НАША ФІРМА ЧАРТЕРОВАНА У ПРОВІНЦІЇ
КВЕБЕК

ORBIT REALTY INCORPORATED

157 RACHEL ST. E.

—
MONTREAL, QUE.

TEL. PL. 4978

В л а с н и к и:

ГРИГОРІЙ ГИС

МИХАЙЛО ЛЕНЬКО

— СТЕПАН КУТНИЙ

Ювілятові "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

у 25-ліття існування

щирі побажання великих успіхів

від

Canasta Cafe Inc.

1230 ST. LAWRENCE BLVD.

MONTREAL.

Tel. UN 1-2909

Я. Ковальський

Т. Пархін

Д. Мандзя

Д. Попадинець

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

MADAY'S GROCERY

3332 Belanger — Montreal, Que.

ВАСИЛЬ МАДАЙ

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

Park Provisions Reg'd

6670 — 28 Ave., Rosemount

Tel. RA 2-4372 — Montreal, Que.

МИКОЛА ПЕТРАШКО

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

ANDREW'S MARKET

1796 Centre St. — Montreal, Que.

Tel. WI. 1328

АНДРІЙ БІЛИЙ

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
широ вітаємо його Управу,
Редакцію, працівників
і всіх передплатників —

Родина

ПЕТРА ЮСЬКОВА

ВАЛ Д'ОР, КВЕБЕК

З НАГОДИ 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

бажаю ще більшого розвитку

Maurice Caouette

МЕНОР МІСТА РУАН

Maire - Cite de Rouyn, Que.

Щирі Побаження для "НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття існування

ш л е

Посол провінціального Парляменту
з міста Руан й околиці

EDGAR TURPIN

104 Rheacume Est.

Tel. 2480

ROUYN, QUE.

ТОРОНТО Й ОКОЛИЦІ

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"
Тел. Офісу: EM 3-1994
JOHN YAREMKO, Q.C., B.A., M.L.A.
ІВАН ЯРЕМКО — Адвокат
405 Temple Bldg., 62 Richmond St. W.
TORONTO, ONT. (Cor. Bay)

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"
БОГДАН ДНІПРО, А. Б.
АДВОКАТ І НОТАР
696 Yonge St. Suite 201
Toronto, Ont. Tel. WA - 3-1001

З нагоди 25-літнього Ювілею "НОВОГО ШЛЯХУ" Українська (Торонто) Кредитова Спілка

б а ж а є

Дирекції і всім співробітникам Видавництва кріпкого здоров'я, витривалості і сильної віри в справу проповідану на протязу 25 літ.

Щасти Вам Боже!

В. Ситник, голова. **д-р І. Василенко, секретар.**

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
Ювілейний Привіт

Acadian House

1795 Danforth Ave. — Phone RI. 6161

Toronto — Ontario

ІВАН ДЯКІВ, власник

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
Ювілейний Привіт

Beaver Bread

УКРАЇНСЬКА ПЕКАРНЯ

103 Lightbourne Ave. — Tel. LE 5-7445

Toronto — Ontario

Щирі Побажання для "НОВОГО ШЛЯХУ"

у 25-ліття існування

ALGONQUIN TAVERN

Willowdale, Ont.

АНДРІЙ ЗАЯЦЬ — ВАСИЛЬ ЗАРАСКА

З нагоди 25-літнього Ювілею Вашого цінного часопису

“ Н О В И Й Ш Л Я Х ”

найкращих успіхів і Божого Благословення в дуже від-
повідальній праці для добра українського суспільства
і нашої Церкви

б а ж а є

за парохію Матери Божої Неустаючої Помочі
276 Бетирст Ст., Торонто
о. кан. ПЕТРО КАМЕНЕЦЬКИЙ

Ювілейний Привіт “НОВОМУ ШЛЯХОВІ”

CRYSTAL BARBER SHOP

703 Queen St. West — Toronto, Ont.

ІВАН ВАЩУК, власник
Tel. EM 4-4097

Ювілейний Привіт “НОВОМУ ШЛЯХОВІ”
Українські страви дешево дістанете
у ресторані

ОДЕСА

ОБСЛУГА ШВИДКА І СОЛІДНА
512 Queen St. — Toronto, Ont.

Ювілейний Привіт
“НОВОМУ ШЛЯХОВІ”

BLOOR GRILL

1051 A. Bloor St. W. — Toronto, Ont.

А. РОСНМУРСКИЙ

Ювілейний Привіт “НОВОМУ ШЛЯХОВІ”
Все свіже, смачне і дешеве укр. страви
дістанете щоденно у “ВІКТОРІЯ ГРИЛ”

“VICTORIA GRILL”

612 Queen St. W. — Toronto, Ont.
Власники: П. і В. НАУМЧУК

Ювілейний Привіт
у 25-ліття “НОВОГО ШЛЯХУ”

CLIFTON HOTEL

298 Queen St. W., corner Soho St.

Tel. EM 3-9520 — Toronto, Ont.

Пересилає привіт та побажання

Phone: LE 2-8932

УКРАЇНСЬКИЙ БОУЛІНГ ЕЛІ LAKESIDE BOWLING ACADEMY

36 Modern Bowling Alleys available
for League or Open Bowling

1499 Queen St. West — Toronto, Ont.

Щири Побажання для “НОВОГО ШЛЯХУ”

у 25-ліття існування

Toronto Refrigeration Fixture Company

S. KOWAL

937 Queen St. W.

EM 4-5461

Toronto, Ont.

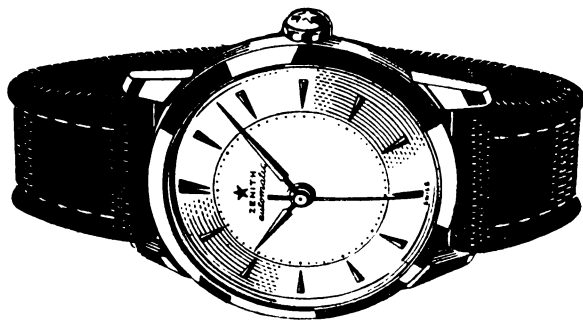
ПОБАЖАННЯ

від

GRANITE JEWELLERY LTD.

TORONTO, ONTARIO

**ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ЮВЕЛІРНА ГРУП
ТІВНЯ У КАНАДІ І ВИКЛЮЧНЕ ПРЕД-
СТАВНИЦТВО НА ГОДИННИКИ МАРОК**

**ALPINA
DOXA
ZENITH
ZILA**

**ЯКІ МОЖНА НАБУТИ У ВСІХ ЛІПШИХ
ЮВЕЛІРНИХ КРАМНИЦЯХ У ВСІЙ КАНАДІ**

ALPHA FURNITURE CO.

Одинока українська крамниця меблів і домашнього
устаткування на Queen St. West Toronto, Ontario.

735 QUEEN ST. WEST, TORONTO, ONT. EM 3-9637

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
Ювілейний Привіт

S. КРЕПАКЕВИЧ, LL.B.

Адвокат, Повновласник, Нотар

Imperial Bank Chambers

179 Bathurst St. — Toronto 2B, Ontario

Phone EMpire 3-4448

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
Ювілейний Привіт

New Strathcona Hotel

80 York St. — Toronto, Ont.

Власники:

С. ПАВЛОК — Й. ЯНУШ

Ювілятові "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

у 25-ліття існування

щирі побажання великих успіхів

від

YARMEY CLINIC

314 Bathurst Street

TORONTO

— Директор —

Д-р ВАСИЛЬ ЯРЕМЧИ

Щирі Побаження для "НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття існування

АСЕКУРАЦІЯ ВСІХ РОДИВ

Y. ONYSCHUK & Co. Limited

INSURANCE — REAL ESTATE — MORTGAGES

333 Roncesvalles Ave. TORONTO 3, ONT. Tel. LE 4-4241

Найбільша українська асекураційна агенція провінції Онтаріо.

З 25-літтям Видавництва "Новий
Шлях" складає щирі побаження
успішного дальшого розвитку

Український Відділ
ч. 360
КАНАДІЙСЬКОГО ЛЕГІОНУ
ТОРОНТО

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
щирі побаження пересилає:
перший рілестейтор в Торонті

МИХАЙЛО БОЙКАЧ
REALTOR

Mortgages Arranged, Farm & City
Properties

1066 Dundas St. W. — LE 3-7172

Toronto — Ontario

Ювілятові "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

у 25-ліття існування

щирі побаження великих успіхів

ВІД

MODERN
MOTOR'S

2467 EGLINTON E. — TORONTO, ONT. — AM. 7-4681

¼ MILE EAST OF KENNEDY ROAD

Authorized Chrysler, Plymouth, Imperial & Fargo Dealers

Canada's Largest Indoor and Outdoor Showplace

Власник Р. СТУПАРИК

Щирі Побажання для "НОВОГО ШЛЯХУ"

ПЕРША УКРАЇНСЬКА ФАБРИКА ФАРБ В ТОРОНТІ, ОНТ.

Industrial Coating Company

Mfg. of Lacquers, Varnishes, Enamels and Paints.

Виробляємо всі роди фарб ● Продаємо по уміркованих цінах ● В Торонті і околиці доставляємо до дому ● На провінцію висилаємо "Експрес".

T. M. BOYER

Res. PL. 5-4382

TORONTO

838 - 840 EASTERN AVENUE

НА. 3834

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

Ювілейний Привіт

D. STOKAL, B.A.

АДВОКАТ і НОТАР

Заступає в справах цивільних
і карних

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ:

21 Dundas Square - Toronto - Suite 815

Phone: EM 6-1681-2

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

Ювілейний Привіт

Duke of Connaught Hotel

458 - 460 Queen St. W. — Toronto, Ont.

Phone: EM. 6-0288

Modern Hotel

European Plan

Appointments

\$3.00 per day and up

Ювілятові "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

у 25-ліття існування

щирі побажання великих успіхів

від

WEST HILL HOTEL

WEST HILL, ONT.

Власники: **Іван, Анна Махіброди і син Михайло**

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
Ювілейний Привіт

W. N. BODDY, F.I.A.

PUBLIC ACCOUNTANT

696 Yonge St. — Toronto, Ont.

WA - 3-1809

WA - 4-6781

Res.: LE 1-2597

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
Ювілейний Привіт

**Royce Radio & Furniture
Co.**

1529 Dupont St. — Toronto, Ont.

Власники:

ПЕЛАГІЯ і ЛЕВ ДОПТИ

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
Ювілейний Привіт

KUSHNIR'S Jewellers

ALL LEADING MAKES OF WATCHES

529 Queen St. West — Toronto, Ont.

Phone EM. 6-1384

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
Ювілейний Привіт

BUCHER & GROCERY

809 Queen St. W. — Toronto, Ont.

Власник — **ІВАН ПАВИЧ**

Ювілятові "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

у 25-ліття існування

щирі побажання великих успіхів

від

J. J. ELLIS REAL ESTATE LTD.

1072 Bloor St. W. — Toronto, Ont. — Ph.: LE 1-2471 — 7131

Власник **J. J. Ellis (Іван Ілащук)**

*Do Your Thirst
A King-Size Favor
Taste That Natural
Orange Flavor*

**ORANGE
Crush**

The ONLY soft drink
recommended by

З ПРИВИТОМ

YORK PACKING Co. Ltd.

104 Trowell St. — RO 2-8251
TORONTO, ONT.

Власник **ІВАН КУРОСАД**

Увага, Українці м. Торонто!

Маємо честь повідомити Вас про отворення першої української робітні меблів і хатнього уладження під назвою:

Alexson's

UPHOLSTERING & FURNITURE STORE

2591 DUNDAS ST. W. — TORONTO
(at HumberSide)

Bus. RO 2-1843 Res. OL 2269

НАША СПЕЦІАЛЬНІСТЬ :

робимо на замовлення "честерфілди" (Chesterfields),
"давенпорти" (Davenport) і поодинокі крісла (Odd
Chairs).

РІВНОЖ ПОКРИВАЄМО КАНАПИ І ХРОМОВІ 'СЕТИ'
(Recovering)

Власник: ІВАН ОЛЕКСІВ

Купуйте по дешевій ціні новозбудовані модерні дома в будівельній фірмі

MADISON CO. LTD.

92 Admiral Rd.

— TORONTO, ONT.

— WA 2-6380

T. ПРОКОПІВ

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

**А Р К А
К Н И Г А Р Н Я**

575 Queen St. W. — Phone EM. 6-7061
Toronto, Ont.

Пересилаємо "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"
щирі побажання

SUPERIOR SAUSAGE CO.

1 Montrose Ave. — Phone LE 1-8422
Toronto, Ont.

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
Ювілейний Привіт

P. K. Philip's Plumbing

Направа — Зміни — Випадкова на-
права — Чищення заднених рур

3 Ellsworth Ave. — Toronto, Ont.

П. КОРЕНИЦЬКИЙ, власник

Phone: LE. 3-5292

Гратулюємо "Новому Шляхові"
з нагоди 25-літнього Ювілею

ALDSWORTH CLEANERS

36 Athol St. East — Phone RA 5-1812

Oshawa, Ont.

власники:

**ОЛЕКСА І АМБРОЗІЙ
ШЕСТОВСЬКІ**

THE

BANK OF MONTREAL

Висловлюємо найщиріші побажання

ДЛЯ

"НОВОГО ШЛЯХУ"

з нагоди

25-літнього Ювілею

його існування в Канаді

СПІВПРАЦЮЄ З КАНАДІЙЦЯМИ В КОЖНІЙ ДІЛЯНЦІ ЖИТТЯ ВІД 1817

ЧОЛОВІЧИ
ЖІНОЧІ І
ДИТЯЧІ
УБРАННЯ

Е. Душинська

552 QUEEN ST. W. TORONTO. ONT. TEL.: EM. 4-4726

ВИНДСОР, ОКОЛИЦІ
І НІЯГАРСЬКИЙ ПІВОСТРІВ

Щирі Побаження для "НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття існування

Walker Rd. Market

3819 Walker Rd.,

Windsor, Ont.

Власник
МИКОЛА ВІВЧАРУК

Щирі Побажання для "НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття існування

CHIPPAWA HOUSE

3404 Bloomfield Rd.

Windsor, Ont.

Власник
НИКОЛАЙ НИКОН

ЩАСЛИВОГО ПОВОДЖЕННЯ
з приводу 25-ліття

бажає

СТЕПАН ФЕШАНИЧ

ВИНДСОР, ОНТ.

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

LIDO TAVERN

3883 Sandwich St. W. — Windsor, Ont.

Власник

ІВАН ГОРІШНИЙ

Дальшого щасливого розвитку

бажає

Rex Tavern

1118 DROUILLARD RD.

WINDSOR, ONT.

Власник **МИХАЙЛО ЛИСИЙ**

Щирі Побажання для "НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття існування

Wellington Tavern (Windsor) Ltd.

WINDSOR, ONTARIO

В л а с н и к и
Г Р И Г О Р І Й і І В А Н П Е Л Е Х

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

пересилають

**АНДРІЙ і СТЕПАНІЯ
ГРЕНЮК**

WINDSOR, ONTARIO

З нагоди 25-ліття
"НОВОГО ШЛЯХУ"

бажаю йому ще більшого
розвитку

Н. СЕМЕНЮК

204 Richmond St. — Amherstburg, Ont.

З нагоди 25-ліття
націоналістичної діяльності "Нового Шляху"

засилають щирий привіт

Wyandotte Hotel

892 WYANDOTTE ST. E.

WINDSOR, ONTARIO

В л а с н и к и

Василь і Юліян Поповичі

Николай Гураль

Щирі Побажання для "НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття існування

GRIGG HOTEL

Richmond St.,

London, Ont.

В л а с н и к и
С. МИХАЛОВСЬКИЙ, І. КАЛИН, Г. САВЮК

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

Dr. J. Z. Czerevko
& Dr. G. Lewitzky

Tel. 659

— Virgil, Ont.

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

Fruit Farm

NIAGARA ON THE LAKE, ONT.

Власник — ВАСИЛЬ БУСЬКО

Всього найкращого з нагоди 25-ліття

"НОВОГО ШЛЯХУ"

б а ж а ю т ь

АННА і ОЛЕКСА ТЯЖКИЙ з РОДИНОЮ

Amherstburg, Ont.

Phone: b. RD-6-4161

r. RD-6-3375

Щирі Побажання для "НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття існування

"HOLLYWOOD DRIVE-IN"

1637 Woodland Blvd., Niagara Falls, Ont.

Власник М. БУГАЙСЬКИЙ

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

Bellevue Public House

NIAGARA FALLS, ONT.

Власник — М. ЧЕВЕРДА

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
Ювілейний Привіт

PETER PAN MOTEL

Lundy's Lane — Phone EL. 4-0921
Niagara Falls, Ont.

ПЕТРО САМЕЦЬ, власник

Панна СТЕПАНІЯ САМЕЦЬ —
управитель

Щирі Побажання для "НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття існування

AMHERST HOTEL

Amherstburg, Ontario

Власники

АНДРІЙ МАСНИЙ і сини ПАВЛО Й СТЕФАН

Щирі Побажання для "НОВОГО ШЛЯХУ"

у 25-ліття існування

Григорій ТАРАСЮК

Cameron Falls, Ont.

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

Родина ГРИНЕВИЧ

KINGSVILLE, ONT.

Ювілейний Привіт
"НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

Родина Ф. БЕНЮК

R. R. # 1 — Leamington, Ont.

Ювілейний Привіт
"НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

АРСЕН ГЛАДЧУК

304 Murray St. — Amherstburg, Ont.

Щирі Побажання для "НОВОГО ШЛЯХУ"

у 25-ліття існування

Niagara Hotel

Cor. Victoria Ave. and Centre St.

NIAGARA FALLS, ONT.

Власники: МИРОН і САНДРА БРУК

Г Е М И Л Т О Н І О К О Л И Ц І

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

Ювілейний Привіт

Д-р Н. СКАБ

ДЕНТИСТ

3 Barnesdale Ave. S. — Hamilton, Ont.

Ювілейний Привіт

у 25 ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

Д-р В. Е. ПОЛОС

ДЕНТИСТ

272 Kenilworth Ave. N., Hamilton, Ont.

Ювілейний Привіт у 25-ліття "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

MONARCH PRINTING and LITHOGRAPHING

715 Barton St. E.

—
ВІЛІЯМ СТАСЮК

Hamilton, Ont.

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

**MASTER CLEANERS
and DYERS**

472 Beach Rd. — Hamilton, Ont.

Власник — ПЕТРО ІВАНЕЦЬ

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
Ювілейний Привіт

BRITANNIA HOUSE

672 Barton St. E. — Hamilton, Ont.

Власники

БОЙКО — ДЖУЛИНСЬКИЙ

Щирі Побаження для "НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття існування

PICCADILLY HOUSE

1038 Barton St.,

Hamilton, Ont.

В л а с н и к П А В Л О С Е Н С О Н

ДОБРОГО ПОВОДЖЕННЯ!

Lena's Beauty Shop

1664 Barton St. E. — Hamilton, Ont.

ДМИТРО ПАВЧУК З РОДИНОЮ

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

**МИКОЛА й ПАРАНЯ
БЛАЖЕНКИ**

1151 Beach Blvd. — Hamilton, Ont.

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

бажаю успіху!

Coronation Jewellery

727 Barton St. E.,

Hamilton, Ont.

В л а с н и к Г. ГОРОДИН

Щирі Побажання для "НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття існування

PARK HOTEL

476 King St. W.,

Hamilton, Ont.

В л а с н и к и

АЛФРЕД СЕМЕНЮК і МОРИС РОШКО

БАЖАЮ УСПІХУ!

МИХАЙЛО ЛИПКА

АДВОКАТ

775 Barton St. E. — Hamilton, Ont.

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
Ювілейний Привіт

**Hartleys Authorized Nash -
Austin Dealer**

HARRY KOWAL

302 Queenston Rd. — Hamilton, Ont.

Phon es :

Sales LI 4-1825 — Service LI 4-2637

Ювілятові "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"
у 25-ліття існування
щирі побажання великих успіхів

ВІД

Waverly House

632 BARTON ST. E.

HAMILTON, ONT

В л а с н и к

Василь Кісінь

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

GEORGE I. HAWKINS

SHELL SERVICE STA.

King at Sherman — Hamilton, Ont.

Ювілейний Привіт
"НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

THERESA'S VARIETY STORE

973 King St. E. — Hamilton, Ont.

П. СТАСИШИН

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
Ювілейний Привіт

FRUIT FARM

ST. DAVIS, ONTARIO

Власник

АННА ФЕДОРКОВ

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

Royal Studio Photographs'

724 Barton St. E. — Hamilton, Ont.

Власник

ІВАН НЕСТОП

Щасливого поводження!

Mitchell General Contractors (Hamilton)
LTD.

210 Kenilworth Ave. S.

МИХАЙЛО ЮЗВЕНКО

ЧИ ЗНАЄТЕ, ЩО —

У ЗДА друкується 11,200 газет і журналів, себто більше ніж у будь-котрій іншій країні, пропорційно до населення...

На кожних десять швайцарців один є годинником і швайцарські годинники є дотепер найліпшими в світі...

Будова воєнного корабля-літаконосця, що має 60 тисяч тонн містоти, коштує понад 230 мільйонів доларів...

В Індії є найменше лікарів, один лікар там припадає на кожних дев'ять тисяч мешканців...

ЗДА мають найбільше людських жертв автових катастроф, бо щорічно вмирає там у таких катастрофах 36,000 людей...

Пересічний гелікоптер може нести на собі понад десять тисяч тонн ваги...

СОДБУРИ І ОКОЛИЦІ

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХУ"

CHRISTAKOS JAMES GROCER

94 Durham S.
SUDBURY, ONT.

H. SCHINDLER MEATS

186 Louis St. — OS 5-8043
SUDBURY, ONT.

В И Р І Б Н И К И
ТУРІНГСЬКОЇ КОВБАСИ — НІМЕЦЬКИХ
КОВБАС
та інших м'ясних виробів.

Щирі Побаження для "НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття існування

DAVEY FUELS

177 Kathleen St. SUDBURY, ONT. OS 5-5647

олива опалова — вугілля — дрова

НОВІ, НИЗЬКІ ЦІНИ ВУГІЛЛЯ
ОБСЛУГА ПЕЧЕЙ НА ОЛИВУ

24 години на добу.

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

O. J. Godin

АДВОКАТ

4 DURHAM N. — SUDBURY, ONTARIO

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

J. Birmingham

263 Victoria St. — Phone OS 5-7177

Sudbury, Ontario

ВИРІБ і НАПРАВА МЕБЛІВ

CHARLES BELL REAL ESTATE

SUDBURY, ONT.

PHONE OS 33631

Коли купуєте або продаєте хату,
крамницю і т. п., заходіть до нас.

Ми говоримо по українськи

Точна і скоро обслуга.

W. S. BILL BEATON AGENCY

LYALL BEATON

ЗАГАЛЬНА АСЕКУРАЦІЯ І РІЛЕСТЕЙТ
18 Durham St. N. — Phone O.S. 56441
Sudbury, Ontario

Телефонуйте у своїй рідній мові
СКОРА ОБСЛУГА

DE LUXE TAXI

OSborne 5-6495

SOKOLOWSKI BROS.

68 Elm St. E. — Sudbury, Ont.

MELODY MUSIC STORE

45 Durham St. S. — Sudbury, Ont.

МАЄМО УКРАЇНСЬКІ РЕКОРДИ

Купуйте в нас музичні інструменти
і рекорди.

PROM MUSIC STORE

36 Elgin St. N. — Sudbury, Ont.

Щирі Побажання для "НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття існування

J. T. PAQUETTE & SONS

84 Durham St. SUDBURY — ONTARIO Phone OS 5-6641

НАИБІЛЬША СОДБУРСЬКА КРАМНИЦЯ
ЧОЛОВІЧОЇ ОДЕЖИ И ВЗУТТЯ

Спеціалність:

Сорочки Тук, Багаж Мекбравна, всяке взуття.

— Півготові, роблені до міри убрання. —

LAWRENCE BROS.

Bus. Ph. OS 5-8192 — Res. Ph. OS 3-1711

60 Lisgar Street — Sudbury, Ontario

Солідна Послуга

ПЛОМБІНГ і ОГРІВАННЯ

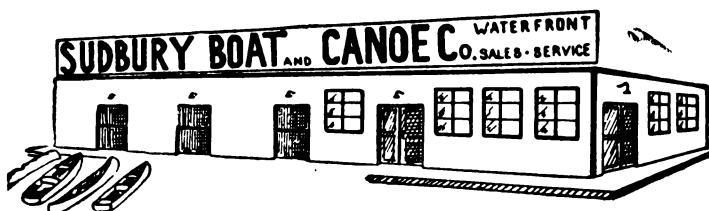
Шапа відчинена в день і вночі

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

SCHWARTZ SILKS & WOOLENS

28 Elgin N. — Phone OS 5-8651

SUDBURY, ONTARIO

ЧОВНИ — ЦЕ НАШ БИЗНЕС, а не побічне діло.
ПОСТАЧАННЯ ЧОВНІВ ТА ВСІХ ІНШИХ РЕЧЕЙ У ЗВ'ЯЗКУ З НИМИ.
МОТОРИ ДЖАНСОНА, ПОВНЕ ТУРИСТИЧНЕ ВІЕКВІПУВАННЯ.
ALLAN CHALMERS Ramsay Lake, Sudbury Phone OS - 55555

ГАРАНТІЯ НА ЦІЛЕ ЖИТТЯ

Кличте телефонічно

Pfaff Sewing Centre of Sudbury

147 Notre Dame

SUDBURY, ONT.

Tel. OS 4-4812

MODERN HARDWARE

70 Borgia St. — Phone 5-8190

Sudbury, Ontario

СТОЛОВА ПОСУДА — ХАТНІ
ЗНАРЯДИ — ФАРБИ

Всі наші товари знаменитої
якості.

HELVI'S FLOWER HOUSE

“ЦВІТИ НА ВСЯКІ ОКАЗИЇ”

Весільні — Похоронні

146 Cedar St. — Phone OS 5-5251

Sudbury, Ontario

Спішіть
ПО
НОВИЙ

Sunbeam Bread

ЦЕ СКРІПЛЮЄ
ЕНЕРГІЮ

НАЙСКОРШИЙ ПРОДАЖ ХЛІБА

WESTON BAKERIES LIMITED

98 Edmund St.

Sudbury, Ont.

КУПУЙТЕ, ЩО ВАМ ПОТРІБНО
ДО БУДОВИ У

**HILL - CLARK - FRANCIS
LIMITED**

"Where Better Home Planning Begins"

68 Lorne St. — Phone OS 4-4291

Sudbury, Ont.

**Stanley R. Brunton
AND COMPANY**

CHARTERED ACCOUNTANTS

S. R. Brunton, C.A.
G. E. Browning, B. Comm., C.A.
E. K. Brunton, C.A.

101 Durham St. S. — Phone OS 5-8375

Sudbury, Ontario

Stanley R. Brunton Licensed Trustee
Under The Bankruptcy Act

Пощо викидати старі меблі??

ЩАДІТЬ ГРОШІ

Дайте свій Старий Честерфілд розібрати, наново зрепарувати каркас, зміцнити і весь переробити. На домагання звертаємо ваше старе покриття.

КОМПЛЕТИ ЧЕСТЕРФІЛД

★ ПЕРЕРОВЛЯЄМО

★ НАПРАВЛЯЄМО

★ МОДЕРНІЗУЄМО

★ ПОКРИВАЄМО

NU-WAY UPHOLSTERING COMPANY

50 Elgin St. S.

SUDBURY, ONT.

Phone 5-7280

PFEIFHOFER — властитель

Вся наша робота гарантована — Безплатний кошторис

УВАГА!

УВАГА!

МАЄМО РІЗНОГО РОДУ РЕ-
МІНЬ НА ПРОДАЖ. ДУЖЕ
ДЕШЕВО.

РОБИМО НОВІ І НАПРАВ-
ЛЯЄМО СТАРІ ЧЕРЕВИКИ
І ЧОБОТИ.

Говоримо по українськи.

Double "J" Shoes

48 BORGIA ST.

SUDBURY, ONT.

MENSOUR FURNITURE

27 Lisgar St. — Phone O.S. 38484
 Sudbury, Ontario
 НАШІ МЕБЛІ ДОБРОЇ ЯКОСТІ.
 УМІРКОВАНІ ЦІНИ.
 ДАЄМО НА СПЛАТУ.

SINGER SEWING MACHINE Co.

11 Frood Rd. — Phone OS 4-0793
 Sudbury, Ontario
 Represented by
 A. OBONSAWIN, Mgr.

Бажаємо "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"
 ще більшого поступу

STANDARD DAIRY LTD.

260 Victoria — Phone 55619
 SUDBURY, ONT.

RITARI AGENCIES, LTD.

Для Ваших асекураційних потреб
 телефонуйте OS 5-5885

Insurance & Travel

7 Cedar Street — Sudbury, Ont.
 "НАША ЦІЛЬ — ОХОРОНА ВАС"

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

бажаємо йому ще більшого поступу на будуче.

Sudbury Construction & Machinery Co. Ltd.

149 Lorne St. S.

Phone OS 57571

JOURNAL PRINTING CO.

9 Beech E. — Tel. 37127
 Sudbury, Ont.

ВИКОНУЄМО РІЗНІ ДРУКАРСЬКІ
 РОБОТИ.

BURMAN

IMPORT JEWELLERS

"Where you buy Quality for Less"

198 Elgin St. S. — Tel. OS 3-2101

Sudbury, Ontario

Наша спеціальність — робити нові
 і направляти старі годинники.

НАЙЛІПШИЙ НАПИТОК

це

Кока-Кола

Nickel City Beverages Ltd.

294 ELM ST. E.

SUDBURY, ONT.

З нагоди 25-ліття
бажаємо якнайбільшого розвитку
"НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

**A. LAFRANCE & SONS
LTD.**

MANUFACTURING FURRIERS

8 Durham St. N. — Sudbury, Ontario

Споживайте наші м'ясні вироби

- ДОБРЕ СПЕЧЕНІ
- ЧИСТОТА
- СМАЧНІ

**Faulkner's No-Shrink
Sausage**

DILL, ONTARIO

Вітаємо "НОВИЙ ШЛЯХ"
з Ювілеєм

**EDWARDS
Sudbury Limited**

69 Elm St. West — Phone OS 3-9521

Automotive Division — 45 Elm St. W.

Chelmsford, Ont.

Привіт із нагоди Ювілею!

**Tommy WHITESIDE
& Sons Limited**

- IMPERIAL OIL PRODUCTS ●

1 Coniston Road — Dial OS 3-0351

Sudbury, Ont.

НАРПОСТУПОВИША СТАНЦІЯ АВ-
ТОВОЇ ПОСЛУГИ В ПІВНІЧНОМУ
ОНТАРІО.

Ювілейний Привіт
"НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

від

**SUDBURY BREWING & MALTING
CO., LTD.**

Phone OS 5-7561

Sudbury, Ontario

Частування для цілої родини!

НОВИЙ "КІНГ САІЗ"

ORANGE CRUSH

Вироблений з смачних дозрілих на деревах помаранч Валенція
Плашкований і Доставлюваний

Westinghouse Dealers Timken Oil Heating

T. & L. ELECTRIC LIMITED

ЕЛЕКТРИЧНІ КОНТРАКТОРИ

Store 63 Elgin St. N. — Telephone 40791
Sudbury, Ont.

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

VALIN & VALIN

BARRISTERS (АДВОКАТИ)

105 Durham St. S. — Sudbury, Ont.
Phone 3-3655

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

GUIMOND PETER

PHOTOGRAPHER

375 Lafore St. — Sudbury, Ont.
Робимо різного роду фотографії

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

CINOTTI & SON GROCERY

300 — Sudbury Rd. — Copper Cliff
Phone M.U. 22630

Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"
у 25-ліття!

RUBBER STAMPS

MADE IN SUDBURY

by

Acme Printers Ltd.

90 Elm St. E. — Telephone OS 5-7073

Ювілейний Привіт
"НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

SUNSHINE CLEANERS

Чистимо й прасуємо чоловічі і жіночі убрання по низькій ціні.

3-3657 — Телефонуйте — 3-3657

351 Elm St. W. — Sudbury, Ont.

З нагоди 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
ще більшого успіху бажає

**УКРАЇНСЬКА КООПЕРАТИВА
В СОДБУРИ**

320 FROOD ROAD

SUDBURY, ONT.

ГРОСЕТЕРІЯ І М'ЯСНІ ВИРОБИ

СКОРА І ЧЕМНА ОБСЛУГА

Телефон OS 4-1993

With the Compliments of

Interlake Tissue Mills

Co. Limited

330 BAY ST.
862 Bourke St.

TORONTO
North Bay, Ont.

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ" Ювілейний Привіт
від

EVANS LUMBER and BUILDERS SUPPLY LTD.

"ВСЕ ДЛЯ БУДІВЕЛЬНИКІВ"

128 PINE STREET — 61 YEARS OF SERVICE — SUDBURY, ONTARIO

Привіт

від

**GODDARD APPLIANCE
CENTER LTD.**

2 КРАМНИЦІ

693 Lorne — 118 Durham
Sudbury, Ont.

Northern

Sanitary Services Ltd.

Пощо купувати, коли ми постачаємо
ЛЬНЯНІ МАТЕРІЯЛИ — УНІФОРМИ
-- РОБОЧІ ШТАНИ -- ПЛАЩІ

DON CURRIE

391 Tedman Ave. — Phone OS 3-6525
Sudbury, Ont.

КОЛИ ВАМ ПОТРІБНО УБРАННЯ ТО ЗАХОДІТЬ ДО
"В СЕРЦІ МІСТА"

Seymour's Men's Wear Limited

"WHERE CLOTHES MUST FIT"

Pir Elm and Durham Sts. — Sudbury, Ontario — Phone OS. 33761
Даємо на сплати — Звертайтеся в українській мові до С. ЦЬОТКИ.

**ЦИВІЛЬНА ОБОРОНА
ПОТРЕБУЄ ВАС!**

ЗАПИСУЙТЕСЬ ТЕПЕР НА
ОДИН ІЗ ЧИСЛЕННИХ
ЦІКАВИХ КУРСІВ!

- Добродійність
- Здоров'я
- Сторожа
- Рятування
- Пожежі
- Комунікації
- Нагляд

ЗНАЙТЕ, ЩО РОБИТИ
У ВСЬКОМУ НАГЛОМУ
ВИПАДКУ!

**SUDBURY & DISTRICT
CIVIL DEFENCE**

ARENA BLDG.

OS 3-5074

OS 3-3728

Щирі Побажання
для

"НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття існування

ВСЕ,

ЩО ВАМ ПОТРІБНО ДО БУ-
ДОВИ АБО НАПРАВИ ДОМУ

КУПУЙТЕ

В Л Я Б Е Р Ж А

**LABERGE
LUMBER**

124 Louis Street at Notre Dame

Phone OS 5-8331

★ FREE PARKING ★

SUDBURY, ONT.

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
Ювілейний Привіт
ш л е

CO-OPERATIVE DAIRY

ДИРЕКЦІЯ — УПРАВИТЕЛЬ —
ПЕРСОНАЛ

231 Spruce St. — Phone OS 5-9485

Sudbury, Ontario

Бажаємо ще кращого поступу
"НОВОМУ ШЛЯХОВІ" з нагоди
25-ліття

LOCAL BUS LINES LTD.

99 Durham St. S. — Phone O.S. 56457

SUDBURY, ONT.

Вітаємо "НОВИЙ ШЛЯХ"
з його Срібним Ювілеєм!

**Banque Canadienne
Nationale**

SUDBURY, ONT.

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

**BRUNET PLUMBING
and HEATING**

Phone OS 3-0442 — 74 Borgla St.

Sudbury, Ont.

GILSON OIL & COAL FIRED FURNACES
SHEET METAL WORK

Ювілятові "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

у 25-ліття існування

щирі побажання великих успіхів

ш л е

RODGER MITCHELL, M.P.

П О С О Л

164 ADIE

PHONE OS—3-0554

SUDBURY — ONTARIO

Ювілятові "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

у 25-ліття існування

щирі побажання великих успіхів

шле

J. LEO GAUTHIER, M. P.

ПОСОЛ

176 TANGWAY

SUDBURY, ONT.

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
Ювілейний Привіт

LEBEL & FILS LTD.
Cleaners

142 Eyre S. — Sudbury, Ont.

НАША ЦІЛЬ — ЗАДОВОЛИТИ
КЛІЄНТА

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
Ювілейний Привіт

Ради доброї услуги й вдоволення
купуйте собі меблі, коври, фіранки,
постіль і електричні речі. Також
радія, різного роду рекорди в

BANNON BROS. LIMITED

Durham St. South — Sudbury, Ont.

В СПРАВІ КУПНА ДЕЯКИХ ТОВАРІВ
вдавайтесь до

SIMPSONS SEARS

RETAIL STORE

120 Durham St., South Phone OS 58344
SUDBURY, ONT.

Для своєї вигоди покористовуйтеся нашим ка-
талогом для покупок. Лише потелефонуйте
замовлення на число OS 58344.

CHAPMAN BROS. LTD.

JEWELERS

Established 1874

116 Durham St. So. — Tel. OSborne 31371

Sudbury, Ont.

R. C. CHAPMAN — Manager

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

MORRISON PLUMBING
and HEATING

(SUDBURY) LTD.

164 Elgin Street — Tel. Office 4-4782

БЛЯХАРСТВО — ПЛОМБЕРСТВО
— ОГРІВАЛЬНА СИСТЕМА — СТО-
КЕРИ — ФОРНЕСИ НА ОЛИВУ

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

Nickel Range Hotel

Telephone OS. 3-1831 — Sudbury, Ont.

R. A. Rouleau
УПРАВИТЕЛЬ

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"
Balmoral Beauty Shop

106 Elgin St. S. — Telephone OS 3-1590
In New Guaranty Trust Bldg., Sudbury

МИ РАДІО ВАС
ОБСЛУЖИМО.

РОБИМО ТРИВКИ
КУЧЕРІ.

JAWORSKI HARDWARE

OS. 5-5155 — 385 Montague St.
SUDBURY, ONT.

Будівельний Матеріал — Фарби Лов Бродерс — Телевізори — Рефрижератори МекКлари — Печі — Пральні Машини.

СПОЖИВАЙТЕ НАШЕ ПЕЧИВО

CROWN — BAKERY

Lockerby, Ont. — Phone O.S. 4-0557

Бажаємо ще більшого поступу "Новому Шляхові" в другому чверть-сторіччі!

CASWELL ELECTRIC

Exclusive ESSO Distributor for Sudbury and District
COMPLETE FACTORY APPROVED OIL BURNER SERVICE

311 ELM ST. WEST at REGENT ST. — Plenty of Parking Space — SUDBURY, ONTARIO

O. W. Eaton Furniture Company Ltd.

Notre Dame at Bond

TEL. OS 3-3621 — SUDBURY, ONTARIO

КОМПЛЕТНЕ УМЕБЛЬОВАННЯ
для

ХАТИ, ГОТЕЛЮ, РЕСТОРАНУ,
БЮРА і ТАБОРУ

BLAIS J. E. Jewellers Ltd.

73 Elm St. E. — Sudbury, Ont.

ГОДИННИКИ,
ПЕРСТЕНІ
І Т. ІН.

даємо на
сплату.

КУПУЙТЕ ЗАВЖДИ У "КОКРЕЙН"

COCHRANE'S

RETAIL STORES

- SUDBURY ● COPPER CLIFF
- LIVELY

"THE MAN WITH THE AXE"

Bankrupt Sale Store

ONE LOCATION ONLY...

"On the People's Street"

21 Beech Street — Telephone OS 3-9212

Sudbury, Ontario

ПРОДАЄМО ПО ДЕШЕВІЙ ЦІНІ

За якісними матеріалами по уміркованих цінах... звертайтеся до

THE WAHNAPIATAE LUMBER CO. LTD.

Поверніть одну милю на схід від Ванапита при шляху ч. 17.

Безплатна доставка в районі Сodbури
Телефонуйте 694 — Питайте за 231
Це без оплати!

Wahnapitae, Ontario

Пийте наші
напитки

Superior
Beverages Ltd.

305 Albinson St. — Phone OS 4-4313
Sudbury, Ontario

КОЛИ ВАМ ПОТРІБНО ГРОШЕЙ, ЗАХОДІТЬ ДО НАС. — МИ ВАМ РАДО
ПОСЛУЖИМО. — ВКЛАДАЙТЕ СВОЇ ОЩАДНОСТІ ДО

THE TORONTO - DOMINION BANK

SUDBURY NORTH, ONTARIO

RESEARCH KEEPS

B. F. Goodrich

FIRST IN RUBBER

Headquarters for

GUS'S SERVICE STATION

"МИ НИКОЛИ НЕ Є ЗАМКНЕНІ"

69 Coniston Rd. — Phone OS-36611

Sudbury, Ont.

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

Ювілейний Привіт

Northern Canada

Bakery

109 Pollock Ave. — Kirkland Lake, Ont.

Власник: МИХАЙЛО РЕШЕТИЛО

Денна і Нічна Обслуга Таксівами

Телефонуйте

OSborne 44246

до

QUEEN'S TAXI

16 Lisgar St. — Sudbury, Ont.

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

СНМАРА HARDWARE

39 Taylor Ave. — Phone 2708

Kirkland Lake, Ont.

Щірі Побажання для "НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття існування

BREN Jewellers

"The Diamond Shop"

185 Third Ave.

TIMMINS, ONT.

Phone 2633

НИКОЛА БРЕНЬ

Щірі Побажання для "НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття існування

Blahey's Food Markets

166 - 3th Ave., Timmins, Ont.

Власники: АННА БЛАГА і СИНИ

Ювілейний Привіт у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

SPIC and SPAN CLEANERS

62 Prospect

Kirkland Lake, Ont.

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

Ювілейний Привіт

PURITY BAKERY

Найліпшої якості хліб, кейки
і тісточки

13 Hudson Bay Avenue — P. O. Box 631

Kirkland Lake, Ont.

ПАВЛО ВОЙЦИШИН -- власник

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

Ювілейний Привіт

ROYAL GROCETERIA

Corner Label & Taylor Avenue

Kirkland Lake, Ont.

Власник

ДМИТРО ГАВРИЛЮК

Посолка до Федерального Парляменту

Mrs. ANN SHIPLEY

Kenogami Lake

Phone 6711

KIRKLAND LAKE, ONT.

пересилає

З НАГОДИ 25-ЛІТТЯ "НОВОГО ШЛЯХУ"

побажання ще кращого поступу

ЧИ ЗНАЄТЕ, ЩО —

Британія добуває річно понад 20 мільйонів тонн вугілля, якого родсвища знаходяться під дном моря...

В Африці крокодилі винищують більше людей, ніж будь-котрий інший хижак...

Місяць-сателіт нашої землі — важить 81 раз менше від неї...

90 відсотків гадюк не мають ніякої отрути...

Анчорейдж є найбільшим містом на Алясці; воно має 60,000 мешканців.

Тільки 3.5 відсотків простору Єгипту є під обробіткою; Єгипет має 386,000 квадратних миль простору.

Шпінат багатий в вітамін А і знаменитий в дієті дітей і дорослих.

ФОРТ ВІЛІАМ - ПОРТ АРТУР

БЮРО ПРОДАЖУ РЕАЛЬНОСТЕЙ І АСЕ-
КУРАЦІЙНА АГЕНЦІЯ

PASCHUK & FEDORI

REAL ESTATE and INSURANCE AGENCY

400 Victoria Ave. — Fort William, Ont.
Телефон 2-2534.

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХУ"

IDEAL BAKERY

515 McLaughlin St. — Fort William, Ont.

ІВАН СОКОЛОВСЬКИЙ, власник

Щирі Побажання для "НОВОГО ШЛЯХУ"

у 25-ліття існування

WESTERN MEATS and GROCERIES

380 John St.

Dial 5-9312

PORT ARTHUR, ONT.

МИХАЙЛО ГУЛЄВИЧ

Ювілейний Привіт

у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

STAR * BAKERIES LTD.

THE HOME OF GOOD BREAD

225 Pacific Ave. — Dial 2-1312

FORT WILLIAM, ONT.

Ювілейний Привіт

у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

Canadian Northern Hotel

130 S. Cumberland St.

PORT ARTHUR, ONT.

ПАВЛО КОРНИЛО, управитель

RESERVATIONS PHONE 4-3594

M. R. ZALE, PROPRIETOR

Nor-Shor MOTOR

HOTEL

CORNER MEMORIAL AVE. (HWY. 17) AND HIGH STREET

PORT ARTHUR — CANADA

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

FAMILY
Butchers — Grocers

SPECIAL SMOKED — CURED MEATS
300 Finlayson St. — Fort William, Ont.
МИКОЛА СИРОТЮК, власник

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

Princess Pat Bakery

936 Alexander St. — Dial 3-7104
FORT WILLIAM, ONT.
ПЕТРО ГИРЧАК, власник

Ювілейний Привіт для "НОВОГО ШЛЯХУ"
від

ALEXANDRA HOTEL

100 Gore St.

Dial 36632

J. ZAROSKI, Manager

i

EMPRESS HOTEL

Cor. Simpson & Heron St.

Dial 33231

B. ZAROSKI, Manager

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

**Dan's Confectionery
and Grocery**

801 Simpson St. — Fort William, Ont.

Д. ПИРИГ, власник

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

SIMPSON HOTEL

401 Simpson St. — Fort William, Ont.

M. and W. PYRA, Proprietors

МИХАЙЛО ПИРА

Щірі Побажання для "НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття

West Hotel Ltd.

FORT WILLIAM, ONT.

ВОЛОДИМИР ДРОБОТ — власник

Щирі Побажання для "НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття

THOMAS FOODS

325 GRANVILLE AVE. PORT ARTHUR, ONT.

ГРИГОРІЙ ТОМАС — власник

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

Twin City Meat Products Co.

605 McTavish St. — Fort William, Ont.

Яр. Голубець, Мар. П'ясецький,
Вол. Гармата — власники

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

Boyko's Groceries and Confectionery

309 Granville Ave. — Port Arthur, Ont.

МАРІЯ БОЙКО, власник

Ювілятові "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"
у 25-ліття існування
щирі побажання великих успіхів

від

Lakehead Cleaners

TAILORS & LAUNDERERS

70 S. Cumberland Street — Phone 5-5935

PORT ARTHUR — ONTARIO

Теодор і Стефанія Савицькі

Ювілейний Привіт
"НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

Willport Realty Ltd.

РЕАЛЬНОСТІ — МОРГЕДЖІ
АСЕКУРАЦІЯ

PORT ARTHUR — FORT WILLIAM
42493 — 20634

ПІДТРИМУЙТЕ СВОЮ КООПЕ-
РАТИВНУ МОЛОЧАРНЮ

**The Thunder Bay Co-Op.
Dairy Limited**

DIAL 5-7384 — PORT ARTHUR, ONT.

Щирі Побаження для "НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття

NEEBING TOURIST HOTEL

R. R. #3 FORT WILLIAM, ONT.

ПАВЛО і СТЕФАНІЯ БОРЕЦЬКІ

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

CLIMAX GROCERY

J. R. FIKIS
493 Oliver Rd.
PORT ARTHUR, ONT.

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

P. TOMANOCY AGENCY.

GENERAL INSURANCE, REAL ESTATE,
TRAVEL
637 Simpson St. — Fort William, Ont.

**SEVEN-UP BOTTLING COMPANY
(Fort William) LTD.**

131 N. Archibald St.
FORT WILLIAM — ONTARIO

ГРИГОРІЙ АНДРЕЙЧУК
ГРИГОРІЙ КАТЕРНЮК

ВІННІПЕГ І ОКОЛИЦІ

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"
Office 52-6804 — Res. 52-6373
Dr. L. W. REZNOWSKI
ЛІКАР І ХІРУРГ
X RAY
КАБІНЕТ І МЕШКАННЯ
346 Selkirk Avenue — Winnipeg, Man.

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"
CHARLES DRUGS
DISPENSING DRUGGIST
Phone 52-4898 — Cor. Selkirk & Charles
Winnipeg 4, Man.
E. UHRYNIUK

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ" Ювілейний Привіт
UNION HARDWARE & PAINT

ОЛЕКСАНДЕР МАЛОФІЯ
153 McGregor St. — WINNIPEG, MANITOBA — Phone 52-4255

КАЛИНІВЦІ

складають побажання "Новому Шляхові" з нагоди Срібного Ювілею.
Радіємо ростом і розвитком нашої преси й бажаємо діждати золотого ювілею.

ЗА ДИРЕКЦІЮ
УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАТИВИ
"КАЛИНА"

В. Топольницький, президент
Д. Корнило, секретар
І. Шкварчук, управитель

KALYNA UKRAINIAN CO-OP. LTD.
862 Main Street — Winnipeg 4, Man.

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

AURORA REALTY

567 Selkirk Ave. — Winnipeg, Man.

Власник

ІВАН ЧАЙКОВСЬКИЙ

Щирі Побажання для "НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття існування

з а с и л а є

ALEXANDER CAFE

707 Main St.

Winnipeg

АЛЕКСАНДЕР ШТОЙКО

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВИ"

Д-р РОМАН БУЧОК

ЛІКАР - ХІРУРГ - АКУШЕР

ординує кожного дня від год. 2 - 9 веч.

415 McGregor St.

Ч. тел. 56-8658 — Winipeg, Man.

Тел. мешк. 50-8233 — Тел. бюро 56-2482

S. F. SMILEY

ОПТОМЕТРИСТ

УРЯДОВІ ГОДИНИ: 9 - 6

Royal Bank Bldg.

Cor. Selkirk & Salter — Winipeg, Man.

Тел. бюро 93-5405

Тел. мешкання 56-3974

Y. O. MASCIUCH, LL.B.

АДВОКАТ і ПОВНОВЛАСНИК

618 McIntyre Block — Winipeg, Man.

DISPENSING DRUGGISTS

MOUNTAIN PHARMACY

Cor. Mountain and Garlies, Winipeg

Phone 52-5504

Bus. 56-1559 — PHONE — Res. 52-4518

Dr. T. KRAWCHUK

ДЕНТИСТ

OFFICE HOURS: 9 a.m. — 5 p.m.

УВЕЧОРІ ПІСЛЯ ЗГОВОРЕННЯ

1138 MAIN STREET — WINNIPEG, MAN.

Д-Р М. КАНЧІР

ДЕНТИСТ

Ste. 1, 407 Selkirk Ave., Phone 52-7044

WINNIPEG, MAN.

Купуйте тільки в УКРАЇНСЬКІЙ КООПЕРАТИВІ в Ст. Бонифас

ВУГІЛЯ І ОПАЛОВЕ ДЕРЕВО

всіх родів, найкращої якості

CONSUMERS CO-OP. U.C.F. LTD.

613 Marion St. Phone 20-3943

ПРОДАЖ РЕАЛЬНОСТЕЙ
І АСЕКУРАЦІЇ

STANDARD INVESTMENT CO.

715 McIntyre Bldg. — Winipeg, Man.

Телефонуйте будь-коли на ч. 92-3892

МИХАЙЛО БІРАКОВСЬКИЙ

ЖІНОЧІ І МУЖЕСЬКІ КРАВЦІ

Виріб з найкращих англійських матеріалів і по найдешевшій ціні.

137 McGregor St. — Winipeg 4, Man.

Телефон 56-5333

IDEAL PRODUCE CO.

ГУРТІВНЯ ЯЄЦЬ, МАСЛА І ДОМАШНЬОЇ ПТИЦІ

Нові числа телефонів

52-4701 — 52-4715

976 Main Street — Winipeg, Man.

J. SHANSKI President

Modern Lumber Company Limited

1930 Main Street, West Kildonan

Phone ED 1-4319 Winipeg 4, Manitoba

Sprague Lumber Company Limited

Phone SP 4-5514

56 Myrtle Street Winipeg 3, Manitoba

Щирі Побажання для "НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття існування

ФІРМА М'ЯСНИХ ВИРОБІВ

M. S. MEAT MARKET & GROCERY

Марія і Степан Яннівські, власники

444 King St.,

WINNIPEG, MAN.

Phone: 52-4943

INDEPENDENT FISH Co., Limited

Phone — SPruce 4-4547

941 Sherbrook St. — Winnipeg, Man.

Маємо завжди на складі всякого
роду рибу — свіжу і замороже-
ну по приступних цінах.

Власник ФЕДІР ШЕВЧУК

SWYSTUN, SWYSTUN, DeGRAVES & MacKAY

АДВОКАТИ, НОТАРИ,
ПОВНОВЛАСНИКИ І Т. Д.

608 Great Western Bldg. -- 356 Main St.

Winnipeg 1, Manitoba — Tel. 93-0526

Салют від **КАРПАТІЇ**

З радістю прилучуємось до численних
друзів "Нового Шляху" й складаємо найщи-
рші побажання в двадцятьп'яту річницю.

В тій вірі, що й наш успіх завдячуємо
"Новому Шляхові", сподіємось, що Ювілят
і в майбутньому сповнятиме, так гідно, як і до-
тепер, службу для української спільноти.

ЗА ДИРЕКЦІЮ — Д. КОРНИЛО, президент,

ЗА КРЕДИТОВИЙ КОМІТЕТ — І. ВАХНЯК,

ЗА РЕВІЗІЙНУ КОМІСІЮ — О. ТАРНОВЕЦЬКИЙ

ЩАДНИЧО-КРЕДИТОВА СПІЛКА "КАРПАТІЯ"

862 MAIN STREET,

WINNIPEG 4, MANITOBA

Bill's Dyers & Cleaners

ТЕЛЕФОН 92-2000

681 - 683 Main St. — Winnipeg, Man.

КРАВЦІ, КУШНІРІ, СКЛАД, НАПРАВА
І ПЕРЕРІВКА ХУТЕР

ЧИЩЕННЯ — ПРАСОВАННЯ — НАПРА-
ВА — ПЕРЕРОБЛЮВАННЯ

СКОРА ДОСТАВА — УМІРКОВАНІ ЦІНИ
— ЗА ВДОВОЛЕННЯ РУЧИМО

В. Б. СТЕФАНИК, власник

814 Main St. — Winnipeg, Man.

Phone

1956 — 56-2516 — 1957 — JU 6-2516

J. DEMKIW

ВИРІБНИКИ НАЙЛІПШЕ ШИТИХ ДО
МІРИ ЖІНОЧИХ І ЧОЛОВІЧИХ УБРАНЬ.

EXCLUSIVE DEALER FOR
TIP TOP TAILORS

also representing

W. R. JOHNSTON & WM. H. LEISHMAN

Соломон, Барилюк, Карасевич і Джинджира АДВОКАТИ, ПОВНОВЛАСНИКИ І НОТАРИ

Перепроводжують всякі судові справи — карні, цивільні,
спадкові, розводіві, позичкові і інтабуляційні.

SOLOMON, BARYLUK, KARASEVICH & GINGERA

711 McIntyre Block

Tel. 93-8507

Winnipeg, Man.

Поздоровлення від

FORT GARRY TIRE & AUTO SUPPLIES LTD.

193 - 208 - 212 Fort St. (Fort at St. Mary)

Phone: 92-2503

—

Winnipeg, Man.

D. F. SICINSKI

Щирі Побажання для "НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття існування

SUPERIOR SAUSAGE LTD.

CANADIAN & EUROPEAN MEAT PRODUCTS

441 King St. WINNIPEG, MAN. Phone 56-4661

Першорядні канадійські, старокрайові і німецькі м'ясні вироби.

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

**HAZEN STATIONERY
AND OFFICE EQUIPMENT LTD.**
"ПОВНА ПОСЛУГА ДЛЯ БЮРО"

409 Notre Dame Ave. — Winnipeg 2, Man.
Phone 92-4208 — WE DELIVER

Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"
в його 25-ліття

THE PAS MODERN CLEANERS

Box 87 Phone 180

The Pas, Man.

ІВАН ЯКИМІВ, власник

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

**WESTERN ELEVATOR
& MOTOR CO. LTD.**

123 Princess St. — Telephones: 93-3531 - 2 - 3
WINNIPEG 2, CANADA
Turnbull Passenger and Freight Elevators

Ювілейний Привіт
"НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

EMPIRE HOTEL

171 Main St. — Winnipeg, Man.

Чому вдоволятися 1½ до 2%
від Ваших ощадностей?

Існує можливість, де ви можете одержати до 7% від ваших грошей, заінвестованих у першокласних моргеджах, інвестиційних позичках на посліlostях у Вінніпегу. За дальшими інформаціями вдавайтесь або пишть до:

D. A. ZAHARIA, Manager

DIANE INVESTMENTS LTD.

411 McIntyre Bldg.,

416 Main St.

Phone 93-1565

WINNIPEG, MAN.

ПЕРЕСИЛКА ЛІТАКОМ МАТЕРІЯЛИ ЛІКИ ХАРЧІ
В УКРАЇНУ, СИБІР

ПОЛЬЩУ, ЛИТВУ, ЛОТВУ і т. д.

VEGA OVERSEAS PARCEL SERVICE

Централа: WINNIPEG, MAN., 937 MAIN ST. PHONE 56-5319

Відділи: Regina, Sask. Richert Agency, 1529 — 11th Ave., Ph.: LA. 2-8635

Saskatoon, Sask. 320 A. So. Ph.: 28490

Yorkton, Sask. Nick Bryk, 43 Betts Ave.

Edmonton, Alta. 10348 — 101st St. Ukrainian Book Store

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

STYLE FUR SHOP

284 Selkirk Ave. — Winnipeg, Man.

Власник

Ю. І. ЛЮЛЬЧАК

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

**MANITOBA PLUMBING
CO.**

880 Notre Dame Ave. — Phone 74-5804

Winnipeg 3, Manitoba

JULIUS OROVCO

ФАБРИКАНТИ

ФАРМЕРСЬКИХ ВОЗІВ, СКРИНЬ НА ЗБИЖЖЯ, НАВАНТАЖУВАЧІВ ЗБИЖЖЯ, СНИГОВІ ПЛУГИ — РОТАЦІЙНІ І ТИПУ V, ГІДРАВЛІЧНІ ПІДІЙМАЧІ ФАРМЕРСЬКИХ ТРОКІВ.

450 YOUVILLE ST.,

ST. BONIFACE, MAN.

Телефон 20-4805

I. МАРКІВ, президент

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

**NORTH WINNIPEG
CO-OPERATIVE LTD.**

1042 Selkirk Ave — Phone 52-4956

WINNIPEG, MANITOBA

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

MARKET FURNITURE CO.

НОВІ і ВЖИВАНІ МЕБЛІ

865 Main St. — Phone 59-3655

WINNIPEG, MANITOBA

Найщиріші Побаження

Володимир Г. Коман

Асекурація будинків, хатніх речей,
товару, автомобілів, віксн і т. п.

Позички на реальности.

30-літній досвід.

700 McIntyre Block — Winnipeg, Man.

Tel. 93-8378 — 52-6239

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

**ZAWIDOSKI FUNERAL
HOME**

724 Selkirk Ave. — Winnipeg, Man.

ЮВІЛЯТОВІ

"Новому Шляхові"

у 25-ліття і с н у в а н н я
щирі побаження великих успіхів

від

WESTERN FLYER COACH LTD.

702 Broadway Ave. — Winnipeg, Man.

J. COVAL, president

З привітом —
Одна з найбільш довірених українських крамниць

UNIVERSAL RADIO TELEVISION

923 MAIN ST. WINNIPEG, MAN. PHONE 59-1240
925 56-6503

ПЕТРО ШТОГУН — власник

У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"
Ювілейний Привіт

EMPIRE PHARMACY

МИКОЛА ЗАЛОЗЕЦЬКИЙ

597 Selkirk Ave. — Winnipeg, Man.

WALTER SENICKI

БУДІВНИЧИЙ — КОНТРАКТОР

318 McAdam Ave.

WINNIPEG, MAN.

ЩАДІТЬ

через заупи в
УКРАЇНСЬКІЙ КРАМНИЦІ

"ФУДЛЕНД"

- ЦІНИ ПРИСТУПНІ
- УКРАЇНСЬКА ОБСЛУГА
- КРАМНИЦІ МОДЕРНІ
- ВЕЛИКИЙ ВИБІР ТОВАРУ
- ДОСТАВА ДО ВАШОГО ДОМУ
ДАРОМ НА ЗАКУПАХ \$5 І ПО-
ВЕРХ.

878 Main St. 557 Selkirk Ave.

WINNIPEG

121 Regent Ave. — Transcona

ВИРІБ різних гатунків **футер** —
ЖІНОЧИХ І ЧОЛОВЧИХ —
з найкращих матеріалів і по най-
дешевшій ціні.

**ЗА РОБОТУ І МАТЕРІЯЛИ
ГАРАНТУЄМО**

MONTREAL FUR CO.

502 Selkirk Ave.

Winnipeg, Man.

РЕДЖАЙНА-САСКАТУН ЙОРКТОН

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

MID-WEST FUEL Co. Ltd.

HENRY WINGERT

Arcola & 11th.

Regina, Sask.

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

NICK BRUCK

GENERAL STORE

Phone 32937 — 43 Betts Ave.
Yorkton, Sask.

Вітаю у 25-ліття "Новий Шлях"
та клієнтів

ВАСИЛЬ САВКА

313 Ave D. — Saskatoon, Sask.

Свіже і найліпше м'ясо
і м'ясні вироби

12th Ave. GROCERY & MEATS

Cor. 12th Ave. and Winnipeg St.
Regina, Sask.

Вітаю у 25-ліття "Новий Шлях"
і своїх покупців

ПАВЛО МАТВИЧУК

516 Ave. E. S. — Saskatoon, Sask.

BORDEN'S BREAD LTD.

СПЕЦІАЛЬНОСТЬ — ЖИТНИЙ І ВІЛИЙ ХЛІБ

1771 Winnipeg Street. REGINA, Sask.

КОЛИ БУДЕТЕ В ЙОРКТОНІ

зайдіть до

BALMORAL HOTEL

де зустрічаються комерційні люди.
65 кімнат з ваннами і шавером.
3 великі зразкові кімнати.

Наймодерніший готель у Йорктоні.

Телефон 32 831

одні блок на схід від Сіп'арської станції.

Е. М. Балацко, власник.

Starlite Bottlers

LIMITED

Доставці М'яких
Напитків

**PEPSI COLA
SUN CREST**

229 Ave. 1 South
Phone 7535

Saskatoon, Sask.

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"
MICHAEL F. STADNYK
МИХАЙЛО Ф. СТАДНИК
ОПТОМЕТРИСТ
(Оглядання очей)
307 Avenue Bldg. — Telephone 2-8656
Saskatoon, Sask

YORKTON BROADWAY AGENCIES
INSURANCE — REAL ESTATE — LOANS
SAM YAREMOVICH, Proprietor
Office — Suite 10 — Smith Block
Phone office 34-185 — Res. 34-395
Yorkton, Sask.
Service that Satisfies

ПИЙТЕ
Stubby
Приємний Напиток до Послідної
Краплі.
Saskatoon Bottling Co.
415 Avenue B South — Phone 23323
Saskatoon, Sask.

Щирі Побажання
для
"НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття існування

DR. P. POTOSKI
DR. S. POTOSKI
DR. F. E. GABEL

PHYSICIANS AND SURGEONS
4 Dunlop Block Phone 32478
YORKTON, SASK.

With Compliment
**HOTELS ASSOCIATION
OF SASKATCHEWAN**
REGINA, SASK.

MEMBER OF HOTEL ASSOCIATION OF CANADA
AND AMERICAN HOTEL ASSOCIATION

For a Good Nights Rest, a Hotel is Best

GEO. G. GRANT
President and Managing Director
Western Trust Bldg.
Regina

A. J. BORGET
Vice - President
Humboldt, Sask.

J. J. BOYLE
Vice - President
King's Hotel
Regina

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"
G. PATRICIAN, B.A., LL.B.
ЮРІЯ ПЕТРИШИН
АДВОКАТ, ПОВНОВЛАСНИК, НОТАР
6 Dunlop Block Phone 34435
Yorkton, Sask.

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"
Dr. E. CYMBALISTY
CHIROPRACTOR
Broadway & 4th. Ave. — Yorkton, Sask.

ANDY HOMENICK & MIKE OKRUSKO

7 UP BOTTLING CO.

202 Ave. C (S)

Saskatoon, Sask.

ЕДМОНТОН - КЕЛГАРИ

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

STAR AGENCIES LTD.

10764 — 101 St. — Ph. 24334 — 25236

EDMONTON, ALBERTA

М. СУХОВЕРСЬКИЙ, управитель

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

THE ROYAL HOTEL

10220 — 96th ST.

EDMONTON, ALTA.

Іван Козяк

BILL KYLE GUS KYLE
KYLE BROS. SPORTING GOODS LTD.
"Where Sportsmen Gather"
JACKETS & CRESTS
EVERYTHING IN SPORTING GOODS
Phone 8784 — 1776 Hamilton St.
Regina, Saskatchewan
Phone 29819 - 692292 — 129B — 8th Ave. E.
Calgary, Alberta

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"
THE CRADLE SHOPS
CHILDREN'S DEPT. STORES
ВСЯКІ РЕЧІ ДЛЯ ДІТЕЙ
216A — 8 Ave. E. Opp. Post Office
and at Hudson Bay Parkade
Tel. 29051 & 21052 — Calgary, Alta.

Коли хочете купити новий Ford, Monarch або Англійське Авто — наперед порозумійтесь з ГАРОЛДОМ ГРЕВЕТ.

MACLIN MOTORS LTD.

Phones: 493578 — 67551

—
Calgary, Alta.

З ПРИВІТОМ У 25-ЛІТТЯ

HOME MEAT MARKET

10342 - 101st Street

PHONE 26365

EDMONTON, ALTA.

Власники: **М. БАЙРАК,
Н. МАРЧИШИН**

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

The Western Pharmacy

10310 — 101 St.

PHONE 22645 — EDMONTON, ALTA.

Висилаємо ліки в Україну
також повітряною поштою.

Overseas European Trading Co.

Телеф. бюро 42979

Телеф. мешкання 65198

9753 Jasper Avenue

EDMONTON, ALBERTA — CANADA

МИХАЙЛО ЛАВРИН

ALDERSON PHOTO STUDIO

AND PHOTOGRAPHIC SUPPLY STORE

JOHN YURKIW, PHOTOGRAPHER

ПОРТРЕТИ, ВЕСІЛЬНІ ГРУПИ,
ФІЛЬМОВАННЯ, КОЛЬОРОВАННЯ

10269 - 97th STREET

EDMONTON, ALBERTA

Phone 22829, 784327 Res.

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

FREEMAN - WILSON LTD.

DODGE — DESOTO — DODGE TRUCK

511 Centre Street — Phone 89-1901

Calgary, Alta.

Standard Agencies Real Estate Ltd.

Реальності — Позички — Загальна
Асекурація

Phone 44417 — 10553 — 97 St.

EDMONTON, ALBERTA

ІВАН ЛІТЕПЛО

ГОСТИННА КАВАРНЯ

Puritan Cafe

10367 — 97th Street
EDMONTON, ALBERTA
WALTER SHPIEL, Prop.

Коли в Едмонтоні, загостіть до

Leland HOTEL

10351 — 102nd Street
EDMONTON, ALBERTA
Телеф. 24203

Коли Ви в місті, телефонуйте 783466

Коли з провінції, телефонуйте 783469

VICTORIA PACKERS LTD.

ВИРІБ М'ЯСНИХ ПРОДУКТІВ НА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПОСІБ
12130 - 68 STREET EDMONTON, ALBERTA

Ukrainian Book Store

10348 — 101st. St. — Edmonton, Alta.

Каталоги, книжки, музичні інструменти, стінні календарі.

Д. С. ФЕРБЕЙ, управитель

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

Українська Щаднича Кредитова Спілка "ПОСТУП"

10803 — 111St. — Edmonton, Alta.

PRAIRIE ROSE

MANUFACTURING CO., LTD.

ВИРІБ М'ЯКИХ НАПИТКІВ

Telephone 21881

9611 - 104 AVE.

EDMONTON, ALBERTA

Щирі Побажання для "НОВОГО ШЛЯХУ"

у 25-ліття існування

ERIC'S LATE MODEL CARS LTD.

4410 Macleod Trail

9th Ave. & 6th St. East.

CALGARY, ALTA

Доставці найкращих європейських авт

"BORGWARD ISABELLA"

Ювілейний Привіт
у 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

Коли будете в місті, заходіть до

BRUIN HOTEL CO., LTD.

Н. КАЛИНЧУК, управитель

ST. ALBERT, ALTA.

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

Karpatia Ltd.

РЕСТОРАН І КНИГАРНЯ

10266 — 97th STREET

EDMONTON, ALBERTA

NORWOOD LUMBER CO. LTD.

ALL BUILDING SUPPLIES and HIGH CLASS MILLWORK

Одинока українська фірма виробляє
все потрібне для будівель

Власник **R. FERMANIUK**

11203 — 86th St.

—

Edmonton, Alta.

ЧЕРЕЗ НАПОЛЕГЛИВУ ПРАЦЮ ДО УСПІХУ

Це девіза, що її в своїй життєвій практиці послідовно примінює визначний бізнесовець Едмонтону, Теодор (Фред) Татчин. Велика будівля Капітал Пекерс Лимітед і її багате технічне устаткування є вислідом його довгорічного фахового досвіду та завзятости.

Приїхавши в Канаду 1926 року з села Іванівці, пов. Жидачів, п. Татчин пішов на працю до автомобілевої фабрики Форда у Віндсорі. Але думка про усамостійнення себе не покидає його ні на мить. І в 1929 р. він переїздить до Едмонтону, де засновує м'ясарське підприємство Вестерн Міт Маркет і grosерійну крамницю. Підприємство розвивається і за зароблений гріш в 1934 р. він закладає спілку Капітал Пекерс і приступає до будови власної різні. Немало до розвою підприємства причинаються шеревці як Н. Юсипчук та В. Дутковський, які працюючи раніше 8 років у Свіфта, мали багато фахової практики.

Сьогодні забудування розрослися до будівлі, а м'ясо і м'ясні вироби фірма розсилає по всій Алберті. Понад 30 людей мають сталу працю. Один мільйон доларів річного обороту говорить самий за себе.

Але Т. Татчин також щедро жертвує на місцеві народні і церковні потреби, як і передплачує українські часописи. А надівсе був щедрий для втікачів, що опинилися в Європі по 2-ій світовій війні. Він спровадив їх 20 і кожному допоміг на початку влаштуватись.

Але Т. Татчин також щедро жертвує на місцеві народні і церковні потреби, як і передплачує українські часописи. А надівсе був щедрий для втікачів, що опинилися в Європі по 2-ій світовій війні.

Він спровадив їх 20 і кожному допоміг на початку влаштуватись.

За ті прикмети працьовитости, підприємчовости й жертвенности для добра українців у Канаді, едмонтонське громадянство його високо цінить і відноситься з правдивою пошаною.

Комплексний вибір Весільних Однів
по найбільше уміркованих цінах.

Плащі — Спортова Одяж —

Сукні половинчасті.

VOGUE DRESS SHOP

226 Eighth Ave. East — Phone 29812

CALGARY, ALTA.

Заходіть до свого відомого
готелю

Empire Hotel

10246 — 96th St. — Edmonton, Alta.

VICTOR WARSHAWSKI, Manager

Ювілейний Привіт "Новому Шляхові"

SILVER'S LTD.

LADIES AND CHILDRENS WEAR

230 — 8 Ave. E.

— **Calgary, Alta.** —

Phone 68645

Ювілейний Привіт
У 25-ліття "НОВОГО ШЛЯХУ"

Rony's Cafe Shop

10657 Jasper Ave. — Edmonton, Alta.

ВОЛОДИМИР І ОЛЬГА БАТИЦЬКІ

З привітом у
ЮВІЛЕЙНИЙ РІК!
WERICKS RESTAURANT

10342 Jasper Ave.

EDMONTON, ALTA.

ГРИГОРІЙ І СТЕФАНІЯ МОПІК

З нагоди 25-ліття "Нового Шляху" бажаємо ще більшого розвитку

PAGE CLEANER & FURRIER LTD.

9338 — 118 AVE.

—
АЛЕКС. СТАРКО

EDMONTON, ALBERTA

ЧИ ЗНАЄТЕ, ЩО —

Західня Німеччина є четвертим найбільшим відливачем заліза і сталі — після ЗДА, ССРСР і Британії.

Нікосія, столиця й головне місто острову Кіпр на Середземноморщині має 42,000 мешканців.

Бочка канадійської нафти має 35 імперіяльних гальонів або 42 американські гальони.

Минулого року зужито в Канаді коло 1,500,000 тонн солі.

РЕДЖАЙНА, САСК.

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

CINDERCRETE PRODUCTS Ltd.

Arcola Ave. & Atkinson St.

Regina, Sask.

Ювілейний Привіт "НОВОМУ ШЛЯХОВІ"

BERNASKI BROS.,

А-п-Т

GROCERIES & MEATS

401 Victoria Ave. — Regina, Sask.

Щирі Побажання для "НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття існування

Beaver Lumber Co. Ltd.

Dewdney Ave. & Osler St., — Regina, Sask.

Щирі Побажання для "НОВОГО ШЛЯХУ"
у 25-ліття існування

Ukrainian Co-operative Ass'n Ltd.

1801 Winnipeg St.

Regina, Sask.

ЧИ ЗНАЄТЕ, ЩО —

Найбільша фабрика консервованих сардинок у британському Комонвелті є в Бекс Гарбор, у канадській провінції Нью Бронсвик.

Ню Денмарк, село в Нью Бронсвику, має 900 мешканців данського походження; це найбільше данське селище в Канаді.

Папір, зроблений з папірусових стебел, вперше винайдено 4,000 років перед Христом.

Франц Лішт був першим композитором у світі, що створив тип музики, який називаємо симфонічною поемою.

КОК приведе Вас у блискучий настрій

Звертайтесь до Coca-Cola Ltd., або її уповноваженого доставця в справі кіосків і холодильників на всі ваші спеціальні оказії. Майте доволі і напоготові Кок регулярної величини. Також є в більшості районів Кок у великих пляшках "Кінг Сайз".

“СОКЕ” це реєстрована торговельна марка. **COCA-COLA LTD.**

Для Окіфе ілюстрацію зладив
Генрі Томан, канадійський мистець
чехо-словацького походження.

давні КАНАДІЙСЬКІ звичаї

'РЕГАТИ'

Пізнім літом на пристанях і надбережжях відпочинкових околиць Канади побачите товпи народу, що придивляються регатам. Кругом визначеного маршруту просовгуються усякого роду човни — від моторових по каюки; ближче берега змагаються пливачи та водоскоки. Веселі гумористичні змагання закінчують часто регати — улюблений радісний 'канадійський звичай'.

O'Keefe's
OLD VIENNA
BREWERY LIMITED

EXHILARATING!

**DREWRY'S
DRY
GINGER
ALE**

DREWRY'S